

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Godišnji izvještaj za 2016. godinu

Sarajevo, mart 2017. godine

Uvodna riječ guvernera

Poštovani,

U skladu s članom 64. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Službeni list Bosne i Hercegovine“ broj 1/97) propisana je obaveza Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) da, u roku od tri mjeseca nakon završetka finansijske godine, podnese Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine sljedeća dokumenta:

- Izvještaj o stanju privrede
- Izvještaj o poslovanju tokom godine
- Finansijski izvod ovjeren od vanjskog revizora.

Godišnji izvještaj Centralne banke Bosne i Hercegovine za 2016. godinu usvojen je na sjednici Upravnog vijeća CBBiH, održanoj u Sarajevu, 29. marta 2017. godine.

CBBiH je i tokom 2016. godine uspješno ispunjavala sve Zakonom propisane obaveze, uključujući i izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora, pri tome obezbjeđujući punu konvertibilnost domaće valute.

Iako djelujući u nepovoljnim uslovima za investiranje koji su na međunarodnim tržištima prisutni od 2014. godine, CBBiH je, ipak, i u 2016. godini ostvarila pozitivan finansijski rezultat. Neto dobit CBBiH za 2016. godinu iznosi 14.062.357,63 KM. Od tog iznosa, u skladu s članom 27. Zakona o CBBiH, na račun obaveza prema budžetu institucija Bosne i Hercegovine, raspoređeno je 60% ili iznos od 8.437.414,58 KM, dok je 40% ili 5.624.943,05 KM raspoređeno u generalne rezerve CBBiH. Kako dostupne prognoze i očekivanja kretanja kamatnih stopa i prinosa, te kretanja cijene zlata i kursa dolara, ukazuju da će oporavak u eurozoni biti usporen i neuravnotežen, očekuje se da će postojeća struktura portfolija deviznih rezervi u narednim godinama generisati značajno niži nivo godišnjih kamatnih deviznih prihoda, pa samim tim i značajno niži nivo ukupnih prihoda CBBiH koja se, u upravljanju deviznim rezervama, u skladu sa Zakonom, mora, prvenstveno, rukovoditi principom sigurnosti investiranja rezervi, ulažući u niskorizične finansijske instrumente.

Odlukom Upravnog vijeća CBBiH od 31.03.2016. godine izmijenjena je politika obavezne rezerve, a koja je stupila na snagu 01.07.2016. godine. Utvrđena je jedinstvena stopa obavezne

rezerve od 10% na osnovicu za obračun obavezne rezerve, bez obzira na ročnost i valutu. Osnovica za obračun obavezne rezerve, koju čine depoziti i pozajmljena sredstva, proširena je za sredstva isključena Odlukama CBBiH iz 2008. i 2009. godine. Konačno, izmijenjena je politika naknade i to na način da se na iznos obavezne rezerve ne obračunava naknada, dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknada po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka.

Primarni cilj posljednje izmjene politike obavezne rezerve bio je stvaranje zaliha likvidnosti u sistemu, osiguravajući da politika obavezne rezerve, u trenutnim okolnostima, ne ograničava banke u plasiranju kredita. Uvođenjem negativne stope naknade na sredstva koja banke drže kod CBBiH (ali, ipak bar duplo manje negativne nego što bi banke plaćale na deponovanje sredstava u inostranstvu), a na to ih ne obavezuje politika obavezne rezerve, signalizirali smo da bi bila poželjna prekompozicija aktive komercijalnih banaka. CBBiH se odlučila na stopu naknade na višak sredstava iznad obavezne rezerve koja će biti manje negativna od referentne depozitne stope ECB-a, vodeći računa o trenutnom makroekonomskom kontekstu i stabilnosti finansijskog sistema.

U toku 2016. godine radilo se aktivno na implementaciji aktivnosti iz Strateškog plana CBBiH za period 2016.-2021. Tako je u 2016. godini pokrenuta inicijativa i izrađen projekat modernizacije i dogradnje žirokliring sistema, Jedinstvenog registra transakcijskih računa i Centralnog registra kredita, što omogućava transparentnost u finansijskom i platnom sistemu, ažurnost podataka, sprečavanje zloupotreba, sprečavanje pranja novca i u skladu je sa standardima i najboljom praksom u zemljama regije i EU. U kontekstu unapređenja osnovnih zadataka CBBiH, veoma su značajna nova pravila za trezorsko poslovanje i rad s gotovim novcem. CBBiH je također aktivno učestvovala u procesu implementacije zadataka iz Pisma namjere s MMF-om koji se odnose na očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i oživljavanja kreditne aktivnosti banaka u BiH i pripremu sveobuhvatnog Memoranduma o razumijevanju u oblasti finansijske stabilnosti.

Osim redovnih publikacija, poput Godišnjeg izvještaja, Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, kvartalnih Biltena i Mjesečnih ekonomskih pregleda, tokom 2016. godine, CBBiH je sa relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama, razmjenjivala i informacije o ekonomskim trendovima i sistemskim rizicima, kroz specijalizovane izvještaje i proširujući standardni set statističkih podataka, te objavljivanjem ciljanih tekstova kroz medije u svrhu

informisanja i edukacije šire javnosti. U sklopu svog mandata, CBBiH je provodila aktivnosti na održavanju odgovarajuće finansijske infrastrukture i platni promet u zemlji i s inostranstvom se odvijao bez problema. CBBiH je u potpunosti izvršila svoje obaveze koje proizlaze iz uloge fiskalnog agenta.

Takoder, CBBiH igra veoma važnu i aktivnu ulogu u procesu evropskih integracija, gdje je u toku ove godine bila aktivan učesnik u pripremi odgovara na Upitnik EU u oblasti Ekonomski kriterij i sedam poglavlja kao nadležna institucija ili zainteresovana strana.

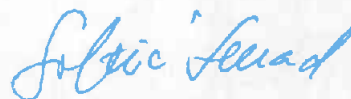
Imajući u vidu proces evropskih integracija Bosne i Hercegovine, CBBiH želi potvrditi opredijeljenost da, i dalje, unapređuje svoje poslovne procese i radi na uvođenju savremenih standarda. CBBiH se opredijelila za jednu vrstu organizacione dinamike, koja nastoji poslovanje, temeljeno na Zakonu o CBBiH, prilagoditi novim zahtjevima i, u tom smislu, uskladiti ga s najboljim praksama centralnog bankarstva.

CBBiH je u okviru svojih nadležnosti poduzela i niz aktivnosti u promociji finansijske edukacije u cilju jačanja finansijske inkluzije u BiH. Interno, pokrenut je projekat unapređenja poslovnih procesa i uspostave integrisanog sistema upravljanja kvalitetom u CBBiH.

Na kraju, želim iskazati zahvalnost članovima saziva Upravnog vijeća, Uprave, kao i svim zaposlenim u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine na profesionalnom pristupu i doprinosu u postizanju ostvarenih rezultata.

dr. Senad Softić

guverner

Pravni status

U skladu s Ustavom – Aneksom 4. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine je institucija Bosne i Hercegovine osnovana Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Bosne i Hercegovine 20. juna 1997.¹ i počela je s radom 11. augusta 1997. Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine, utvrđeni Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, jesu:

- da postigne i očuva stabilnost domaće valute (konvertibilne marke) tako što je izdaje uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima, u skladu s aranžmanom poznatim pod nazivom valutni odbor, prema fiksnom kursu: jedna konvertibilna marka za jednu njemačku marku. Od 1. januara 2002. konvertibilna marka vezana je za euro prema kursu: jedna konvertibilna marka za 0,511292 eura, odnosno jedan euro iznosi 1,955830 konvertibilnih maraka;
- da definiše i kontroliše provođenje monetarne politike Bosne i Hercegovine;
- da drži službene devizne rezerve i upravlja njima na siguran i profitabilan način;
- da održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- da koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo entiteta nadležnih za izdavanje bankarskih licenci i superviziju banaka;
- da prima depozite od institucija na nivou Bosne i Hercegovine, odnosno depozite entiteta i njihovih javnih institucija na osnovu zajedničke odluke entiteta, kao i depozite komercijalnih banaka;
- da izdaje propise i smjernice za ostvarivanje djelatnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u okviru ovlaštenja utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine;

¹ "Službeni glasnik BiH", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07.

- da učestvuje u radu međunarodnih organizacija koje rade na utvrđivanju finansijske i ekonomske stabilnosti, te zastupa Bosnu i Hercegovinu u međuvladinim organizacijama o pitanjima monetarne politike.

Centralna banka Bosne i Hercegovine potpuno je nezavisna od Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, te bilo koje javne agencije i organa, a u cilju objektivnog provođenja svojih zadataka. Centralna banka Bosne i Hercegovine svoju djelatnost obavlja preko Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, Uprave CBBiH i osoblja.

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine je organ Centralne banke Bosne i Hercegovine nadležan za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju Centralne banke Bosne i Hercegovine, u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine sastoji se od pet članova, koje imenuje Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i između svojih članova bira guvernera, koji je ujedno i predsjedavajući ovog organa i Uprave CBBiH. Guverner je glavni izvršni funkcioner zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine. Uprava CBBiH, koju čine guverner i tri viceguvernera (koje imenuje guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine), na zahtjev guvernera, kao glavnog izvršnog funkcionera, operativno provodi aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine i usklađuje aktivnosti organizacijskih jedinica.

Za kontrolu rizika u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine guverner, uz odobrenje Upravnog vijeća Centralne banke Bosne i Hercegovine, imenuje glavnog internog revizora i zamjenike glavnog internog revizora.

Poslovanje Centralne banke Bosne i Hercegovine ostvaruje se preko Centralnog ureda sa sjedištem u Sarajevu, tri glavne jedinice sa sjedištem u Sarajevu, Mostaru i Banjoj Luci i dvije filijale sa sjedištem na Palama i u Brčko distriktu.

Sadržaj

Uvodna riječ guvernera	ii
Pravni status.....	v
Lista tabela.....	ix
Lista grafikona	ix
Skraćenice.....	xii
1. Ekonomska kretanja u 2016. godini	16
1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje.....	16
1.1.1 Trendovi u realnom sektoru	16
1.1.2 Monetarni trendovi	22
1.2 Izvještaj o stanju bh. privrede.....	27
1.2.1 Realni sektor.....	29
I. Osnovne privredne djelatnosti	30
II. Cijene.....	36
III. Zaposlenost i plate.....	40
1.2.2 Fiskalni sektor	43
1.2.3 Bankarski sektor	53
1.2.4 Vanjski sektor.....	58
IV. Platni bilans.....	58
V. Nominalni i realni efektivni devizni kurs	63
2. Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2016. godini	66

2.1	Monetarna politika	68
2.2	Račun rezervi kod CBBiH.....	70
2.3	Upravljanje deviznim rezervama.....	75
2.4	Upravljanje gotovim novcem	81
2.5	Održavanje platnih sistema	88
2.6	Uloga fiskalnog agenta.....	91
2.7	Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka	93
2.8	Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu.....	95
2.9	Saradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama.....	97
2.10	Proces interne revizije	99
2.11	Ostalo.....	101
2.11.1	Upravljanje ljudskim resursima.....	101
2.11.2	Komuniciranje s javnosti i društveno odgovorno poslovanje	104
3.	Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora	106
4.	Publikacije i web servisi	107
5.	Statističke tabele	109

Lista tabela

Tabela 1.1:	Uticaj Brexita na evropsko finansijsko tržište	18
Tabela 1.2:	Stopa rasta realnog BDP u EU i zemljama eurozone	19
Tabela 1.3:	Stopa inflacije u EU i zemljama eurozone	20
Tabela 1.4:	Stopa nezaposlenosti u EU i zemljama eurozone	20
Tabela 1.5:	Vrijednost EURIBOR-a	26
Tabela 1.6:	Namjena novopozajmljenih sredstava u 2016. godini	48
Tabela 1.7:	Emisije javnog duga bh entiteta	50
Tabela 1.8:	Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh entiteta, u 2016. godini, u %	52
Tabela 2.1:	Indikatori likvidnosti bankarskog sektora u BiH	75
Tabela 2.2:	Prosječna ponderisana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni	76
Tabela 2.3:	Platni promet preko komercijalnih banaka	88
Tabela 2.4:	Pregled prometa karticama na ATM i POS uređajima	89
Tabela 2.5:	Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti	89
Tabela 2.6:	Zastupljenost kartica prema brendovima	90
Tabela 2.7:	Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2016. godine	102

Lista grafikona

Grafikon 1.1:	Ukupna aktiva svih banaka iz sistema Federalnih Rezervi	17
Grafikon 1.2:	Prirast javnog duga u eurozoni i SAD i nekim evropskim zemljama	21
Grafikon 1.3:	Godišnje stope rasta robnih cijena	22
Grafikon 1.4:	Ključne kamatne stope vodećih centralnih banaka	23
Grafikon 1.5:	Monetarni i kreditni agregati u eurozoni	24
Grafikon 1.6:	Kurs eura i inflacija u eurozoni	25
Grafikon 1.7:	Stopa prinosa na desetogodišnje obveznice zemalja eurozone	26
Grafikon 1.8:	Godišnje promjene nominalnog i realnog BDP-a	28
Grafikon 1.9:	Osnovni uzroci promjena u realnom BDP-u u prva tri kvartala u odnosu na isti period prethodne godine	29
Grafikon 1.10:	Kvartalne promjene indeksa industrijske proizvodnje	30
Grafikon 1.11:	Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima ...	32

Grafikon 1.12: Stope rasta i učešće glavnih grupa proizvoda industrijske proizvodnje.....	33
Grafikon 1.13: Godišnje promjene obima proizvodnje u građevinarstvu.....	34
Grafikon 1.14: Godišnje promjene indeksa distributivne trgovine, (Q/Q-4).....	35
Grafikon 1.15: Godišnje promjene u noćenjima i prosječan boravak turista.....	36
Grafikon 1.16: Stope promjene u nivou cijena mjerene indeksom potrošačkih cijena	37
Grafikon 1.17: Stvarna i procijenjena temeljna inflacija	38
Grafikon 1.18: Godišnje promjene u nivou cijena	39
Grafikon 1.19: Stope promjene broja nezaposlenih u odnosu na isti kvartal prethodne godine	41
Grafikon 1.20: Doprinosi rastu broja zaposlenih po područjima	42
Grafikon 1.21: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate	43
Grafikon 1.22: Primarni fiskalni bilans u % BDP-a	44
Grafikon 1.23: Prihodi od indirektnih poreza	46
Grafikon 1.24: Vanjski dug sektora vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga	47
Grafikon 1.25: Servisirani vanjski dug u % BDP-a.....	48
Grafikon 1.26: Zaduzenost generalne vlade kod komercijalnih banaka.....	49
Grafikon 1.27: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh entiteta i njihov varijabilitet u 2016. godini	51
Grafikon 1.28: Razlika u prosječim stopama prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2016. godini u odnosu na 2015.godinu.....	52
Grafikon 1.29: Kvartalne promjene u deviznim rezervama i neto stranoj pasivi komercijalnih banaka	54
Grafikon 1.30: Mjesečne promjene u stavkama strane pasive i strane aktive komercijalnih banaka	55
Grafikon 1.31: Doprinosi ukupnom rastu kredita po sektorima.....	56
Grafikon 1.32: Doprinosi ukupnom rastu depozita po sektorima	57
Grafikon 1.33: Profitabilnost prosječne aktive (ROAA) i prosječnog kapitala (ROAE)	58
Grafikon 1.34: Tekući račun i njegove komponente	59
Grafikon 1.35: Finansijski račun i njegove komponente	60
Grafikon 1.36: Smanjenje/povećanje trgovinskog deficita po grupama proizvoda	63
Grafikon 1.37: Godišnje promjene nominalnog kursa KM prema odabranim valutama u decembru	64
Grafikon 1.38: Nominalni i realni efektivni kurs KM.....	65

Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBH	66
Grafikon 2.2: Promjene u faktorima koji imaju dominantan uticaj na promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH	67
Grafikon 2.3: Relativni značaj faktora za promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH	68
Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama	70
Grafikon 2.5: Stanje računa rezervi kod CBBH	71
Grafikon 2.6: Godišnje stope rasta monetarnih agregata	73
Grafikon 2.7: Godišnje stope rasta komponenti novčane mase	73
Grafikon 2.8: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH	79
Grafikon 2.9: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH	80
Grafikon 2.10: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka	82
Grafikon 2.11: Apoenska struktura novčanica	83
Grafikon 2.12: Apoenska struktura kovanica	83
Grafikon 2.13: Povećanje broja novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2015. godinu	84
Grafikon 2.14: Izdate novčanice i kovanice po apoenima u 2016. godini	85
Grafikon 2.15: Izlazi gotovog novca (KM) u 2016. godini	86
Grafikon 2.16: Apoenska struktura falsifikovanih novčanica u 2016. godini	87
Grafikon 2.17: Apoenska struktura falsifikovanih kovanica u 2016. godini	87
Grafikon 2.18: Broj zaposlenih u CBBiH	103

Skraćenice

AAA	Finansijski instrumenti za kreditnim rejtingom AAA (eng. triple A)
ABSPP	Program kupovine vrijednosnih papira pokrivenih imovinom (eng. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	Bankomat
BAM	Valutni kod konvertibilne marke
BCC	Program bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta (eng. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
BDP	Bruto domaći proizvod
bh.	bosanskohercegovački
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BiH	ISO kod zemlje za Bosnu i Hercegovinu
BIS	Banka za međunarodna poravnanja (eng. Bank for International Settlements)
BLSE	Banjalučka berza a.d. Banjaluka
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CBPP3	Treći program kupovine pokrivenih obveznica (eng. Covered Bond Purchase Programme)
cca	približno, oko
CEFTA	Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini
CIF	trgovačka klauzula koja zahtjeva od prodavca da plati troškove prevoza i osiguranja robe
CPI	Indeks potrošačkih cijena (eng. Consumer Price Index)
CRK	Centralni registar kredita
DB	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
Distrikt	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
EC	Evropska komisija
ECB	Evropska centralna banka
EONIA	Jednodnevna međubankarska kamatna stopa u eurozoni
ESA 2010	Evropski standardni računi (eng. European Standard Accounts, 2010 (ESA))
EU 28	28 zemalja Evropske unije
EUR	valuta zone EUR

EURIBOR	međubankarska kamatna stopa na evropskom tržištu novca
Eurostat	Statistički zavod Evropske unije
EURUSD	kurs valute zone EUR u odnosu na valutu SAD
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	Centralna banka Sjedinjenih Američkih Država (eng. Federal Reserves)
FFR	referentna kamatna stopa Centralne banke Sjedinjenih Američkih Država (eng. Fed Fund Rate)
FOB	franko, prodavac snosi troškove transporta do luke, kao i trškove utovara
FOMC	Federalni odbor za operacije na otvorenom tržištu (eng. Federal Open Market Committee)
Fond PIO Republike Srpske	Fond penzijsko-invalidskog osiguranja Republike Srpske
FZ MIO/PIO	Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje
GEO6	šesti nivo geografskog razdvajanja (eng. 6th level of geographical breakdown)
GIIS	Postdiplomski institut za međunarodne studije u Ženevi (eng. Graduate Institute of International Studies)
GIZ	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (njem. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GJ	glavna jedinica Centralne banke Bosne i Hercegovine
HICP	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (eng. Harmonised Index of Consumer Prices)
HRMIS	Informacioni sistem za upravljanje ljudskim resursima (eng. Human Resources Management Information System)
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvoj (eng. The International Bank for Reconstruction and Development)
IDA	Udruženje za međunarodni razvoj (eng. The International Development Association)

IPA	Program instrumenata za pretpristupnu pomoć (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance – Programme)
IT	Informacione tehnologije
JRTR	Jedinstveni registar transakcijskih računa
KM	Valutni simbol konvertibilne marke
koridor Vc	Koridor pet ce
MIGA	Multilateralna agencija za garanciju investiranja (eng. The Multilateral Investment Guarantee Agency)
MMF	Međunarodni monetarni fond
NEER	Nominalni efektivni devizni kurs
Ø	Prosjek
OR	Obavezna rezerva
p.p.	procentni poen
PDV	Porez na dodatu vrijednost
POS	terminali na mjestu prodaje (eng. point of sale)
PPKS	Prosječna ponderisana kamatna stopa
PSPP	Program kupovine javnog sektora (eng. Public Sector Purchase Programme)
QE	Program kvantitativnih olakšica (eng. Quantitative Easing Program)
REER	Realni efektivni devizni kurs
RR	račun rezervi kod Centralne banke
RS	Republika Srpska
RTGS	Platni sistem bruto poravnanja u realnom vremenu
SAD	Sjedinjene Američke Države
SASE	Sarajevska berza d.d. Sarajevo
SBA/Stand by arrangement	Kreditni aranžman u slučaju potrebe
SDR	Specijalna prava vučenja (eng. Special Drawing Rights)
SECO	Državni sekretarijat za ekonomske poslove (State Secretariat for Economic Affairs)
SOFS	Stalni odbor za finansijsku stabilnost
TLTRO	Ciljane operacije dugoročnog refinansiranja (eng. Targeted longer-term refinancing operations)
UIO	Uprava za indirektno oporezivanje
UK	koji se odnosi na Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije

UN	Ujedinjene nacije
UNCTAD	Konferencija Ujedinjenih nacija za trgovinu i razvoj
US	koji se odnosi na Sjedinjene Američke Države
USD	valuta Sjedinjenih Američkih Država
VP	vrijednosni papiri
WEO	Publikacija MMF-a, Svjetski ekonomski izgledi (eng. World Economic Outlook)

1. Ekonomska kretanja u 2016. godini

1.1 Međunarodno ekonomsko okruženje

1.1.1 Trendovi u realnom sektoru

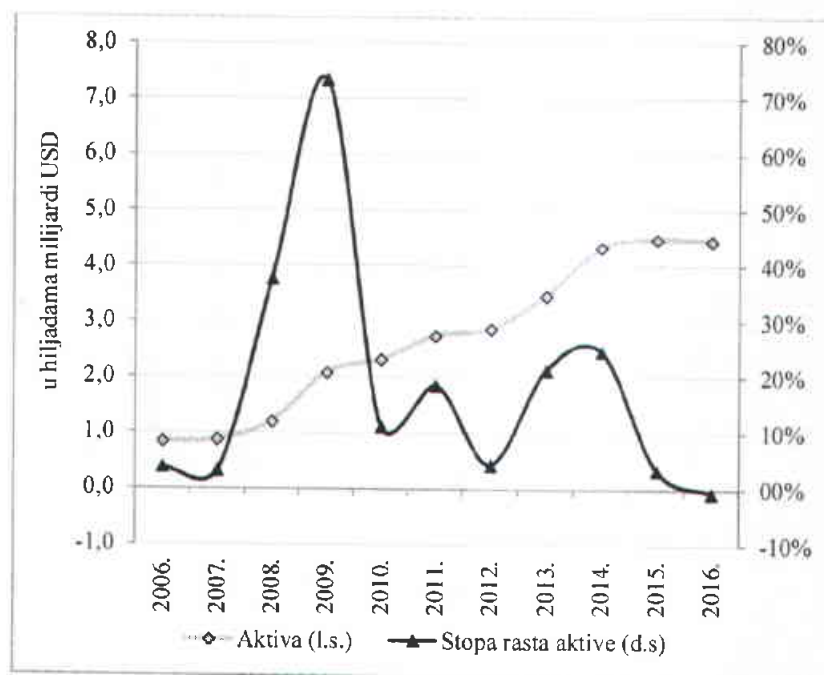
Uprkos mjerama ekonomskog intervencionizma, rast u razvijenim ekonomijama u 2016. je niži nego u 2015. godini, a u zemljama u razvoju, kao i na nivou svjetske ekonomije, privredni rast je neznatno niži od onoga u prethodnoj godini. Svjetska ekonomija je u 2016. godini porasla za oko 3,1% (u 2015. godini rast je bio 3,2%), a rast nije ravnomjerno raspoređen². Dok su razvijene zemlje zabilježile porast za svega 1,6% (u prethodnoj godini rast je bio 2,1%), tržišta u nastajanju i zemlje u razvoju su zabilježili porast za 4,1%.

Vodeći trendovi, koji su presudno uticali na kretanje svjetske ekonomije u 2016. godini, jesu ublažavanje pada cijena robe u odnosu na 2015. godinu i rast nekih cijena robe i najava novog rasta referentnih kamatnih stopa FED-a do kojega je i došlo krajem godine, kao i prestanak izuzetno ekspanzivne monetarne politike u najvećoj svjetskoj ekonomiji, u sklopu sprovođenja mjera za normalizaciju monetarne politike³ (grafikon 1.1). Prvi put nakon započinjanja programa kvantitativnog popuštanja (2007. godine) u 2016. godini je zabilježen pad aktive FED-a (2016/2015= -0,6%), što je zajedno s povećanjem referentne kamatne stope dio programa normalizacije monetarne politike FED-a. Na odluku o podizanju referentne kamatne stope FED-a su uticali rast inflacije (u novembru godišnja stopa inflacije je bila 1,7%), niska stopa nezaposlenosti (4,6% u novembru 2016.) i rast ekonomske aktivnosti (1,7% rast realnog BDP-a u trećem kvartalu 2016. godine (q/q-4), a 1,3% u drugom kvartalu 2016. godine), ali i pozitivna očekivanja u vezi s uslovima na tržištu rada i u vezi s ostvarivanjem ciljane inflacije od 2%.

² WEO, januar 2017.

³ Normalizacija monetarne politike FED-a (eng. monetary policy normalization) je započela u decembru 2015. godine, kada je FED prvi put poslije sedam godina odlučio da poveća ciljani interval stope na federalna sredstva.

Grafikon 1.1: Ukupna aktiva svih banaka iz sistema Federalnih Rezervi

Izvor: fred.stlouisfed.org.

Promjena kursa monetarne politike FED-a u 2016. godini uz još uvijek neizmijenjenu politiku ECB-a je dovela do nastavka divergencije monetarnih politika s posljedicama na globalnu aprecijaciju USD i deprecijaciju eura prema dolaru.

Dva događaja koja su obilježila 2016. godinu jesu ekonomsko-bankarska kriza u Italiji i Brexit tj. odluka britanskih građana da izađu iz EU.⁴ U odnosu na 2007. godinu italijanski BDP je u 2016. godini manji za oko 8%, a loši krediti su cca 20% BDP-a. Italijanski javni dug je 133,2% BDP-a (2016. godine), a ukupna zaduženost svih sektora je oko 259% BDP-a, dok je strukturni saldo javnih finansija u minusu posljednjih 10 godina (eng. *general government structural balance*). S obzirom na to da je italijanska ekonomija treća po veličini evropska ekonomija, stanje u italijanskom bankarstvu i visoka zaduženost italijanske ekonomije je tokom 2016. godine predstavljalo veliki rizik po bankarski sistem eurozone. Iako bh. banke u vlasništvu italijanskih rezidenata kontrolišu 33% bh. bankarske aktive u 2016. godini, rast reputacijskih

⁴ Referendum za izlazak/ostanak Velike Britanije u EU je održan 23.06.2016. godine, a rezultati su saopšteni 24.06.2016. godine.

rizika nije doveo do bilo kakvih značajnih poremećaja u poslovanju ove grupe banaka niti do negativnih uticaja na bh. finansijsku stabilnost.

Ishod britanskog referenduma na kojem je demonstrirana volja britanskih građana da napuste EU je imao momentalan direktan uticaj na evropsko finansijsko tržište (tabela 1.1). Prinosi na obveznice zemalja koje nemaju ekonomske debalanse su momentalno smanjeni i čak postali negativni, dok su prinosi na obveznice zemalja s ekonomske periferije naglo porasli.

Tabela 1.1: Uticaj Brexita na evropsko finansijsko tržište

	Stopa prinosa na tržištu desetogodišnjih državnih obveznica, %				VSTOXX,
	Njemačka	Austrija	Grčka	Italija	Indeks
20.06.2016.	0.051	0.405	7.802	1.432	34.22
21.06.2016.	0.050	0.403	7.904	1.447	34.47
22.06.2016.	0.061	0.408	7.994	1.435	36.04
23.06.2016.	0.093	0.437	7.779	1.400	32.06
24.06.2016.	-0.047	0.355	8.647	1.557	35.43
27.06.2016.	-0.116	0.277	8.708	1.509	35.00
28.06.2016.	-0.112	0.263	8.607	1.399	31.01

Izvor: Bloomberg.

Prema prvoj prognozi⁵ očekivana stopa rasta realnog BDP-a eurozone u 2017. godini, nakon odluke o izlasku Velike Britanije, je sa 1,6% korigovana na 1,4%. Kasnije analize⁶ su pokazale da je Brexit najvjerojatnije samo regionalni makroekonomski šok prije nego globalni, te da će on na eurozonu negativno uticati kroz smanjenje britanske tražnje za izvozom eurozone. Odluka o izlasku Velike Britanije iz EU tokom 2016. godine nije se odrazila na ekonomiju Bosne i Hercegovine zbog niskog intenziteta vanjskotrgovinskih odnosa BiH i Velike Britanije. Ali, mogu se očekivati indirektno negativne posljedice na našu ekonomiju zbog usporavanja stope privrednog rasta u eurozoni usljed slabljenja njenih trgovačkih veza s Velikom Britanijom.

⁵ ECB, jul 2016. godine.

⁶ Ekonomski bilten ECB, 6/2016.

Tokom 2016. godine, pod uticajem ekspanzivne monetarne politike ECB-a, izloženost evropskih banaka prema realnom sektoru je rasla brže nego u 2015. godini, što je uz rast lične i investicione potrošnje i poboljšanje položaja vanjskotrgovinskog sektora usljed deprecijacije eura, u jednom dijelu evropskih zemalja dovelo do viših stopa rasta ekonomske aktivnosti nego u 2015. godini (tabela 1.2). Ipak, privredni rast na nivou eurozone i EU nije viši od onoga koji je ostvaren u 2015. godini. S izuzetkom Danske i djelimično Švedske sve ostale zemlje u kojima živi naša dijaspora još uvijek imaju značajno niže stope ekonomskog rasta u odnosu na 2007. godinu.

Tabela 1.2: Stopa rasta realnog BDP u EU i zemljama eurozone

	u %							
	EU	Eurozona	Danska	Njemačka	Hrvatska	Austrija	Slovenija	Švedska
2007.	3.05	3.01	0.91	3.26	5.15	3.62	6.94	3.40
2008.	0.42	0.42	-0.51	1.08	2.05	1.55	3.30	-0.56
2009.	-4.37	-4.52	-4.91	-5.62	-7.38	-3.80	-7.80	-5.18
2015.	2.23	2.04	1.61	1.72	1.64	0.96	2.32	4.08
2016.	1.89	1.73	0.99	1.88	2.79	1.50	2.47	3.31

Izvor: Evropska komisija. Napomena: BDP izražen u cijenama iz 2010. godine.

U 2016. godini deflatorni pritisci su ili oslabili (Hrvatska, Slovenija) ili su u potpunosti nestali (Švedska, Austrija), ali stopa inflacije u 2016. godini je i dalje niska u poređenju s ciljanom stopom inflacije (blizu, ali ispod, 2%), (tabela 1.3).

Tabela 1.3: Stopa inflacije u EU i zemljama eurozone

	u %							
	EU	Eurozona	Danska	Njemačka	Hrvatska	Austrija	Slovenija	Švedska
2007.	2.4	2.2	1.7	2.3	2.7	2.2	3.8	1.7
2008.	3.7	3.3	3.6	2.8	5.8	3.2	5.5	3.3
2009.	1.0	0.3	1.0	0.2	2.2	0.4	0.9	1.9
2015.	0.0	0.0	0.2	0.1	-0.3	0.8	-0.8	0.7
2016.	0.3	0.2	0.0	0.4	-0.6	1.0	-0.2	1.1

Izvor: Eurostat. Napomena: Prosječna godišnja stopa inflacije na osnovu HICP indeksa.

U skoro svim zemljama EU i eurozone stopa nezaposlenosti je u 2016. godini smanjena u odnosu na 2015. godinu, a u prosjeku pad iznosi oko 1 p.p, za koliko je nezaposlenost smanjena i u Sloveniji i u Njemačkoj (tabela 1.4). Ipak, skoro sve zemlje imaju još uvijek visoku stopu nezaposlenosti, veću nego što je ona bila u kriznom periodu, a jedino je Njemačka više nego prepolovila stopu nezaposlenosti. U nekim zemljama EU, poput Danske i Švedske, iako je privredni rast u posljednje dvije godine približno na nivou onoga u pretkriznom periodu (2007. godina) stopa nezaposlenosti je još uvijek vrlo visoka, a u Danskoj čak duplo veća nego uoči izbijanja globalne ekonomsko-finansijske krize.

Tabela 1.4: Stopa nezaposlenosti u EU i zemljama eurozone

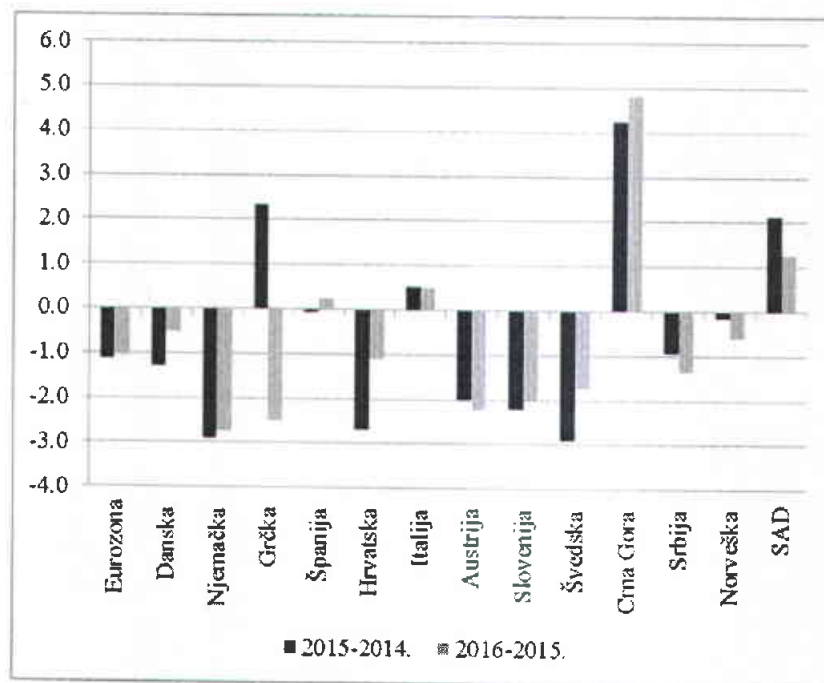
	u %							
	EU	Eurozona	Danska	Njemačka	Hrvatska	Austrija	Slovenija	Švedska
12/2007.	7.0	7.4	3.1	8.2	10.5	4.1	4.9	5.6
12/2008.	7.7	8.4	4.3	7.4	9.3	4.7	4.4	6.4
12/2009.	9.4	10.1	6.8	7.3	10.0	5.0	6.5	8.6
12/2015.	9.0	10.5	6.0	4.5	15.9	5.7	8.7	6.7
12/2016.	8.1	9.5	6.1	3.5	12.2	5.5	7.8	6.5

Izvor: Eurostat.

Većina evropskih zemalja je i dalje iznad mastriških kriterija koji se odnose na visinu javnog duga, a u 2016. godini je u mnogima od njih, pa i u onima koje nisu članice EU (Srbija) nastavljena ekonomska politika smanjenja javnog duga, za razliku od npr. SAD (grafikon 1.2). U našem neposrednom okruženju jedini izuzetak je Crna Gora, dok Hrvatska i Srbija dvije godine uzastopno smanjuju relativnu vrijednost javnog duga. Italija je blago povećala javni dug, Grčka je u 2015. godini i 2016. godini ostvarila gotovo identičan rast / pad javnog duga, a ukupan javni dug eurozone u 2016. godini od 90,41% je za 1 p.p. manji u odnosu na prošlu

godinu. Javni dug Norveške je 31,08% BDP-a, Njemačke 65,5%, Italije 133,26%, Grčke 177,21%, a SAD-a 108,54%.

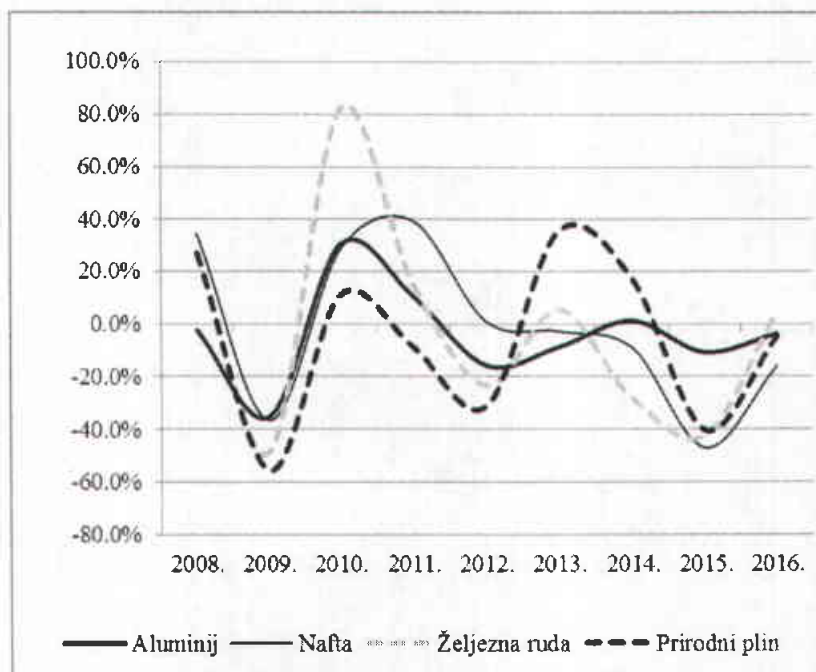
Grafikon 1.2: Prirast javnog duga u eurozoni i SAD i nekim evropskim zemljama

Izvor: Evropska komisija.

Na tržištu robe je u 2016. godini došlo do usporavanja pada cijena robe u odnosu na 2015. godinu, a neke cijene robe su i porasle (grafikon 1.3). Od ključnih cijena robe najviše je u 2016. godini pala cijena nafte, a cijena zlata je u odnosu na 2015. godinu porasla za 7,6% (2015/2014 = -8,3%). Značajno je smanjena stopa pada cijene aluminija i prirodnog plina, a cijena rude željeza je u odnosu na prethodnu godinu porasla za 4,6% (2015/2014 = -42,4%).

Grafikon 1.3: Godišnje stope rasta robnih cijena

Izvor: Svjetska banka

1.1.2 Monetarni trendovi

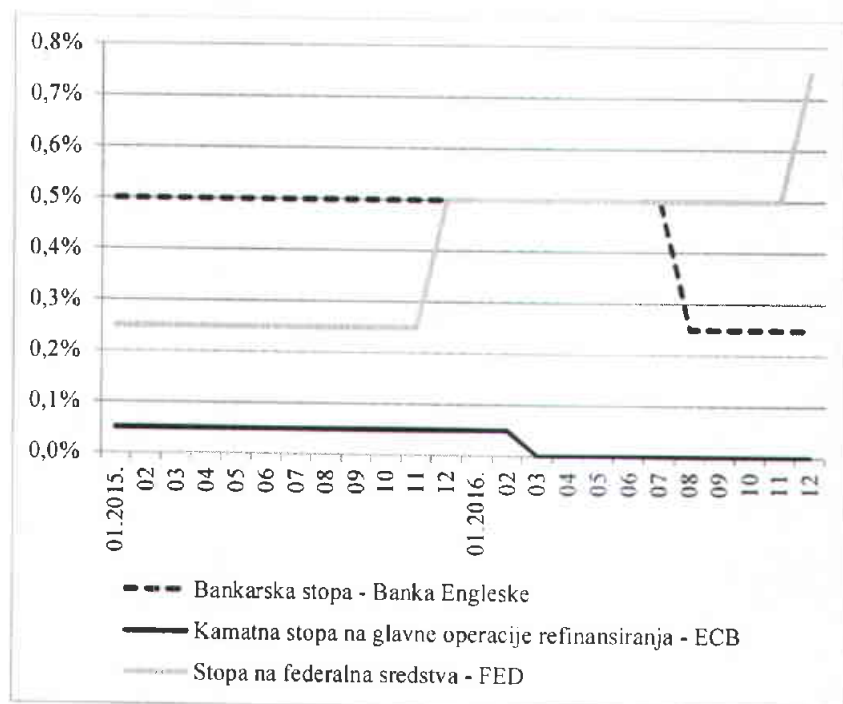
Mada je krajem godine ECB-a najavila postepeno ublažavanje trenutne monetarne politike, oličene u prije svega kupovini obveznica u iznosu od 80 milijardi EUR mjesečno⁷, cijela 2016. godina je protekla u izuzetno ekspanzivnoj monetarnoj politici ECB-a. Kreditni rast je u 2016. godini podstaknut (grafikon 1.4) dodatnim smanjenjem referentnih kamatnih stopa ECB-a, što je uz smanjenje pada cijena na tržištima robe (u odnosu na prethodnu godinu), pa i na tržištu nafte, dovelo do slabljenja izuzetno jakih deflatornih pritisaka.

Već početkom godine ECB je smanjila sve tri referentne kamatne stope. U prvom kvartalu 2016. godine (odluka stupila na snagu 16.03.2016. godine) kamatna stopa na kreditne olakšice je sa 0,3% smanjena na 0,25%, kamatna stopa na glavne operacije refinansiranja je sa 0,05% smanjena na 0,0%, dok je kamatna stopa na depozitne olakšice sa -0,3% smanjena na -0,4%.

⁷ Kupovina finansijskih instrumenata je od 1. aprila 2016. godine povećana sa 60 milijardi EUR na 80 milijardi eura (odluka donesena 10.03.2016. godine).

Kao i krajem prošle godine i krajem 2016. godine, FED je odlučio da poveća kamatnu stopu na federalna sredstva te je tako prethodni koridor 0,25% - 0,5%, zamijenjen sa koridorom 0,5% - 0,75%, dok je Banka Engleske usljed usporavanja rasta britanske ekonomije kao posljedica odluke o izlasku iz EU u augustu 2016. godine smanjila svoju referentnu kamatnu stopu (eng. Bank Rate) sa 0,5% na 0,25%. FED nisu mijenjale obim ponude novca tokom 2016. godine, koji je tokom proteklih godina značajno povećan kroz tri programa kvantitativnih olakšica. Ipak, kamatne stope u SAD-u su u ovom periodu bilježile rast, naročito u odnosu na prinose obveznica zemalja eurozone, a pod uticajem očekivanog smanjenja monetarnih stimulansa u SAD-u i povećanja razlika u monetarnim politikama koje sprovode FED i ECB u pogledu visine referentne kamatne stope.

Grafikon 1.4: Ključne kamatne stope vodećih centralnih banaka

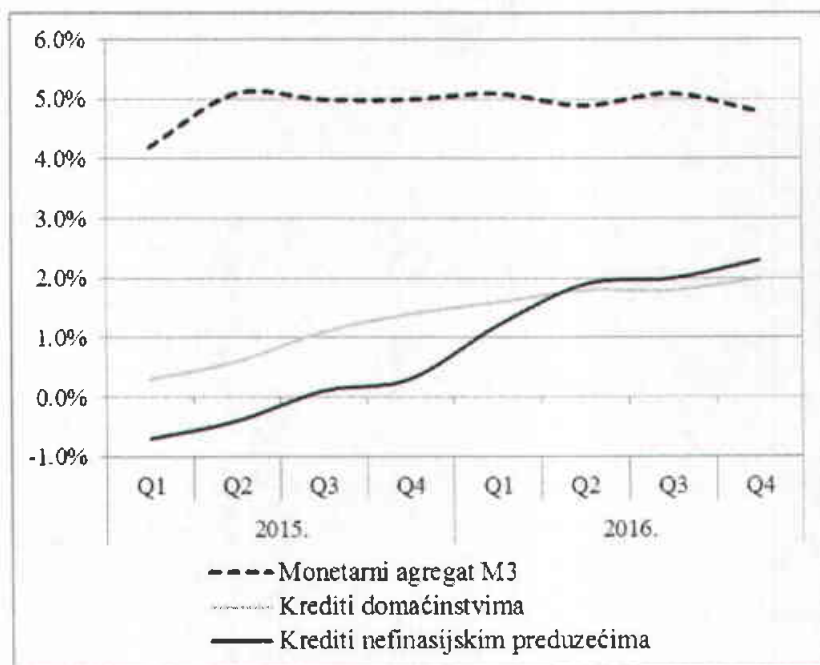

Izvor: ECB i FED. Napomena: Za referentnu kamatnu stopu FED-a je uzeta gornja granica intervala.

Stope rasta kredita domaćinstvima i kredita preduzećima u eurozoni u 2016. godini su značajno više od onih u 2015. godini, iako je najširi evropski monetarni agregat M3 zadržao stope rasta iz prethodne godine (grafikon 1.5). Na kraju 2016. godine u odnosu na kraj 2015. godine,

nakon dugotrajne stagnacije kredita realnom sektoru, stope rasta kredita nefinansijskim preduzećima i domaćinstvima su gotovo izjednačene na nivou od oko 2% (m/m-12).

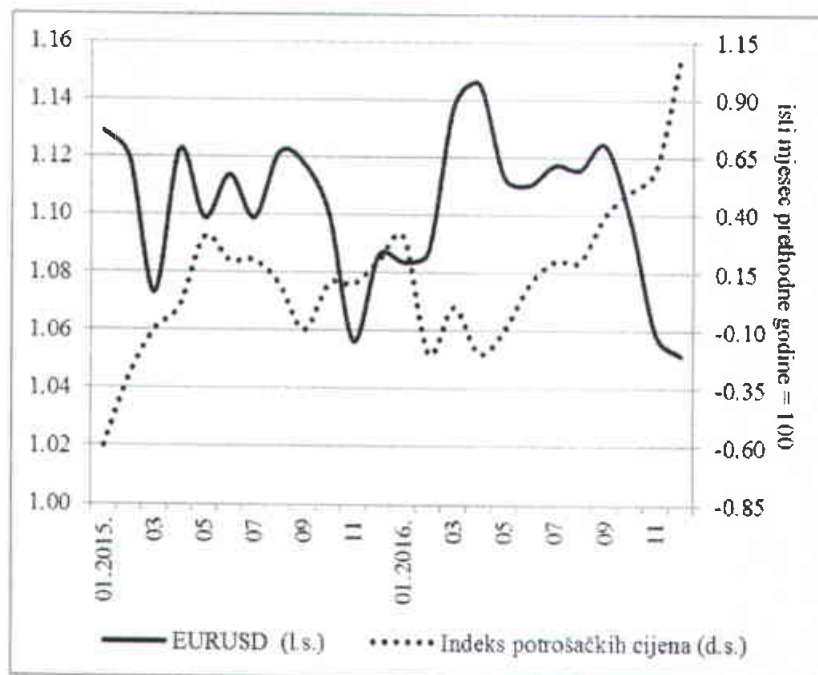
Grafikon 1.5: Monetarni i kreditni agregati u eurozoni

Izvor: ECB

Postojan kreditni rast, uz smanjenje pada cijena robe u odnosu na prethodnu godinu, ne samo da su prekinuli deflatorska kretanja u zoni eura, već su i podigli inflaciju na najviši nivo u posmatranom periodu protekle dvije godine (grafikon 1.6). Zahvaljujući globalnom trendu smanjenja deflatornih pritisaka na tržištu robe i prenosu efekata novčane politike ECB-a na kreditnu politiku evropskih banaka, uz zaokret u novčanoj politici FED-a, koji je tokom prošle godine povećao stepen restriktivnosti monetarne politike, došlo je i do naglog slabljenja eura, što je bio dodatni katalizator rasta potrošačkih cijena u eurozoni. U odnosu na najviši kurs EURUSD tokom godine (04/2016 = 1,15), do kraja 2016. godine euro je deprecirao prema dolaru za 8,2%, a kurs EURUSD je 1,05. Potrošačke cijene su sa najnižeg nivoa u 2016. godini od -0,2% (04/2016/04/2015.) porasle do kraja godine za 1,1% (12/2016/12/2015).

Grafikon 1.6: Kurs eura i inflacija u eurozoni

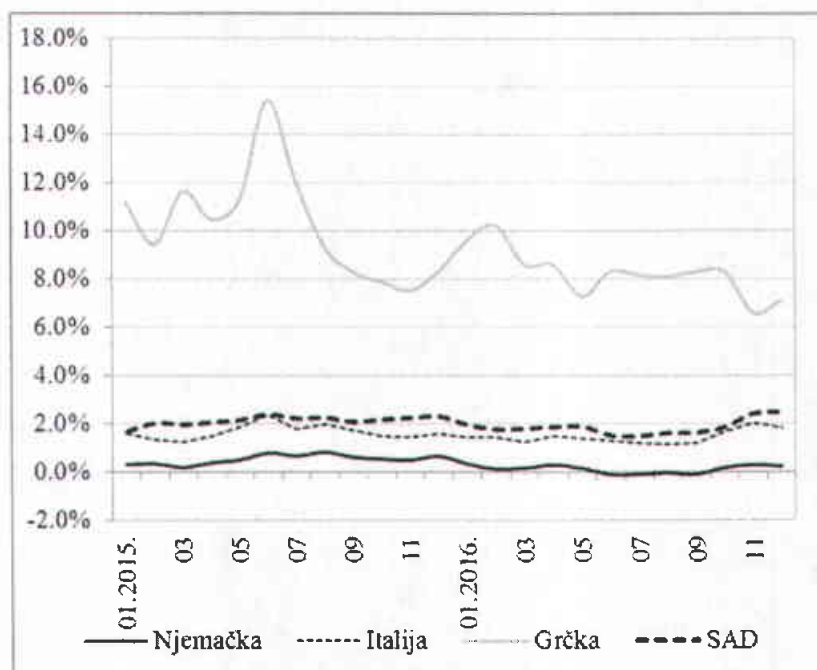

Izvor: ECB

Iako je ekspanzivna monetarna politika ECB-a dovela do smanjenja stopa prinosa u zemljama evropskog centra i evropske periferije (grafikon 1.7), najava prestanka kvantitativnog popuštanja (10/2016. godine) je dovela do rasta stopa prinosa na sekundarnom tržištu državnog duga većine zemalja eurozone. Ovakva reakcija tržišta, uz nizak i povremeno negativan, prinos na njemačke obveznice, motiviše na dodatno strukturno prilagođavanje u zemljama evropskog juga, od kojih neke (Italija), uprkos činjenici da prolaze kroz bankarsko-ekonomsku krizu, finansiraju javni dug jeftinije nego SAD.

Rezultati izjašnjavanja građana Velike Britanije na referendumu o izlasku iz Evropske unije su bili iznenađujući i snažno su uticali na finansijska tržišta. Pod uticajem neizvjesnosti zbog Brexita, političkog procesa i medijske kampanje, neposredno pred referendum zabilježen je pad evropskih indeksa dionica, a prinos desetogodišnjih obveznica Njemačke je prvi put zabilježio nivo ispod 0%. Kreditna rejting agencija S&P je smanjila rejting EU na AA sa AA+.

Grafikon 1.7: Stopa prinosa na desetogodišnje obveznice zemalja eurozone

Izvor: Bloomberg

ECB ima utjecaj na kamatne stope u BiH zbog režima valutnog odbora i odabira eura kao sidrene valute. Dvanaestomjesečni EURIBOR (tabela 1.5) je u odnosu na kraj prethodne godine smanjen za 0,14 p.p, približno isto koliko i prekonoćni EURIBOR (EONIA).

Tabela 1.5: Vrijednost EURIBOR-a

R.B.	Datum	EONIA	1 M	3 M	6 M	u %
						12 M
1.	12/2008.	2.35	2.60	2.89	2.97	3.05
2.	12/2015.	-0.20	-0.19	-0.13	-0.04	0.06
3.	12/2016.	-0.35	-0.37	-0.32	-0.22	-0.08
4.	Razlika u p.p. 4 = 3-2	-0.15	-0.18	-0.19	-0.18	-0.14

Izvor: ECB. Napomena: Prikazani su mjesečni prosjeci.

1.2 Izvještaj o stanju bh. privrede

Realni sektor ekonomije u 2016. godini karakteriše rast industrijske proizvodnje u odnosu na 2015. godinu, kada je zabilježen blaži rast. Pri tome se bilježi rast u svim industrijskim područjima, gdje se naročito ističe snažan rast proizvodnje i snabdjevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija. Sljedstveno tome, bilježi se snažan nominalni rast izvoza navedene djelatnosti te prerađivačke industrije, dok je zapažen nešto blaži rast izvoza ruda i kamena.⁸ U građevinarstvu je, kao i u prethodnoj godini, zabilježen pad obima proizvodnje slijedom usporavanja radova na izgradnji cestovne infrastrukture (posebno koridora Vc). Kretanje opšteg nivoa cijena u BiH, mjereno indeksom potrošačkih cijena, pokazuje jačanje deflatornog pritiska u prvom dijelu 2016. godine i on je najvećim dijelom uzrokovan smanjenjem vanjskih cijena (nafte), dok je u drugom dijelu godine zabilježen značajan porast cijena slijedom povećanja vanjskih cijena. Istovremeno, domaće cijene mjerene BDP deflatorom su u zoni inflacije, iako ih karakteriše blago smanjenje cijena. Na tržištu rada, mjereno administrativnim podacima, bilježi se smanjenje broja nezaposlenih i rast broja zaposlenih lica. Anketa radne snage 2016. godine pokazuje pad broja nezaposlenih (kao i kod administrativnih podataka) i pad zaposlenih. Značajne razlike u broju i stopi nezaposlenih i zaposlenih, prema administrativnim podacima i podacima iz Ankete radne snage 2016. godine, su odraz različitih metodologija izračunavanja i utvrđivanja statusa zaposlenih i nezaposlenih lica. Nakon dužeg perioda stagnacije, u 2016. godini je zabilježeno povećanje nominalne neto plate.

Prema službenoj projekciji Direkcije za ekonomsko planiranje BiH⁹, nominalni bruto društveni proizvod (BDP) u 2016. godini je 30,389 milijarde KM (tabela 01)¹⁰, što predstavlja rast od 3,1% u odnosu na 2015. godinu. Projicirana stopa realnog rasta BDP-a u odnosu na prethodnu godinu iznosi 3,0%.

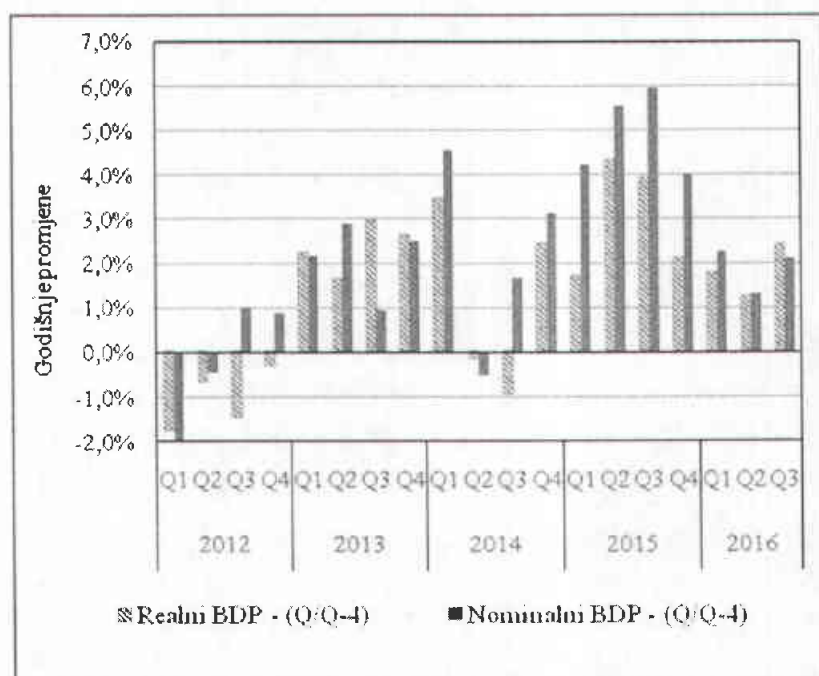
⁸Prema službenim podacima zapažen je rast izvoza u sljedećim djelatnostima: proizvodnje i snabdjevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija 13,4%, prerađivačka industrija 4,1%, proizvodnja ruda i kamena 2,5%.

⁹Ekonomski trendovi za period januar - septembar 2016. godine, Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

¹⁰Statističke tabele u poglavlju 5 ovog Izvještaja u tekstu su označene prema redoslijedu u poglavlju 5, poput tabele 01. Dodatne tabele koje se nalaze u tekstu označene su rednim brojem poglavlja i rednim brojem tabele u tom poglavlju, naprimjer tabela 1.1. Grafikoni u tekstu numerisani su koristeći istu analogiju.

Prema podacima Agencije za statistiku BiH (BHAS), ekonomija je u prva tri kvartala 2016. godine, u odnosu na prva tri kvartala 2015. godine, rasla nominalno po stopi od 1,89%. Prema istom izvoru, rast realnog BDP-a u prva tri kvartala 2016. godine procijenjen je na 1,83% (grafikon 1.8). BDP deflator je u prva tri kvartala niži nego u istom periodu prethodne godine, što je prosječan rast proizvedenih proizvoda i pruženih usluga u domaćoj ekonomiji baziran na rastu obima proizvodnje, a ne na cjenovnim efektima.

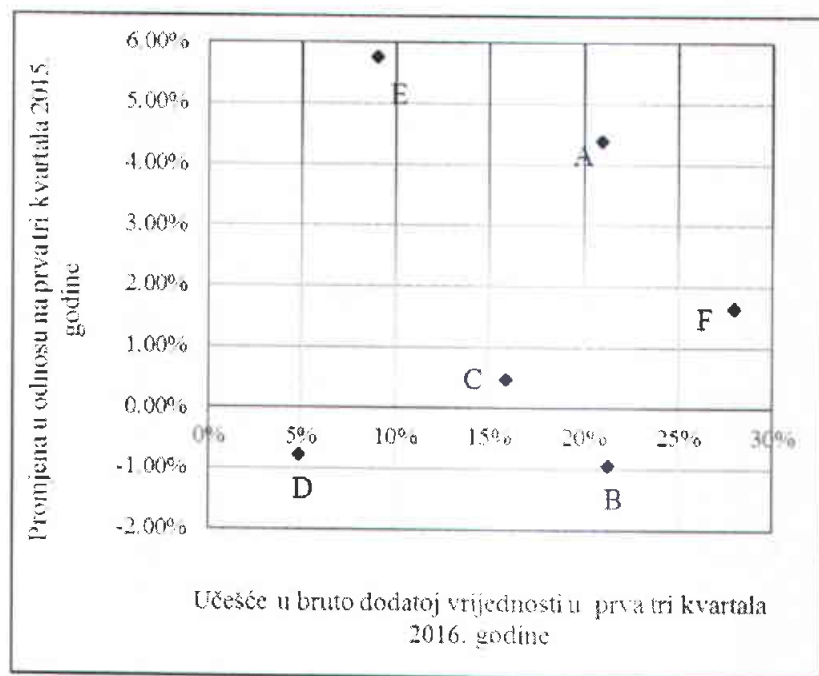
Grafikon 1.8: Godišnje promjene nominalnog i realnog BDP-a

Izvor: BHAS

U prva tri kvartala 2016. godine rast realne bruto dodane vrijednosti generisan je rastom aktivnosti u većini (od ukupno 19) ekonomskih djelatnosti (grafikon 1.9), s tim da su najizraženiji rast bilježile djelatnosti: ostale uslužne djelatnosti 10,0%, administrativne djelatnosti 7,2%, poljoprivreda, šumarstvo i ribolov 5,8%, finansijska djelatnost i djelatnost osiguranja 4,8% te prerađivačka industrija 4,7%. Na drugoj strani, značajni realni pad bruto dodane vrijednosti zabilježen je u djelatnostima: informacije i komunikacije 1,4% te javna uprava i odbrana 1,2%.

Grafikon 1.9: Osnovni uzroci promjena u realnom BDP-u u prva tri kvartala u odnosu na isti period prethodne godine

Izvor: BHAS

Legenda:

Grupa A: industrijska proizvodnja; statistička područja djelatnosti B (vađenje rude i kamena), C (prerađivačka industrija) i D (proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija).

Grupa B: proračunski korisnici; statistička područja djelatnosti O (javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje), P (obrazovanje) i Q (djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite).

Grupa C: trgovina; statističko područje djelatnosti G (trgovina naveliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala).

Grupa D: građevinarstvo; statističko područje djelatnosti F (građevinarstvo).

Grupa E: poljoprivreda; statističko područje djelatnosti A (poljoprivreda, šumarstvo i ribolov).

F: Ostalo.

1.2.1 Realni sektor

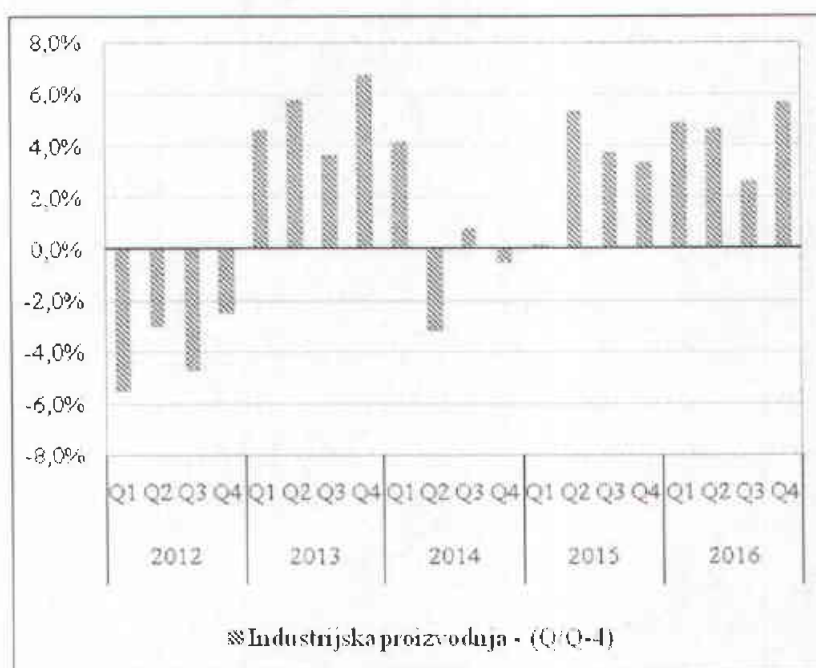
U sklopu ovog potpoglavlja, a imajući u vidu njihov značaj za ukupne ekonomske aktivnosti bh. ekonomije, poseban naglasak, u okviru osnovnih privrednih djelatnosti, stavljen je na industrijsku proizvodnju, građevinarstvo, trgovinu te turizam. Pored aktivnosti u ovim

djelatnostima, izneseni su i osnovni trendovi u opštem nivou cijena, kao i osnovne karakteristike tržišta rada (zaposlenost i plate) u 2016. godini.

I. Osnovne privredne djelatnosti

Sva četiri kvartala 2016. godine, posmatrano na godišnjem nivou, karakteriše rast industrijske proizvodnje. Zahvaljujući ovakvom kvartalnom kretanju, obim industrijske proizvodnje ostvaren u 2016. godini veći je za 4,4% (grafikon 1.10).¹¹ Pri tome je, prosječan rast industrijske proizvodnje u 2016. godini, mjerjen u odnosu na baznu 2010. godinu, prvi put zabilježio dvocifreni rast od 11,6% i može se smatrati izuzetno povoljnim.

Grafikon 1.10: Kvartalne promjene indeksa industrijske proizvodnje

Izvor: BHAS

¹¹ Godišnja stopa promjene izračunata iz kalendarski prilagođenih indeksa obima industrijske proizvodnje pokazuje rast od 4,3%. Izvor: Mjesečni indeksi industrijske proizvodnje za BiH decembar 2015. - decembar 2016. godine (BHAS).

U 2016. godini u svim industrijskim područjima (rudarstvu, prerađivačkoj industriji te proizvodnji i snabdjevanju električnom energijom i plinom) ostvaren je rast proizvodnje (grafikon 1.11). Podjednaki doprinos rastu industrijske proizvodnje u 2016. godini, posmatrano prema područjima djelatnosti, zabilježile su prerađivačka industrija (godišnji porast od 3,0%)¹² te proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (godišnji porast 9,0%)¹³. Ključni doprinos rastu prerađivačke industrije zabilježen je u sljedećim granama: proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme, proizvodnja prehrambenih proizvoda, proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda te proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa. Rast proizvodnje u ovim djelatnostima pozitivno se odrazio na rast izvoza. Što se tiče obima proizvodnje i snabdjevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (izuzev grane 35.3 - proizvodnja i snabdjevanje parom i klimatizacija) vidljivo je na grafikonu 1.11 kako je ovo područje u prethodnim godinama bilo jedna od ključnih determinanti kretanja industrijske proizvodnje. U okviru ovog područja posebno je značajan dio koji se odnosi na proizvodnju električne energije. Prema posljednjim dostupnim podacima na kraju trećeg kvartala 2016. godine kumulirana neto proizvodnja električne energije je veća za 6,4% u odnosu na isti period prethodne godine¹⁴. Porast proizvodnje u 2016. godini pozitivno se odrazio na izvoz električne energije tako da je u odnosu na 2015. godinu izvoz veći za 13,4%.¹⁵

Nadalje, područje u kome je, takođe, ostvaren rast, i to u visini od 3,8%, jeste vađenje rude i kamena. U okviru ovog područja zabilježen je rast djelatnosti vađenja uglja i lignita¹⁶. Rast količine uglja i lignita u uskoj je vezi s porastom izvoza električne energije. Istovremeno, povećanje izvozne cijene uglja i lignita od 11,1 % je imalo pozitivan uticaj na rast navedene djelatnosti.

¹²Prerađivačka industrija je stopi rasta ukupne industrije od 4,4% doprinijela 2,02 procentna poena.

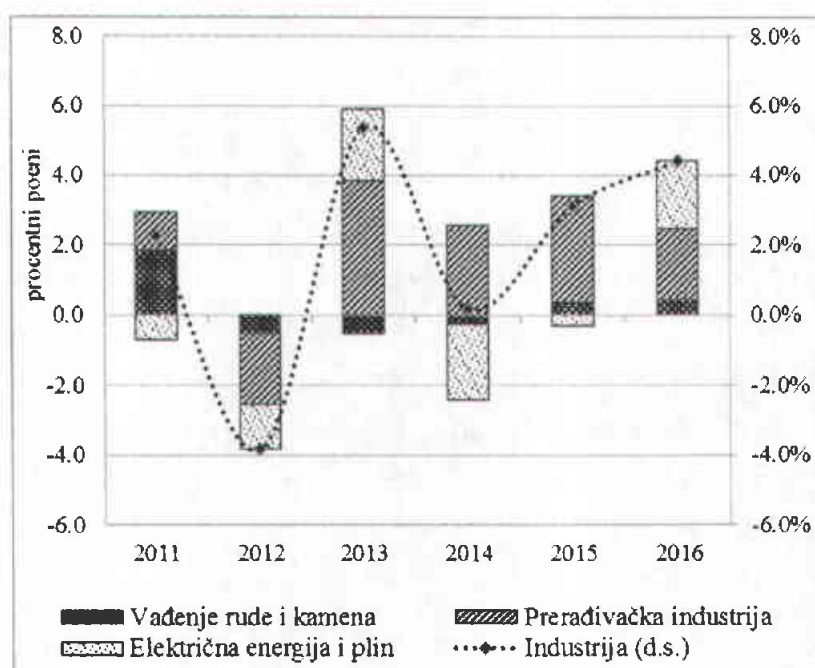
¹³Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom je stopi rasta ukupne industrije doprinijela 1,95 procentnih poena.

¹⁴U ukupnoj neto proizvodnji električne energije u periodu od januara do septembra 2016. godine učešće hidroelektrana je 34,4%, dok je udio termoelektrana 65,6%.

¹⁵ Izvor: BHAS; Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-decembar 2015. godine.

¹⁶Djelatnost vađenje uglja i lignita doprinosi ukupnom rastu industrijske proizvodnja sa 0,76%.

Grafikon 1.11: Doprinos godišnjim promjenama industrijske proizvodnje po područjima

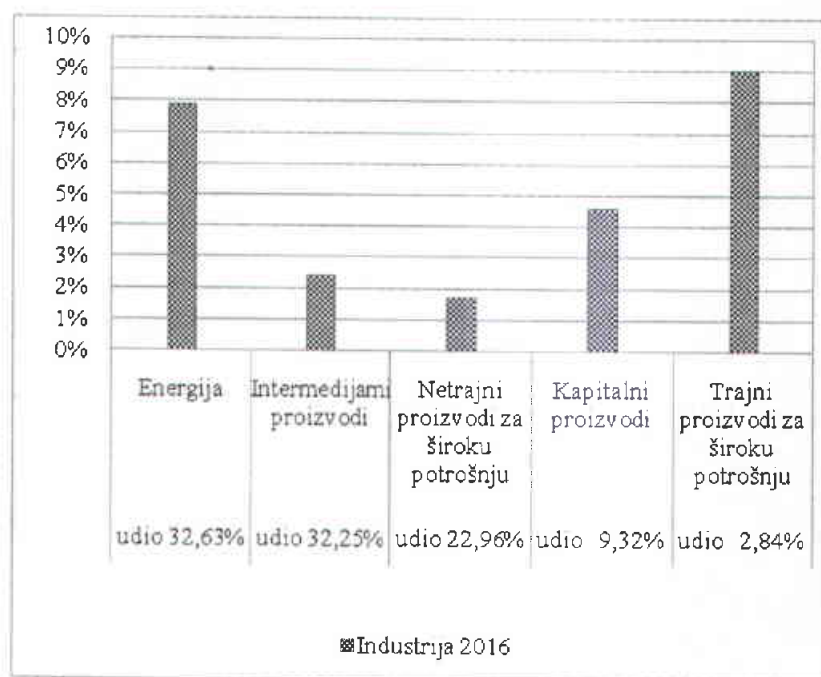
Izvor: BHAS

Posmatrajući učešća glavnih grupa proizvoda industrijske proizvodnje (grafikon 1.12) primjetan je porast svih grupa u 2016. godini. U većini djelatnosti koje se klasifikuju u grupu energija, koja ima najznačajnije učešće u industrijskoj proizvodnji, zabilježen je rast obima proizvodnje.¹⁷ Poslije energije, naredna glavna grupa proizvoda, posmatrano po veličini učešća u ukupnoj industriji, jesu intermedijarni proizvodi. Proizvodnja intermedijarnih proizvoda bitna je, kako za domaću finalnu proizvodnju tako i za izvoz, i to zbog činjenice da su intermedijarni proizvodi u ukupnom izvozu u 2016. godini učestvovali sa 38,5%.¹⁸ U okviru ove grupe, izuzetno visoka stopa rasta obima proizvodnje je zabilježena u proizvodnji proizvoda od gume i plastičnih masa (godišnji rast 15,3%). Pri tome je izvoz ovih proizvoda u 2016. godini porastao za 12,1%.

¹⁷Kao što je navedeno, značajan porast je zabilježen u proizvodnji i snabdjevanju el. energijom i plinom (9,0%) te vađenju uglja i lignita (8,7%).

¹⁸ Izvoz intermedijarnih proizvoda u 2016. veći je nominalno za 2,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 1.12: Stope rasta i učešće glavnih grupa proizvoda industrijske proizvodnje

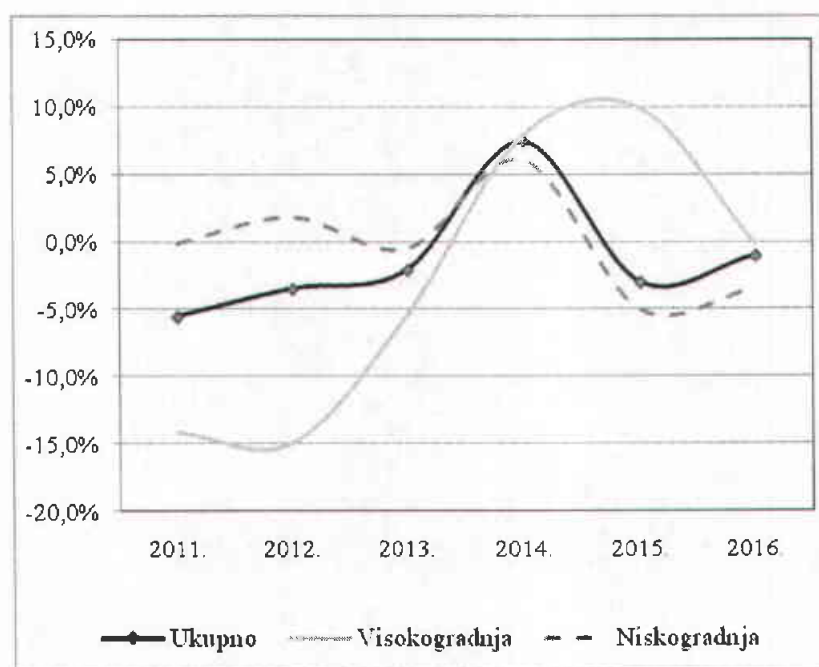
Izvor: BHAS

Iako se sljedeća grupa po učešću u grupama proizvoda industrijske proizvodnje odnosi na netrajne proizvode za široku potrošnju, u 2016. godini značajniji doprinos u ukupnom rastu industrijske proizvodnje je ostvaren od rasta proizvodnje kapitalnih proizvoda. U okviru ove grupe proizvoda, visoke stope rasta su ostvarene u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme (godišnji rast 12,2%), gdje je rast izvoza navedene djelatnosti iznosio 15,7%. Najniži godišnji rast po grupama je zabilježen u proizvodnji netrajnih proizvoda za široku potrošnju, ponajviše iz razloga što je unutar ove grupe zabilježeno smanjenje godišnje proizvodnje odjeće te kože i srodnih proizvoda. U okviru glavnih grupa proizvoda, u 2016. godini najviša stopa rasta je zabilježena kod trajnih proizvoda za široku potrošnju, ali zbog njihovog niskog učešća doprinosu rastu ukupne industrije je zanemariv. Unutar ove grupe najveći udio ima djelatnost proizvodnje namještaja koja u posljednjim godinama bilježi kontinuirani godišnji rast, koji u 2016. godini iznosi 9,4%.

U ekonomskoj djelatnosti građevinarstva zabilježen je pad obima proizvodnje u 2016. godini koji je u odnosu na prethodnu godinu manji za 1,0%. Posmatrajući godišnje promjene proizvodnje u građinarstvu (grafikon 1.13), primjećuje se jedino u 2014. godini rast proizvodnje

u građevinarstvu, ponajviše zbog velikih aktivnosti u niskogradnji. Smanjenje indeksa proizvodnje u građevinarstvu u 2016. godini je pod uticajem pada segmenta niskogradnje, koji je u odnosu na prethodnu godinu manji za 3,5%, dok je visokogradnja zabilježila zanemariv pad u odnosu na prošlu godinu. Pad aktivnosti u niskogradnji naročito se odnosi na zastoje u gradnji koridora Vc.

Grafikon 1.13: Godišnje promjene obima proizvodnje u građevinarstvu

Izvor: BHAS

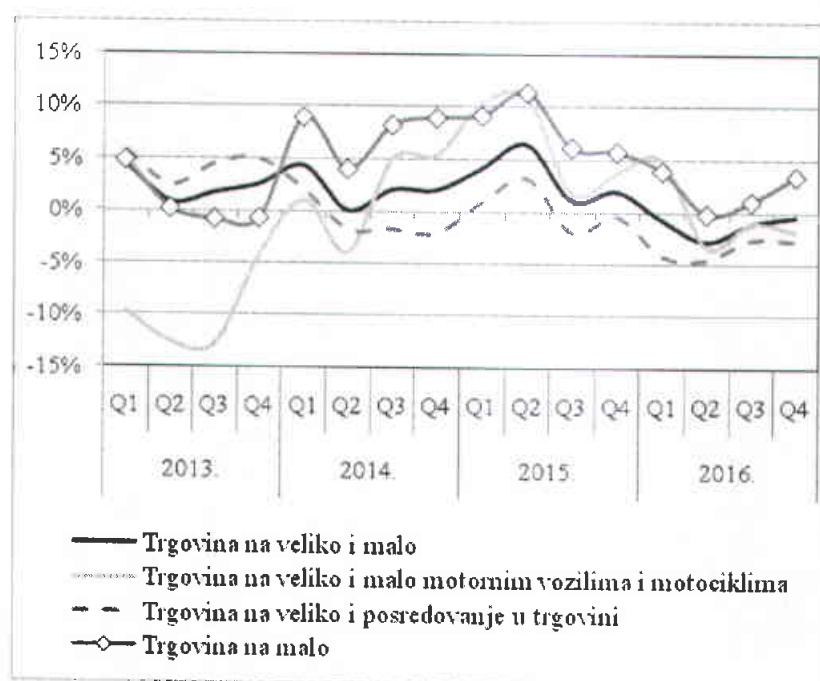
Trgovina kao pojedinačna djelatnost ima najveće učešće u bruto dodanoj vrijednosti, koje na kraju 2016. godine iznosi 15,9%. Posmatrajući statistiku distributivne trgovine (grafikon 1.14), koja uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe do krajnjeg potrošača na domaćem tržištu¹⁹, vidljivo je kako u sva četiri kvartala 2016. godine promet trgovine bilježi pad, koji na godišnjem nivou iznosi 1,2%, prvenstveno kao rezultat smanjenja aktivnosti u trgovini na veliko i posredovanje u trgovini²⁰ (godišnji pad

¹⁹ Izvor: BHAS, Indeksi prometa distributivne trgovine

²⁰ Učešće trgovine na veliko i posredovanje u ukupnoj trgovini iznosi 56,5%

3,3%) te trgovini na veliko i malo motornim vozilima i motociklima (godišnji pad 1,2%). S druge strane, trgovina na malo²¹ bilježi kontinuirani rast prometa u posljednjim godinama, koji na kraju 2016. godine iznosi 2,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 1.14: Godišnje promjene indeksa distributivne trgovine, (Q/Q-4)

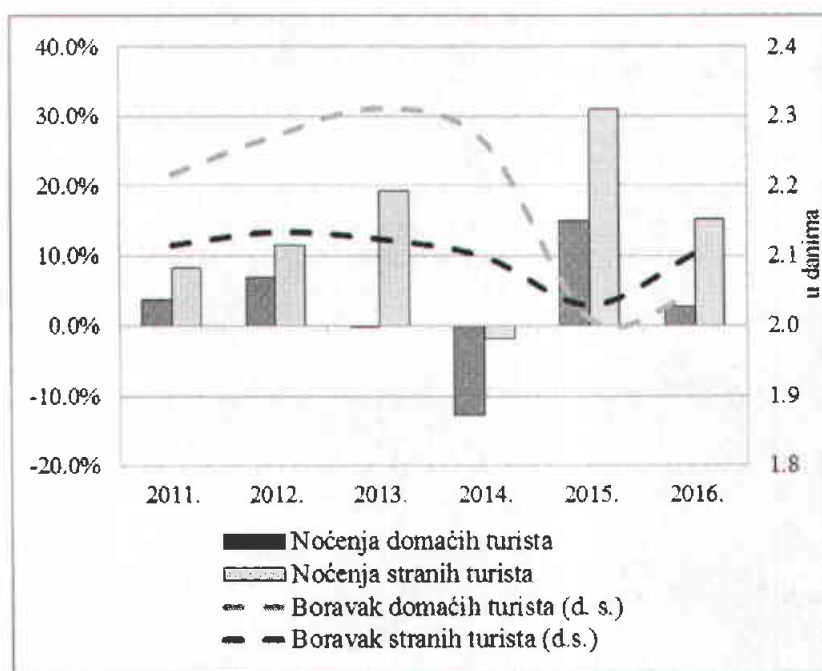

Izvor: BHAS

Na ukupan promet trgovine, naročito trgovine na malo, značajan uticaj ima priliv stranih turista. U posmatranom periodu (grafikon 1.15) vidljiva je pozitivna aktivnost turističkog sektora, koja u posljednjim godinama bilježi veoma visoke stope rasta, naročito dolazaka i noćenja stranih turista. Smanjenje noćenja turista je jedino zapaženo u 2014. godini, ponajviše, između ostalog, zbog zabilježenih poplava. Veći omjer boravka turista ukazuje na potpuniju turističku ponudu, dok slabiji omjer upućuje na tranzitno zanimanje turista za određenim prostorom. Prosječan boravak turista u BiH je dosta kratak, što upućuje na nepotpunu ponudu, slabu infrastrukturnu komunikaciju te nedovoljnu promociju turističkog sektora.

²¹ Učešće trgovine na malo iznosi 38,0%

Grafikon 1.15: Godišnje promjene u noćenjima i prosječan boravak turista

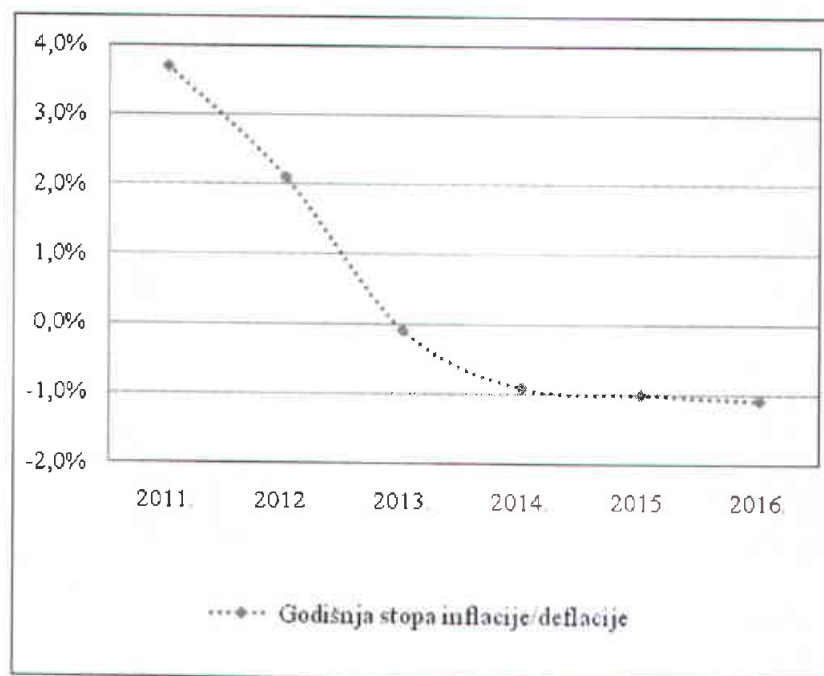
Izvor: BHAS

II. Cijene

Deflatorni pritisci, prisutni od trećeg kvartala 2013. godine, ojačali su u prvom i drugom kvartalu 2016. godine, tako da su prosječne potrošačke cijene u 2016. godini zabilježile pad veći za osam baznih bodova od pada cijena zabilježenog u 2015. godini. Naime, deflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, zabilježena u 2016. godini iznosila je 1,1% (grafikon 1.16). Kretanje cijena posmatrano na godišnjem nivou (mjesec/isti mjesec prethodne godine) pokazuje da su cijene od augusta 2013. godine konstantno u padu. Izuzetak su oktobar 2014. godine, kada je zabilježen neznatan godišnji rast cijena (0,1%) i novembar iste godine, kada je zabilježeno mirovanje cijena (0,0%). Ipak, u posljednjem kvartalu 2016. godine bilježi se značajno usporavanje pada cijena slijedom kretanja cijena u odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata te prevoza, prema čemu je evidentno da se u

narednom periodu očekuju inflatorni pritisci²², ponajviše zbog kretanja vanjskih cijena (nafte i hrane).

Grafikon 1.16: Stope promjene u nivou cijena mjerene indeksom potrošačkih cijena

Izvor: BHAS

U posmatranom periodu stvarna deflacija je pod snažnim uticajem dva cjenovna odjeljka²³, u okviru indeksa potrošačkih cijena, hrana i bezalkoholna pića (zbog cijena hrane) i prevoz (zbog cijena nafte).²⁴ Vrijednosti procijenjene temeljne inflacije ukazuju da je u 2016. godini prekinut trend rasta cijena roba i usluga, a da su vrijednosti stvarne inflacije još uvijek u zoni deflacije (grafikon 1.17). Izjednačavanje vrijednosti stvarne i procijenjene temeljne inflacije, prisutno na kraju 2016. godine, ukazuje na vremensko zaostajanje cijena koje nisu pod snažnim uticajem

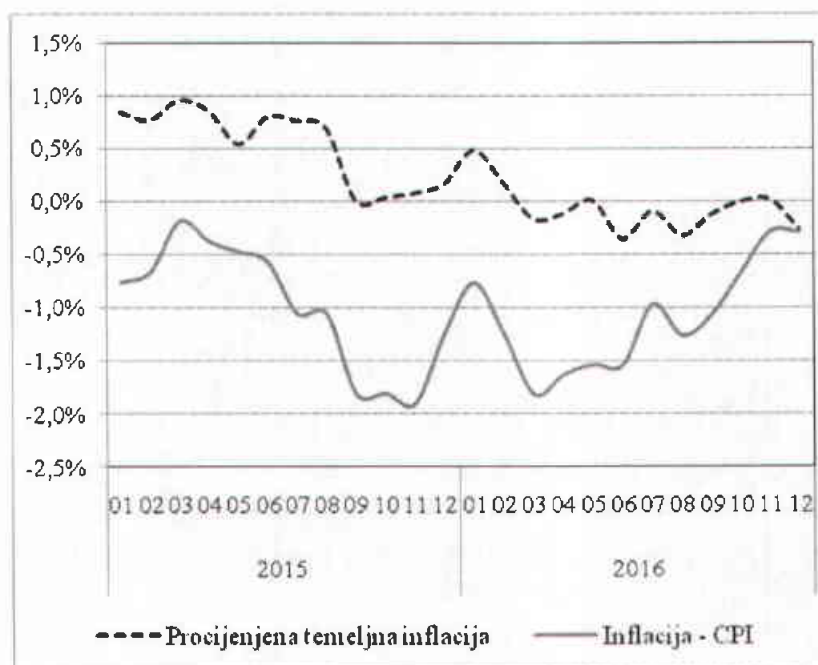
²² Prema službenim podacima u prvom mjesecu 2017. godine bilježi se rast cijena na godišnjem nivou od 0,7%

²³ Odjeljak odjeće i obuće takođe je pod snažnim uticajem vanjskih cijena, ali zbog nižeg pondera od ostala dva odjeljka u obzir su uzeti odjeljci hrana i bezalkoholna pića, te prevoz.

²⁴ Procijenjena temeljna inflacija dobijena je tako što je službena inflacija umanjena za efekte promjena u cijenama u ova dva odjeljka. Kao ponderi korišteni su službeni godišnji ponderi za cjenovne odjeljke objavljeni od BHAS. Pošto u momentu pisanja Godišnjeg izvještaja nisu objavljeni ponderi za 2016. godinu, korišteni su cjenovni ponderi za 2015. godinu.

vanjskih cijena, što će vjerovatno u narednom periodu rezultirati prilagođavanju istih cijena, te donekle porastu vrijednosti temeljne inflacije.

Grafikon 1.17: Stvarna i procijenjena temeljna inflacija

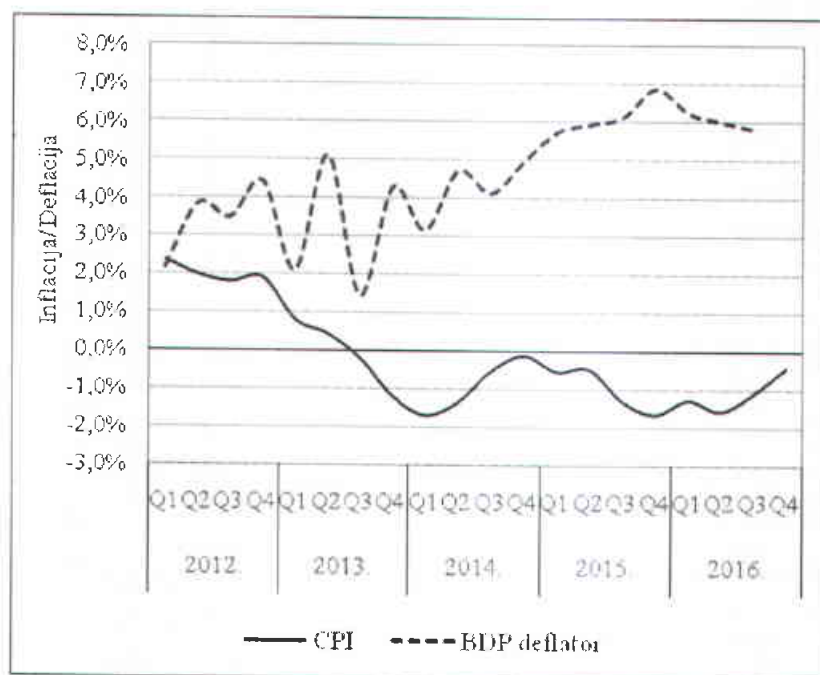

Izvor: BHAS i CBBH Napomena: Temeljna inflacija je procjena CBBiH.

Inflacija mjerena BDP deflatorom²⁵ ukazuje na blagi pad cijena u prva tri kvartala 2016. godine (grafikon 1.18). Poređenjem ove dvije mjere inflacije, iako su konceptualno različite, dobivaju se značajne informacije o uzrocima promjena u cijenama.

²⁵BDP deflator mjeri prosječne promjene cijena po jedinici roba i usluga proizvedenih u posmatranoj ekonomiji, dok indeks potrošačkih cijena mjeri promjene u opštem nivou cijena roba i usluga u zemlji.

Grafikon 1.18: Godišnje promjene u nivou cijena

Izvor: BHAS

Osnovni uzročnici deflacije, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u periodu august 2013.-decembar 2016. godine, jesu pad cijena hrane (posredan uticaj na cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića) i nafte (direktni uticaj na cijene prevoza). Obje kategorije ovih troškova imaju visoko učešće u potrošnji domaćinstva i zbog toga u najvećoj mjeri determinišu kretanje inflacije/deflacije u bh. ekonomiji.²⁶ Usljed pada cijena nafte na svjetskim tržištima u prvoj polovini 2016. godini, cjenovni odjeljak prevoz je tokom 2016. godine (izuzetak je decembar 2016. godine kada je zabilježen rast cijena u ovome odjeljku) vršio deflatorne pritiske na opšti nivo potrošačkih cijena. Istovremeno, odjeljak hrane i bezalkoholnih piće, kao kategorija s najvećim učešćem u potrošnji domaćinstva, te odjeljak odjeće, vršili su dodatne deflatorne pritiske na opšti nivo potrošačkih cijena tokom cijele 2016. godine.

²⁶Prema posljednjim dostupnim podacima BHAS iz 2015. godine, u ukupnim troškovima domaćinstva, hrana i bezalkoholna pića učestvuju 33,16%, a prevoz 13,45%.

BDP deflator ukazuje da je u prva tri kvartala 2016. godine zabilježen neznatan rast cijena proizvoda i usluga u domaćoj ekonomiji od 0,06% na godišnjem nivou. Rast BDP deflatora u prva tri kvartala 2016. godine, u poređenju s istim periodom prethodne godine, zabilježen je u većini djelatnosti, i to uglavnom u djelatnostima koje se odnose na poljoprivredu, šumarstvo i ribolov, građevinarstvo, djelatnosti koje se finansiraju iz budžeta (javna potrošnja), te sektor usluga, dok je značajan pad deflatora zabilježen u djelatnosti prevoz i skladištenje, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, te trgovine na veliko i malo.

BDP deflator u djelatnosti prevoz i skladištenje u prva tri kvartala 2016. godine u odnosu na isti period prethodne godine ukazuje na pad domaćih cijena od 3,2 procentna poena. Posmatrajući kvartalno kretanje BDP deflatora, uočava se da se ono značajno podudara, odnosno da postoji jaka veza s kretanjem cijena CPI u cjenovnom odjeljku prevoz. Ovo podrazumijeva da se cijene u ovoj djelatnosti prilagođavaju promjenama cijena na svjetskim tržištima. Istovremeno, pad cijena djelatnosti prevoza i skladištenje ima pozitivan uticaj na konkurentnost djelatnosti trgovine na veliko i malo, gdje je takođe u tri kvartala 2016. godine zabilježen pad cijena u odnosu na prethodnu godinu od 0,9 procentnih poena, prvenstveno zbog značajnog učešća transportnih troškova u ukupnim troškovima ove djelatnosti.

III. Zaposlenost i plate

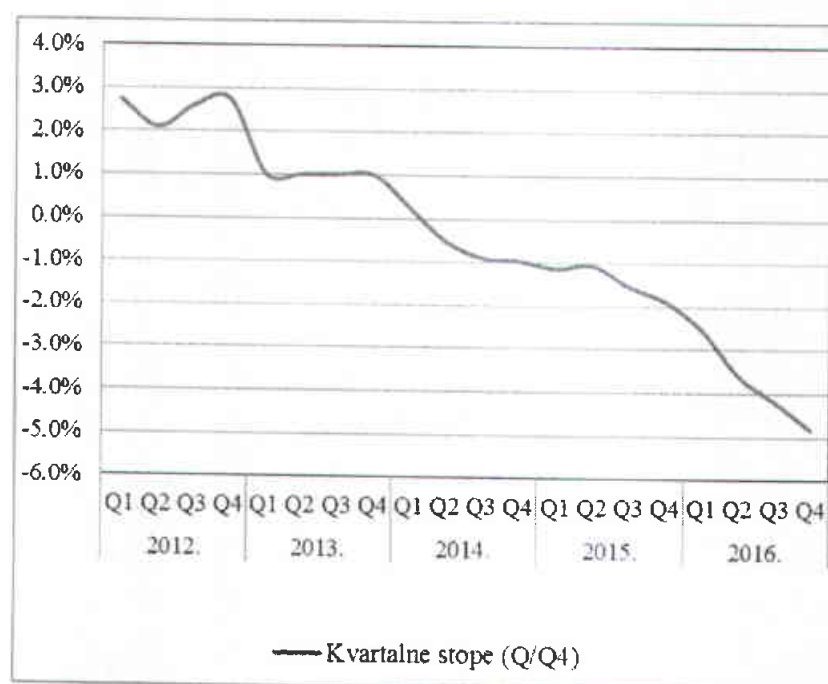
Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi, 2016. godine stopa nezaposlenosti u BiH je bila 25,40% i niža je u odnosu na 2015. godinu za 2,3%.²⁷ Istovremeno, administrativna stopa nezaposlenosti u decembru 2016. godine bila je 40,9% i niža je za 2,0% u odnosu na decembar 2015. godine. Stope i trendovi nezaposlenosti značajno se razlikuju zbog različitog pristupa u definisanju i evidenciji, odnosno načinu utvrđivanja njihovog statusa.²⁸ Prema Anketi, broj nezaposlenih u BiH u 2016. godini je 273 hiljade lica, dok je prema registrovanom broju u

²⁷Anketu o radnoj snazi Agencija za statistiku BiH, zajedno sa statističkim agencijama entiteta, provodi jedanput godišnje, a uskladu s ILO-metodologijom. Engleska skraćenica ILO – International Labour Organization – Međunarodna organizacija rada.

²⁸Administrativni podaci o nezaposlenim licima sadrže ukupan broj nezaposlenih koji se vode u evidencijama Agencije za zapošljavanje u BiH, dok se podaci o nezaposlenosti iz Ankete o radnoj snazi izvode iz podataka, koji su prikupljeni anketiranjem lica u domaćinstvima, prema međunarodnim definicijama. Izvor: BHAS; Anketa o radnoj snazi 2016.

agencijama za zapošljavanje značajno veći broj nezaposlenih (510 hiljada nezaposlenih lica) i najslikovitije ilustruje navedene razlike u evidenciji, odnosno tretiranju zaposlenih i nezaposlenih lica²⁹. Kada se analiziraju administrativni podaci, uočava se trend pada nezaposlenih lica na godišnjem nivou koji je prisutan kako tokom cijele 2016. godine tako i tokom prethodnih godina (grafikon 1.19). Iako se radi o promjenama u broju nezaposlenih prema administrativnim podacima (odnosno, stopama nezaposlenosti koje premašuju 40%), činjenica je kako na kraju 2016. godine u odnosu na prethodnu godinu broj nezaposlenih lica je smanjen za 27.546 lica.

Grafikon 1.19: Stope promjene broja nezaposlenih u odnosu na isti kvartal prethodne godine

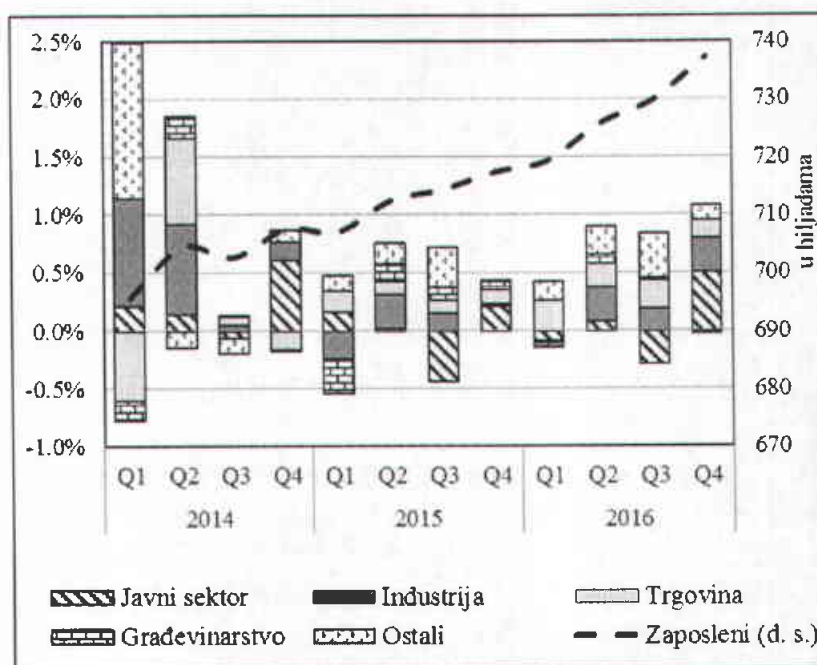
Izvor: BHAS

Prema administrativnim podacima, bilježi se rast broja zaposlenih lica, koji je na kraju 2016. godine veći za 22.529 lica u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 1.20). Posmatrajući na kvartalnom nivou doprinos povećanju broja zaposlenih, vidljiv je sezonski uticaj u pojedinim

²⁹Prema Anketi u 2016. godini 334 hiljade lica je svrstano u zanimanje domaćica, što može biti jedan od značajnijih uzroka u razlici broja nezaposlenih lica prema različitim metodologijama.

djelatnostima, naročito primjetan za djelatnosti javnog sektora, ponajviše u sektoru obrazovanja. Prema rastu zaposlenih na kraju 2016. godine po djelatnostima, nosioci rasta broja zaposlenih (67,5% ukupnog povećanja), u odnosu na kraj prethodne godine, jesu tri djelatnosti: prerađivačka industrija (povećan broj zaposlenih za 6.536 lica ili 4,7%), trgovina (6.362 lica ili 4,9%) te hotelijerstvo i ugostiteljstvo (2.307 lica ili 6,9%). Ipak, važno je istaknuti da je u ovim djelatnostima značajno pojačana kontrola zaposlenih lica, odnosno njihovog radnog statusa. Na godišnjem nivou pad zaposlenosti je iskazan u djelatnosti građevinarstva (1,0%) slijedom navedenog zastoja u niskogradnji, te u djelatnosti finansijske usluge i djelatnosti osiguranja (2,0%), što može biti obrazloženo slijedom prestanka rada dvije komercijalne banke, ali isto tako modernizacijom tehnologija i usluga finansijskog sektora koji omogućuje klijentima pristup uslugama putem interneta.

Grafikon 1.20: Doprinosi rastu broja zaposlenih po područjima

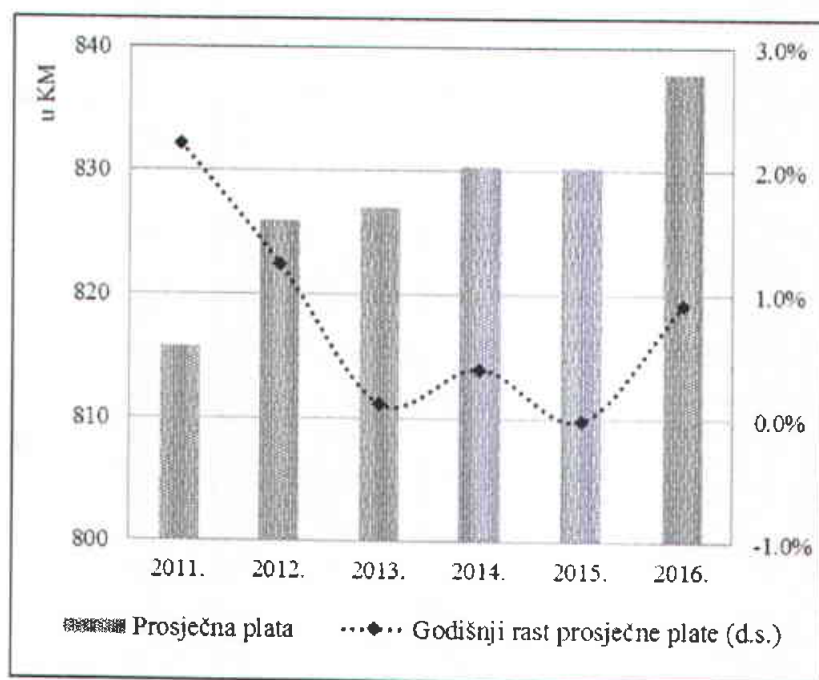

Izvor: CBBiH

Trend stagniranja prosječne nominalne neto plate, koji je prisutan posljednjih godina, prekinut je u drugoj polovini 2016. godine (grafikon 1.21) ponajviše kao rezultat izmjene Zakona o porezu na dohodak u FBiH, koji je stupio na snagu početkom oktobra. Navedena mjera je uticala na rast plata u djelatnostima čije vrijednosti su niže u odnosu na prosječnu platu u BiH.

Iz ovoga je vidljivo kako je većina poslodavaca, naročito privatnog sektora, koristila mogućnost isplate plata u vidu neoporezivih naknada. Najavljene daljnje mjere resornih ministarstava, koje podrazumijevaju potpuno ukidanje neoporezivih naknada, poput toplog obroka ili prevoza, doprinijeće daljnjem porastu plata u djelatnostima čije su vrijednosti znatno niže u odnosu na prosječne plate. Istovremeno, očekivane mjere za olakšavanje poslovanja, poput smanjenja stope doprinosa, jednim će dijelom neutralizovati uticaj dodatnog opterećenja poslovanja.

Grafikon 1.21: Iznos i postotak promjene prosječne godišnje neto plate

Izvor: BHAS

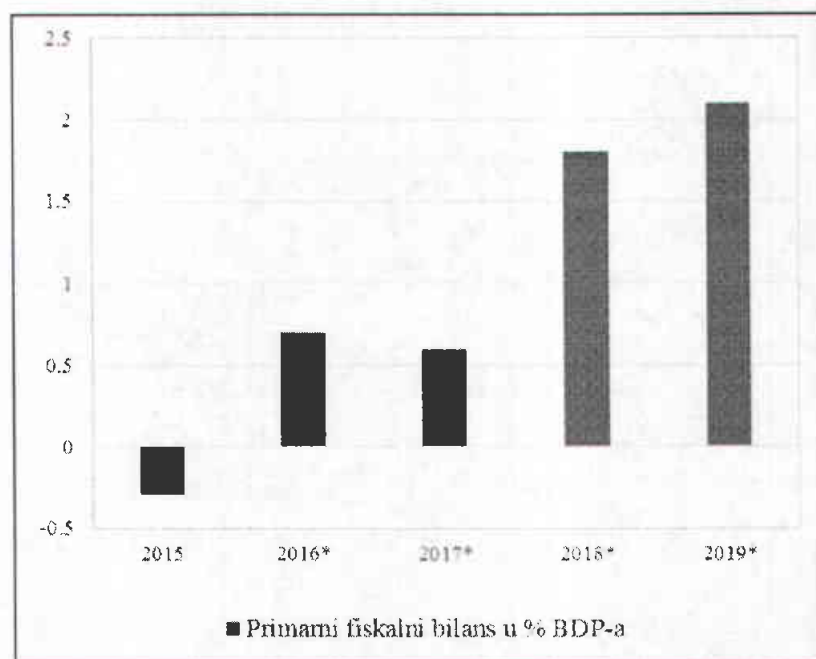
1.2.2 Fiskalni sektor

U 2016. godini na svim nivoima u Bosni i Hercegovini je nastavljena implementacija reformskih mjera u skladu s Reformskom agendom za period 2015-2018. godine, u kojoj je, između ostalog, ključni naglasak na oblastima javnih finansija, oporezivanja i fiskalne održivosti. U cilju usaglašavanja temeljnih makroekonomskih i fiskalnih pokazatelja za izradu dokumenata okvirnih budžeta na svim nivoima vlasti u BiH, Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine je usvojilo Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2017-2019, u kojem su definisani fiskalni ciljevi koji se odnose na primarni fiskalni bilans, projekcije ukupnih indirektnih poreza, kao i definisanje gornje granice zaduživanja.

U septembru 2016. godine Bosna i Hercegovina je potpisala s MMF-om trogodišnji prošireni aranžman u iznosu od 1,07 milijardi KM, s ciljem pružanja podrške u sprovođenju reformskih mjera u državi. Potpisivanje aranžmana s MMF-om bi trebalo imati pozitivne efekte za javne investicije, prije svega kroz povoljno vanjsko zaduživanje, s obzirom na to da aranžman, pored sredstava od MMF-a omogućava pristup sredstvima drugih međunarodnih finansijskih institucija, koja bi se usmjerila na infrastrukturne projekte. Takođe, u okviru aranžmana, očekuje se unapređenje kvaliteta javne potrošnje i restrukturiranje rashoda u smislu sužavanja prostora za tekuću neprioritetnu potrošnju, kako bi se oslobodio prostor za investicije u infrastrukturu.

Prema Programu ekonomskih reformi za period 2017-2019. godine (ERP BiH 2017-2019), planirano je smanjenje javne zaduženosti ispod 40% BDP-a. U cijelom periodu primjene navedenog Programa ekonomskih reformi, projiciran je primarni fiskalni suficit, i to nešto niži u prve dvije godine, dok bi u 2019. trebao dostići nivo od 2% BDP-a. Iz ovoga proizilazi da će se država manje zaduživati i/ili ograničiti svoju potrošnju, djelimično kao rezultat smanjenja stanja unutrašnjeg duga u korist povećanja koncesionog duga (do 2019. godine planirano je smanjenje unutrašnjeg duga za 665,2 miliona KM) (grafikon 1.22).

Grafikon 1.22: Primarni fiskalni bilans u % BDP-a

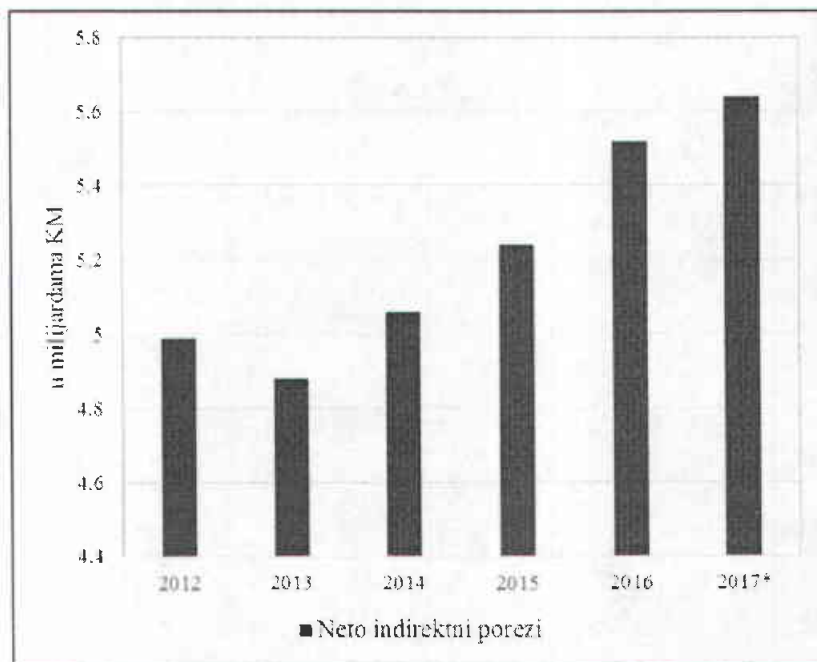

Izvor: ERP BiH 2017-2019

U 2016. godini u oblasti indirektnih poreza je nastavljen proces harmonizacije politike oporezivanja duhanskih prerađevina u skladu sa standardima EU, koji podrazumijeva kontinuirano sukcesivno povećanje specifične akcize na cigarete, dok se ne dostigne minimalna akciza na cigarete EU, što u konačnici ima pozitivne učinke na ubiranje prihoda. U oblasti carinske politike, nastavljena je primjena Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, koji se odnosi na postupno ukidanje carina i ostalih dažbina s fiskalnim efektom na uvoz iz članica EFTA u periodu 2015-2018. U 2017. je planirana implementacija adaptacije Sporazuma o stabilizaciji i prodruživanju (SSP) s EU i usvajanje izmjena Zakona o akcizama u skladu s obavezama iz Reformske agende i EFF aranžmana s MMF-om.

U 2016. godini je nastavljen pozitivan trend rasta prihoda od indirektnih poreza. Prihodi po ovom osnovu, kao glavni izvori sredstava za finansiranje budžeta, na godišnjoj osnovi su zabilježili rast u visini od 5,3% (280,0 miliona KM). Glavni doprinos ovakvim kretanjima su pozitivni trendovi u naplati domaćeg PDV-a, akcize na derivate nafte i putarina iz cijene derivata nafte. I pored pozitivnih kretanja u sferi naplate prihoda od indirektnih poreza u 2016. godini, prihodi nisu bili dostatni da zadovolje budžetsku potrošnju vlada na svim nivoima. S druge strane, imajući u vidu ograničenja u eksternom zaduživanju, vlade su se okretale zaduživanjima na domaćem tržištu kapitala, kako bi uglavnom refinansirale već preuzete obaveze. Nizak nivo javnih radova je zabilježen i u 2016. godini, nakon njihovog dramatičnog pada od preko 50% u 2015. godini. Ukupni prihodi od indirektnih poreza u 2016. godini iznose 5,52 milijarde KM (grafikon 1.23). U 2017. godini je planiran nastavak pozitivnih trendova u naplati indirektnih poreza, što će djelimično ublažiti pritisak na finansiranje budžeta u tekućoj godini.

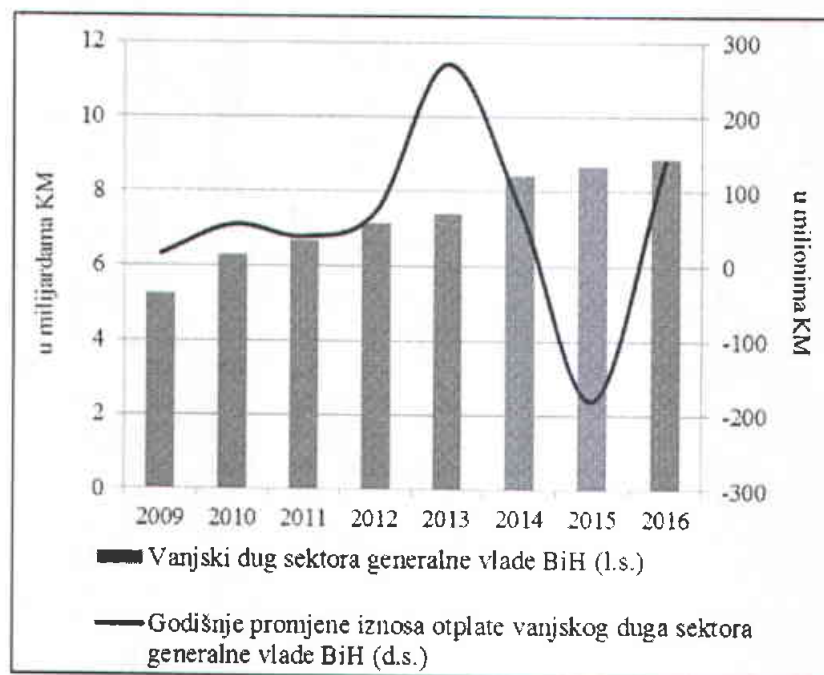
Grafikon 1.23: Prihodi od indirektnih poreza

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

Iako je prema Informaciji o stanju javne zaduženosti BiH projicirano smanjenje stanja vanjske zaduženosti generalne vlade u 2016. godini (planirano je smanjenje od 360 miliona KM), došlo je do njegovog rasta. Tako je vanjska zaduženost sektora generalne vlade na kraju 2016. godine iznosila 8,87 milijardi KM (grafikon 1.24), što je u odnosu na prethodnu godinu rast od 180,0 miliona KM (2,0%). Navedeni iznos rasta duga se prvenstveno odnosi na iznos isplaćene kamate i kursne razlike. U 2016. godini otplata vanjskog duga je iznosila 723,1 milion KM. Prema podacima Ministarstva finansija i trezora BiH, planirana su izdvajanja za servisiranje vanjskog duga sektora generalne vlade u 2017. u iznosu od 927,2 miliona KM, što će predstavljati dodatne izazove i pritiske na entitetske budžete. Projekcije rasta prihoda od indirektnih poreza u narednim godinama nisu u srazmjeri planiranih izdvajanja za servisiranje inostranog duga.

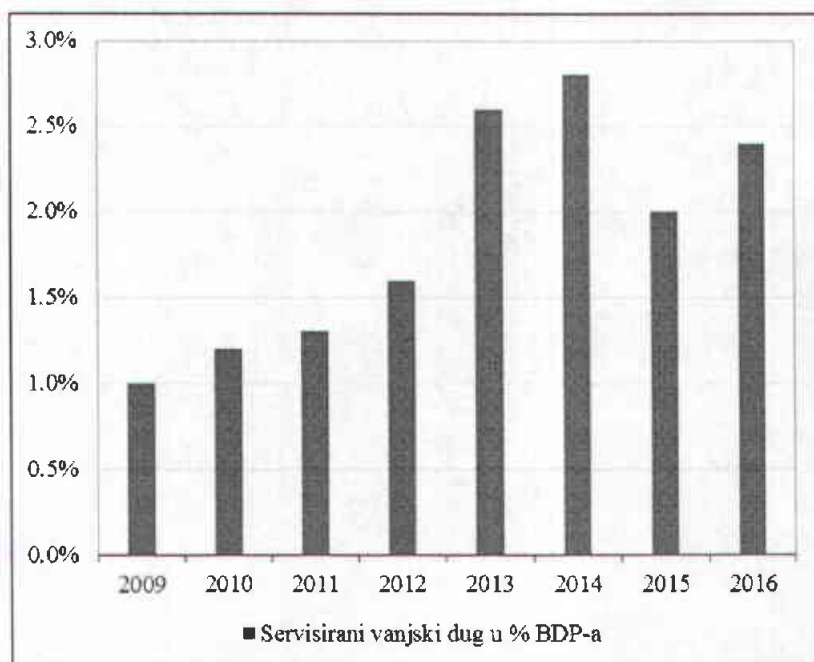
Grafikon 1.24: Vanjski dug sektora vlade i godišnje promjene iznosa otplate vanjskog duga

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

U 2016. godini kod iskazivanja servisiranja obaveza po osnovu inostranog duga u procentima BDP-a, došlo je do njegovog rasta (grafikon 1.25). U narednim godinama se očekuju značajna dospijeca obaveza, što će u velikoj mjeri uticati na visinu izdvajanja sredstava po ovom osnovu.

Grafikon 1.25: Servisirani vanjski dug u % BDP-a

Izvor: CBBiH

Iako je tokom 2016. godine sektor generalne vlade više servisirao duga prema inostranim kreditorima (723,1 milion KM servisirano) nego što je povukao dodatnih sredstava, došlo je do rasta stanja duga kao rezultat kursnih razlika i kamata. Tokom 2016. godine, sektor generalne vlade je povukao sredstva od inostranih kreditora u ukupnom iznosu od 700,0 miliona KM (tabela 1.6).

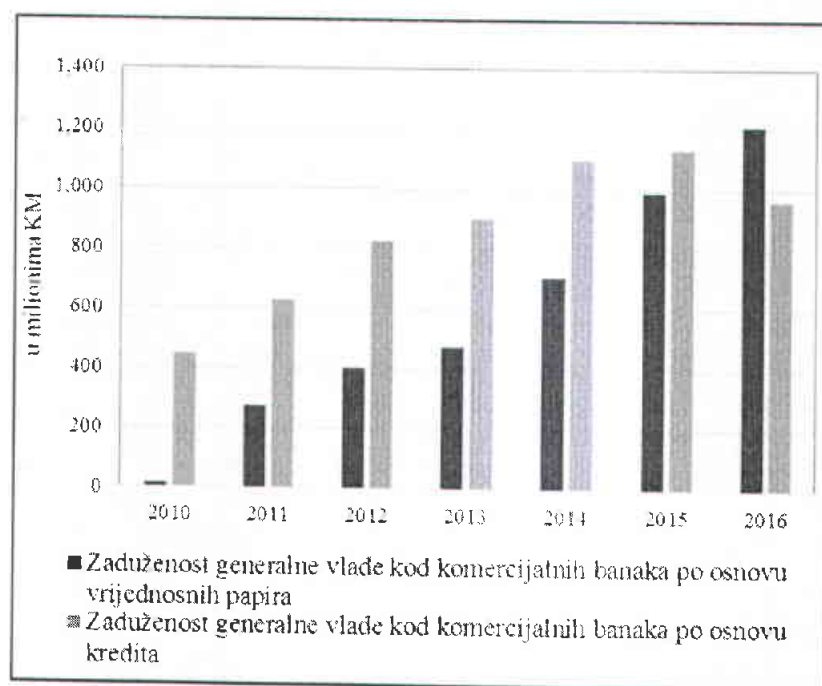
Tabela 1.6: Namjena novopozajmljenih sredstava u 2016. godini

u milionima KM	
Namjena	
Infrastrukturni projekti (Koridor Vc, regionalna i gradska infrastruktura, željeznice)	249.7
Prošireni aranžman s MMF-om	159
Projekti oporavka i prevencije poplava	67.2
Elektroenergetski sektor, vodovod i kanalizacija	110
Sektor zdravstva	58.9
Ostalo	55.2

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

Entitetske vlade su tokom godine izdavale vrijednosne papire, uz istovremeno smanjenje zaduženja u vidu kredita kod komercijalnih banaka (grafikon 1.26). Vlade Federacije BiH i Republike Srpske su emitovanjem vrijednosnih papira na domaćem tržištu kapitala uglavnom premoštavale deficite u budžetima. Na kraju 2016. godine, zaduženost generalne vlade po osnovu dužničkih papira je iznosila 1,21 milijardu KM, što je za 48,0 miliona KM više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna izloženost banaka prema sektoru vlade je povećana za 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

Grafikon 1.26: Zaduzenost generalne vlade kod komercijalnih banaka

Izvor: CBBiH

Tokom 2016. godine Republika Srpska i Federacija Bosne i Hercegovine su emitovale približno isti iznos obveznica i trezorskih zapisa. Republika Srpska je na BLSE izvršila 18 emisija i prikupila ukupno 468,14 miliona KM, a Federacija Bosne i Hercegovine 16 emisija s ukupnom realizovanom vrijednošću emisija od 460,8 miliona KM. Kao i prošle godine, entiteti su se najviše zaduživali na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa, što implicira dobre karakteristike ovih finansijskih instrumenata s aspekta dinamike priliva i odliva budžetskih sredstava (tabela 1.7). Ukupno su emitovane 22 emisije trezorskih zapisa (67,6%), a izvršeno je 12 emisija obveznica (32,4%). Osim četvorogodišnjih obveznica u 2016. godini instrumenti javnog duga

su emitovani u svim ročnim segmentima kao i prošle godine. Republika Srpska je u 2016. godini imala emisije skoro u svim ročnim segmentima, od jednomjesečnih trezorskih zapisa do desetogodišnjih obveznica.

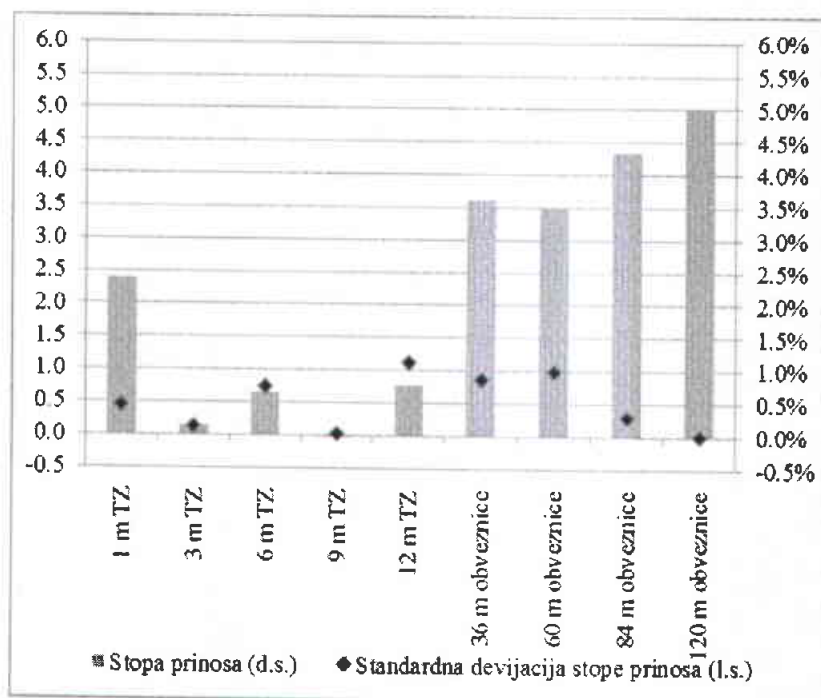
Tabela 1.7: Emisije javnog duga bh entiteta

	1 m	3 m	6 m	9 m	12 m	36 m	60 m	84 m	120 m	Ukupno
Republika Srpska	2	-	6	-	2	1	3	3	1	18
Federacija Bosne i Hercegovine	-	3	7	2	1	1	2	-	-	16
Ukupno	2	3	13	2	3	2	5	3	1	34

Izvor: BLSE, SASE.

Na najlikvidnijem (s aspekta učestalosti emisija) dijelu primarnog tržišta javnog duga entiteta (šestomjesečni trezorski zapisi) prosječna stopa prinosa je bila 0,649% uz vrlo visok varijabilitet (grafikon 1.27), dok je na tržištu obveznica varijabilitet daleko manji, a prosječna stopa prinosa je tokom 2016. godine 3,6% (trogodišnje obveznice), 3,5% (petogodišnje obveznice) i 4,3% (sedmogodišnje obveznice). Tržišna anomalija, izuzetno visok prinos na jednomjesečne trezorske zapise (2,39%), posljedica je činjenice da je ovaj tržišni segment u 2016. godini postojao samo u Republici Srpskoj, koja finansira javni dug uz više stope prinosa na primarnom tržištu nego Federacija Bosne i Hercegovine.

Grafikon 1.27: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh entiteta i njihov varijabilitet u 2016. godini

Izvor: BLSE, SASE, CBBiH.

Po bh. entitetima stope prinosa na svim ročnim segmentima primarnog tržišta se značajno razlikuju (tabela 1.8). Na primarnom tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa Republika Srpska ima skoro tri puta veću stopu prinosa, a na tržištu petogodišnjih i sedmogodišnjih obveznica ta razlika je iznad jednog procentnog poena. Republika Srpska u 2016. godini nije imala ni jednu emisiju s relativno niskom stopom prinosa, dok je Federacija Bosne i Hercegovine imala čak pet aukcija sa relativno niskom stopom prinosa, od kojih je najniža bila ona na emisiju devetomjesečnih trezorskih zapisa (-0,04%)³⁰. Najnižu stopu prinosa od 0,1% Republika Srpska je ostvarila na decembarsku emisiju šestomjesečnih trezorskih zapisa (RS16-T10 od 07.12.2016. godine).

³⁰ FBHTZ692, od 08.11.2016. godine.

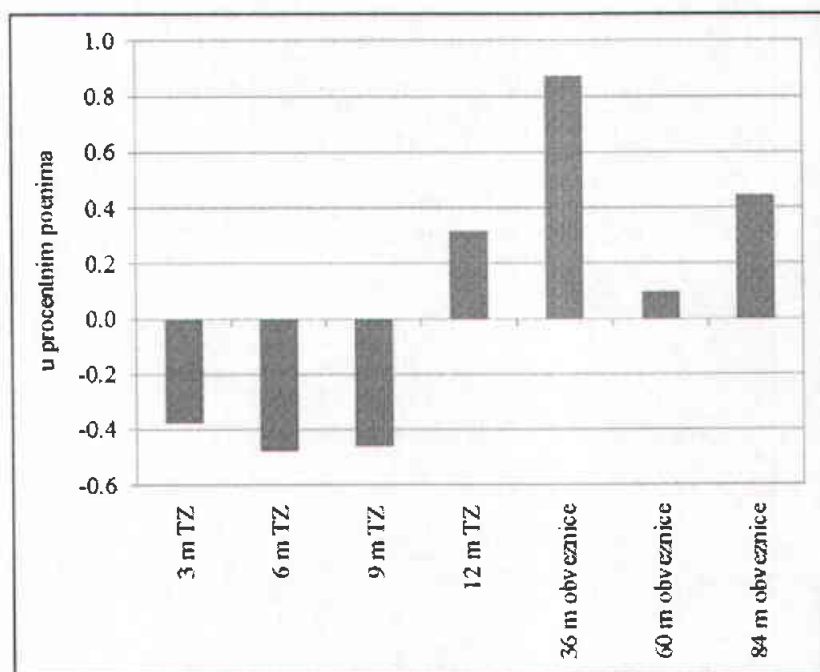
Tabela 1.8: Prosječne stope prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh entiteta, u 2016. godini, u %

Entitet	u %								
	1 m	3 m	6 m	9 m	12 m	36 m	60 m	84 m	120 m
Republika Srpska	2.39	-	0.95	-	1.17	4.22	4.08	4.33	4.99
Federacija Bosne i Hercegovine	-	0.15	0.39	-0.03	-0.03	2.99	2.65	-	-

Izvor: BLSE, SASE, CBBiH.

Najveći pad je ostvarila prosječna stopa prinosa na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa (za 0,477 p.p), a na tržištu dvanaestomjesečnih trezorskih zapisa prosječna stopa prinosa je u 2016. godini čak povećana (za 0,319 p.p). Na tržištu trogodišnjih obveznica rast prosječne stope prinosa u odnosu na prošlu godinu je 0,874 p.p. (grafikon 1.28).

Grafikon 1.28: Razlika u prosječim stopama prinosa na primarnom tržištu javnog duga bh. entiteta u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu

Izvor: BLSE, SASE, CBBiH.

1.2.3 Bankarski sektor

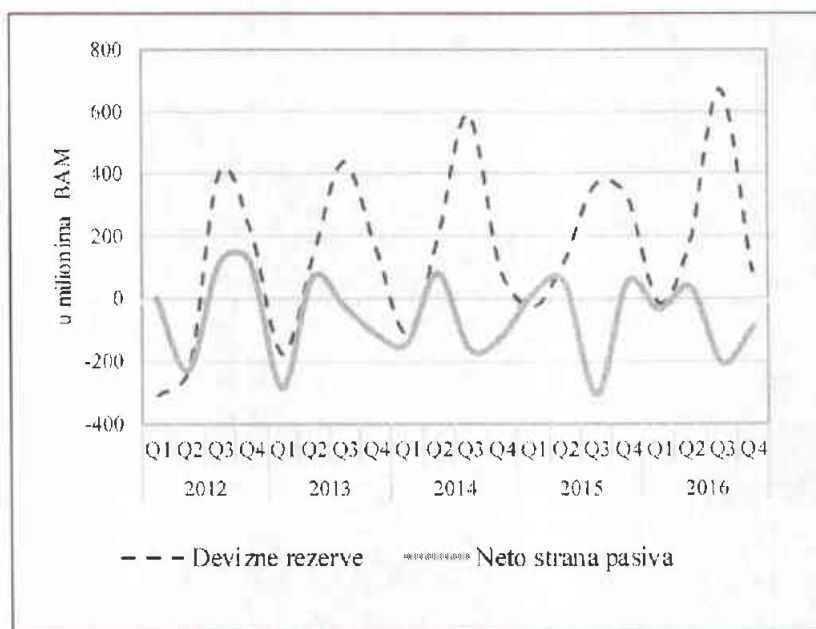
U bankarskom sistemu BiH dozvolu za rad imalo je 26 komercijalnih banaka i Razvojna banka FBiH početkom 2016. godine³¹. Tokom godine došlo je do statusnih promjena u pojedinim bankama. Banci Srpske a.d. Banjaluka oduzeta je dozvola za rad sa 30.04.2016. godine i pokrenut proces likvidacije. Moja banka d.d. Sarajevo je pripojena Investiciono-komercijalnoj banci d.d. Zenica sa 31.07.2016. godine. Nakon što je završen proces pripajanja, donesena je odluka da banka promijeni naziv u ASA banka d.d. Sarajevo pod kojim je počela da posluje od januara 2017. godine. Privredna banka d.d. Sarajevo pripojena je BOR banci d.d. Sarajevo sa 30.09.2016. i ishodna banka nosi naziv Privredna banka d.d. Sarajevo. Na kraju 2016. godine u Bosni i Hercegovini dozvolu za rad imale su 24 banke. Zbog relativno malog učešća u bankarskom sektoru BiH, likvidacija Banke Srpske a.d. Banjaluka nije imala značajniji negativan uticaj na bankarski sektor. Isplata osiguranih depozita od strane Agencije za osiguranje depozita je počela 23.5.2016. godine. Ukupna potencijalna obaveza je iznosila 55,5 miliona KM i 14.200 deponenata. Prema informaciji Agencije za osiguranje depozita od 29.06.2016. godine, zaključno sa 28.06.2016. godine deponentima je isplaćeno 49 miliona KM. U likvidacionom postupku, Agencija za osiguranje depozita je naplatila 28 miliona KM, te ocjenjuje izglednim da će preostali dio u cijelosti naplatiti po okončanju sudskih sporova.

Bilansna suma bh. bankarskog sektora povećana je za 4,6% tokom 2016. godine i pored oduzimanja dozvole za rad jednoj banci. Izostanak većeg kreditnog rasta obilježio je 2016. godinu, dok su depoziti nastavili rasti. Ovakvi trendovi, koji su prisutni već duže vrijeme, uzrokovali su da iznos ukupnih depozita premaši iznos ukupnih kredita na nivou bh. bankarskog sistema u trećem kvartalu 2016. godine. Bankarski krediti nisu imali značajnu ulogu u finansiranju razvojnih projekata koji bi potpomogli ekonomske aktivnosti u zemlji. Sredstava korištena za nove plasmane su većim dijelom korištena iz domaćih izvora, stoga je vanjski dug banaka dodatno smanjen tokom posmatrane godine, što je negativno uticalo na kretanje deviznih rezervi. U prethodnim godinama bankarski sektor kroz proces razduživanja imao je

³¹ Razvojna banka FBiH osnovana je kao posebna finansijska institucija, a uključena je u podatke monetarne finansijske statistike CBBiH koja je izvor podataka za ovaj izvještaj.

značajnu ulogu u determinisanju promjena u deviznim rezervama. U 2016. godini to nije slučaj, drugi faktori su imali dominantniji uticaj na kretanje deviznih rezervi (poglavlje 2).

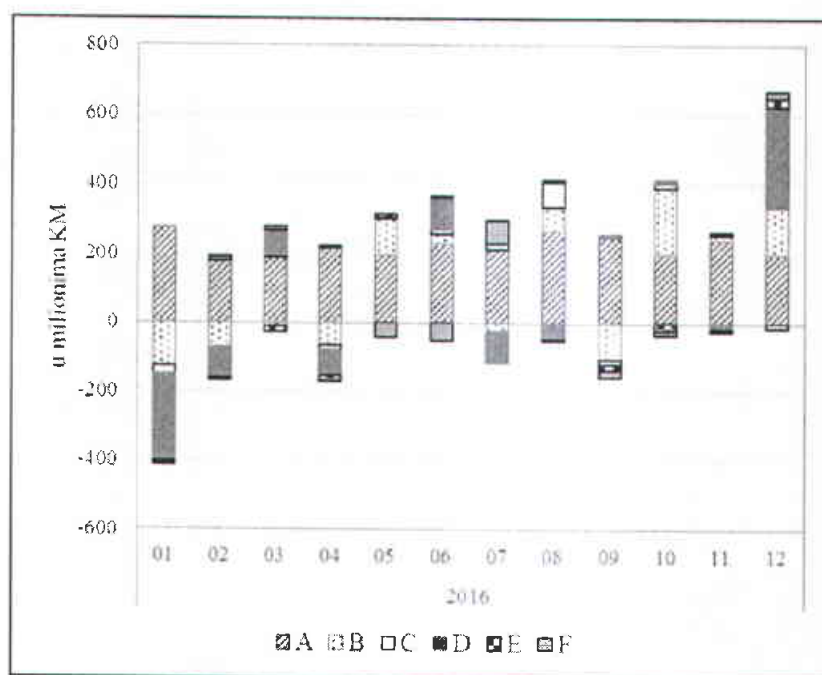
Grafikon 1.29: Kvartalne promjene u deviznim rezervama i neto stranoj pasivi komercijalnih banaka

Izvor: Tabele 09 i 26

Neto strana pasiva smanjena je za 304,8 miliona KM u decembru 2016. godine u odnosu na decembar 2015. godine. Depoziti nerezidenata, denominirani uglavnom u stranoj valuti, smanjeni su za 106,1 milion KM, što objašnjava 76,3% promjena u stranoj pasivi (grafikon 1.30). Banke uredno izmiruju dospjele kredite prema nerezidentima i nema značajnijih dodatnih zaduženja te su krediti od nerezidenata smanjeni za 36,6 miliona KM na kraju 2016. godine u odnosu na kraj 2015. godine. Depoziti u stranoj aktivnosti banaka su povećani za 139,4 miliona KM, što objašnjava 83,9% promjena u stranoj aktivnosti. U 2016. godini bio je prisutan trend većeg deponovanja sredstava u odnosu na povlačenja sredstava od nerezidenata.

Grafikon 1.30: Mjesečne promjene u stavkama strane pasive i strane aktive komercijalnih banaka

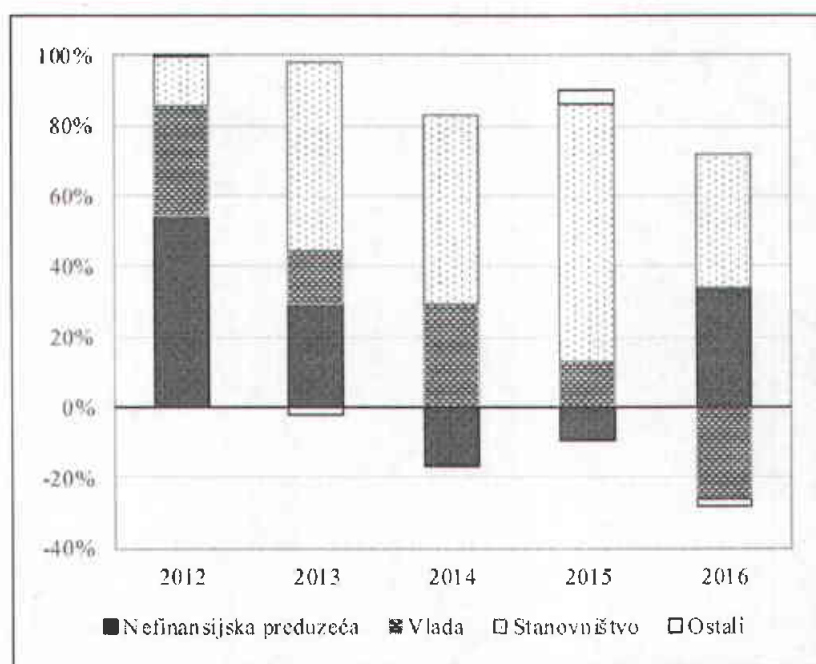
Izvor:CBBH

Legenda:

- A:Gotovina u trezoru
- B: Depoziti plasirani kod nerezidenata
- C: Vrijednosni papiri(osim dionica)-aktiva
- D: Depoziti nerezidenata
- E: Krediti uzeti od nerezidenata
- F: Ostala aktiva (neto)

Godišnja stopa rasta ukupnih kredita kretala se oko 2% tokom godine. Dugoročni krediti su imali više stope rasta u odnosu na kratkoročne kredite. Grafikon 1.31 ilustruje doprinos rastu ukupnih kredita po sektorima i ukazuje da je privatni sektor imao dominantnu ulogu u rastu kredita tokom godine, dok je sektor vlade smanjio svoje obaveze prema komercijalnim bankama u posmatranoj godini. Godišnja stopa rasta kredita nefinansijskim preduzećima je pozitivna i iznosila je u prosjeku oko 2,1% tokom godine, što može ukazivati da se sredstva od kredita koriste za potrebe održavanja tekućeg nivoa poslovanja. Godišnja stopa rasta kredita stanovništva se kretala u prosjeku oko 3,5% tokom godine, što je još uvijek više od stope rasta kredita preduzećima.

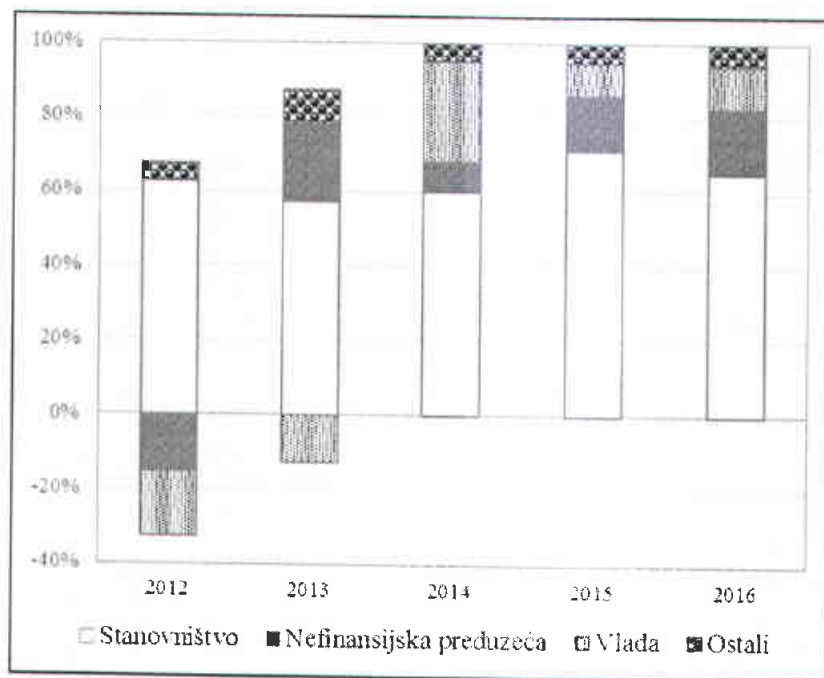
Grafikon 1.31: Doprinos ukupnom rastu kredita po sektorima

Izvor: Tabele 16 i 17

Ukupni depoziti su nastavili trend rasta tokom cijele godine uslijed rasta depozita privatnog domaćeg sektora, kao i rasta depozita vlade. Rast depozita vlade odraz je izdavanja vrijednosnih papira entitetskih vlada i visoke stope prihoda od indirektnih poreza na svim nivoima vlasti. Depoziti stanovništva još uvijek imaju dominantnu ulogu u doprinosu rastu ukupnih depozita (grafikon 1.32). Kontinuiranim rastom depoziti stanovništva su dostigli nivo od 10,66 milijardi KM, što predstavlja rast od 8,1% na godišnjem nivou.

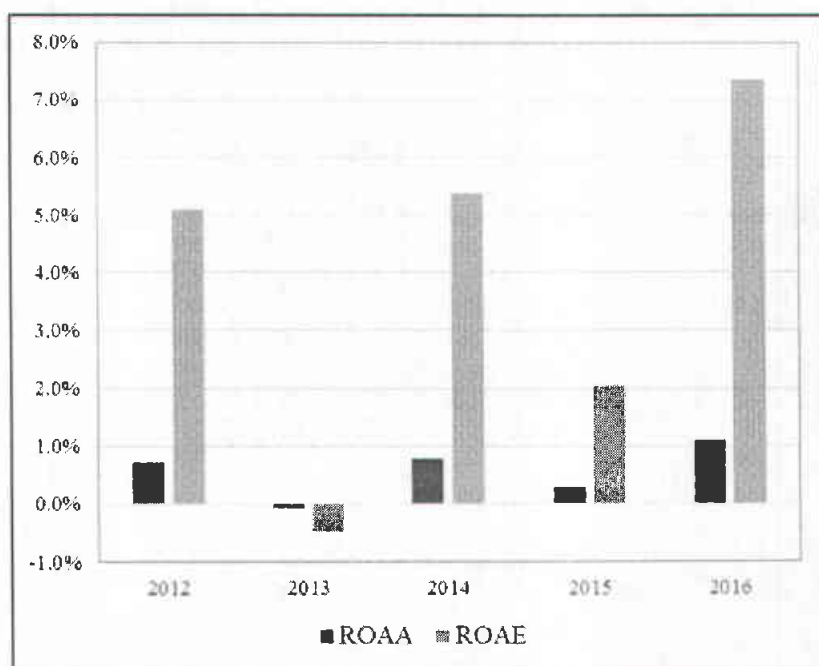
Grafikon 1.32: Doprinos ukupnom rastu depozita po sektorima

Izvor: Tabele 14 i 15

Bankarski sektor BiH, čije je poslovanje u direktnoj nadležnosti entitetskih agencija za bankarstvo poslovaio je pozitivno u 2016. godini (grafikon 1.33). Neto dobit prema finalnim nerevidiranim podacima agencija za bankarstvo iznosi 218,6 miliona KM. Veći dio od navedene dobiti, 89,6%, se odnosi na banke u stranom vlasništvu, s tim da su neke banke u ovoj grupi banaka poslovale sa gubitkom. Stoga je kao i prethodnih godina najveći dio dobiti koncentrisan u manji broj najvećih banaka.

Grafikon 1.33: Profitabilnost prosječne aktive (ROAA) i prosječnog kapitala (ROAE)

Izvor: CBBiH

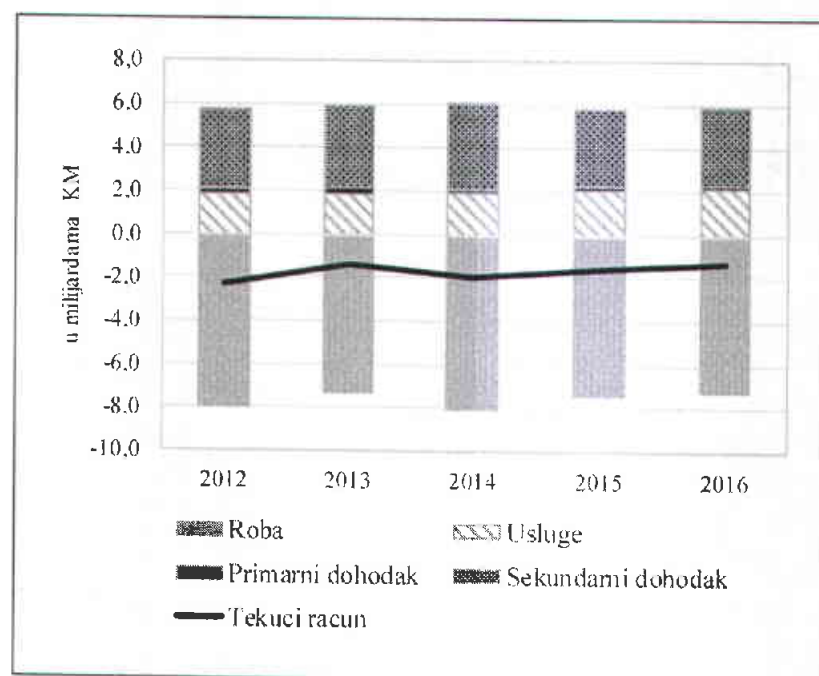
1.2.4 Vanjski sektor

IV. Platni bilans

U 2016. godini deficit tekućeg računa iznosi 1,30 milijardi KM i u odnosu na prethodnu godinu se smanjio za 266,1 milion KM ili za 16,8% (grafikon 1.34). I u 2016. godini je nastavljen trend poboljšanja platnobilansne pozicije, s tim da je u odnosu na 2015. godinu (deficit tekućeg računa se smanjio za jednu četvrtinu) trend poboljšanja nešto usporeniji. Deficit tekućeg računa se smanjio usljed smanjenja robnog deficita te povećanja suficita na podračunu usluga i primarnog dohotka, s tim da su stope rasta na pomenutim podračunima dosta niže nego je to bio slučaj u 2015. godini. Negativan uticaj na smanjenje deficita tekućeg računa je jedino imalo smanjenje suficita na računu sekundarnog dohotka. U protekloj godini robni deficit, koji iznosi 7,20 milijardi, je smanjen, gdje je došlo do porasta izvoza i uvoza, s tim da je rast izvoza nominalno premašio rast uvoza, te je posljedično smanjen i robni deficit za 219,1 milion KM ili 3,0%. Na smanjenje deficita tekućeg računa povoljno je uticalo i povećanje suficita na računu usluga, i to za 3,1%, te je ukupan priliv od usluga iznosio 2,15 milijardi KM. Prilivi po osnovu svih glavnih vrsta izvoznih usluga su zabilježili rast, s tim da je najveći rast priliva zabilježen

kod usluge dorade i obrade robe (3,1%) i kod priliva od noćenja stranih turista 7,6%. Saldo primarnog dohotka iznosi 160,4 miliona KM i povećao se za 18,9% usljed smanjenih rashoda po osnovu investiranja. Naime, rashodi po osnovu direktnih stranih investicija su se smanjili za 5,6% usljed smanjenja isplaćene dividende u odnosu na prethodnu godinu. U 2016. godini isplaćeno je 288,9 miliona KM po osnovu dividendi preduzeća u stranom vlasništvu, dok je reinvestirana zarada iznosila 146,4 miliona KM. Po osnovu kamate na pozajmljena sredstva (vladinog i privatnog sektora) isplaćeno je 210,8 miliona KM, što je opet manje za 7,2% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni prilivi na sekundarnom dohotku iznose 3,57 milijardi KM, te je na ovom podračunu ukupan priliv na godišnjem nivou smanjen za 1,2%, s tim da je priliv od doznaka iz inostranstva veći za 2,5%, dok je osnovni uzrok smanjenja smanjeni prilivi po osnovu penzija iz inostranstva, i to za 2,4% (grafikon 1.34). Prilivi na kapitalnom računu iznose 355,0 miliona KM i manji su za 11,7% na godišnjem nivou.

Grafikon 1.34: Tekući račun i njegove komponente

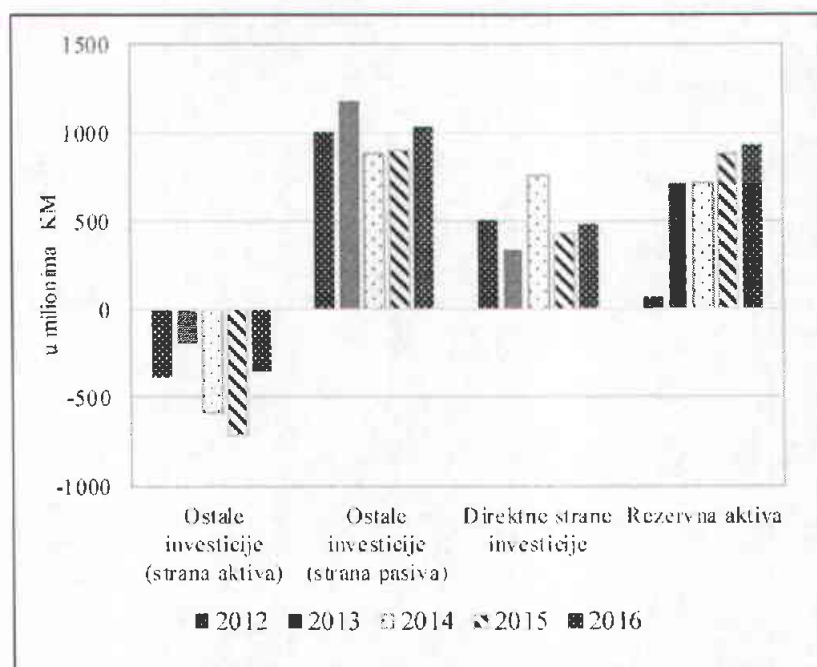

Izvor: Tabela 21.

Prilivi na finansijskom računu u 2016. godini iznose 782,9 miliona KM i na godišnjem nivou su se smanjili za više od jedne četvrtine. Prilivi po osnovu direktnih stranih investicija iznose 483,0 miliona KM, s tim da se 146,4 miliona KM odnosi na reinvestiranu zaradu. U odnosu na

2015. godinu priliv direktnih stranih investicija se povećao za 11,6%. Strana aktiva se smanjila za 396,1 milion KM, s tim da je bankarski sektor povećao svoje plasmane u inostranstvu, dok je osnovni uzrok smanjenja korištenja sredstava u stranoj valuti od strane stanovništva i preduzeća. Neto finansijska pasiva iznosi 1,03 milijarde KM, što se odnosi na zaduživanje svih sektora (grafikon 1.35). Bankarski sektor je jedini smanjio svoje obaveze prema inostranstvu i to za 105,9 miliona KM. S druge strane, vladin sektor se u 2016. godini u neto iznosu zadužio za 175,0 miliona KM (ukupna povlačenja i otplata glavnice), što je za 151,2 miliona više u odnosu na prethodnu godinu. Sektor preduzeća je u protekloj godini povećao svoje zaduživanje u inostranstvu za 424,9 miliona KM. Priliv po osnovu trgovinskih kredita iznosi 527,5 miliona KM. Rast rezervne aktive iznosi 930,1 milion KM i veći je za 5,6% u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 1.35).

Grafikon 1.35: Finansijski račun i njegove komponente

Izvor: CBBH

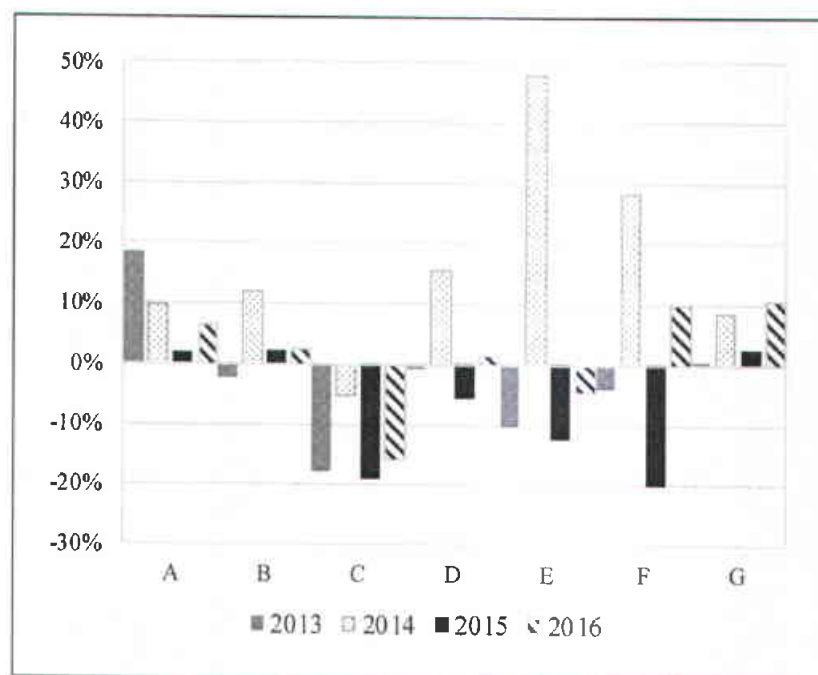
U 2016. godini je došlo do povećanja izvoza za 4,8%, dok je uvoz porastao za 1,8% u odnosu na 2015. godinu. Trgovinski deficit u 2016. godini iznosi 6,72 milijarde KM i u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 141,8 miliona KM ili 2,1%. U 2016. godini ukupno je izvezeno robe u vrijednosti 9,41 milijarda KM. U posljednjih deset godina izvoz ima pozitivne stope

rasta, s izuzetkom 2009. i 2012. godine. Međutim, u posljednje četiri godine došlo je do usporavanja rasta izvoza. Značajna promjena na strani izvoza u odnosu na prethodnu godinu se dogodila u izvozu proizvoda mineralnog porijekla. Nakon dvije godine negativnih stopa rasta, izvoz proizvoda mineralnog porijekla ima nisku, ali pozitivnu stopu rasta (1,2%). Naime, u drugom dijelu godine došlo je do porasta cijena nafte i naftnih derivata, što je u potpunosti uticalo na povećanje vrijednosti izvoza ove grupe proizvoda, jer je izvezena količina na godišnjem nivou neznatno smanjena, dok su izvozne cijene električne energije niže u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz proizvoda hemijske industrije je porastao za 9,5%, gdje su zabilježene pozitivne stope rasta i kod anorganskih hemijskih proizvoda i farmaceutskih proizvoda, gdje je u obje podgrupe došlo do porasta izvezena količine. Izvoz tekstila, drveta i proizvoda od drveta te namještaja je i u 2016. godini stabilan i nastavlja se trend visokih stopa rasta izvoza ovih grupa proizvoda, gdje postoji stabilna rastuća potražnja za ovim proizvodima. Od glavnih izvoznih grupa proizvoda jedino izvoz baznih metala ima negativnu stopu rasta (4,9%), što predstavlja petogodišnji trend pada ove grupe proizvoda. Kod izvoza ove grupe proizvoda jedino izvoz proizvoda od željeza i čelika tokom cijele godine bilježi rast, gdje je došlo do povećanja potražnje za ovim proizvodima za skoro jednu trećinu, što implicira da postoji povećana potražnja za proizvodima viših faza prerade, iako su cijene baznih metala na svjetskom tržištu u 2016. godini u padu. Izvoz željeza i čelika, te aluminijskog zbog cijena ovih metala na svjetskom tržištu je smanjen na godišnjem nivou. Izvoz mašina i aparata te električnih uređaja je porastao za 2,7%, što predstavlja usporavanje rasta ove grupe proizvoda, gdje je izvoz ove grupe proizvoda u posljednje tri godine rastao po prosječnoj stopi od 9,0%.

S aspekta potražnje naših proizvoda od strane glavnih trgovinskih partnera, došlo je do povećanja izvoza u zemlje CEFTA i EU za po 4,4%. Izvoz u Hrvatsku se povećao za 6,5%, zbog povećanja vrijednosti izvoza mineralnih goriva i ulja, usljed povećanja cijene nafte na svjetskom tržištu, dok je istovremeno došlo do smanjenja izvezena količine. Nadalje, došlo je do povećanja potražnje za drvenim ugljem i obućom. Izvoz u Srbiju je na godišnjem nivou povećan za 6,7%, gdje je kao i kod izvoza u Hrvatsku, zbog povećanja cijene nafte, došlo do povećanja izvoza mineralnih ulja, zatim je povećan izvoz mašina i mehaničkih uređaja i drvenog uglja. S druge strane, izvoz u Italiju se smanjio za 6,9% zbog smanjenja izvoza aluminijskog, gdje je došlo do smanjenja kako vrijednosti tako i izvezena količine. Izvoz u Njemačku je porastao za 4,7%, zbog porasta potražnje za namještajem, proizvodima od željeza i čelika te mašinama i mehaničkim uređajima.

U 2016. godini uvezeno je robe u vrijednosti od 16,1 milijardi KM, te se uvoz na godišnjem nivou povećao za 287,4 miliona KM ili 1,8%. Na uvoznoj strani trgovinskog bilansa najznačajnija kretanja u 2016. godini su sljedeća: trend pada uvoza proizvoda mineralnog porijekla, što se uglavnom odnosi na naftu i naftne derivate je nastavljen i u 2016. godini. Naime, u protekloj godini uvoz ove grupe proizvoda je manji za 10,8%, s tim da je u posljednjem kvartalu godine došlo do rasta cijena nafte i naftnih derivata, te je u tom kvartalu i stopa rasta bila visoka i pozitivna, što opet nije bilo dovoljno da se promijeni negativan trend iz prethodnih kvartala. Nadalje, uvoz proizvoda hemijske industrije ima dosta nisku stopu rasta (1,4%), zbog smanjenja vrijednosti uvoza anorganskih hemijskih proizvoda za 12,3%, dok je uvoz farmaceutskih proizvoda porastao za 3,0%, te uvoz eteričnih ulja i kozmetičkih proizvoda za 7,2%. Dosta niska stopa rasta je zabilježena kod uvoza baznih metala (2,5%) te mašina i aparata i mehaničkih uređaja (2,1%). Najznačajniji porast uvoza je zabilježen kod uvoza vozila 7,5%, gdje je cjenovni efekat uticao na ukupan porast vrijednosti uvoza ove grupe proizvoda. Najveći uticaj na smanjenje trgovinskog deficita u 2016. godini ima smanjenje deficita grupe mineralna goriva, mineralna ulja i električna energija, jer se trgovinski deficit smanjio za 252,1 milion KM i iznosi 1,26 milijardi KM. Trgovinski suficit je ostvaren u razmjeni drveta i proizvoda od drveta te namještaja, što se pozitivno odrazilo na smanjenje ukupnog trgovinskog deficita. S druge strane, saldo trgovinske razmjene baznih metala je negativan u 2016. godini, što je uticalo na produbljenje trgovinskog deficita za 119,2 miliona KM, te je došlo do produbljenja deficita u trgovini cestovnim vozilima (grafikon 1.36).

Grafikon 1.36: Smanjenje/povećanje trgovinskog deficita po grupama proizvoda

Izvor: BHAS

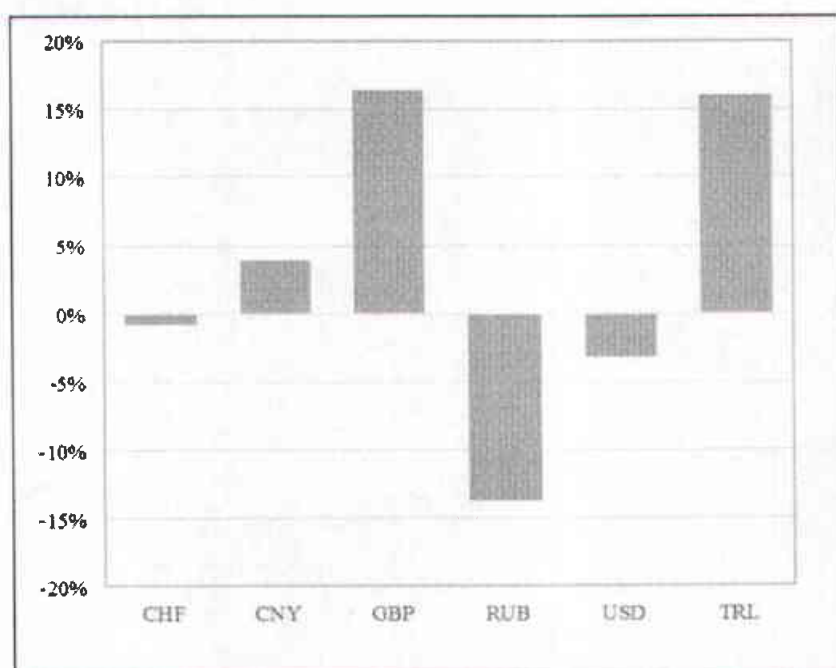
- A Drvo i proizvodi od drveta
- B Plastične mase
- C Mineralna goriva, mineralna ulja, električna energija
- D Farmaceutski proizvodi
- E Mašine, aparati i mehanički uređaji
- F Električne mašine i oprema i njihovi dijelovi
- G Vozila

V. Nominalni i realni efektivni devizni kurs

U 2016. godini je došlo do stabilizacije ili čak stagnacije nominalnog efektivnog kursa KM (NEER). Naime, nakon izrazito aprecijacijskog trenda NEER u prethodnim godinama, naročito u 2015. godini, nominalni efektivni kurs je na kraju godine iznosio 106,8 indeksnih poena. U odnosu na prvi kvartal 2016. godine, NEER je u četvrtom kvartalu niži za 54 b.p. (grafikon 1.37). Sva kretanja NEER su uzrokovana kretanjem nominalnih kurseva naših trgovinskih partnera u odnosu na EUR, našu siderenu valutu. Tako je proteklu godinu obilježilo slabljenje britanske funte u odnosu na EUR, uzrokovano Brexitom, te je KM aprecirala u odnosu na

britansku funtu za 16,5%. Konvertibilna marka je još značajnije aprecirala prema turskoj liri i to za 16,0% na godišnjem nivou (grafikon 1.37). S druge strane, KM je deprecirala prema ruskoj rublji za 13,7%, jer je u protekloj godini došlo do stabilizacije kursa ruske rublje, nakon prošlogodišnjeg pada vrijednosti rublje za oko 30%.

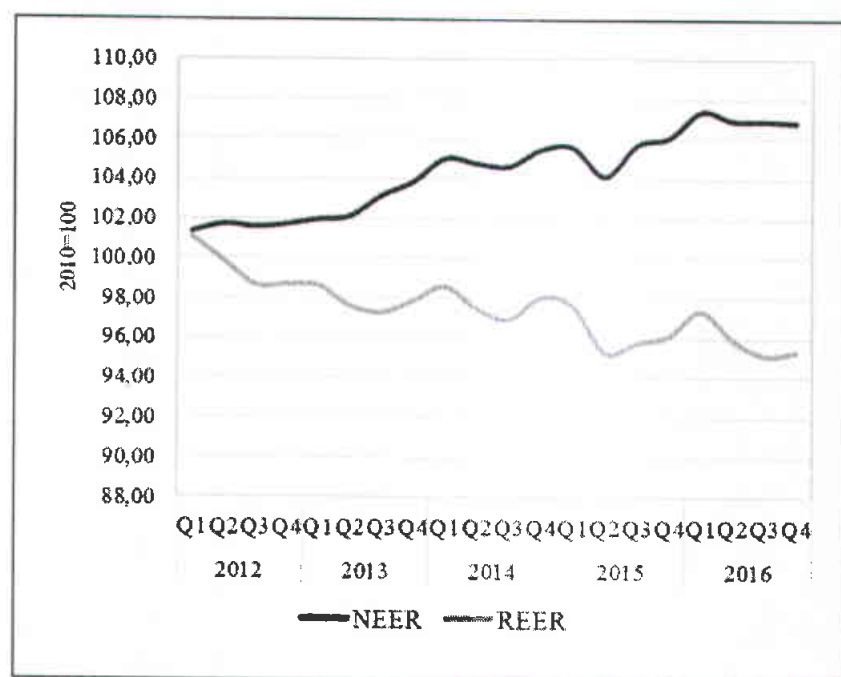
Grafikon 1.37: Godišnje promjene nominalnog kursa KM prema odabranim valutama u decembru

Izvor: CBBH

Realni efektivni kurs KM (REER) je u decembru 2016. godine bio za 1,26 p.p. niži u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Nakon značajnije deprecijacije u prvom dijelu godine, u posljednja dva kvartala 2016. godine došlo je do usporavanja pada REER, odnosno stabilizacije. U odnosu na baznu godinu, REER je u posljednjem kvartalu 2016. godine niži za 4,72 p.p. (grafikon 1.38). Veliki raspon između NEER i REER je rezultat niže inflacije u odnosu na zemlje glavne trgovinske partnere.

Grafikon 1.38: Nominalni i realni efektivni kurs KM

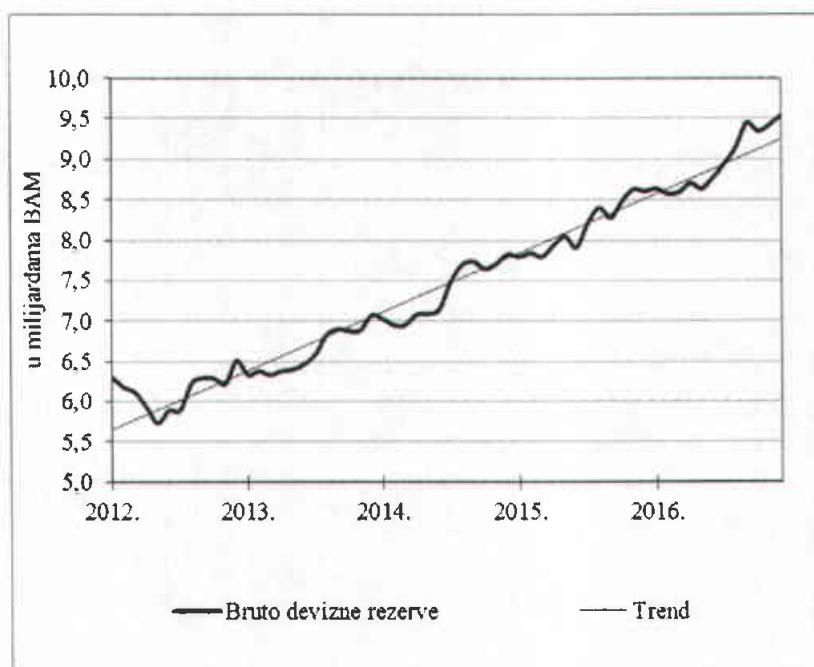

Izvor: Tabela 39.

2. Izvještaj o aktivnostima CBBiH u 2016. godini

Rastući trend deviznih rezervi prisutan još od 2012. godine, obilježio je i 2016. godinu koja je okončana s nivoom deviznih rezervi od 9,53 milijarde KM, uz povećanje od 10,7% u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 2.1, tabela 24).

Grafikon 2.1: Devizne rezerve CBBH

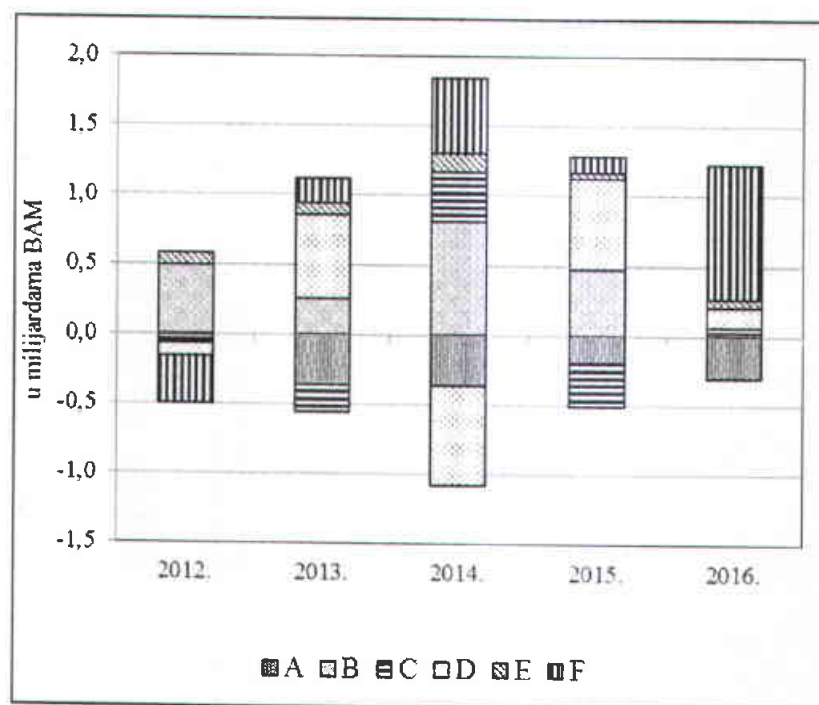
Izvor: Tabela 26

Dok su u prethodnim godinama bankarski sektor, kroz proces razduživanja, te javni sektor, usljed pojačanog inostranog zaduživanja, imali značajnu ulogu u determinisanju promjena u deviznim rezervama, ove godine to nije slučaj. Naime proces razduživanja, premda još uvijek prisutan, značajno je usporen u odnosu na prethodne godine, te je i njegov uticaj na devizne rezerve smanjen. Novi prošireni aranžman s MMF-om (Extended Fund Facility) odobren je tek u septembru, kada je doznačena i prva tranša u iznosu 159,0 miliona KM. S obzirom na to da je u toku godine servisiran veći iznos od iznosa ukupno povučenih sredstava, neto efekat javnog vanjskog duga na devizne rezerve je negativan u iznosu 23,1 milion KM.

Smanjenje trgovinskog deficita, usljed manje potražnje za deviznim sredstvima, imalo je pozitivan uticaj na rast deviznih rezervi, u odnosu na prethodnu godinu. Promjene u tokovima

direktnih stranih investicija i doznakama, premda ne značajne, ipak su imale pozitivan uticaj na kretanje deviznih rezervi. Potražnja domaćih sektora za domaćom valutom rezultirala je pozitivnim saldonom kupovine i prodaje KM koji je CBBiH ostvarila s komercijalnim bankama i internim deponentima u iznosu 863,8 miliona KM (grafikoni 2.2 i 2.3).

Grafikon 2.2: Promjene u faktorima koji imaju dominantan uticaj na promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH

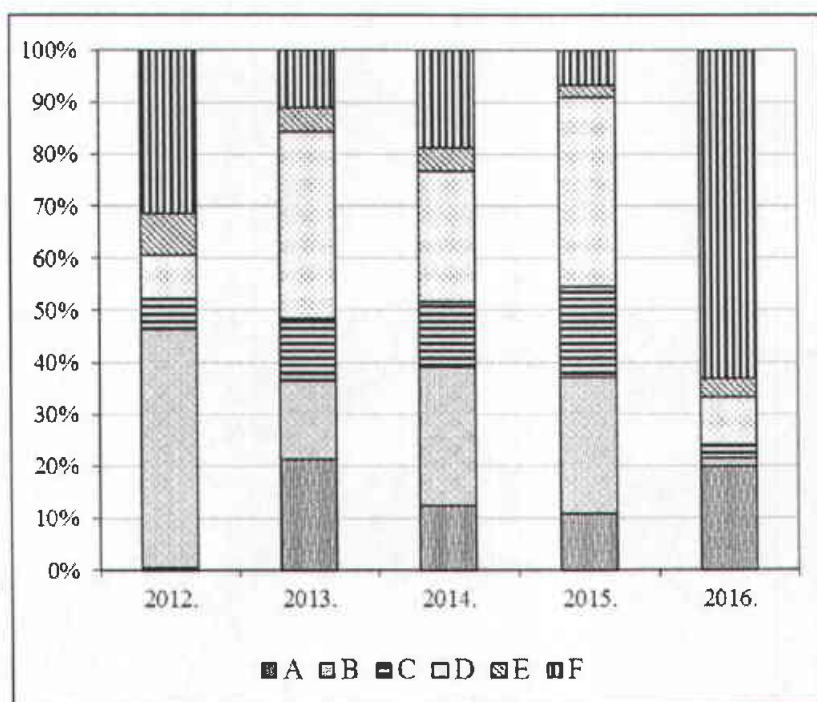

Izvor: CBBH

Legenda

- A: Promjena u neto stranoj pasivi banaka
- B: Promjena u neto vanjskoj zaduženosti vlade
- C: Promjena u direktnim investicijama koja se ne odnosi na bankarski sektor
- D: Promjena u robnom deficitu
- E: Promjene u doznakama
- F: Ostalo

Grafikon 2.3: Relativni značaj faktora za promjene nivoa deviznih rezervi CBBiH

Izvor:CBBH

Legenda kao u grafikonu 2.2

2.1 Monetarna politika

CBBiH je i u 2016. godini ispunila cilj definisan Zakonom, izdavanje domaće valute prema aranžmanu valutnog odbora. U skladu s članom 31. Zakona CBBiH je obavezna da osigura da ukupan iznos njene novčane pasive nikada ne pređe ekvivalentan iznos njenih neto deviznih rezervi, što je u potpunosti i ispunjeno. Pored toga, centralna banka je obavezna i održavati generalnu rezervu do nivoa iznosa odobrenog kapitala banke koji mora iznositi minimalno pet procenata ukupnog iznosa novčane pasive prikazane na računima centralne banke za kraj te finansijske godine. U skladu sa Zakonom, ukupan iznos novčane (monetarne) pasive Centralne banke je uvijek zbir:

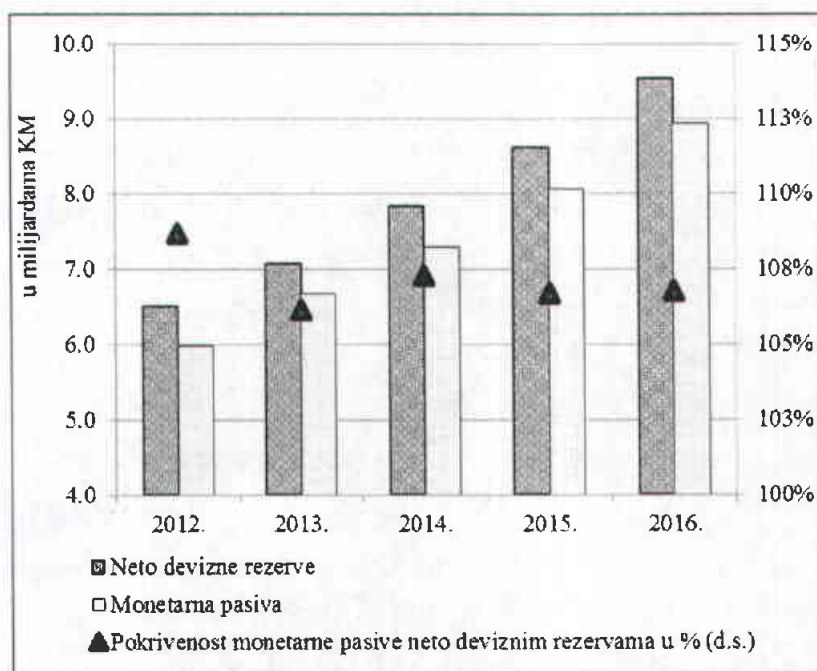
(A) svih novčanica i kovanog novca koje su u opticaj stavile centrala, glavne jedinice i ostale filijale Centralne banke i

(B) potražnih salda svih računa koji se drže u knjigama Centralne banke i njenih organizacionih jedinica od strane rezidentnih vlasnika računa.

Iznos neto strane aktive, koja predstavlja pozitivnu razliku deviznih rezervi nakon pokrića monetarne pasive (KM novac u opticaju i depoziti komercijalnih banaka) i obaveza prema nerezidentima, tokom 2016. godine je oscilirao usljed promjena nivoa, kako deviznih rezervi tako i monetarne pasive. Krajem godine neto strana aktiva iznosila je 602,65 miliona KM, što je za 62,27 miliona KM ili za 11,52% više u odnosu na iskazano stanje na kraju 2015. godine. Devizne rezerve na kraju 2016. godine su iznosile 9.531,14 miliona KM i povećane su za 10,75%, odnosno za 924,83 miliona KM u odnosu na kraj 2015. godine, dok je monetarna pasiva u istom periodu zabilježila rast od 10,68% ili za 861,74 miliona KM. Neto strana aktiva predstavlja zaštitu od šokova koji mogu imati negativan uticaj na tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata u koje su devizne rezerve investirane, a koji mogu umanjiti vrijednost deviznih rezervi i ugroziti princip pune pokrivenosti monetarne pasive deviznim rezervama, kao jednog od osnovnih principa na kojem se temelji stabilnost i održivost valutnog odbora.

Ujednačeno povećanje relativnih pokazatelja neto deviznih rezervi i monetarne pasive, rezultiralo je skoro istom pokrivenošću kao i prethodne godine, 106,8% (grafikon 2.4).

Grafikon 2.4: Pokrivenost monetarne pasive neto deviznim rezervama

Izvor: Tabela 26

2.2 Račun rezervi kod CBBiH

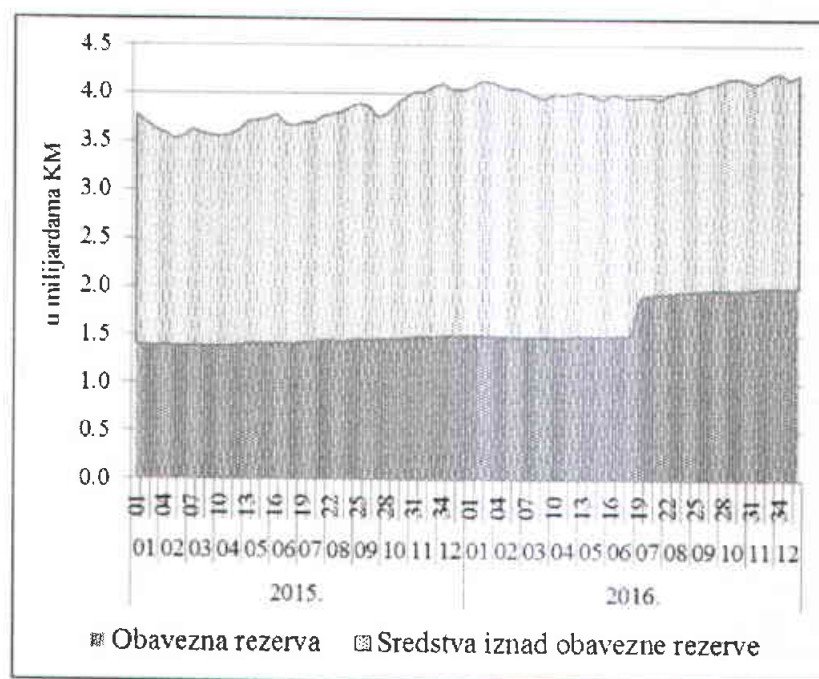
Obavezna rezerva u okviru valutnog odbora ostaje jedini instrument monetarne politike na raspolaganju CBBiH. Odlukom Upravnog vijeća CBBiH od 31.03.2016. godine (dalje Odluka) utvrđena je stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve od 10%, čime je prestala primjena diferencirane stope obavezne rezerve u odnosu na ročnost sredstava. Takođe, osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj se valuti sredstva izraze. Ovime su u osnovicu opet uključena sredstva koja su odlukama CBBiH iz 2008. i 2009. godine bila isključena iz obračuna.

Nadalje istom odlukom, CBBiH na računu rezervi banke u obračunskom periodu:

- a) na iznos sredstava obavezne rezerve – ne obračunava naknadu,
- b) na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Odluka je stupila na snagu 01.07.2016. godine.

Grafikon 2.5: Stanje računa rezervi kod CBBH

Izvor: Tabela 19

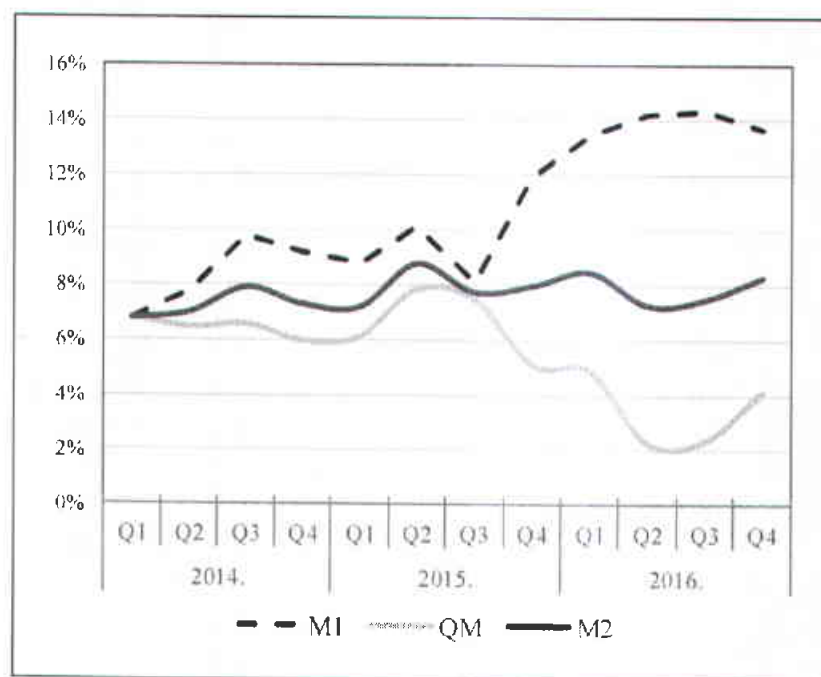
Sve banke su uredno ispunjavale obaveznu rezervu, a 2016. godina je okončana s tri banke manje u sistemu obavezne rezerve u odnosu na kraj 2015. godine usljed ukidanja dozvole za rad Banci Srpske a.d. Banja Luka te statusnih promjena kod IK banke d.d. Zenica i Privredne banke d.d. Sarajevo (pogledati potpoglavlje 1.2.3).

Ukupno povećanje osnovice za obračun obavezne rezerve na godišnjem nivou iznosi 2,70 milijardi KM, od čega 1,77 milijardi iznosi povećanje uzrokovano izmjenom navedene odluke. S obzirom na to da su ponovo u osnovicu uključena sredstva pozajmljena iz inostranstva nakon novembra 2008. godine, osnovica u ostalim valutama se povećala za 1,20 milijardi KM odmah nakon uvođenja Odluke u sedmom mjesecu. Međutim, povećanje osnovice u ostalim valutama na godišnjem nivou s krajem godine je nešto manje i iznosi 1,17 milijardi KM. Ovo je rezultat nastavka procesa razduživanja bankarskog sektora, s obzirom na to da se strana pasiva smanjila za 138,9 miliona (5,3%) na godišnjem nivou. Godišnje povećanje osnovice u domaćoj valuti iznosi 1,53 milijarde KM i prvenstveno je određeno rastom depozita u domaćoj valuti. Izmjenom Odluke ponovo su uključeni depoziti vlada za ekonomski razvoj u obračun osnovice. Iznos ovih depozita u periodu prije primjene Odluke iznosio je oko 600,0 miliona KM.

Navedenim kretanjima prosječna obavezna rezerva se povećala za 504,6 miliona KM (33,6%) na godišnjem nivou, dok se višak sredstava smanjio za 350,1 milion KM (13,8%). Ukupno stanje na računu rezervi je i dalje veoma značajno, te s krajem godine iznosi 4,20 milijardi KM, od čega višak sredstava iznosi 2,19 milijardi KM.

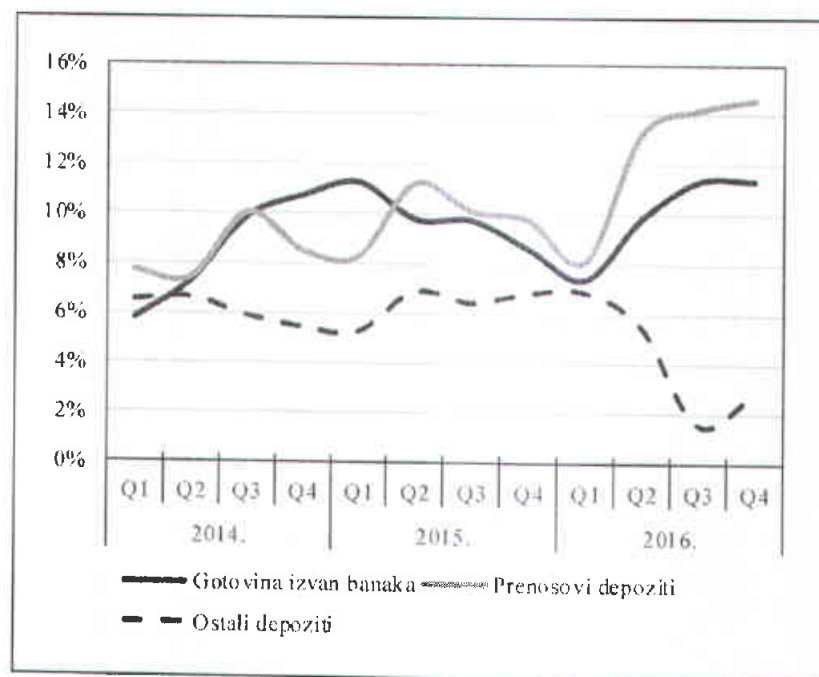
Novčana masa, mjerena najširim monetarnim agregatom M2, s krajem 2016. godine iznosi 20,2 miliona KM uz godišnje povećanje od 1,55 milijardi KM (8,3%). Dok su stope rasta M2 na godišnjem nivou u posljednje tri godine stabilne, došlo je do izvjesne supstitucije u samoj strukturi novčane mase. Tako monetarni agregat M1, koji čine najlikvidnije komponente novčane mase, gotovina van banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti, od trećeg kvartala 2015. godine bilježe dvocifrene godišnje stope rasta. Istovremeno, stope rasta ostalih depozita u domaćoj valuti i depozita u stranim valutama bilježe značajno usporavanje. Značajan rast gotovine prisutan je još od 2010. godine. Tradicionalno izražena preferencija stanovništva ka gotovini i uopšte likvidnim sredstvima dodatno je sigurno podržana i niskim stopama na oročene depozite te sivom ekonomijom. Takođe, dominacija domaće valute u strukturi depozita u odnosu na strane valute, pozitivno se odražava na stanje deviznih rezervi (grafikoni 2.6 i 2.7).

Grafikon 2.6: Godišnje stope rasta monetarnih agregata

Izvor: Tabela 06

Grafikon 2.7: Godišnje stope rasta komponenti novčane mase

Izvor: Tabela 06

Slaba kreditna aktivnost, naročito u sektoru preduzeća, još uvijek je nedovoljna za značajniji privredni zamah. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima niže je u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 11,78% na kraju 2016. godine. Ipak, nekvalitetni krediti i dalje predstavljaju opterećenje u bilansima značajnog broja banaka u sistemu te su banke veoma oprezne u procjeni kreditnog rizika pri odobravanju novih plasmana. Značajan rast depozita domaćih sektora, eliminirao je negativan uticaj nastavka procesa razduživanja koji je u godinama nakon krize bio jedan od dominantnih faktora koji se negativno reflektirao na kreditni rast. Međutim, jasno je da sredstva akumulirana od domaćih sektora u posljednjih par godina, predstavljaju više nego dovoljnu bazu za značajan kreditni rast. Sama ročna struktura depozita i novčane mase u kojima prevladavaju prenosivi depoziti i gotovina ukazuje na dvije stvari. Prvo, banke još uvijek ne iskazuju potrebu za dugoročnim depozitima, te odatle i destimulativno niske kamatne stope, a s druge strane, preferencija stanovništva i privrede je još uvijek na likvidnim sredstvima. Tako osnovni uzroci slabe kreditne aktivnosti ne dolaze iz finansijskog, nego iz realnog i javnog sektora.

Riziku likvidnosti koji je u periodu nakon izbijanja krize dobio veliki značaj i dalje treba posvetiti pažnju, jer je jedan od prvih pokazatelja problema u poslovanju banke. Premda banke u BiH bilježe značajnu likvidnost (tabela 2.1), kašnjenje dužnika u otplati kredita može dovesti do pretvaranja kreditnog u rizik likvidnosti, u smislu smanjenja priliva likvidnih sredstava.

Tabela 2.1: Indikatori likvidnosti bankarskog sektora u BiH

	Likvidna sredstva prema ukupnim sredstvima	Likvidna sredstva prema kratkoročnim finansijskim obavezama	Depoziti prema kreditima	Kratkoročne finansijske prema ukupnim finansijskim obavezama
2015. Q1	24.7%	43.3%	91.4%	67.8%
Q2	25.2%	43.7%	91.7%	68.5%
Q3	25.8%	43.4%	94.6%	70.5%
Q4	26.5%	44.0%	96.9%	70.7%
2016. Q1	25.0%	41.6%	96.5%	70.9%
Q2	25.1%	41.5%	97.3%	71.5%
Q3	25.9%	42.8%	99.6%	71.8%
Q4	27.2%	44.1%	101.7%	72.8%

Izvor: CBBH³²

2.3 Upravljanje deviznim rezervama

Proces i rezultati upravljanja deviznim rezervama CBBiH u periodu 2011.-2016. godine su bili, u znatnoj mjeri, determinisani kretanjima na finansijskim tržištima na kojim se, u skladu sa zakonom o CBBiH, investiraju devizne rezerve. Tokom 2016. godine došlo je do još izraženijeg pada kamatnih stopa i stopa prinosa na evropskom finansijskom tržištu, što je dodatno otežalo proces upravljanja deviznim rezervama CBBiH u odnosu na prethodne godine.

Prosječna ponderisana kamatna stopa (PPKS) na devizne rezerve CBBiH od 2011. godine konstantno opada, tako da je sa 0,93% u 2011. godini pala na 0,35% u 2015. godini, te na 0,32%

³²Metodologija za kompiliranje indikatora finansijskog zdravlja, CBBiH (mart 2017. godine), www.cbbh.ba

Osnovna likvidna sredstva, odnosno likvidna sredstva u užem smislu, sastoje se od gotovine i depozita i drugih finansijskih sredstava s rokom dospijanja manjim od tri mjeseca, ne računajući međubankarske depozite.

Kratkoročne finansijske obaveze definisane su Izvještajem o ročnoj usklađenosti aktive i pasive banaka i predstavljaju ukupne finansijske obaveze preostale ročnosti do jedne godine.

Ukupne finansijske obaveze definisane su Izvještajem o ročnoj usklađenosti aktive i pasive banaka, a čine ih: a) depoziti i dospjele neizmirene vanbilansne obaveze, b) uzete pozajmice od drugih banaka, c) obaveze prema vladi, d) obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama, e) subordinisani dugovi i subordinisane obveznice, i f) ostale finansijske obaveze.

u 2016. godini. Ovakav pad je u velikoj mjeri determinisan opadanjem kamatnih stopa i prinosa, što je bila osnovna karakteristika tržišta eurozone u posljednjih šest godina (tabela 2.2). Primjera radi, prosječni jednomjesečni euribor (euribor 1m) u 2011. godini je iznosio 1,18%, dok je prosječni jednomjesečni euribor u 2016. godini iznosio -0,34%. Prosječni tromjesečni euribor (euribor 3m) u 2011. godini je iznosio 1,39%, dok je prosječni tromjesečni euribor u 2016. godini iznosio -0,26%).

Prosječni prinosi na državne dvogodišnje i trogodišnje obveznice svih rejtinga denominovane u EUR u 2011. godini iznosili su 2,44%, odnosno 2,74%, a prosječan prinos na petogodišnje obveznice denominovane u EUR svih kreditnih rejtinga u 2011. godini iznosio je 3,30%. Pad prinosa u posljednjih pet godina je bio veoma izražen, tako da su dnevni prosjeci prinosa na državne dvogodišnje i trogodišnje obveznice svih kreditnih rejtinga koje su denominovane u EUR negativni još od druge polovine 2015. godine, a sredinom 2016. godine negativni su bili i dnevni prosjeci prinosa na državne petogodišnje obveznice denominovane u EUR svih nivoa kreditnih rejtinga, mada su porasli i ponovno su blago pozitivni krajem 2016. godine. Dugogodišnja tendencija opadanja prinosa uslovlila je da su prosječni prinosi na državne dvogodišnje i trogodišnje obveznice svih rejtinga denominovane u EUR u 2016. godini iznosili -0,32% i -0,25%, respektivno, dok je prosječni prinos na državne petogodišnje obveznice svih kreditnih rejtinga koje su denominovane u EUR u 2016. godini bio veoma blizu nulte vrijednosti (iznosio je 0,01%).

Tabela 2.2: Prosječna ponderisana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH i prosječne tržišne kamatne stope i prinosi na državne obveznice u eurozoni

	PPKS	ECB - Glavne operacije refinansiranja (MROR)	u %				
			Euribor		EUR obveznice		
			1m	3m	2 godine	3 godine	5 godina
2011	0.93	1.25	1.18	1.39	2.44	2.74	3.30
2012	0.53	0.88	0.33	0.57	1.62	1.91	2.53
2013	0.48	0.55	0.13	0.22	0.88	1.19	1.85
2014	0.43	0.16	0.13	0.21	0.31	0.46	0.96
2015	0.35	0.05	-0.07	-0.02	-0.04	0.07	0.40
2016	0.32	0.01	-0.34	-0.26	-0.32	-0.25	0.01
Period 2008-2016	1.06	1.13	0.93	1.13	1.50	1.77	2.30

Izvor: Bloomberg, CBBiH.

CBBiH se tokom posmatranog perioda kontinuirano prilagođavala izmijenjenim stopama prinosa i kamatnim stopama na finansijskim tržištima instrumenata denominovanih u EUR. Kako dostupne prognoze i očekivanja kretanja kamatnih stopa i prinosa te kretanja cijene zlata i kursa dolara, ukazuju da će oporavak u eurozoni biti usporen i neuravnotežen, očekuje se da će postojeća struktura portfolija deviznih rezervi u narednim godinama generisati značajno niži nivo godišnjih kamatnih deviznih prihoda, pa samim tim i značajno niži nivo ukupnih prihoda CBBiH.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci BiH i odgovarajućim internim aktima, CBBiH upravlja deviznim rezervama, polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja. Navedeno podrazumijeva da, uz održavanje visoke likvidnosti deviznih rezervi i prihvatljivu izloženost rizicima, CBBiH nastoji ostvariti povoljne prinose na investirane devizne rezerve uz osiguranje visokog stepena sigurnosti. Odluke o upravljanju i investiranju deviznih rezervi donose se na tri nivoa u okviru organizacije CBBiH: (1) strateškom – Upravno vijeće, (2) taktičkom – Investicioni komitet i (3) operativnom Odjeljenje za bankarstvo, Služba Front Office. Upravno vijeće odobrava Smjernice CBBiH o upravljanju deviznim rezervama kojim se određuje tip i nivo rizika koji je CBBiH spremna da preuzme i diskrecioni prostor za taktički i operativni nivo. Investicioni komitet usmjerava proces upravljanja deviznim rezervama u okviru Smjernica i donosi Operativna pravila o investiranju. Organizacioni oblici Centralne banke nadležni za poslove investiranja deviznih rezervi, upravljanja rizicima, monitoringa i analiza djeluju u skladu sa smjernicama i operativnim pravilima, uključujući i donošenje operativnih odluka o investiranju.

Portfolio deviznih rezervi izložen je prvenstveno finansijskim rizicima, i to: kreditnom, tržišnom (kamatnom i deviznom riziku) te riziku likvidnosti. CBBiH ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem prvenstveno u obveznice odabranih država eurozone te plasiranjem depozita u odabrane centralne banke u eurozoni, odabrane poslovne inostrane banke i BIS, uz uslov da zadovoljavaju standarde podobnosti ugovorne strane. Upravljanje kreditnim rizikom se vrši definisanjem standarda podobnosti instrumenata / ugovornih strana i ograničenja koncentracije ulaganja u svaku pojedinačnu zemlju i pojedinu poslovnu inostranu banku. Navedeni standardi i ograničenja se preispituju i po potrebi ažuriraju, pri čemu se vodi računa o zvaničnim ocjenama vodećih svjetskih rejting agencija, kao i pokazateljima dobijenim primjenom internih metoda za procjenu kreditnog rizika. Kamatni rizik, odnosno rizik promjene vrijednosti portfolija deviznih rezervi zbog promjena kamatnih stopa, kontroliše se primjenom

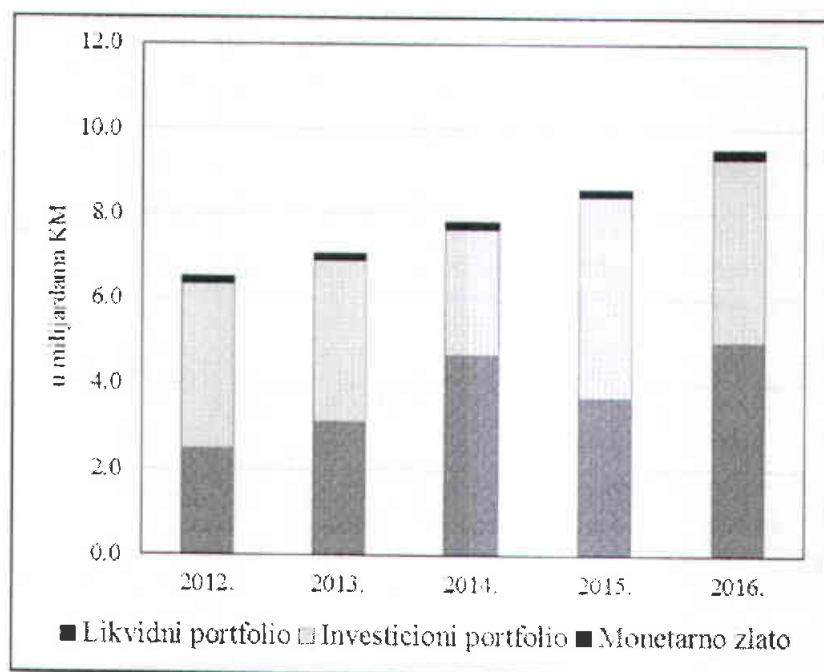
tzv. referentnih portfolija (engl. Benchmark portfolios) i regulisanjem dužine trajanja (engl. Duration) ukupnog portfolija deviznih rezervi. Devizni rizik predstavlja mogućnost da CBBiH ostvari gubitak zbog promjene vrijednosti devizne aktive i devizne pasive, kao posljedica mogućeg nepovoljnog kretanja deviznih kurseva valuta u kojima se drže devizne rezerve u odnosu na domaću valutu. Minimiziranje ovog rizika CBBiH vrši držanjem deviznih rezervi pretežno u eurima, s obzirom na to da je kurs konvertibilne marke fiksiran u odnosu na euro. Instrumenti kojima se obezbjeđuje dnevna likvidnost su prekonoćni depoziti i sredstva na tekućim računima kod centralnih banaka zemalja eurozone, BIS-a i poslovnih inostranih banaka koje zadovoljavaju kriterije kreditnog rizika te dospijevajuća sredstva po svim instrumentima.

U procesu upravljanja deviznim rezervama, tokom 2016. godine kontinuirano su razmatrane dostupne informacije s relevantnih tržišta novca i kapitala u eurozoni i svijetu i dostupne prognoze koje bi mogle uticati na investiranje deviznih rezervi u tekućoj godini, ali i u narednom periodu. Takođe su analizirane mogućnosti i modaliteti politike investiranja i upravljanja deviznim rezervama CBBiH i inicirane odgovarajuće promjene politike investiranja u cilju prilagođavanja tržišnim uslovima u eurozoni. Dodatno, kontinuirano su analizirane informacije vezane za kretanje prinosa na finansijskim tržištima na kojima se vrši investiranje deviznih rezervi, osnovni makroekonomski pokazatelji i projekcije za relevantne države, eurozonu i globalnu svjetsku ekonomiju, kao i informacije vezane za rejtinge inostranih banaka kod kojih CBBiH ima oročene depozite i sredstva na tekućem računu i države koje su emitenti vrijednosnih papira zastupljenih u portfoliju deviznih rezervi CBBiH u cilju minimiziranja kreditnog rizika.

Devizne rezerve CBBiH su tokom 2016. godine investirane u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci BiH, Smjernicama Centralne banke o upravljanju deviznim rezervama i Operativnim pravilima za investiranje. U 2016. godini prosječno dnevno stanje deviznih rezervi je iznosilo oko 8,97 milijardi KM, što je za oko 839 miliona KM više od prosječnog dnevnog stanja deviznih rezervi u 2015. godini, kada je ono iznosilo 8,13 milijarde KM.

Strukturu deviznih rezervi na kraju 2016. godine (grafikon 2.8) činili su: investicioni portfolio s učešćem od 45,45%; likvidni portfolio s učešćem od 52,40%, i; monetarno zlato s učešćem od 2,15%. Učešće likvidnog portfolija se povećalo sa 43,05% u 2015. godini, dok se učešće investicionog portfolija smanjilo sa 54,83% ukupnih deviznih rezervi u 2015. godini, zbog pada stopa prinosa na dugoročne vrijednosne papire.

Grafikon 2.8: Struktura investiranja deviznih rezervi CBBiH

Izvor: CBBiH.

Likvidni portfolio čine: depoziti kod centralnih banaka, Banke za međunarodna poravnanja (BIS) i inostranih banaka (31,17% ukupnih deviznih rezervi); gotovina u trezoru CBBiH (2,04% ukupnih deviznih rezervi); Specijalna prava vučenja (SDR) kod MMF-a (0,03% ukupnih deviznih rezervi), i; vrijednosni papiri kojima je do dospijeca preostalo godinu dana i manje (19,16% ukupnih deviznih rezervi). Depoziti kod centralnih banaka, BIS-a i inostranih banaka, kao najveće stavke likvidnog portfolija, na kraju 2016. godine, su iznosili 2,97 milijardi KM. Stanje vrijednosnih papira kojima je do dospijeca preostalo godinu dana i manje, kao druge najveće stavke likvidnog portfolija na kraju 2016. godine, iznosilo je 1,83 milijardi KM.

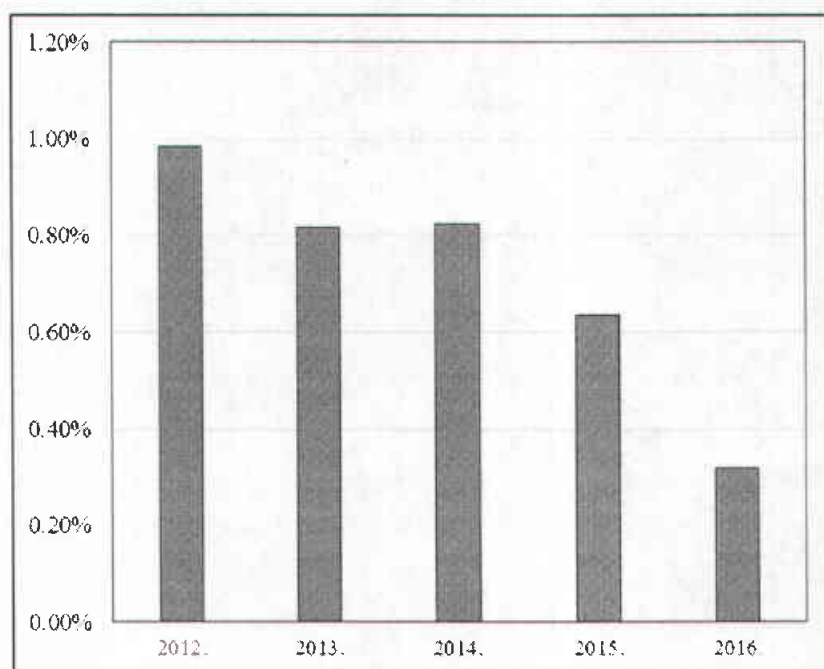
Investicioni portfolio čine: vrijednosni papiri kojima je do dospijeca preostalo više od godinu dana, a koji su raspoloživi za prodaju (33,57% ukupnih deviznih rezervi) i vrijednosni papiri za držanje do dospijeca (11,88% ukupnih deviznih rezervi). S ciljem zaštite od kreditnog rizika vrši se investiranje u vrijednosne papire odabranih evropskih zemalja, uz ograničenja maksimalnog učešća dužničkih instrumenata za svaku pojedinu zemlju.

Prateći kretanja na tržištu, sredstva deponovana kod nerezidentnih banaka su na kraju 2016. godine povećana za 1,97 milijardi KM (195,82%) u odnosu na kraj 2015. godine, dok su

sredstva investirana u vrijednosne papire (vrijednosni papiri kojima je do dospelja preostalo godinu dana i manje, vrijednosni papiri kojima je do dospelja preostalo više od godinu dana i vrijednosni papiri za držanje do dospelja) smanjena za 1,13 milijardi KM (15,49%).

Dio dobiti ostvarene u 2015. godini u iznosu od 18,83 miliona KM doznačen je u aprilu 2016. godine na račun Ministarstva finansija i trezora BiH, koje je zaduženo za budžet institucija BiH. Kombinovani efekat na bilans uspjeha svih ulaganja deviznih sredstava CBBiH u konvertibilnu stranu valutu i monetarno zlato (dobit) iznosi 28,56 miliona KM, a izražen efektivnom stopom prinosa³³ za period 01.01.-31.12.2016. godine iznosi 0,32% (grafikon 2.9).

Grafikon 2.9: Prosječne godišnje stope prinosa na devizne rezerve CBBiH

Izvor: CBBiH.

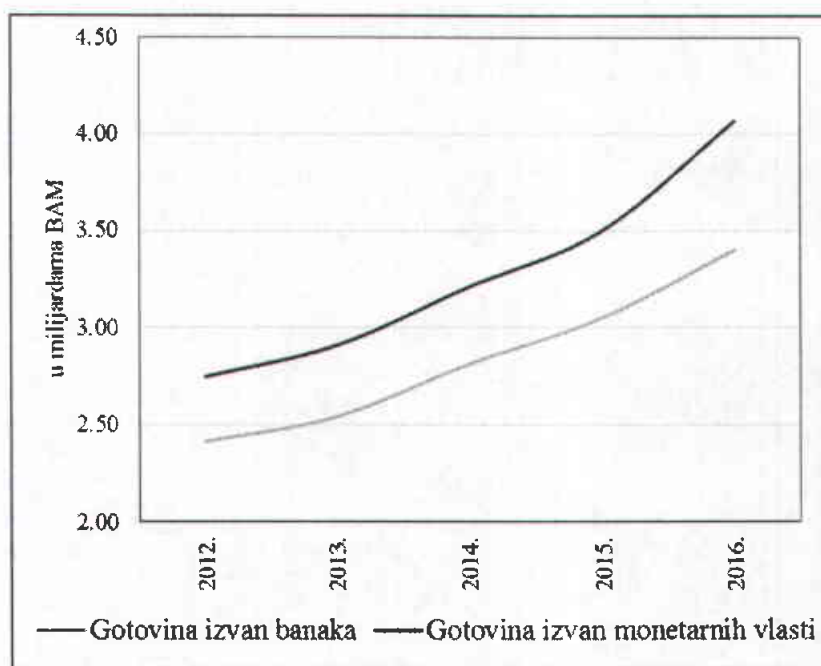
³³ Efektivna stopa prinosa izračunata je tako da su ukupni efekti investiranja sredstava deviznih rezervi (u zlato i u konvertibilnu stranu valutu) podijeljeni s prosječnim stanjem deviznih rezervi u posmatranom periodu. Pri izračunavanju ukupnih efekata investiranja sredstava deviznih rezervi, u obzir su uzeti svi neto prihodi od kamate na vrijednosne papire i depozite, kao i realizovani neto kapitalni dobiti/gubici usljed prodaje vrijednosnih papira iz portfolija deviznih rezervi CBBiH.

Relativno niske ostvarene stope povrata na ulaganja u konvertibilnu stranu valutu su posljedica niskih stopa prinosa na vrijednosne papire i uglavnom negativnih kamatnih stopa na kratkoročne depozite u eurima, koje su tokom 2016. godine preovladavale na finansijskim tržištima, a uzrokovane su lošim makroekonomskim performansama eurozone. Naime, usporeni privredni rast, pa čak i recesija, te visoka stopa nezaposlenosti su tendencije koje su nastavljene u eurozoni i tokom 2016. godine.

2.4 Upravljanje gotovim novcem

Na dan 31.12.2015. godine, stanje gotovog novca u opticaju (izvan banaka) iznosilo je 3,40 milijardi KM (grafikon 2.10), što je za 11,39% više u odnosu na 2015. godinu. Time je nastavljen trend rasta iz prethodnih godina. Potražnja za gotovinom od strane banaka je rezultat uvećanih zahtjeva klijenata za gotovim novcem. Ovo potkrepljuju i podaci o kartičnom poslovanju, koji ukazuju na još uvijek izraženu preferenciju stanovništva ka gotovinskom plaćanju. Naime, od ukupne vrijednosti transakcija realizovanih upotrebom kartica u zemlji i inostranstvu u iznosu 8,53 milijarde KM, putem ATM i POS aparata podignuto je, u zemlji i inostranstvu, gotovine u iznosu od 6,92 milijarde KM ili 81,11% vrijednosti. Dodatnu potražnju za gotovinom potiču i izuzetno niske kamatne stope na depozite, naročito na kratak rok, što minimalizira oportunitetni trošak držanja gotovine. U 2016. godini je zabilježen i značajan rast KM u trezorima banaka, što je, djelimično, i posljedica promjene politike obavezne rezerve, odnosno, uvođenja negativne naknade na višak iznad obavezne rezerve.

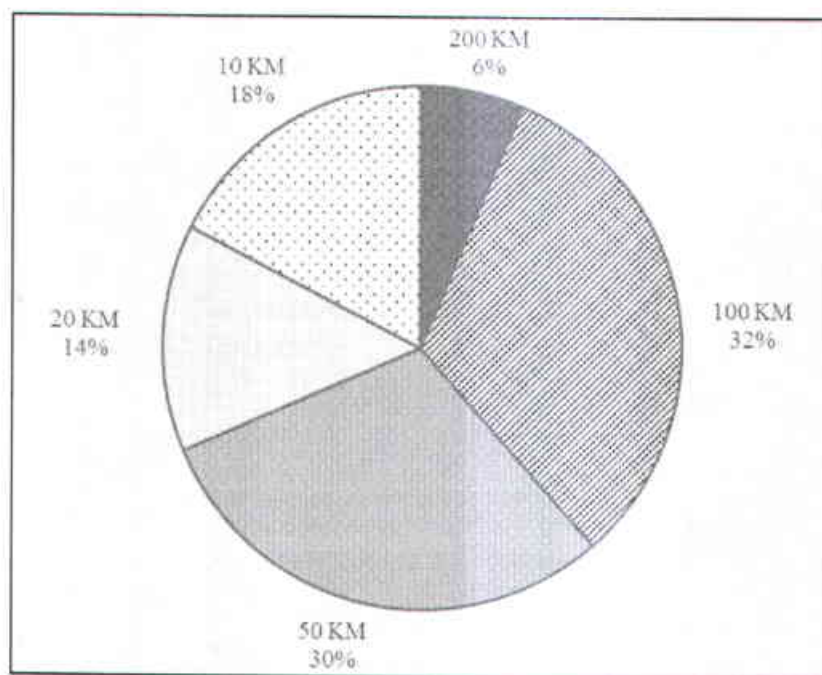
Grafikon 2.10:Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

Izvor: Tabela 40

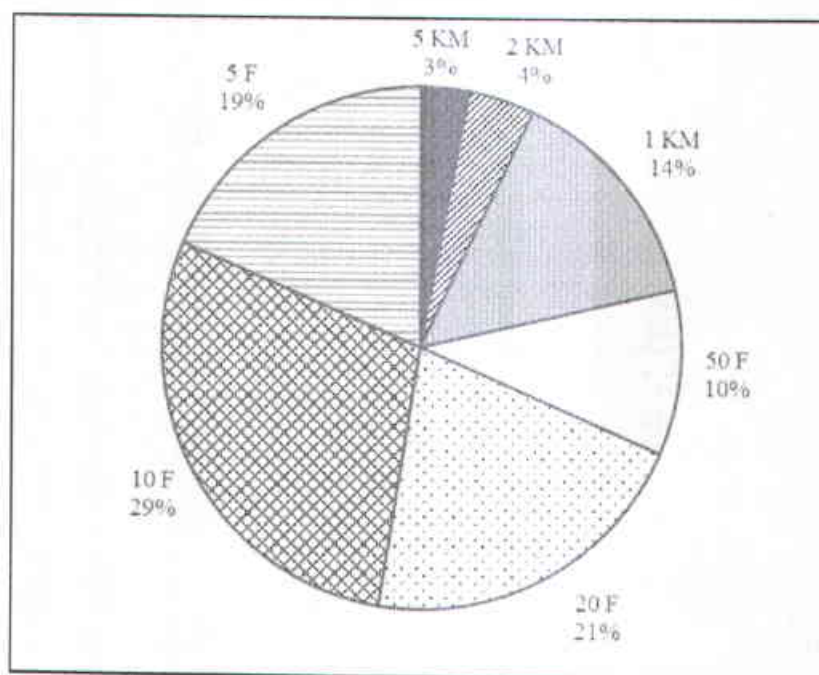
Izvan CBBiH, na kraju 2016. godine, bilo je 60,70 miliona novčanica KM i 312,04 miliona kovanica KM, ukupne vrijednosti 4,07 milijardi KM, što je za 16,21% više u odnosu na 2015. godinu. U apoenskoj strukturi novca izvan CBBiH, najzastupljenije su bile novčanice uapoenima od 100 KM i 50 KM, a kod kovanica apoen 10 F (grafikoni 2.11 i 2.12).

Grafikon 2.11:Apoenska struktura novčanica

Izvor: CBBiH

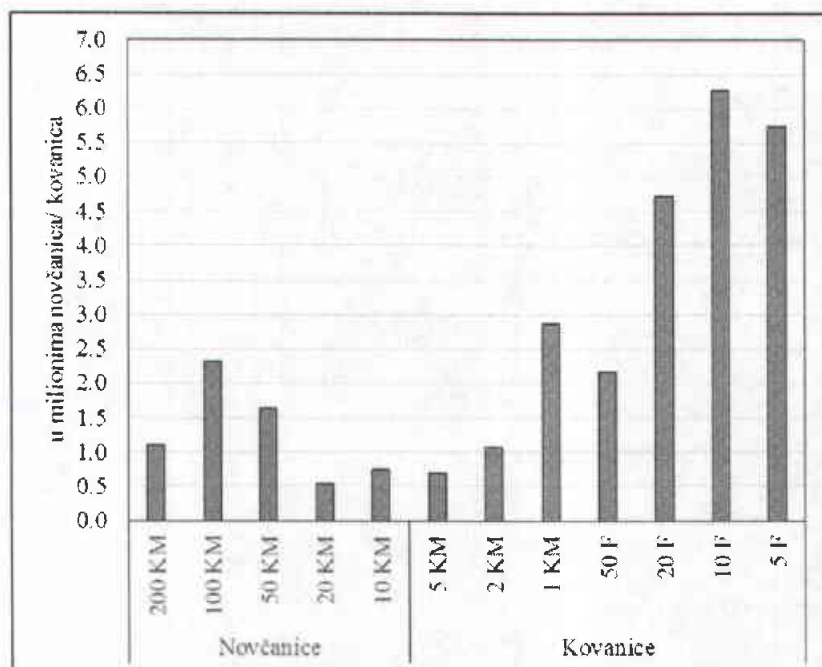
Grafikon 2.12:Apoenska struktura kovanica

Izvor: CBBiH.

U odnosu na 2015. godinu, količina novčanica izvan CBBiH je povećana za 6,36 miliona komada (11,71%), ukupne vrijednosti 555,85 miliona KM (grafikon 2.14). Količina kovanica izvan CBBiH je u istom periodu povećana za 23,57 miliona komada (8,17%), ukupne vrijednosti 11,49 miliona KM (grafikon 2.13).

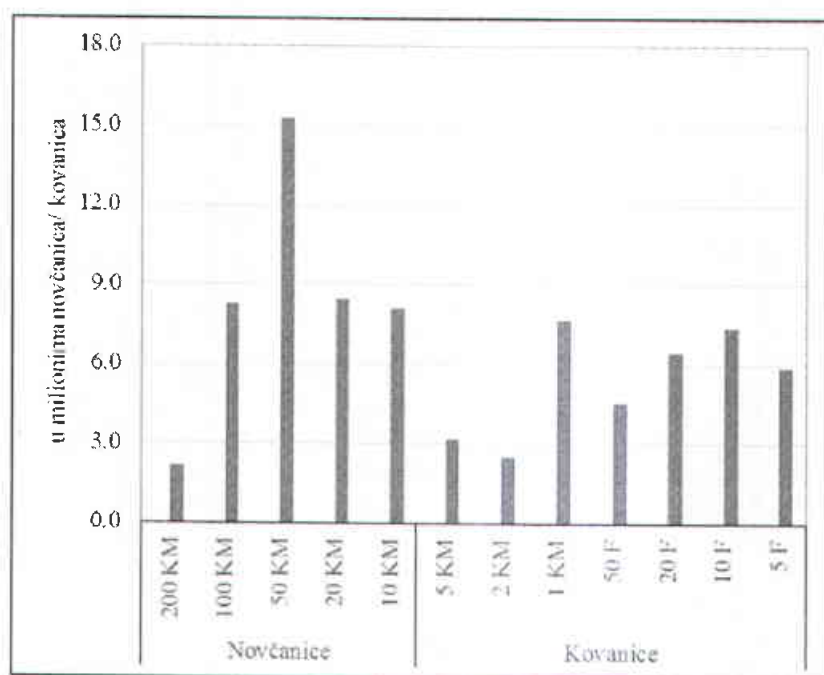
Grafikon 2.13: Povećanje broja novčanica i kovanica po apoenima u odnosu na 2015. godinu

Izvor: CBBiH.

Snabdijevanje komercijalnih banaka gotovim novcem vrši se putem trezora glavnih jedinica i filijala CBBiH, lociranih u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru i Brčkom, uz striktno poštivanje aranžmana valutnog odbora. U toku 2016. godine komercijalnim bankama je izdato 42,09 miliona komada novčanica i 37,44 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 2,29 milijardi KM (grafikon 2.14).

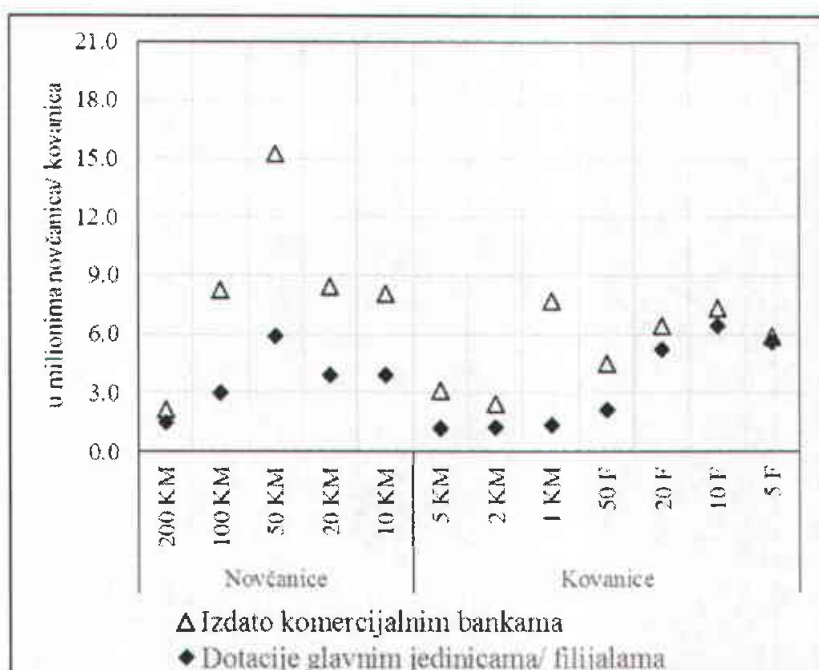
Grafikon 2.14:Izdate novčanice i kovanice po apoenima u 2016. godini

Izvor: CBBiH

U istom periodu je iz Odjeljenja trezora CU glavnim jedinicama i Filijali Brčko izdato (dotacije) 18,12 miliona komada novčanica i 23,12 miliona komada kovanica, ukupne vrijednosti 1,02 milijardi KM. Grafikon 2.15 ispod implicira da je CBBiH vodila računa o potraživanjima komercijalnih banaka za gotovim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi. Pošto komercijalne banke vrše i značajan povrat gotovog novca u trezore CBBiH, dotacije glavnim jedinicama / filijalama CBBiH su, u pravilu, znatno manje.

Grafikon 2.15:Izlazi gotovog novca (KM) u 2016. godini

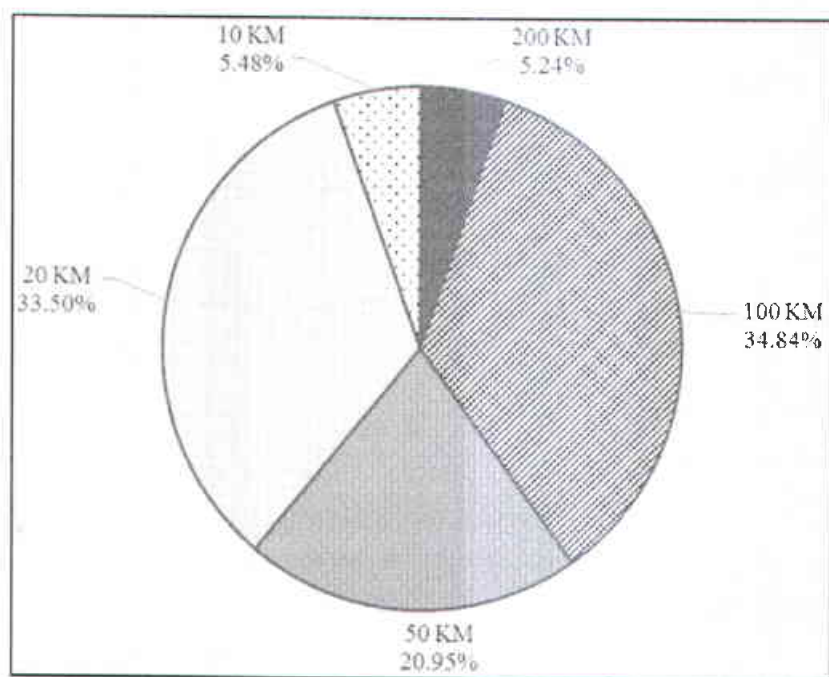

Izvor: CBBiH

CBBiH vrši kontinuirano povlačenje novčanica nepodobnih za opticaj, koje se uništavaju u skladu s važećim propisima. Povlačenjem nepodobnih novčanica i puštanjem u opticaj novčanica nove serije, CBBiH održava zadovoljavajući kvalitet novca u opticaju. U 2016. godini uništeno je 9,74 miliona komada novčanica i 17.465 kovanica nepodobnih za opticaj, ukupne vrijednosti 338,75 miliona KM. Broj zamijenjenih novčanica bio je u visini 16,05% od ukupnog broja novčanica KM izvan CBBiH u 2016. godini.

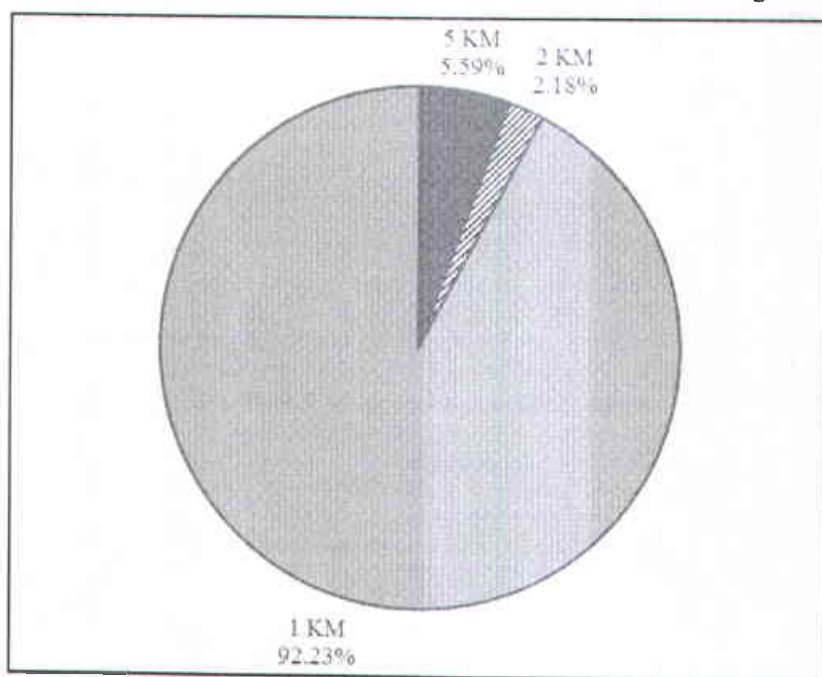
U 2016. godini, u CBBiH, registrovano je 821 falsifikovana novčanica konvertibilne marke, što je za 31,98% manje u odnosu na 2015. godinu, kada je registrovano 1.207 falsifikata. Falsifikovanih kovanica konvertibilne marke je registrovano 2.665 komada, što je za 43,82% više u odnosu na 2015. godinu, kada je registrovano 1.853 falsifikovane kovanice KM. Prema apoenskoj strukturi, najviše falsifikovanih novčanica je bilo u apoenu od 100 KM (grafikon 2.16), a falsifikovanih kovanica u apoenu od 1 KM (grafikon 2.17).

Grafikon 2.16:Apoenska struktura falsifikovanih novčanica u 2016. godini

Izvor: CBBiH.

Grafikon 2.17:Apoenska struktura falsifikovanih kovanica u 2016. godini

Izvor: CBBiH

2.5 Održavanje platnih sistema

Zakonsku obavezu održavanja odgovarajućih platnih i obračunskih sistema CBBiH je ispunila i u 2016. godini: platni promet u zemlji se odvijao neometano, kroz sisteme žirokliringa i bruto poravnanja u realnom vremenu (RTGS); održavani su Centralni registar kredita (CRK) i Jedinствeni registar transakcijskih računa (JRTR); a obavljan je i međunarodni kliring plaćanja s inostranstvom.

U 2016. godini je zabilježen porast broja i pad vrijednosti ukupnih transakcija u platnom prometu (tabela 2.3). Usporavanje rasta broja transakcija u odnosu na prethodnu godinu, i pad njihove vrijednosti, posljedica je promjena u unutarbankarskim transakcijama. U odnosu na 2015. godinu, zabilježen je rast i broja i vrijednosti međubankarskih transakcija kroz sisteme žirokliringa i RTGS-a (tabela 18). Kao i u ranijim periodima, većina transakcija u međubankarskom platnom prometu obavlja se u manjem broju banaka; preko pet banaka obavljeno je 49,9% ukupne vrijednosti i 50,7% ukupnog broja transakcija u platnom prometu u 2016. godini.

Tabela 2.3: Platni promet preko komercijalnih banaka

	Međubankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Unutarbankarske transakcije	Promjena u odnosu na prethodnu godinu	Ukupno	Promjena u odnosu na prethodnu godinu
Broj, u milionima						
2013	35.8	5.8%	58.2	-10.1%	94.0	-4.6%
2014	37.9	6.0%	59.7	2.6%	97.7	3.9%
2015	39.1	3.0%	63.2	5.8%	102.3	4.7%
2016	40.0	2.3%	63.7	0.8%	103.7	1.4%
Vrijednost, u milijardama KM						
2013	76.60	-6.0%	84.98	-5.5%	161.59	-5.8%
2014	87.86	14.7%	87.84	3.4%	175.70	8.7%
2015	85.11	-3.1%	99.69	13.5%	184.80	5.2%
2016	88.38	3.8%	92.74	-7.0%	181.12	-2.0%

Izvor: CBBiH.

Kartično plaćanje je zabilježilo značajan porast u odnosu na 2015. godinu (tabela 2.4), prvenstveno usljed snažnog porasta prometa na POS terminalima (engl. Point of sale; mjesto prodaje). I rezidenti i nerezidenti su, u poređenju 2015. godinom, više koristili kartično plaćanje roba i usluga na POS terminalima. Od ukupnog povećanja prometa na POS terminalima u odnosu na 2015. godinu, 505,6 miliona KM (85,6%) se odnosi na promet karticama izdatim u BiH, i to prvenstveno za podizanje gotovine (368,7 miliona KM). Značajan porast u odnosu na

2015. godinu (58,8 miliona KM ili 21,17%) zabilježen je i u slučaju plaćanja roba i usluga karticama izdanim u BiH na POS terminalima u inostranstvu (tabela 2.5). Slično je i s povećanjem prometa karticama na ATM (eng. Automated teller machine, ATM) uređajima; najvećim dijelom je povećanje prometa od 277,5 miliona KM u odnosu na 2015. godinu uzrokovano podizanjem gotovine karticama izdatim u BiH (66,21%), ali se i dalje bilježi značajano povećanje podizanja gotovine stranim karticama na bankomatima u zemlji (9,16%).

Tabela 2.4: Pregled prometa karticama na ATM i POS uređajima

	2012	2013	2014	2015	2016
POS, u milijardama KM	1.70	2.27	1.83	1.96	2.55
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	-0.7%	33.3%	-19.3%	7.0%	30.2%
ATM, u milijardama KM	4.63	4.92	5.35	5.71	5.98
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	7.2%	6.3%	8.7%	6.7%	4.9%
Ukupno, u milijardama KM	6.33	7.18	7.18	7.66	8.53
Promjena u odnosu na prethodnu godinu	4.9%	13.5%	-0.1%	6.8%	11.3%

Izvor: CBBiH

Tabela 2.5: Realizovane vrijednosti po karticama na principu rezidentnosti

Godina	Podizanje gotovine		Kupovina roba i usluga na POS terminalima	Ukupno
	Bankomati	POS terminali		
Realizovane vrijednosti inostranih kartica u BiH, u milionima KM				
2012	674.6	76.7	201.2	952.5
2013	969.0	85.6	324.4	1,379.0
2014	807.9	70.9	266.1	1,144.9
2015	911.9	61.3	327.8	1,300.9
2016	995.4	79.6	394.7	1,469.7
Realizovane vrijednosti u inostranstvu kartica izdatih u BiH, u milionima KM				
2012	116.1	1.6	216.9	334.6
2013	124.8	0.0	312.1	436.9
2014	140.5	1.7	232.6	374.9
2015	145.3	8.0	277.5	430.8
2016	155.5	1.9	336.2	493.7

Izvor: CBBiH

Tradicionalno najzastupljeniji brend kartica u BiH je Visa (tabela 2.6). Daleko najveći promet i dalje se bilježi na debitnim karticama.

Tabela 2.6: Zastupljenost kartica prema brendovima

Godina	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Ostale	Ukupno
2012	1,275,925	541,389	7,390	13,418	804	95	1,839,021
2013	1,261,893	607,700	6,098	12,774	676	0	1,889,141
2014	1,268,252	645,879	6,570	11,200	453	0	1,932,354
2015	1,253,784	742,265	6,913	10,094	163	0	2,013,219
2016	1,124,181	898,914	7,471	11,714	0	0	2,042,280

Izvor: CBBiH

Porast prometa karticama u 2016. godini djelimično je posljedica i porasta broja instalisanih ATM i POS terminala (1.774 više u odnosu na prethodnu godinu). Od ukupno 28.865 uređaja za kartično plaćanje i podizanje gotovine, 1.512 su bili bankomati (tri više u odnosu na 2015. godinu), 26.324 su POS terminali za trgovinu (1.903 više u odnosu na 2015. godinu), a 1.029 uređaj je POS terminal za gotovinu (129 manje u odnosu na 2015. godinu). I dalje je prisutan trend rasta broja korisnika internet bankarstva ili neke vrste elektronskog bankarstva, posebno u segmentu stanovništvu. U odnosu na 2015. godinu, broj korisnika e-bankarstva je porastao za skoro 69 hiljada klijenata (21,92%) te je u 2016. godni svaka šesta kartica izdata u BiH bila korištena, između ostalog, i za usluge e-bankarstva.

CBBiH je doprinosila finansijskoj stabilnosti i održavajući Centralni registar kredita (CRK), koji su tokom 2016. godine, na dnevnoj osnovi, podacima ažurirale 29 poslovne banke, 23 mikrokreditne organizacije, 17 lizing kompanija i ostalih institucija. CRK se u toku 2016. godine pristupalo 2,90 miliona puta (5,53% više u odnosu na 2015. godinu). Nastavljen je trend smanjenja broja pristupnih tačaka registru te je, u odnosu na 2015. godinu, broj pristupnih tačaka smanjen za 33, na broj od 1.284. Najviše je smanjen broj pristupnih tačaka u poslovnim bankama, koje su sa 1.094 pristupna mjesta (20 manje nego u 2015. godini) i dalje daleko najznačajniji korisnici informacija pohranjenih u CRK.

U jedinstvenom registru transakcijskih računa (JRTR) na kraju 2016. godine bili su pohranjeni podaci o 672.574 transakcijska računa, od čega 217.966 aktivnih (2,21% manje u odnosu na 2015. godinu), 71.229 blokiranih (1,89% više u odnosu na 2015. godinu) i 383.379 ugašenih računa. JRTR se pristupalo sa 1.234 pristupne tačke koje je koristilo: 27 banaka, 19 mikrokreditnih organizacija, lizing kompanija i osiguravajućih kuća te 60 drugih institucija.

Organizacijske jedinice CBBiH u protekloj godini izdale su ukupno 11.040 izvoda (11,76% više u odnosu na 2015. godinu) iz JRTR, i to: Glavna jedinica Sarajevo 8.018; Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH 1.083; i Glavna jedinica Mostar 1.939.

CBBiH je i u 2016. godini vršila međunarodni kliring plaćanja između BiH i srbijanskih banaka. Kroz sistem klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja sa Srbijom plasirano je ukupno 10.319 naloga (7,08% više u odnosu na 2015. godinu), čija je vrijednost bila 197,61 milion eura (12,10% više u odnosu na 2015. godinu). U sistemu plaćanja između dviju država učestvovalo je pet banaka iz BiH, od čega dvije pripadaju istoj bankarskoj grupaciji i na njih se odnosi najveći dio prometa.

2.6 Uloga fiskalnog agenta

Zakonom o Centralnoj banci BiH (član 4.) definisana je mogućnost da Centralna banka pruža bankarske usluge, izvršava transakcije i djeluje kao fiskalni agent (zastupnik) za članstvo BiH u međunarodnim finansijskim institucijama. U tom smislu, CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije za Ministarstvo finansija i trezora BiH u vezi s servisiranjem vanjskog duga BiH, fiskalni je agent i izvršava transakcije u vezi s članstvom BiH u Međunarodnom monetarnom fondu, depozitar je i izvršava transakcije u domaćem platnom prometu za MMF i Svjetsku banku (grupaciju: IBRD, IDA i MIGA) i druge međunarodne organizacije.

CBBiH pruža bankarske usluge i izvršava transakcije po nalogu Ministarstva finansija i trezora BiH (dalje: Ministarstvo BiH) u vezi sa servisiranjem vanjskog duga BiH. Ministarstvo BiH je nadležno za provođenje procedura za zaduživanje i upravljanje državnim dugom, obezbjeđuje pokriće obaveza u domaćoj valuti i vodi bazu podataka o vanjskom dugu BiH. Pored Zakona o CBBiH, uloga CBBiH i Ministarstva BiH po poslovima servisiranja vanjskog duga BiH definisana je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama BiH, Zakonom o finansiranju institucija BiH, Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplatama na Jedinствени račun i raspodjeli prihoda.

Poslovi, zadaci, nadležnosti i međusobni odnosi između Ministarstva BiH i CBBiH definisani su bilateralnim Ugovorom o servisiranju vanjskog duga BiH, koji su dvije institucije zaključile prvi put 2001. godine (zadnja verzija zaključena je 2013. godine). CBBiH je prema odredbama navedenog Ugovora nadležna za:

- blagovremeno obezbjeđenje potrebnih iznosa u stranim valutama za plaćanje dospjelih obaveza;
- blagovremeno i tačno izvršenje plaćanja na osnovu naloga / instrukcija Ministarstva;
- korespondenciju sa stranim bankama i kreditorima u vezi s plaćanjem obaveza, i;
- izvještavanje Ministarstva o svim izvršenim transakcijama.

Sredstva potrebna za servisanje vanjskog duga u domaćoj valuti obezbjeđuje Ministarstvo BiH od Uprave za indirektno oporezivanje (UIO) i/ili direktnim uplatama krajnjih korisnika kredita. U skladu sa zaključenim Ugovorom o obavljanju poslova bankarskog i fiskalnog agenta između CBBiH i UIO, a na osnovu Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, tokom 2016. godine nastavljeno je vođenje jedinstvenog računa UIO za prikupljanje prihoda od indirektnih poreza. Po ovom aranžmanu komercijalne banke su na dnevnoj osnovi transferisale na račun za evidentiranje, držanje i raspodjelu prihoda UIO kod CBBiH sve prikupljene prihode, a potom su se ti prihodi po nalogu UIO alocirali na više računa po različitim namjenama, u skladu sa zakonskom reglativom i nalogom UIO. Na osnovu Zakona o akcizama, u 2016. godini je nastavljen proces prikupljanja sredstava uplaćenih po osnovu putarina na račun UIO kod CBBiH, te raspored ovih sredstava po nalogu UIO prema entitetima i Brčko distriktu. Navedene transakcije se takode obavljaju svakodnevno.

CBBiH je fiskalni agent i izvršava transakcije u vezi s članstvom i aranžmanima BiH u MMF-u od 2002. godine, na osnovu odluke Vijeća ministara BiH, koja je zvanično objavljena u službenim glasilima BiH. Međusobni odnosi, nadležnosti i postupanje pet institucija u BiH (CBBiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Federalno ministarstvo finansija, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Uprava za indirektno oporezivanje) o pitanju finansijskih aranžmana s MMF-om, definisani su Memorandumom o razumijevanju (prvi je zaključen 2002. godine, na snazi je onaj iz 2016. godine). CBBiH je depozitar za račune (gotovinske i vrijednosne papire) koje MMF drži kod fiskalnog agenta (obično su to centralne banke) svih članica u skladu sa Statutom (engl. Articles of Agreement) MMF-a. Da bi se izvršile transakcije odobrenja sredstava od MMF-a i plaćanja obaveza prema MMF-u, CBBiH vodi namjenski depozitni račun za transakcije s MMF-om, s podračunima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta. CBBiH izvršava transakcije s MMF-om nakon što nadležne institucije u BiH obezbijede puno pokrićeu domaćoj valuti na pomenutom računu / podračunima.

U okviru XIV opšte revizije kvota, BiH se izjasnila za prihvatanje povećanja kvote koja je do jula 2016. iznosila 169,1 milion SDR. CBBH je u funkciji fiskalnog agenta vodila korespondenciju s MMF-om i nadležnim ministarstvima finansija u BiH (potpisnicima Memoranduma o razumijevanju) i izvršila potrebne transakcije s MMF-om za povećanje kvote. Kvota BiH je efektivno povećana u julu 2016. godine i iznosi 265,2 miliona SDR.

U skladu sa Statutom Svjetske banke, Centralna banka je depozitar za članice grupe Svjetske banke: IBRD, IDA i MIGA. Po nalogu navedenih članica, CBBiH izvršava transakcije kupoprodaje strane valute za domaću i izvršava plaćanja / transfere krajnjim korisnicima u domaćem platnom prometu.

CBBiH je i u 2016. godini, skladu s Ugovorom zaključenim s Agencijom za osiguranje depozita BiH, obavljala poslove evidencije portfolija vrijednosnih papira ove institucije kojim, prema sporazumu Agencije za osiguranje depozita s inostranim portfolio menadžerom, upravlja eksterni portfolio menadžer.

Takođe, na osnovu zaključenih ugovora između CBBiH i Ministarstva finansija FBiH izvršavaju se poslovi bankarskog i fiskalnog agenta. CBBiH je u skladu sa zaključenim ugovorima nastavila djelovati kao bankarski i fiskalni agent Agencije za bankarstvo Federacije BiH, Agencije za bankarstvo RS, Brčko distrikta te za entitetske registre vrijednosnih papira. Usluga korištenja elektronskog bankarstva, uvedena 2011. godine s ciljem unapređenja i poboljšanja usluga bankarskog i fiskalnog agenta, pružana je i tokom 2016. godine.

2.7 Prikupljanje i kreiranje statističkih podataka

Kompilacija (što uključuje prikupljanje, verifikaciju i obradu izvornih podataka) i objavljivanje statistike iz nadležnost CBBiH u 2016. godini je nastavljena u skladu s planiranim rokovima i primjenjujući važeće metodologije i prakse u području makroekonomskih statistika: statistika monetarnog i finansijskog sektora, statistika platnog bilansa i statistike vladinih finansija i finansijskih računa. Kao proizvođač zvanične statistike na nivou BiH, CBBiH je nastavila da doprinosi integrisanom segmentu makroekonomskih statistika, koje se proizvode unutar statističkog sistema u BiH.

Svako od navednih statističkih područja uključuje niz odvojenih statističkih istraživanja i statistika koje se stavljaju na raspolaganje širokoj javnosti putem publikacija, internetske stranice i međunarodne distribucije statističkih podataka. Poštujući obavezu o primjeni

odgovarajućih međunarodnih metodologija i standarda kompilacije, CBBiH je kroz svoje statističke aktivnosti u mogućnosti da proizvede kvalitetne i pravovremene statističke pokazatelje, koji su uporedivi s podacima iz drugih ekonomija. Korisnici podataka uključuju mnogobrojne domaće vladine institucije, akademsku zajednicu, poslovnu zajednicu, međunarodne organizacije i ukupnu javnost u cilju praćenja ekonomskih kretanja u zemlji, kao i za planiranje ekonomskih politika.

Statistika se bazira na prikupljanju izvornih podataka, a koriste se različiti pristupi: raspoloživi administrativni podaci, metode direktnog prikupljanja od izvještajnih jedinica, kao i prilagođavanje službenih statističkih podataka od drugih statističkih institucija u BiH i inostranstvu. Identifikacija izvora i kontakti s izvorima podataka se kontinuirano obavljaju, dok se korisnicima statistika pružaju pojašnjenja i izlazi u susret novim zahtjevima. Kontinuirano se radi na jačanju saradnje u okviru domaćeg statističkog sistema u BiH, ali i na međunarodnom planu (Eurostat, ECB, BIS, zemlje iz regiona).

S ciljem podizanja kvaliteta, proširivanja statistika i usklađivanja s međunarodnim statističkim standardima (a u posljednje vrijeme naglašeno harmoniziranje s metodologijama i praksama Evropskog statističkog sistema, ESS), radilo se na implementaciji nekoliko programa tehničke pomoći. U sklopu višekorisničkog IPA programa tehničke pomoći u oblasti statistike, CBBiH je bila aktivno radila na dvije komponente: indikatorima makroekonomskih neravnoteža i statistici vladinih finansija (GFS). Kao rezultat ovih aktivnosti, pripremljene su transmisione GFS tabele za vladine finansije i EDP, a po prvi put dostavljene Eurostatu, te je dobijena pozitivna reakcija i sugestije za dogradnju. Takođe, vezano za statistiku vladinih finansija, započet je rad na novom trogodišnjem projektu (koji finansira švicarska agencija SECO), a koji će zemljama našeg regiona pomoći na uspostavljanju statistike vladinih finansija usklađenih sa ESA 2010 i Procedurama prekomjernog deficita (EDP) te započinjanje stalne transmisije ovih podataka prema Eurostatu.

U oblasti statistike finansijskih računa je napravljen početni napredak, jer su kompletirane sve predviđene aktivnosti u sklopu IPA 2012 Twinning programa, te su prvi put proizvedene predviđene tabele o stanjima finansijskih obaveza i potraživanja po sektorima i instrumentima, a što će se nastaviti dograđivati zavisno od novih raspoloživih izvora.

CBBiH je dala svoj doprinos pripremi Srednjoročnog statističkog plana 2017-2020. za oblasti iz svoje nadležnosti. Ovaj plan, koji je pripreman pod vodstvom Agencije za statistiku BiH, je

jedan od zahtjeva Eurostata i predstavlja programski dokument o statističkim aktivnostima i unapređenjima u narednom periodu. U sklopu pripremih aktivnosti za IPA 2015, pripremane su formulacije tehničke pomoći, a u saradnji s Agencijom za statistiku, te prezentovane prema Direkciji za evropske integracije i Delegaciji EK.

CBBiH je takođe bila uključena u pripremu statističke sektorizacije ekonomije (u sklopu IPA 2012 Twinning programa), koja je u velikom dijelu definisana skladu s principima iz ESA 2010, te preostaje manji dio za kompletiranje.

Pored redovne diseminacije podataka, CBBiH je nastavila da ispunjava posebne statističke zahtjeve domaćih institucija (Direkcija za ekonomsko planiranje, Agencija za promociju stranih investicija, Direkcija za ekonomske integracije, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS), stalnu razmjenu podataka s Agencijom za statistiku BiH. U sklopu međunarodnih obaveza, CBBiH redovno dostavlja obimne setove statističkih podataka, u skladu s kalendarom objavljivanja, međunarodnim institucijama (MMF, Svjetska banka, Evropska centralna banka, Evropska banka za obnovu i razvoj EBRD, UNCTAD, Eurostat, BIS, UN Statistički odjel), a koji se koriste u analitičke svrhe ili bivaju publikovani od strane ovih organizacija. Naročito naglašena razmjena informacija se realizuje s Eurostatom, jer CBBiH redovno izvještava u okviru Monitoringa usklađenosti (SIMS) sa statističkim zahtjevima EU, te godišnjeg prikupljanja podataka za zemlje u procesu proširivanja.

2.8 Praćenje sistemskih rizika u finansijskom sistemu

CBBiH vrši funkciju praćenja finansijske stabilnosti koja podrazumijeva pravovremeno identifikovanje ranjivosti u finansijskom sistemu zemlje. Cilj djelovanja CBBiH u ovom području je da se poboljša razumijevanje uzročnopsljudičnih veza između finansijskog sistema i makroekonomskog okruženja, upozore finansijske institucije i drugi učesnici na tržištu na postojeće rizike, pokrene dijalog o rizicima i poduzmu korektivne mjere kojima će se umanjiti posljedice materijalizacije rizika. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti finansijskog sistema obuhvataju i specijalizovanu komunikaciju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sistemskih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po finansijsku stabilnost sa širom javnošću. Doprinos očuvanju finansijske stabilnosti CBBiH daje u okviru članstva u Stalnom odboru za finansijsku stabilnost

BiH, koji, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo, čine i članovi fiskalnog vijeća i direktor Agencije za osiguranje depozita.

CBBiH izvještava širu javnost o rizicima po finansijsku stabilnost kroz redovnu godišnju publikaciju, Izvještaj o finansijskoj stabilnosti, koji se od 2007. godine objavljuje na internetskoj stranici CBBiH. Objavljivanjem Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u finansijskom, prvenstveno bankarskom sektoru na rizike i iskušenja s kojima će se finansijski sistem suočiti u narednim periodima.

Kompilacija i objavljivanje seta osnovnih indikatora finansijskog zdravlja prema metodologiji MMF-a takođe je važan kanal komunikacije CBBiH sa širom javnošću. Indikatori finansijskog zdravlja se objavljuju kvartalno na internetskoj stranici CBBiH od polovine 2009. godine, a od septembra 2011. godine i na internetskoj stranici MMF-a.

U 2016. godini CBBiH je nastavila aktivnosti na provođenju makroekonomskih testova na stres. Testovi na stres se u CBBiH rade kvartalno i osnovni su alat za kvantifikaciju efekata sistemskih rizika na bankarski sistem. Detaljni rezultati testova na stres se dijele s agencijama za bankarstvo, kojima se dostavlja i Izvještaj o rezultatima testova na stres u kojem se na deskriptivan način prezentuju sistemski rizici i budući trendovi. O rezultatima testova na stres se, kroz odgovarajuću formu Izvještaja o rezultatima testova na stres, upoznaje i Stalni odbor za finansijsku stabilnost. Agregirani rezultati testova na stres, s podacima s kraja godine, se objavljuju u Izvještaju o finansijskoj stabilnosti.

Kontinuirana razmjena informacija, mišljenja i iskustava s drugim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i nadogradnja postojećih analitičkih kapaciteta CBBiH na polju finansijske stabilnosti kroz edukaciju i programe tehničke pomoći osigurava usklađenost pristupa analiziranja sistemskog rizika s najboljim praksama i sadašnjim trendovima, kao i pravovremenu identifikaciju sistemskih rizika.

U 2016. godini CBBiH je obavljala i poslove koordinacije djelatnosti agencija za bankarstvo, a koji se odnose na aktivnosti entitetskih agencija za bankarstvo o pitanjima supervizije banaka, mikrokreditnih organizacija i društava za lizing i informisanje o stanju u ovim institucijama. Poslovi koordinacije uključivali su redovne sastanke s predstavnicima agencija za bankarstvo u skladu s Memorandumom o principima koordinacije bankarske supervizije, saradnji i

razmjeni podataka i informacija, što je rezultiralo uspostavljanjem jače koordinacije i proširenjem saradnje agencija i s organizacionim dijelovima CBBiH.

Informacije o stanju u bankarskom sektoru, mikrokreditnim organizacijama i društvima za lizing razmjenjivane su kvartalno, a na sastancima koordinacije bankarske supervizije su se razmatrala pitanja koja se odnose na regulativu iz oblasti supervizije banaka i o aktivnostima CBBiH koje mogu doprinijeti kvalitetnijoj superviziji i analizi bankarskog sektora. Ostvarena je i kontinuirana saradnja i s Agencijom za osiguranje depozita BiH, Udruženjem banaka, Udruženjem mikrokreditnog sektora i Udruženjem sektora lizing društava.

Centralna banka je u 2016. godini bila uključena u proces praćenja aktivnosti na izradi novih entitetskih zakona o bankama, koji radi radna grupa uspostavljena od strane nadležnih institucija, a tehničku asistenciju i pomoć za ove aktivnosti obezbjedili su predstavnici Međunarodnog monetarnog fonda.

2.9 Saradnja s međunarodnim institucijama i rejting agencijama

U skladu sa Strateškim planom za period 2016.-2021, CBBiH je svojim radom u 2016. godini potvrdila opredjeljenost evropskoj perspektivi i radila na jačanju saradnje kako bi se kroz projekte s međunarodnim partnerima unaprijedilo poslovanje Centralne banke u skladu s međunarodnim standardima i praksama centralnih banaka Evropske unije. U Izvještaju o Bosni i Hercegovini za 2016. godinu, Evropska komisija je pozitivno ocijenila CBBiH te naglasila podršku i opredjeljenost monetarnoj politici valutnog odbora kao faktoru makroekonomske stabilnosti.

Godinu 2016. u BiH je obilježilo podnošenje zahtjeva za članstvo u Evropskoj uniji početkom godine te uručenje Upitnika Evropske komisije u decembru 2016. godine. Ključni koraci u evropskom integracijskom procesu BiH praćeni su pripremnim aktivnostima Centralne banke u skladu sa zahtjevima ove faze evropskih integracija. Na bazi Upitnika Republike Srbije i Crne Gore, identifikovana su i analizirana potencijalna pitanja za CBBiH. U cilju efikasne i efektivne realizacije obaveza CBBiH u procesu evropskih integracija i izrade odgovora na Upitnik, krajem 2016. godine je uspostavljen i imenovan Odbor za EU integracije CBBiH sa zadatkom izrade, koordinacije i praćenja odgovora na Upitnik Evropske komisije i ostalih aktivnosti i zadataka CBBiH u vezi s procesom pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji. U sklopu Upitnika, Centralna banka je preuzela pripremu odgovora, kao nadležna institucija ili kao

zainteresirana strana, na oko 100 pitanja iz oblasti Ekonomski kriteriji i sedam poglavlja Upitnika: Poglavlje 4 Sloboda kretanja kapitala; Poglavlje 9 Finansijske usluge; Poglavlje 17 Ekonomska i monetarna politika; Poglavlje 18 Statistika; Poglavlje 20 Poduzetnička i industrijska politika; Poglavlje 24 Pravda, sloboda i sigurnost, te; Poglavlje 32 Finansijska kontrola.

Tokom 2016. godine CBBiH je nastavila redovan proces izvještavanja o evropskim integracijama BiH pripremom priloga za godišnji izvještaj o napretku iz oblasti monetarne politike, platnog bilansa, slobode kretanja kapitala i finansijskog sektora, kao i oblasti Evropskih standarda: Finansijska kontrola – Zaštita eura od falsifikovanja i Statistika. Centralna banka je takođe učestvala u redovnim godišnjim aktivnostima u sklopu izrade Programa ekonomskih reformi i misiji ECB-a u vezi s procesom procjene Programa ekonomskih reformi u dijelu monetarne politike. U okviru redovnog godišnjeg dijaloga, CBBiH je prisustvovala i sastanku Vijeća za ekonomska i finansijska pitanja i u širem procesu konsultacija i dijaloga s Evropskom komisijom, Delegacijom Evropske unije u BiH i Direkcijom za evropske integracije. Krajem 2016. godine intenzivirane su aktivnosti CBBiH u Pododboru za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku.

Kontinuirana implementacija EU standarda u poslovanju Centralne banke, ostvaruje se vlastitim kapacitetima, korištenjem internih resursa, ali i kroz pristup EU IPA fondovima u oblasti statistike te bilateralnu i multilateralnu saradnju s drugim centralnim bankama. Predstavnik Centralne banke je prisustvovao sastanku Radne grupe za saradnju centralnih banaka Evropskog sistema centralnih banaka pod okriljem Komiteta za međunarodne odnose (International Relations Committee Task Force on Central Bank Cooperation in ESCB composition) na kome su razmatrani programi tehničke saradnje s Eurosistemom / Evropski sistem centralnih banaka (ESCB) i mogućnosti za zemlje zapadnog Balkana

U saradnji s Vladom Njemačke i Vladom Švicarske tokom 2016. godine Centralna banka je provodila projekte na unapređenju operativnih, tehničkih i institucionalnih kapaciteta. Ambasadorica Nj. E. gđa Andrea Rauber Saxer i guverner dr. Senad Softić potpisali su 21. decembra 2016. godine amandman o produženju Sporazuma iz 2013. godine o Programu bilateralne pomoći i izgradnje kapaciteta između Švicarskog sekretarijata za ekonomske poslove (Swiss State Secretariat for Economic Affairs – SECO) Vlade Švicarske i Centralne banke, čime je zvanično potvrđena obostrana opredjeljenost za nastavak Programa u 2017.

godini. U sklopu višegodišnjeg Programa saradnje sa Švicarskom od 2014. do 2016. godine, u 2016. godini održano je osam radionica u CBBiH na kojima je učestvovalo oko sto službenika u oblastima: monetarne politike, razvoja finansijskog tržišta / unapređenja procesa upravljanja deviznim rezervama i statistike. Poseban značaj ima direktna saradnja s renomiranim međunarodnim ekspertima ključnim za prenos znanja i mreže kontakata za saradnju, na način da je u 2016. godini ostvarena razmjena iskustva sa Švicarskom centralnom bankom. U kontekstu akademske saradnje s Institutom za međunarodne studije (Graduate Institute of International Studies – GIIS) u Ženevi, četiri službenika Centralne banke učestvuju u istraživačkom programu, pod mentorstvom profesora s Instituta.

Centralna banka je nastavila dugogodišnju saradnju s Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) u sklopu Programa jačanja javnih institucija. U 2016. godini je realizovan projekat „Sistem elektronskog upravljanja dokumentima (DMS)“ te II faza projekta „Implementacija sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa standardima ISO 9001 i ISO 27001“. Ova dva nova sistema će se koristiti na svim lokacijama Centralne banke. Glavni ciljevi ovog Programa su poboljšanje transparentnosti institucije i rezultata, podizanje svijesti o kvaliteti, uz povećanu uključenost zaposlenika u procese institucije.

U organizaciji CBBiH, tokom 2016. godine održane su misije međunarodnih rejting agencija Standard&Poor's i Moody's Investors Services s relevantnim međunarodnim i domaćim institucijama u BiH u cilju ocjene suverenog kreditnog rejtinga BiH. Obično su politička situacija, budžet, servisiranje vanjskog duga, odnosi s međunarodnim finansijskim institucijama i finansijska stabilnost glavne teme za razgovor prilikom utvrđivanja kreditnog rejtinga BiH. U toku 2016. godine obje međunarodne rejting agencije koje je Bosna i Hercegovina angažovala u ocjeni suverenog kreditnog rejtinga potvrdile su prethodno utvrđen kreditni rejting i to: agencija Standard&Poor's „B / sa stabilnim izgledima“, a agencija Moody's Investors Service „B3 / sa stabilnim izgledima“.

2.10 Proces interne revizije

Funkciju interne revizije u CBBiH obavlja Ured glavnog internog revizora, organizovan kao samostalni organizacioni oblik CBBiH. Aktivnosti Ureda u 2016. bile su usmjerene na izvršavanje dužnosti definisanih članom 20. Zakona o Centralnoj banci, realizaciji poslova i zadataka utvrđenih Planom rada Centralne banke za 2016. godinu, Strateškim planom interne revizije za period 2014.-2017. i Godišnjim planom interne revizije za 2016. godinu.

Regulatorni okvir za obavljanje funkcije interne revizije predstavljaju: Zakon o Centralnoj banci, Pravilnik o internoj reviziji u Centralnoj banci, Priručnik o radu interne revizije u Centralnoj banci, Međunarodni okvir profesionalne prakse interne revizije – The IIA IPPF (u daljem tekstu: Međunarodni okvir).

Osnovni cilj rada Ureda je da svojom aktivnošću doprinosi unapređenju poslovanja Centralne banke, ostvarenju formulisanih planova i postavljenih strateških ciljeva, uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima, zaštiti resursa i preduzimanju mjera protiv mogućih gubitaka i osiguranju dosljedne primjene zakonskih propisa i akata poslovne politike Centralne banke. Uvažavajući navedene ciljeve, Ured kontinuirano radi na unapređenju tehnika i metoda rada, na procjeni efikasnosti i efektivnosti sistema internih kontrola i na uspostavljanju određenih procedura i instrumenata za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika kojima je Centralna banka izložena pri obavljanju poslovnih aktivnosti.

U cilju realizacije utvrđenih zadataka, glavni interni revizor, na bazi procjene rizika, izrađuje strateški i godišnji plan interne revizije, prema Metodologiji procjene rizika u Centralnoj banci. Postupajući po Planu interne revizije za 2016. godinu, izvršene su revizije određenih funkcija, poslovnih procesa i aktivnosti Centralne banke, dajući prioritet procesima visokog nivoa rizika, kao što su upravljanje deviznim rezervama, gotovinom, računima rezervi komercijalnih banaka, kupoprodajom domaće KM valute, funkcionalnost i sigurnost informacionih sistema i ukupna informaciona sigurnost i funkcionisanje sistema fizičke i tehničke zaštite u objektima Centralne banke.

Revizija se provodi na način i po postupcima definisanim Priručnikom o radu interne revizije koji donosi glavni interni revizor. Kontinuirano se prati zakonska i međunarodna profesionalna regulativa za oblast interne revizije i u skladu s promjenama vrši se usaglašavanje navedenog priručnika. Kroz pisane izvještaje o izvršenim revizijama, koji se razmatraju na sjednicama Revizorskog komiteta i usvajaju na sjednicama Upravnog vijeća Centralne banke, daje se revizorsko mišljenje u vezi s ocjenom o adekvatnosti i efikasnosti sistema internih kontrola, ocjene usaglašenosti rada sa zakonima i propisima koji se odnose na Centralnu banku i internim aktima, planovima, uspostavljenim procedurama, instrukcijama i uputstvima i procjene izloženosti riziku poslovnih procesa. Planom interne revizije za 2016. planirano je i realizovano deset revizija na način i u rokovima utvrđenim dinamičkim planom provođenja revizije. U izvještajima o obavljenim revizijama data je 21 preporuka.

Glavni interni revizor je u 2016. godine donio Program obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta funkcije interne revizije, koji se sastoji od internog i eksternog vrednovanja. Interno vrednovanje obuhvata kontinuirano i povremeno vrednovanje kvaliteta funkcije interne revizije. Eksterno vrednovanje kvaliteta funkcije interne revizije ocjenjuje i prikazuje mišljenje o usklađenosti interne revizije s međunarodnim okvirom. Obavlja se najmanje jednom u pet godina od strane kvalifikovanog i nezavisnog eksternog procjenitelja. U tom kontekstu, ekspertima Narodne banke Holandije upućeno je „Pismo namjere“ i njihov dolazak je potvrđen u prvom kvartalu 2017. godine. Procjena funkcije interne revizije u Centralnoj banci u 2016. godini izvršena je od strane Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) u sklopu „Safeguard Assessment“ misije. Funkcija interne revizije je dobila ocjenu „Low Risk Rating“ (nizak rizik) i u Izvještaju misije nisu konstatovane primjedbe i preporuke. U skladu s kriterijima MMF-a, funkcija interne revizije ne predstavlja rizik za poslovanje CBBiH.

Ured radi na profesionalnom usavršavanju svog kadra kroz razne vidove obuka iz oblasti interne revizije, primjene Međunarodnog okvira, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Edukacija se obavlja preko profesionalnih međunarodnih asocijacija i institucija, profesionalnih asocijacija i udruženja internih revizora, računovođa i revizora na državnom i regionalnom nivou.

2.11 Ostalo

2.11.1 Upravljanje ljudskim resursima

Najviši organ CBBiH je Upravno vijeće, koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom. Upravno vijeće čine guverner, koji predsjedava Vijećem, i četiri člana (tabela 2.7). Upravu Centralne banke čine guverner i tri viceguvernera koje je imenovao guverner uz odobrenje Upravnog vijeća. Zadatak Uprave je operativno rukovođenje poslovanjem Centralne banke. Svaki je viceguverner neposredno odgovoran za rad jednog sektora Centralne banke (vidjeti organizacijsku shemu CBBiH).

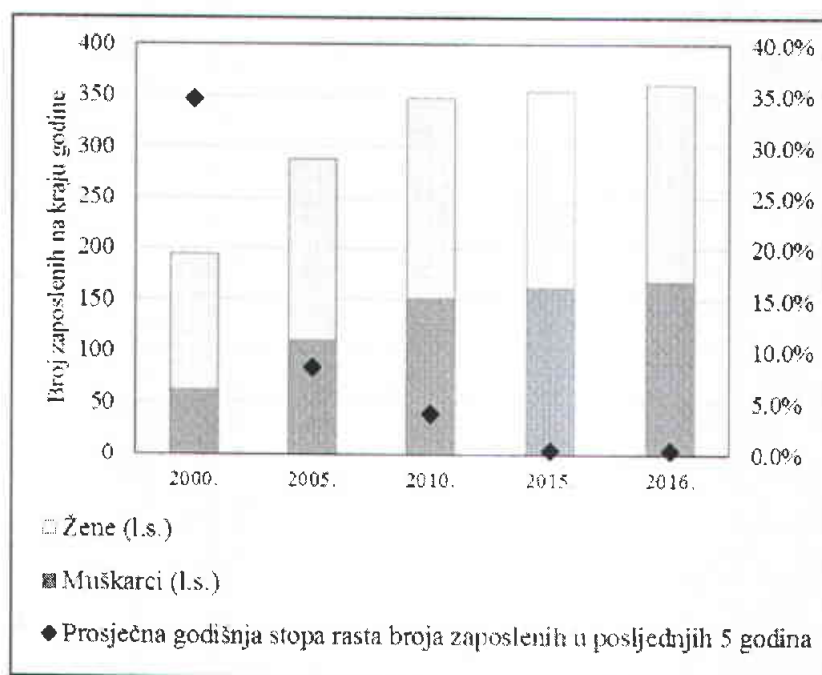
Tabela 2.7: Rukovodna struktura CBBiH na kraju 2016. godine

Upravno vijeće CBBiH	dr. Senad Softić, predsjedavajući
	mr. Ankica Kolobarić, član
	dr. Kemal Kozarić, član
	mr. Trivo Marinković, član
Uprava CBBiH	dr. Ljubiša Vladušić, član
	dr. Senad Softić, glavni izvršni funkcioner CBBiH
	mr. Emadina Bajrović, viceguverner nadležan za Sektor za administraciju i finansije
	dr. Milica Lakić, viceguverner nadležan za Sektor za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom
	mr. Ankica Kolobarić, viceguverner nadležan za Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, evropske integracije i platne sistema

Izvor: CBBiH

Na dan 31.12.2016. godine u CBBiH je bio zaposlen 361 službenik (grafikon 2.18). Broj zaposlenih je u godinama neposredno nakon uspostavljanja CBBiH rastao dosta brzo jer je rastao i broj funkcija koje je CBBiH preuzela. Umjeren rast zaposlenih u periodu 2002.-2010. omogućio je razvoj osnovnih funkcija CBBiH kroz strateški odabir profila kadra koji je bio neophodan za dalje unapređenje efikasnosti poslovanja. U periodu 2011.-2016. godine broj uposlenih je gotovo nepromijenjen, što je djelimično i posljedica politike racionalnog korištenja raspoloživih resursa. Grafikon takođe sugerise da se vremenom korigovala i inicijalna polna neujednačenost u strukturi zaposlenih. Od ukupnog broja službenika na kraju 2016. godine, 53,46% bile su žene, a 46,54% muškarci, a prosječna starost službenika bila je 45 godina.

Grafikon 2.18: Broj zaposlenih u CBBiH

Izvor: CBBiH

Napomena: Prosječna godišnja stopa rasta broja zaposlenih za 2010. godinu je za period od osnivanja.

Od ukupnog broja službenika, 75,07% bili su s visokom stručnom spremom, a od toga osam doktora nauka i 56 magistara. Intenzivna edukacija službenika, u vidu seminara (značajnim dijelom seminari u CBBiH), konferencija i predavanja nastavljena je i u 2016. godini. Tokom 2016. godine, na ferijalnu praksu primljeno je 50 studenata s ekonomskih fakulteta iz cijele BiH. Studenti su na taj način ispunili svoje obaveze ali i stekli znanja i uvid u rad ove institucije, što će moći iskoristiti u daljem obrazovanju.

2.11.2 Komuniciranje s javnosti i društveno odgovorno poslovanje

U toku 2016. godine, CBBiH je intenzivno informisala javnost o svojim redovnim aktivnostima, ali i drugim dešavanjima za koja su bosanskohercegovački mediji bili zainteresovani. U javnim istupima, CBBiH je nastojala prezentirati javnosti svoju ulogu u očuvanju monetarne i finansijske stabilnosti, naročito u složenim i otežanim uslovima investiranja deviznih rezervi na međunarodnim finansijskim tržištima koji su bili izraženi tokom 2016. godine, a koji su se odrazili i na prihode CBBiH. S obzirom na to da se negativni trendovi očekuju i u 2017. godini, Upravno vijeće CBBiH je usvojilo Strategiju komuniciranja o uticaju kretanja na finansijskim tržištima na finansijsko poslovanje CBBiH, i Akcijski plan za implementaciju ove strategije. Glavni cilj ove strategije je informisati javnost i osigurati razumijevanje i podršku aktivnostima CBBiH u pogledu investiranja deviznih rezervi CBBiH u izmijenjenim, složenim okolnostima. U cjelini, svojim aktivnostima vezanim za odnose s javnošću, CBBiH je nastojala sačuvati reputaciju odgovorne i profesionalne institucije, koja uživa povjerenje najvećeg broja građana i privrednih subjekata.

Imajući u vidu činjenicu da je 2016. godina bila u znaku intenzivnijih aktivnosti u pogledu evropskih integracija na nivou BiH, na inicijativu Direkcije za evropske integracije, CBBiH je doprinijela izradi Akcijskog plana za implemetaciju Komunikacijske strategije za informisanje javnosti o procesu pristupanja BiH Evropskoj uniji za 2017. godinu.

U 2016. godini, realizovan je projekat redizajna internetske stranice CBBiH, s obzirom na to da se ukazala potreba za nabavljanjem modernijeg sistema upravljanja sadržajem. CBBiH je unaprijedila dizajn i tehnološko rješenje kako bi stranica bila upotrebljiva u svim trenutno aktuelnim tehnologijama. Na taj način, internetska stranica je modernizovana i usklađena s trenutno važećim tehnologijama, a istovremeno je obezbijeđen i veći nivo zaštite sadržaja od neovlašćenih upada.

Sve veći interes za rad CBBiH pokazala je mlađa populacija, te su, u okviru aktivnosti institucije na finansijskoj edukaciji, organizovane posjete učenika osnovnih i srednjih škola i fakulteta iz svih dijelova BiH, a tokom predavanja koja su bila prilagođena različitim uzrastima i oblastima interesovanja, nastojalo se mladima približiti CBBiH, njena uloga i aktivnosti. Na taj način je, adekvatnim informisanjem, značajnije obuhvaćen dio populacije koja će u budućnosti biti važan učesnik u finansijskim i drugim aktivnostima. Tradicionalno je obilježen 31. oktobar, Svjetski dan štednje.

Centralna banka je nastavila s praksom stipendiranja djece svojih preminulih službenika, a takođe u 2016. godini je organizovana redovna akcija dobrovoljnog darivanja krvi.

3. Finansijski izvještaji i Izvještaj nezavisnog vanjskog revizora

FINANSIJSKI I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG VANJSKOG REVIZORA POSTAJU SASTAVNI DIO GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA PO USVAJANJU U PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI BIH.

4. Publikacije i web servisi

Mjesečni ekonomski pregled	Kratka informacija o posljednim trendovima u makroekonomskom okruženju, koja se od maja 2013. godine objavljuje na web stranici CBBiH. Publikacija je do tada bila interna.
Bilten	Kvartalna publikacija, obuhvata podatke monetarne i finansijske statistike, podatke o platnim transakcijama, podatke realnog sektora i podatke platnog bilansa Bosne i Hercegovine.
Godišnji izvještaj	Publikacija sadrži izvještaj o poslovanju CBBiH u toku godine i finansijski izvještaj koje CBBiH dostavlja Predsjedništvu BiH i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
Izvještaj o finansijskoj stabilnosti	Godišnja publikacija sadrži ocjenu rizika koji proizilaze iz makroekonomskog okruženja i trendova u finansijskom sistemu, te procjenu otpornosti sistema na identifikovane rizike.
Specijalne teme istraživanja	Povremena publikacija koja se objavljuje na web stranici CBBiH.
WEB STRANICA www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBBIH	<p>Otvorenost i transparentnost djelovanja CBBiH smatra izuzetno važnim za vjerodostojnost, javnu odgovornost i povjerenje koje uživa među stanovništvom i drugim institucijama u BiH i u međunarodnim institucijama. Na osnovu Pravilnika o radu CBBiH, CBBiH ima obavezu da obavještava javnost o svom radu davanjem blagovremenih informacija, objavljivanjem izvještaja, izdavanjem službenih publikacija, održavanjem konferencija za štampu.</p> <p>Web stranica CBBiH postoji od 1998. Sadrži osnovne podatke o CBBiH, Zakon o CBBiH, prezentira novčanice i kovanice Bosne i Hercegovine, te numizmatička izdanja CBBiH; na stranici se takođe može naći veliki broj publikacija i statističkih podataka (godišnji izvještaji, mjesečni bilansi stanja, kvartalni bilteni, izvještaj o finansijskoj stabilnosti, platni bilans BiH, platni promet...) te spisak svih komercijalnih banaka u BiH. Publikacije i statistički podaci se objavljuju u opšteprihvaćenim formatima DOC, XLS i PDF. Na stranici se takođe objavljuje kursna lista koja se mijenja jednom dnevno te ostale relevantne novosti i saopštenja za javnost.</p>

	<p>Materijal se objavljuje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. U 2013. godini CBBiH je, radi povećanja otvorenosti i transparentnosti te dosezanja što širih društvenih slojeva, pokrenula službeni profil na društvenoj mreži Twitter. Putem tog profila objavljuju se podaci koji se inače objavljuju na web stranici banke www.cbbh.ba, kao i dodatne informacije i podaci za koje postoji procjena da su relevantni.</p> <p>Način komunikacije prilagođen je ciljanoj javnosti.</p>
--	---

5. Statističke tabele

5. STATISTIČKE TABELE

- T01: Glavni ekonomski indikatori
- T02: Bruto domaći proizvod BiH
- T03: Indeks industrijske proizvodnje
- T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)
- T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije
- T06: Monetarni agregati
- T07: Monetarni pregled
- T08: Bilans stanja CBBiH
- T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka u BiH
- T10: Kamatne stope na kredite stanovništvu
- T11: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima
- T12: Kamatne stope na depozite stanovništva i nefinansijskih preduzeća
- T13: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka
- T14: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka
- T15: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka
- T16: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka
- T17: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka
- T18: Kupovina i prodaja KM
- T19: Prosječne obavezne rezerve
- T20: Transakcije u platnom prometu
- T21: Platni bilans BiH
- T22: Platni bilans BiH: Tekući i kapitalni račun
- T23: Platni bilans BiH: Finansijski račun
- T24: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade
- T25: Vanjski dug opšte vlade BiH po kreditorima
- T26: Devizne rezerve CBBiH
- T27: Vanjskotrgovinska razmjena BiH
- T28: Izvoz robe po zemljama destinacije
- T29: Uvoz robe po zemljama porijekla
- T30: Struktura uvoza i izvoza robe po proizvodima
- T31: Pregled prosječnih srednjih kurseva KM
- T32: Vladine finansije BiH- jedinice sektora vlade
- T33: Vladine finansije BiH - struktura konsolidiranih prihoda i rashoda
- T34: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade
- T35: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade
- T36: Tokovi direktnih stranih ulaganja u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača
- T37: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev 2 klasifikaciji djelatnosti
- T38: Međunarodna investiciona pozicija (MIP)
- T39: Realni i nominalni efektivni kurs KM
- T40: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

Bilješka uz tabele 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16 i 17.

Revidirani podaci za period januar 2006. – novembar 2015. godine su bazirani na aktivnom podbilansu banaka s većinskim državnim kapitalom iz Federacije BiH, pri čemu je isključen pasivni podbilans. Kroz ovu dopunu statistike korisnicima se pruža veća analitička korisnost podataka i objektivni pokazatelji o trenutnom poslovanju banaka u BiH. Pasivni podbilans sadrži obaveze po inostranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. godine, i ne odslikava aktuelno poslovanje banke, te će ovaj podbilans u procesu privatizacije preuzeti Ministarstvo finansija FBiH u skladu sa Zakonom o početnom bilansu banaka i Zakonom o privatizaciji, kao što je urađeno za prethodno privatizirane banke. Izvršena revizija je u najvećoj mjeri uticala na smanjenje kredita javnim preduzećima u stranoj valuti, smanjenje strane pasive, na smanjenje ostalih stavki aktive i pasive po osnovu stare devizne štednje, a u znatno manjim iznosima na stavke kredita vladi entiteta, fiksnu aktivu, depozite nerezidenata, dionice i kapital.

Podaci o „punom“ bilansu, s uključenim pasivnim podbilansom, korisnicima su još uvijek dostupni na: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

U novembru 2014. godine, dvije banke su izvršile prodaju i prenos dijela kreditnog portfolija što je za efekat imalo povećanje rezervi kod monetarnih vlasti u ukupnom iznosu od 64 miliona KM i smanjenja slijedećih stavki: potraživanja od privatnih preduzeća za 260 miliona KM, strane pasive za 101 milion KM i ostalih stavki (neto) za 95 miliona KM.

Zbog primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda u finansijskim izvještajima banaka Federacije BiH i prenosa novčanih tokova u decembarskim podacima za 2011. došlo je do sljedećih promjena, na strani aktive: smanjenja kredita za 155 miliona KM, povećanja ostale aktive za 10 miliona KM, na strani pasive: smanjenja obaveza prema nerezidentima u iznosu od 624 miliona KM, povećanja rezervisanja za kreditne gubitke za 472 miliona KM i povećanja ostale pasive za sedam miliona KM.

Po nalogu Agencije za bankarstvo FBiH u junu 2010. jedna banka je izvršila preknjižavanje oko 300 miliona KM potraživanja po osnovu vrijednosnih papira od domaćih institucionalnih sektora na potraživanja od nerezidenata. U decembru 2010. ista banka je izvršila retroaktivno ovu ispravku u odgovarajućim iznosima za period od augusta 2009, kada je greška nastala, do maja 2010. Navedena ispravka se odrazila na porast strane aktive i pad ostalih stavki neto.

Jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklasifikaciju finansijskih instrumenata u okviru strane aktive za period januar - august 2010. u iznosu od oko 40 miliona KM. Potraživanja od nerezidenata po osnovu kredita reklasifikovana su u potraživanja od nerezidenata po osnovu vrijednosnih papira, što se odrazilo na promjene unutar kratkoročne i dugoročne strane aktive.

Po nalogu Agencije za bankarstvo Republike Srpske, jedna banka je izvršila reklasifikaciju finansijskih instrumenata na strani pasive za period septembar 2008. - novembar 2010. tj. smanjenje oročenih i štednih depozita nebankarskih finansijskih institucija i sektora vlade, a povećanje kredita od navedenih sektora, respektivno u odgovarajućim iznosima, po mjesecima, u rasponu 50 - 150 miliona KM.

U skladu s novom regulativom Agencije za bankarstvo RS-a, objavljenoj u Sl. glasniku RS br. 136/10, kojom je propisan novi način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja klasifikovanih u kategoriju E, obračuna i knjigovodstvenog evidentiranja kamate po nekvalitetnoj aktivu, te obračuna opštih i posebnih rezervisanja, banke iz RS-a su u podacima za decembar 2010. izvršile primjenu navedene regulative prenosom navedenih pozicija iz vanbilansne evidencije u bilans. Ispravka se odrazila na strani aktive, na porast kredita u iznosu od 144 miliona KM, porast dospjelih kamata u iznosu od 36 miliona KM, a na strani pasive na porast rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 180 miliona KM u okviru računa kapitala.

T01: Glavni ekonomski indikatori

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016. *
Nominalni BDP BiH, (u milionima KM)¹⁾ tekuće cijene	25,504	24,780	25,346	26,210	26,193	26,743	27,304	28,659	30,389
Godišnji rast realnog BDP-a (u%)¹⁾	5.5	-2.9	0.8	0.9	-0.9	2.4	1.1	3.1	3.0
Stopa rasta Indeksa potrošačkih cijena (CPI) u BiH²⁾	u procentima								
Prosječna godišnja stopa rasta CPI	7.4	-0.4	2.1	3.7	2.1	-0.1	-0.9	-1.0	-1.1
Godišnja stopa rasta CPI za decembar	3.8	0.0	3.1	3.1	1.8	-1.2	-0.4	-1.3	-0.3
Budžet opšte vlade³⁾	u procentima BDP-a								
Prihodi	42.8	41.7	42.9	43.3	43.8	42.7	43.8	43.0	---
Rashodi ⁴⁾	44.9	46.1	45.3	44.6	45.8	44.8	45.8	40.4	---
Saldo	-2.1	-4.3	-2.4	-1.2	-2.0	-2.2	-2.0	0.7	---
Novac i kredit	u procentima BDP-a								
Novac u širem smislu (M2)	48.8	51.3	53.8	55.0	56.9	60.2	63.2	65.0	66.5
Kreditni nevladin sektorima	54.4	53.8	54.1	54.5	56.2	56.6	56.3	54.8	53.4
Platni bilans									
Bruto devizne rezerve									
U milionima KM	6,296	6,212	6,458	6,424	6,509	7,068	7,826	8,606	9,531
U milionima USD	4,710	4,416	4,372	4,569	4,274	4,797	5,309	4,883	5,391
U mjesecima uvoza robe i usluga	5.0	6.2	6.0	5.3	5.3	5.9	6.1	6.8	7.3
Saldo tekućeg računa									
U milionima KM	-3,515	-1,588	-1,531	-2,483	-2,269	-1,415	-2,006	-1,576	-1,310
U milionima USD	-2,630	-1,129	-1,037	-1,766	-1,490	-960	-1,361	-894	-741
U procentima BDP-a	-13.8	-6.4	-6.0	-9.5	-8.7	-5.3	-7.3	-5.5	-4.3
Saldo robne razmjene									
U milionima KM	-10,472	-7,632	-7,426	-8,080	-8,002	-7,316	-8,101	-7,418	-7,199
U milionima USD	-7,834	-5,425	-5,028	-5,747	-5,255	-4,965	-5,496	-4,208	-4,072
U procentima BDP-a	-41.1	-30.8	-29.3	-30.8	-30.5	-27.4	-29.7	-25.9	-23.7
Vanjski dug sektora vlade⁵⁾									
U milionima KM	4,240	5,236	6,291	6,663	7,212	7,563	8,442	8,691	8,871
U milionima USD	3,056	3,839	4,272	4,408	4,861	5,330	5,249	4,855	4,781
U procentima BDP-a	16.6	21.1	24.8	25.4	27.5	28.3	30.9	30.3	29.2
Servisiranje vanjskog duga sektora vlade⁵⁾									
U milionima KM	230	246	301	340	413	685	761	581	723
U milionima USD	172	175	204	242	271	465	516	330	409
U procentima izvoza robe i usluga	3.4	4.0	4.0	4.0	4.9	7.6	8.2	5.9	6.8

Bilješka:

Napomena:

1) Izvor: Agencija za statistiku BiH, "Bruto domaći proizvod za BiH 2016, Proizvodni pristup"

*BDP za 2016. godinu je procjena Direkcije za ekonomsko planiranje, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja zvaničnog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

2) Izvor: Agencija za statistiku BiH

3) Izvor: GFS, Centralna banka BiH

4) Rashodi uključuju i neto nabavku stalnih sredstava.

5) Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

**Podaci revidirani od 2009. godine u skladu s primljenim izvještajem od Ministarstva finansija i trezora BiH od 17.02.2017. i uključuju kredit JP Putevi RS i direktan dug Brčko Distrikta.

T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 *
Nominalni BDP, (u milionima KM)	25,504	24,780	25,346	26,210	26,193	26,743	27,304	28,659	30,389
Nominalni BDP (u milionima USD)	19,081	17,614	17,162	18,640	17,202	18,149	18,524	16,259	17,188
BDP po stanovniku BiH (u KM)	7,200	6,996	7,158	7,408	7,410	7,574	7,744	8,146	8,646
BDP po stanovniku BiH (u USD)	5,387	4,973	4,847	5,269	4,866	5,140	5,253	4,622	4,890
Godišnji rast realnog BDP (u%)	5.5	-2.9	0.8	0.9	-0.9	2.4	1.1	3.1	3.0
Broj stanovnika (u hiljadama) ¹⁾	3,542	3,542	3,541	3,538	3,535	3,531	3,526	3,518	3,515
Prosječni godišnji kurs BAM/USD	1.336600	1.406800	1.476900	1.406117	1.522700	1.473557	1.474019	1.762605	1.768011

Izvor: Agencija za statistiku BiH, "Bruto domaći proizvod - proizvodni pristup - prvi podaci" Podatak o prosječnom godišnjem kursu BAM/USD izvor je CBBiH

1) Broj stanovnika je preuzet iz TB 01 - "Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, dohodovnom i rashodnom pristupu_2006-2015. godina, 2015. Procjena broja stanovnika za 2016. godinu uključuje dostupne podatke o prirodnom prirastu sa krajem ožujka 2016. godine; Izvor: Agencija za statistiku BiH

* BDP za 2016. godinu je procjena Direkcije za ekonomska planiranja, te se koristi kao preliminarni podatak, do objavljivanja zvaničnog BDP-a od strane Agencije za statistiku BiH.

T03: Indeks industrijske proizvodnje

Godina	Mjesec	Mjesec / isti mjesec prethodne godine			Period / isti period prethodne godine		
		FBiH	RS	BiH	FBiH	RS	BiH
1998.	12.	115.4	115.5	...	123.8	123.0	...
1999.	12.	109.1	92.7	...	110.6	101.6	...
2000.	12.	105.7	103.5	...	108.8	105.6	...
2001.	12.	107.4	74.6	...	112.2	87.1	...
2002.	12.	113.9	119.4	...	109.2	97.5	...
2003.	12.	107.8	100.9	...	104.8	105.7	...
2004.	12.	109.0	113.9	...	113.2	109.7	...
2005.	12.	105.1	112.9	...	106.1	119.8	...
2006.	12.	106.7	128.5	...	110.4	119.1	...
2007.	12.	98.4	102.0	...	108.6	101.4	106.6
2008.	12.	109.4	199.6	...	107.9	116.8	107.3
2009.	12.	90.1	121.0	95.5	88.4	119.0	96.7
2010.	12.	112.7	114.1	108.7	104.2	105.0	101.6
2011.	12.	93.6	93.9	100.4	102.5	104.7	105.6
2012.	12.	99.6	98.5	95.2	95.7	95.8	94.8
2013.	12.	107.7	104.7	107.0	107.4	104.1	106.4
2014.	12.	97.9	99.8	98.7	100.1	100.6	100.2
2015.	12.	101.7	99.5	101.7	102.2	103.0	101.9
2016.	12.	103.0	120.0	104.4	102.6	108.2	103.4
2016.	01.	96.4	93.7	96.8	96.3	93.7	96.8
	02.	104.9	104.8	106.1	100.5	99.5	101.4
	03.	105.3	122.1	111.2	102.7	107.5	104.9
	04.	104.3	102.9	102.7	102.3	106.3	104.3
	05.	103.0	106.7	104.0	102.5	106.4	104.2
	06.	109.0	104.1	107.0	103.6	106.0	104.7
	07.	98.2	106.8	99.8	102.8	105.8	104.0
	08.	100.8	107.9	103.8	102.5	106.1	103.9
	09.	99.6	114.3	104.1	102.2	107.0	104.0
	10.	104.9	106.2	104.2	102.4	106.9	104.0
	11.	104.0	109.2	105.3	102.6	107.1	104.1
	12.	103.0	120.0	107.5	102.6	108.2	104.4

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS.

Bilješka: Indeks industrijske proizvodnje za period / isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T04: Indeks potrošačkih cijena za BiH (CPI)

Godina	Mjesec	Mjesec/prethodni mjesec tekuće godine	Mjesec/isti mjesec prethodne godine	Period/isti period prethodne godine
1998.	12.	...	121.2	113.3
1999.	12.	...	103.3	103.7
2000.	12.	...	107.5	104.8
2001.	12.	...	100.9	103.1
2002.	12.	...	100.2	100.4
2003.	12.	...	100.6	100.6
2004.	12.	...	100.5	100.4
2005.	12.	...	104.3	103.8
2006.	12.	...	104.6	106.1
2007.	12.	...	104.9	101.5
2008.	12.	...	103.8	107.4
2009.	12.	...	100.0	99.6
2010.	12.	...	103.1	102.1
2011.	12.	...	103.1	103.7
2012.	12.	...	101.8	102.1
2013.	12.	...	98.8	99.9
2014.	12.	...	99.6	99.1
2015.	12.	...	98.8	99.0
2016.	12.	...	99.7	98.9
2016.	01.	100.2	99.2	99.2
	02.	99.8	98.7	99.0
	03.	100.0	98.2	98.7
	04.	99.7	98.4	98.6
	05.	100.1	98.5	98.6
	06.	99.7	98.5	98.6
	07.	99.7	99.0	98.7
	08.	99.7	98.8	98.7
	09.	100.0	98.9	98.7
	10.	100.8	99.3	98.7
	11.	100.2	99.7	98.8
	12.	99.9	99.7	98.9

Izvor: Agencija za statistiku BiH od 2006. a do 2006. Federalni zavod za statistiku FBiH i Republički zavod za statistiku RS.

Bilješka: Do 2006. prikazan je indeks cijena na malo na nivou BiH i izračunat je kao ponderisani prosjek mjesečnih indeksa cijena entiteta, gdje ponder predstavlja učešće entiteta u BDP-u (vidi napomenu T01).

Za 2006. i dalje prikazan je indeks potrošačkih cijena.

Indeks cijena za period/isti period prethodne godine u decembru predstavlja godišnji indeks u odnosu na prethodnu godinu.

T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije

- u KM -

Godina	Mjesec	Bruto plate				Neto plate				Penzije		
		FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko
1998.		507	258	...	454	329	172	...	296	153
1999.		551	314	...	503	374	216	...	343	174	87	...
2000.		607	387	...	539	413	277	...	372	176	115	...
2001.		652	444	792	598	443	309	504	409	170	105	...
2002.		710	528	1,031	660	483	347	676	446	189	120	138
2003.		771	576	1,057	717	524	379	695	484	192	133	148
2004.		785	643	1,076	748	533	423	707	505	203	166	169
2005.		820	707	1,050	798	558	465	676	538	221	190	188
2006.		887	793	1,048	869	603	521	674	586	238	215	208
2007.		974	875	1,088	935	662	585	684	645	284	230	243
2008.		1,105	1,132	1,139	1,113	751	755	730	752	340	309	310
2009.		1,204	1,204	1,194	1,204	792	788	769	790	346	335	326
2010.		1,223	1,199	1,234	1,217	804	784	797	798	341	321	316
2011.		1,248	1,326	1,262	1,271	819	809	800	816	349	321	319
2012.		1,266	1,349	1,271	1,290	830	818	819	826	351	312	311
2013.		1,275	1,333	1,266	1,291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1,272	1,334	1,265	1,183	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1,269	1,339	1,275	1,289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1,283	1,232	1,290	1,301	839	836	830	838	370	342	326
2016.	01.	1,275	1,313	1,289	1,286	834	816	830	829	368	343	326
	02.	1,260	1,349	1,294	1,286	825	838	833	829	373	343	327
	03.	1,292	1,346	1,313	1,308	845	837	842	843	372	342	328
	04.	1,268	1,339	1,292	1,290	830	832	829	830	371	342	326
	05.	1,279	1,351	1,296	1,300	837	841	833	838	370	342	326
	06.	1,268	1,358	1,297	1,299	834	845	833	837	370	342	326
	07.	1,270	1,350	1,275	1,293	831	838	817	832	369	342	326
	08.	1,294	1,349	1,271	1,309	846	838	818	843	369	342	326
	09.	1,283	1,341	1,287	1,299	839	834	833	837	369	342	327
	10.	1,282	1,344	1,270	1,299	838	837	819	837	369	342	327
	11.	1,303	1,345	1,291	1,315	851	839	831	847	369	342	326
	12.	1,318	1,343	1,303	1,325	861	835	838	853	369	341	326

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH, Republički zavod za statistiku RS i Statistički biro Brčko distrikta.

Bilješka: Od 1. 1. 2006. u bruto i neto plate na nivou BiH uključene su i plate Brčko distrikta.

- na kraju perioda, u milionima KM -

T06: Monetarni agregati

Godina	Mjesec	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni novac	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=9+10	14=12+13
2006.	12	2.154,2	2.891,9	10,5	1.978,3	2.761,4	1.355,4	691,3	3.105,4	5.056,6	4.739,8	5.162,0	9.901,8
2007.	12	2.439,7	3.777,1	12,2	2.185,3	3.546,6	1.726,5	833,8	3.661,1	6.229,0	5.731,9	6.221,3	11.953,2
2008.	12	2.552,4	3.144,2	7,4	2.302,4	3.388,8	1.776,2	1.107,2	3.864,7	5.704,0	5.691,2	6.748,1	12.439,3
2009.	12	2.267,7	3.375,1	6,0	2.009,5	3.536,3	1.844,3	1.078,0	4.241,0	5.648,9	5.545,8	7.163,3	12.709,1
2010.	12	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011.	12	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012.	12	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013.	12	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.695,6	6.998,0	9.398,0	16.093,6
2014.	12	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015.	12	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016.	12	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2016.	01	3.449,1	4.116,9	44,3	3.017,1	5.085,4	3.581,6	1.370,8	5.546,4	7.610,3	8.102,5	10.498,9	18.601,3
	02	3.484,3	3.987,6	49,4	3.013,8	5.119,9	3.574,6	1.396,8	5.523,3	7.521,4	8.133,7	10.494,7	18.628,4
	03	3.503,2	3.942,2	50,4	3.035,4	5.193,0	3.631,1	1.419,9	5.510,5	7.495,8	8.228,4	10.561,5	18.789,8
	04	3.543,6	4.002,9	60,0	3.102,1	5.221,3	3.671,2	1.431,8	5.496,7	7.606,5	8.323,3	10.599,7	18.923,0
	05	3.597,1	3.922,6	6,0	3.103,9	5.275,9	3.629,6	1.438,1	5.468,3	7.525,7	8.379,8	10.536,0	18.915,8
	06	3.622,2	3.949,4	34,8	3.155,7	5.330,8	3.647,9	1.429,9	5.437,9	7.606,4	8.486,5	10.535,7	19.022,2
	07	3.773,3	3.921,8	27,2	3.318,4	5.484,9	3.581,7	1.529,9	5.452,2	7.722,2	8.803,2	10.563,8	19.367,0
	08	3.907,9	4.032,2	27,8	3.323,1	5.646,6	3.617,7	1.529,7	5.467,5	7.967,8	8.969,7	10.614,9	19.584,7
	09	3.985,4	4.160,1	31,2	3.361,1	5.636,9	3.706,1	1.503,7	5.460,2	8.176,8	8.998,1	10.670,0	19.668,0
	10	4.004,2	4.092,3	43,0	3.318,6	5.789,3	3.685,6	1.544,2	5.448,5	8.139,5	9.107,9	10.678,4	19.786,2
	11	3.980,2	4.245,3	48,3	3.289,5	5.882,5	3.758,2	1.604,6	5.452,0	8.273,8	9.172,0	10.814,8	19.986,8
	12	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani ...

Bilješka: Gotovina izvan monetarnih vlasti je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH i predstavlja gotov novac izvan Centralne banke (monetarnih vlasti). Depoziti komercijalnih banaka predstavljaju sredstva komercijalnih banaka na računima kod CBBiH. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti predstavljaju depozite drugih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikt. Fondovi socijalne sigurnosti/zaštite na entitetskom nivou (iz Federacije BiH, Fond PIO, Fond zdravstva Federacije BiH, Fond za zapošljavanje Federacije BiH, a iz Republike Srpske: Fond penzijsko-invalidskog osiguranja RS, Fond zdravstva RS, Fond za zapošljavanje RS i Fond za dječiju zaradu RS) klasifikovani su na nivo centralne vlade. Gotovina izvan banaka je preuzeta iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8) i predstavlja gotov novac u opticaju izvan Centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Prenosivi ili transferibilni depoziti u domaćoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovni štednja, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Ostali depoziti u domaćoj valuti, prenosivi i ostali depoziti u stranoj valuti su preuzeti iz Monetarnog pregleda (tabela 7) i predstavljaju depozite necentralne vlade (depozite kantona i općina), depozite javnih i privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i depozite ostalih domaćih sektora (stanovni štednja, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora). Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) je u cijelosti preuzet iz Bilansa stanja CBBiH (tabela 8), a čine ga gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim cent talne vlade) kod monetarnih vlasti. Prema racionalnoj definiciji, novčanu masu čine svi prenosivi i ostali depoziti domaćih nebankarskih i nevladinih sektora, kao i sektori lokalne vlade u domaćoj i stranoj valuti. Depoziti entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite uključeni su u centralnu valutu na entitetskom nivou i time uključeni iz Novčanog mase iz Monetarnih agregata. Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM je definisan kao istovremena pozicija u Monetarnom pregledu (tabela 7) i obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregat, novac M1 i kvazi-novac QM.

T07: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina Mjesec	AKTIVA												
	Neto strana aktiva				Potraživanja od domaćih sektora								
	Strana aktiva	Strana pasiva	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12		
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12	
2006.	12.	7.835,7	-3.696,4	4.139,3	-971,9	62,3	248,3	4.086,1	89,4	4.450,8	7.965,0	12.104,3	
2007.	12.	10.285,0	-4.818,5	5.466,5	-2.378,4	96,1	271,3	5.315,7	159,6	5.793,5	9.257,9	14.724,4	
2008.	12.	9.429,7	-6.000,0	3.429,7	-1.655,8	148,3	256,4	6.751,6	169,2	6.804,5	12.474,1	15.903,8	
2009.	12.	9.430,9	-5.386,9	4.043,9	-1.294,6	195,6	268,2	6.682,5	103,0	6.411,3	12.365,8	16.409,8	
2010.	12.	9.300,8	-4.397,0	4.903,8	-996,9	270,8	351,3	6.965,5	80,2	6.424,3	13.095,3	17.999,1	
2011.	12.	9.175,9	-3.779,7	5.396,2	-440,3	323,1	360,2	7.166,9	94,0	6.770,1	14.274,0	19.670,2	
2012.	12.	9.044,2	-3.559,7	5.484,4	-182,6	386,3	390,9	7.473,1	73,7	6.874,4	15.015,8	20.500,2	
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7.556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1	
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9	
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1	
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6	
2016.	01.	10.885,7	-2.362,4	8.523,3	234,0	530,8	404,7	7.419,8	68,5	7.853,4	16.511,2	25.034,5	
	02.	10.773,3	-2.261,9	8.511,4	242,4	531,3	393,8	7.516,4	70,2	7.866,1	16.620,1	25.131,4	
	03.	10.831,5	-2.316,2	8.515,3	307,3	525,7	384,6	7.537,8	80,6	7.920,8	16.756,9	25.272,2	
	04.	10.853,2	-2.218,2	8.634,9	251,5	523,2	383,5	7.573,4	70,4	7.957,9	16.759,8	25.394,8	
	05.	10.887,8	-2.232,6	8.655,3	269,8	523,9	377,6	7.486,5	69,4	7.961,8	16.689,0	25.344,2	
	06.	11.049,1	-2.385,3	8.663,8	228,4	525,4	378,2	7.553,4	81,6	7.993,1	16.760,1	25.423,9	
	07.	11.275,8	-2.233,9	9.041,8	188,0	519,4	378,2	7.629,5	76,8	8.017,3	16.809,3	25.851,1	
	08.	11.596,6	-2.179,0	9.417,5	168,2	502,7	377,3	7.526,4	66,4	8.031,7	16.672,8	26.090,3	
	09.	11.713,4	-2.172,2	9.541,2	63,6	538,7	389,6	7.527,6	66,7	8.056,9	16.643,0	26.184,2	
	10.	11.857,4	-2.180,8	9.676,6	-23,4	529,1	385,0	7.573,1	66,2	8.111,7	16.641,9	26.318,5	
	11.	11.896,5	-2.162,8	9.733,6	29,6	527,4	384,6	7.613,7	64,9	8.136,6	16.756,8	26.490,4	
	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6	

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani...

Bilješka: Monetarni pregled prikazuje konsolidovane podatke Bilansa stanja CBBiH - monetarnih vlasti (tabela 8) i Konsolidovanog bilansa komercijalnih banaka BiH (tabela 9). Neto strana aktiva predstavlja razliku između zbiru stranih aktiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH i zbiru stranih pasiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH. Domaći krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih sektora uz napomenu da su potraživanja od centralne vlade iskazana u neto iznosu, tj. unajunjen za depozite centralne vlade kod CBBiH i kod komercijalnih banaka BiH. Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske Fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikt. Prema novoj metodologiji, fondovi socijalne sigurnosti/zaštite se klasifikuju na nivo centralne vlade kao entitetski vanbudžetski fondovi, što se direktno odražava na podatke o neto potraživanjima od centralne vlade u Monetarnom prilogu kao

T07: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milijardama KM -

Godina Mjesec	PASIVA													
	Novac (M1)				Novčana masa (M2)				Kvazi-novac (QM)					
	Gotovina izvan banaka		Prenosivi depoziti u domaćoj valuti		Prenosivi depoziti u stranoj valuti		Ostali depoziti u domaćoj valuti		Ostali depoziti u stranoj valuti		Vrijednosni papiri		Krediti	
	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12	13	14	15=10+...+14	Ukupno
2006. 12.	1.978,3	2.761,4	4.739,8	691,3	1.365,4	3.105,4	5.162,0	9.901,8	0,0	114,0	1.897,3	191,2	12.104,3	
2007. 12.	2.185,3	3.546,6	5.731,9	833,8	1.726,5	3.661,1	6.221,3	11.953,2	5,2	106,1	2.355,0	304,9	14.724,4	
2008. 12.	2.302,4	3.388,8	5.691,2	1.107,2	1.776,2	3.864,7	6.748,1	12.439,3	17,9	264,3	2.770,9	411,4	15.903,8	
2009. 12.	2.009,5	3.536,3	5.545,8	1.078,0	1.844,3	4.241,0	7.163,3	12.709,1	13,6	446,7	2.821,8	418,5	16.409,8	
2010. 12.	2.210,8	3.689,2	5.900,0	1.209,8	1.991,0	4.526,4	7.727,2	13.627,1	9,1	595,1	3.042,3	725,4	17.999,1	
2011. 12.	2.366,4	3.819,0	6.185,5	1.100,1	2.285,7	4.846,1	8.231,9	14.417,4	0,0	675,3	3.592,8	984,7	19.670,2	
2012. 12.	2.414,3	3.728,4	6.142,7	1.052,9	2.672,7	5.041,4	8.767,0	14.909,7	0,0	712,4	3.767,1	1.111,1	20.500,2	
2013. 12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1	
2014. 12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9	
2015. 12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1	
2016. 12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	
2016. 01.	3.017,1	5.085,4	8.102,5	1.370,8	3.581,6	5.546,4	10.498,9	18.601,3	8,0	597,0	4.227,7	1.600,4	25.034,5	
02.	3.013,8	5.119,9	8.133,7	1.396,8	3.574,6	5.523,3	10.494,7	18.628,4	7,9	588,2	4.287,5	1.619,4	25.131,4	
03.	3.035,4	5.193,0	8.228,4	1.419,9	3.631,1	5.510,5	10.561,5	18.789,8	7,9	585,3	4.310,5	1.578,6	25.272,2	
04.	3.102,1	5.221,3	8.323,3	1.431,8	3.671,2	5.496,7	10.599,7	18.923,0	8,0	587,4	4.322,2	1.554,1	25.394,8	
05.	3.103,9	5.275,9	8.379,8	1.438,1	3.629,6	5.468,3	10.536,0	18.915,8	8,0	537,6	4.399,5	1.483,3	25.344,2	
06.	3.155,7	5.330,8	8.486,5	1.429,9	3.647,9	5.457,9	10.535,7	19.022,2	8,0	528,7	4.401,3	1.463,7	25.423,9	
07.	3.318,4	5.484,9	8.803,2	1.529,9	3.581,7	5.452,2	10.563,8	19.367,0	8,0	533,9	4.495,4	1.446,8	25.851,1	
08.	3.323,1	5.646,6	8.969,7	1.529,7	3.617,7	5.467,5	10.614,9	19.584,7	7,9	525,3	4.517,5	1.455,0	26.090,3	
09.	3.361,1	5.636,9	8.998,1	1.503,7	3.706,1	5.460,2	10.670,0	19.668,0	7,9	520,6	4.541,4	1.446,1	26.184,2	
10.	3.318,6	5.789,3	9.107,9	1.544,2	3.685,6	5.448,5	10.678,4	19.786,2	8,0	528,6	4.449,4	1.546,3	26.318,5	
11.	3.289,5	5.882,5	9.172,0	1.604,6	3.758,2	5.452,0	10.814,8	19.986,8	8,0	511,9	4.456,6	1.527,1	26.490,4	
12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarni i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine. Vidi bilješku na strani ...

Bilješka: Novac M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Kvazi-novac QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Ostalu pasivu čine vrijednosni papiri, krediti, dionice i drugi kapital i ostale stavke (neto). Prerna novoj metodologiji, kao posebni finansijski instrumenti na strani pasive se iskazuju krediti (uz koje se dodaje obračunata kamata), kao i dionice i drugi kapital. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. U ostale stavke (neto) su također uključeni i ograničeni depoziti, protivstavke fondova i vladini fondovi za kreditiranje.

T08: Bilans stanja CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA			PASIVA								Ukupno
		Strana aktiva	Potraživanja od privatnog sektora	Ukupno	Rezervni novac		Strana pasiva	Depoziti centralne vlade	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)			
					Gotovina izvan monetarnih vlasti	6							
											5=3+4	7	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9	10	11	12=7+...+11		
2006.	12.	5.479,5	2,3	5.481,8	2.154,2	5.056,6	1,0	126,1	301,0	-2,9	5.481,8		
2007.	12.	6.726,3	2,2	6.728,5	2.439,7	6.229,0	0,9	74,8	386,4	37,4	6.728,5		
2008.	12.	6.323,6	2,1	6.325,6	2.552,4	5.704,0	1,0	23,4	499,3	97,9	6.325,6		
2009.	12.	6.239,9	1,9	6.241,8	2.267,7	5.648,9	0,9	56,7	502,5	33,0	6.241,8		
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3		
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0		
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0		
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8		
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1		
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7		
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4		
2016.	01.	8.665,5	1,2	8.666,8	3.449,1	7.610,3	1,3	436,0	643,1	-23,8	8.666,8		
	02.	8.602,3	1,3	8.603,6	3.484,3	7.521,4	1,1	429,5	675,4	-23,8	8.603,6		
	03.	8.621,1	1,5	8.622,6	3.503,2	7.495,8	2,0	478,4	670,2	-23,8	8.622,6		
	04.	8.733,9	1,3	8.735,2	3.543,6	7.606,5	1,6	502,3	666,6	-41,7	8.735,2		
	05.	8.664,1	1,4	8.665,5	3.597,1	7.525,7	1,1	508,9	672,2	-42,5	8.665,5		
	06.	8.800,5	1,5	8.802,0	3.622,2	7.606,4	1,2	519,3	718,4	-43,4	8.802,0		
	07.	8.969,7	1,3	8.971,0	3.773,3	7.722,2	2,8	561,1	727,4	-42,5	8.971,0		
	08.	9.167,6	1,4	9.169,0	3.907,9	7.967,8	2,4	527,7	713,4	-42,3	9.169,0		
	09.	9.473,1	1,4	9.474,5	3.985,4	8.176,8	1,8	620,7	718,6	-43,4	9.474,5		
	10.	9.374,0	1,2	9.375,3	4.004,2	8.139,5	2,9	582,6	692,4	-42,2	9.375,3		
	11.	9.448,1	1,3	9.449,4	3.980,2	8.273,8	2,8	550,8	665,5	-43,6	9.449,4		
	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4		

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Bilješka: Strana aktiva CBBiH - monetarnih vlasti obuhvata zlato, devize u trezoru CBBiH, devizne depozite kod inostranih banaka, raspolaganje SDR, strane vrijednosne papire i ostalo. Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) čine gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u opticaju izvan centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Strana pasiva CBBiH obuhvata kratkoročne obaveze prema nerazdijeljenim, depozite nerazdijeljenata i ostale kratkoročne obaveze prema nerazdijeljenim i obaveze prema MMF-u (računi 1 i 2). Depoziti centralne vlade kod CBBiH predstavljaju prenosive i ostale depozite institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta u domaćoj valuti. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagodavanje/pomnožno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive.

T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA									Ukupno
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
				Rezerve	Strana aktiva	Potraživanja od generalne vlade	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	
2006.	12.	12.	3.063,6	2.356,1	69,8	248,3	4.086,1	89,4	4.448,9	14.362,2	
2007.	12.	12.	4.022,9	3.558,6	127,5	271,3	5.315,7	159,6	5.791,7	19.247,3	
2008.	12.	12.	3.393,3	3.106,1	265,5	256,4	6.751,6	169,2	6.802,8	20.744,9	
2009.	12.	12.	3.632,0	3.190,3	355,5	268,2	6.682,5	103,0	6.409,8	20.641,1	
2010.	12.	12.	3.679,8	2.814,2	465,4	351,3	6.965,5	80,2	6.423,0	20.779,3	
2011.	12.	12.	3.469,7	2.724,5	904,7	360,2	7.166,9	94,0	6.768,9	21.488,9	
2012.	12.	12.	3.370,4	2.507,8	1.236,2	390,9	7.473,1	73,7	6.873,3	21.925,4	
2013.	12.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7	
2014.	12.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3	
2015.	12.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5	
2016.	12.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7	
2016.	01.	01.	4.552,7	2.220,2	2.132,5	404,7	7.419,8	68,5	7.852,8	24.651,2	
2016.	02.	02.	4.460,9	2.171,0	2.141,9	393,8	7.516,4	70,2	7.865,5	24.619,6	
2016.	03.	03.	4.412,9	2.210,3	2.163,7	384,6	7.537,8	80,6	7.920,2	24.710,2	
2016.	04.	04.	4.448,1	2.119,2	2.178,0	383,5	7.573,4	70,4	7.957,4	24.730,0	
2016.	05.	05.	4.387,6	2.223,8	2.206,7	377,6	7.486,5	69,4	7.961,3	24.712,8	
2016.	06.	06.	4.419,8	2.248,6	2.149,7	378,2	7.553,4	81,6	7.992,5	24.823,9	
2016.	07.	07.	4.380,6	2.306,0	2.133,5	378,2	7.629,5	76,8	8.016,9	24.921,5	
2016.	08.	08.	4.622,3	2.428,9	2.199,0	377,3	7.526,4	66,4	8.031,2	25.251,6	
2016.	09.	09.	4.788,8	2.240,3	2.174,9	389,6	7.527,6	66,7	8.056,4	25.244,3	
2016.	10.	10.	4.779,5	2.483,3	2.142,8	385,0	7.573,1	66,2	8.111,3	25.541,3	
2016.	11.	11.	4.937,6	2.448,3	2.153,7	384,6	7.613,7	64,9	8.136,1	25.739,0	
2016.	12.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7	

Monedarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani ...

Bilješka: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka obuhvata Konsolidovane bilanse koncernijalnih banaka Glavne jedinice Sarajevo, Glavne jedinice Mostar, Glavne jedinice Republike Srpske, Jirsko distrikt (od jula 2001. do novembra 2002), NBSRS (do novembra 1998), NBSRH (do novembra 2002), Konsolidovana na međunarodna potraživanja i obaveze između komercijalnih banaka. Rezerve banaka uslijede se od gotovine u trezorištu banaka i od epozita banaka kod CBiH. Strana aktiva komercijalnih banaka obuhvata: devize u trezorima, posuđnice i ostale depozite u stranoj valuti kod nerezidentne, kreditne nerezidentne, vrijednosne papire nerezidentne u stranoj valuti i ostala potraživanja od nerezidentata. Potraživanja od generalne vlade obuhvataju potraživanja od svih nivoa vlade - centralne vlade (institucije BiH, vlade entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Herceg distrikta), nacionalne vlade (glavna kućna i općinskih vlada). Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvataju: potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća, nefinansijskih privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i ostalih domaćih sektora (dnevništvo, neprofitnih institucija i ostalih nefinansijskih sektora). Bilans stanja koncernijalnih banaka Federacije BiH sadrži poraz aktivnog podbalansa i pasivnog podbalansa. Pasivni podbalans sadrži obaveze po strani i strani i staroj deviznoj listini građana do 31. marta 1992. Ove obaveze će preuzeti Ministarstvo finansija Federacije BiH u procesu privatizacije u skladu s entitetskim Zakonom o početnom bilansu preduzeća i banaka i Zakonom o privatizaciji.

T09: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	PASIVA										Ukupno
		Depoziti centralne vlade	Prenosivi depoziti domaćih sektora u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti domaćih sektora u stranoj valuti	Ostali depoziti domaćih sektora u domaćoj valuti	Ostali depoziti domaćih sektora u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Kredit	Strana pasiva	Dionice i drugi kapital stavke (neto)	Ostale stavke (neto)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2006.	12.	853,3	2.751,0	691,3	1.365,4	3.105,4	0,0	114,0	3.695,4	1.596,3	190,2	14.362,2
2007.	12.	2.335,0	3.534,4	833,8	1.726,5	3.661,1	5,2	106,1	4.817,5	1.968,6	259,1	19.247,3
2008.	12.	1.749,7	3.381,4	1.107,2	1.776,2	3.864,7	17,9	264,3	5.999,0	2.271,6	312,9	20.744,9
2009.	12.	1.397,9	3.530,3	1.078,0	1.844,3	4.241,0	13,6	446,7	5.386,1	2.319,4	383,9	20.641,1
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.285,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.538,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.066,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2016.	01.	931,8	5.041,1	1.370,8	3.581,6	5.546,4	8,0	597,0	2.361,1	3.584,7	1.628,7	24.651,2
	02.	938,8	5.070,4	1.396,8	3.574,6	5.523,3	7,9	588,2	2.260,8	3.612,1	1.646,7	24.619,6
	03.	852,2	5.142,5	1.419,9	3.631,1	5.510,5	7,9	585,3	2.314,2	3.640,3	1.606,2	24.710,2
	04.	901,0	5.161,3	1.431,8	3.671,2	5.496,7	8,0	587,4	2.216,6	3.655,7	1.600,3	24.730,0
	05.	904,1	5.269,9	1.438,1	3.629,6	5.468,3	8,0	537,6	2.231,4	3.727,3	1.498,5	24.712,8
	06.	876,7	5.296,0	1.429,9	3.647,9	5.457,9	8,0	528,7	2.384,0	3.682,9	1.511,9	24.823,9
	07.	865,1	5.457,7	1.529,9	3.581,7	5.452,2	8,0	533,9	2.231,1	3.768,0	1.493,9	24.921,5
	08.	1.000,5	5.618,9	1.529,7	3.617,7	5.467,5	7,9	525,3	2.176,6	3.804,0	1.503,5	25.251,6
	09.	952,0	5.605,7	1.503,7	3.706,1	5.460,2	7,9	520,6	2.170,4	3.822,8	1.494,8	25.244,3
	10.	1.054,4	5.746,3	1.544,2	3.685,6	5.448,5	8,0	528,6	2.177,8	3.757,1	1.590,9	25.541,3
	11.	1.045,9	5.834,2	1.604,6	3.758,2	5.452,0	8,0	511,9	2.160,0	3.791,1	1.573,1	25.739,0
	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2009), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani

Bilješka: Depoziti centralne vlade uključuju prenosive i ostale depozite u domaćoj i stranoj valuti institucija BiH, vlada entiteta, eritetskih fondova socijalne sigurnosti/zadruka i BEOB distrikta. Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema nezavisnoj vladi (banaka i općina), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privimnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (osim osiguravajućih, neposrednih institucija i ostalim nefinansijskim sektorima). Strana pasiva komercijalnih banaka obuhvata obaveze banaka prema nezavisnoj vladi po osnovu prenosivih i ostalih depozita, kredita, vrijednosnih papira, trgovinskih kredita i avansa i ostalih načina dugovanja. Prema novoj metodologiji, krediti sa strani pasive su prikazani kao poseban finansijski instrument, uz koje se dodaje obračunata kamata.

Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, zadržani prihod, rezultat tekuće godine, opće i posebne rezerve i prilagođavanje/pocnomo utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su neložirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za neložirane (neraspoređene) stavke aktive. Ostale stavke (neto) takođe obuhvataju i ograničene depozite.

T10: Kamatne stope na kredite stanovništva

u procentima, na godišnjem nivou

Godina	Period	Kamatne stope na kredite u KM										Kamatne stope na kredite u KM s valutom klauzulom										Revoluting krediti, prekoračenja i kreditne kartice (kreditna razgodina i kreditni krediti)		Kamatne stope na kredite u KM s valutom klauzulom	
		Privatni krediti		Ostali krediti		Privatni krediti		Ostali krediti		Privatni krediti		Ostali krediti		Privatni krediti		Ostali krediti		Privatni krediti		Ostali krediti		Privatni krediti		Ostali krediti	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Podzastupni mjesečni prosjeci																									
2012	12	8,058	7,159	8,686	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010
2013	12	7,738	7,159	7,664	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018	7,018
2014	12	7,499	7,728	7,151	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090	7,090
2015	12	7,797	7,236	7,236	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819	6,819
2016	12	8,150	6,060	6,986	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214
2016																									
1	12	7,251	7,194	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231	7,046	7,231
2	12	6,911	7,184	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149	6,796	7,149
3	12	6,652	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013	6,704	7,013
4	12	6,296	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917	6,701	6,917
5	12	6,166	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922	6,688	6,922
6	12	6,046	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889	6,573	6,889
7	12	6,595	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014	6,573	6,014
8	12	6,361	5,897	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677	7,000	6,677
9	12	7,888	6,291	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407	6,751	6,407
10	12	7,934	5,818	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190	6,796	6,190
11	12	8,219	6,387	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068	6,729	6,068
12	12	8,150	6,060	6,986	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214	6,214
Kamati kredita (iznosi podataka)																									
2012	12	1,650	95	13,330	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196	2,196
2013	12	473	...	62,268	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512	5,512
2014	12	200	507	47,019	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525	10,525
2015	12	51	202	34,379	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377	18,377
2016	12	37	207	55,519	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435
2016																									
1	12	106	...	27,962	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542
2	12	137	150	36,456	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165	20,165
3	12	145	151	40,977	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275	28,275
4	12	...	83	42,531	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441	31,441
5	12	...	72	50,531	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658	28,658
6	12	...	107	65,966	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280	30,280
7	12	33	150	44,212	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385	23,385
8	12	36	114	41,490	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072	21,072
9	12	89	134	51,433	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188	21,188
10	12	57	116	74,406	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678	23,678
11	12	67	108	64,869	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270	21,270
12	12	37	207	55,519	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435	23,435

Napomena:

Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće podlove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksnih kamata stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U slučaju kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnošću. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnošću predstavljaju

(0% ks), iste se i ne publikuju

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranu velični po kreditnim karticama i prekoračenjima stanovništva

T11: Kamatne stope na kreditne nefinansijskim preduzećima

Godina	Period	Nefinansijska preduzeća														
		Kamatne stope na kreditne u KM					Kamatne stope na kreditne u KM s valutnom klauzulom					Revolving krediti i prekratkoročna				
		do iznosa od 0,25 mil EUR					do iznosa od 0,25 mil EUR					Prilozi iznosa 1 mil EUR				
		promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenljiva stopa i do 1 godine IPFKS	preko 1 do 5 godina IPFKS	Kamatne stope na kreditne u KM s valutnom klauzulom	Kamatne stope na kreditne u KM s valutnom klauzulom
2012	12	8.245	8.905	6.691	6.670	7.689	8.727	7.765	7.998	6.414	7.914	7.000	7.029	6.509		
2013	12	8.011	7.526	6.460	7.221	7.834	8.231	8.016	6.731	6.707	7.667	6.417	6.838	6.517		
2014	12	7.071	7.097	5.798	6.090	6.668	7.372	6.997	6.175	6.479	5.444	4.875	6.355	6.311		
2015	12	6.608	6.409	4.988	5.626	7.755	5.816	6.189	5.812	5.502	6.560	5.933	5.519	5.955		
2016	12	5.977	5.420	4.623	4.315	7.068	4.882	5.008	5.684	4.448	4.854	4.463	4.707	4.868		
2016	1	6.698	6.265	5.238	3.917	7.916	6.384	5.905	5.940	5.878	6.424	5.670	5.469	5.949		
	2	6.593	6.935	5.240	3.917	7.700	5.594	5.705	6.019	5.079	4.684	5.197	5.364	5.908		
	3	6.055	6.370	4.592	4.251	7.256	5.751	5.571	5.795	5.313	5.188	5.866	5.345	5.824		
	4	6.295	6.048	5.157	4.281	7.819	5.496	5.424	5.857	5.580	4.985	4.967	5.232	5.801		
	5	6.298	6.075	4.682	4.391	7.678	5.214	5.213	5.231	5.231	5.313	4.593	5.031	5.621		
	6	6.223	6.060	4.612	4.119	7.495	5.072	5.021	5.873	5.519	6.193	4.593	5.005	5.531		
	7	6.072	6.048	4.537	4.457	7.424	5.985	5.772	5.076	5.093	5.810	5.036	4.985	5.284		
	8	6.216	6.165	4.450	4.938	7.588	5.024	5.636	5.911	5.292	5.810	5.036	4.985	5.284		
	9	6.168	5.882	4.525	5.036	7.298	5.652	5.267	5.470	5.293	5.506	4.602	4.883	5.353		
	10	6.120	5.823	5.368	5.567	7.375	5.238	5.335	5.105	5.465	5.140	4.710	4.831	5.177		
	11	5.886	5.538	5.105	4.641	7.371	5.208	5.341	5.674	4.672	5.142	4.727	4.805	4.943		
	12	5.977	5.420	4.623	4.315	7.079	4.882	5.008	5.628	4.448	4.854	4.463	4.707	4.868		
Iznosi kredita (u milijardima KM)																
2012	12	59.827	3.218	78.180	69.492	31.020	12.414	6.103	25.115	11.663	5.238	68.638	1.804.800	598.167		
2013	12	58.148	2.808	61.273	59.503	36.038	14.643	5.311	47.239	3.490	11.297	63.237	1.712.557	391.736		
2014	12	57.589	3.428	59.350	45.951	31.095	11.380	4.499	51.621	13.600	10.177	130.833	1.562.823	571.230		
2015	12	50.117	14.157	56.173	42.450	23.978	13.003	6.571	30.499	19.323	14.047	35.346	1.607.461	534.778		
2016	12	48.482	19.022	68.996	35.951	25.201	15.794	5.580	21.231	6.238	18.438	45.779	1.865.259	461.292		
2016	1	36.177	7.529	18.920	13.394	13.394	4.133	2.458	18.173	7.846	5.309	27.110	1.645.311	497.290		
	2	31.633	8.941	38.777	41.554	9.312	8.004	4.215	16.683	6.486	10.833	42.926	1.217.660	492.678		
	3	40.248	15.106	43.648	36.747	20.325	10.367	6.401	25.105	5.118	9.515	22.943	1.215.649	408.665		
	4	34.211	18.848	28.448	14.500	17.952	10.713	8.504	25.677	9.376	11.758	23.993	1.704.276	441.149		
	5	31.551	13.063	51.416	33.185	16.049	8.949	4.295	15.607	8.183	7.200	29.138	1.837.080	412.853		
	6	37.450	11.794	58.083	37.219	18.596	13.256	7.728	14.875	10.205	6.899	62.460	1.864.156	422.212		
	7	34.232	9.458	51.329	9.934	16.645	6.420	6.623	11.908	6.967	18.396	37.804	1.874.842	414.881		
	8	32.097	10.076	43.172	25.794	15.254	6.923	3.164	8.994	11.323	10.602	37.804	1.293.609	420.991		
	9	33.249	9.941	49.293	19.410	14.380	8.986	4.637	17.609	10.300	15.309	19.055	1.859.846	435.694		
	10	32.604	17.014	60.436	23.179	14.230	15.500	4.311	23.751	10.063	11.665	31.267	1.842.842	464.609		
	11	31.887	15.929	52.760	48.105	20.394	11.341	7.487	20.020	10.275	6.443	28.760	1.839.820	470.812		
	12	48.482	19.022	68.996	35.951	23.726	15.794	5.580	10.618	6.238	18.438	45.779	1.865.259	461.292		

Napomena:

* Kamatne stope u izdaci za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (prezentna stanja)

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

U skladu kamatnim stopama na revolvirajućim kreditima i kreditnim karticama prikazani su i podaci o kreditnim karticama s kreditnim posudbama. S obzirom da kreditne kartice i kreditni posudbe predstavljaju vrste kreditiranja

odgovor pitanja (0% ks), one se ne publikuju

Nema podataka za kamatne stope na kreditne u izdaci po kreditnim karticama i prekratkoročnim nefinansijskim preduzećima

T12: Kamatne stope na depozite stanovništva i nefinancijskih preduzeća

u postocima, na godišnjem nivou

Godina	Period	Stanovništvo										Nefinancijska preduzeća									
		Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom					Depoziti u EUR					Depoziti u stranjoj valuti					Depoziti u KM i s valutnom klauzulom				
		Depoziti po viđenju (prekonoćni)					s dogovorenim dospijećem					Depoziti po viđenju (prekonoćni)					s dogovorenim dospijećem				
		do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine	do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine	do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine	do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine	do 1 godine	preko 1 i do 2 godine	preko 2 godine			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Ponderirani mjesečni prosjeci																					
2012.	12.	2.079	3.163	4.407	0.140	2.384	3.298	3.993	3.467	4.540	4.063	0.176	1.456	4.026	0.136	0.098	0.176	1.456	4.026	0.136	0.098
2013.	12.	1.973	3.189	3.754	0.116	2.068	3.127	3.927	3.933	3.862	3.933	0.219	1.686	3.517	0.144	0.157	0.219	1.686	3.517	0.144	0.157
2014.	12.	1.263	2.764	2.973	0.089	1.431	2.901	3.170	0.664	0.760	3.369	0.203	1.890	3.119	0.132	0.094	0.203	1.890	3.119	0.132	0.094
2015.	12.	1.062	2.164	2.338	0.091	1.236	2.128	2.684	0.661	0.930	1.937	0.122	1.937	2.469	0.097	0.057	0.122	1.937	2.469	0.097	0.057
2016.	12.	0.548	1.698	2.102	0.093	0.545	1.525	2.211	0.436	1.393	1.822	0.085	0.915	2.124	0.083	0.048	0.085	0.915	2.124	0.083	0.048
2016.	01.	0.887	1.973	2.586	0.098	0.886	2.135	2.396	0.744	1.884	1.884	0.099	0.348	2.567	0.089	0.071	0.099	0.348	2.567	0.089	0.071
2016.	02.	0.828	2.073	2.269	0.086	0.868	2.199	2.365	0.648	1.371	2.102	0.103	0.254	2.269	0.089	0.149	0.103	0.254	2.269	0.089	0.149
2016.	03.	0.854	1.889	2.123	0.084	0.858	2.243	2.524	0.748	1.371	2.102	0.091	0.065	2.012	0.085	0.052	0.091	0.065	2.012	0.085	0.052
2016.	04.	0.738	1.947	2.092	0.078	0.756	2.012	2.245	0.576	1.561	2.897	0.097	0.080	2.012	0.085	0.056	0.097	0.080	2.012	0.085	0.056
2016.	05.	0.685	1.997	2.210	0.076	0.618	1.957	2.114	0.467	1.561	2.490	0.087	0.081	2.214	0.085	0.056	0.087	0.081	2.214	0.085	0.056
2016.	06.	0.660	1.992	2.075	0.076	0.580	1.975	2.213	0.324	1.210	2.490	0.077	0.085	2.214	0.085	0.056	0.077	0.085	2.214	0.085	0.056
2016.	07.	0.583	1.930	2.002	0.075	0.679	1.916	2.064	0.352	1.398	2.060	0.082	0.084	1.884	0.084	0.050	0.082	0.084	1.884	0.084	0.050
2016.	08.	0.626	1.877	2.006	0.075	0.548	1.740	2.247	0.472	1.327	2.876	0.081	0.081	1.884	0.081	0.053	0.081	0.081	1.884	0.081	0.053
2016.	09.	0.609	2.101	1.871	0.073	0.602	1.791	2.344	0.306	1.697	2.191	0.081	0.081	1.345	0.081	0.065	0.081	0.081	1.345	0.081	0.065
2016.	10.	0.578	2.116	2.011	0.072	0.583	2.002	2.063	0.379	1.697	2.191	0.081	0.081	1.345	0.081	0.065	0.081	0.081	1.345	0.081	0.065
2016.	11.	0.657	1.721	2.056	0.086	0.560	1.655	2.041	0.524	1.609	2.532	0.085	0.915	2.154	0.088	0.058	0.085	0.915	2.154	0.088	0.058
2016.	12.	0.548	1.698	2.102	0.093	0.545	1.531	2.211	0.423	1.393	1.822	0.085	0.915	2.124	0.083	0.048	0.085	0.915	2.124	0.083	0.048
Iznos depozita (novi poslovi)																					
2012.	12.	22.786	32.900	32.655	1.691.057	30.445	77.512	40.687	689.308	11.233	217.349	45.600	53.329	3.973	1.356.916	17.408	1.248	319.103	44.031	427.605	42.477
2013.	12.	19.637	34.181	21.954	1.921.736	29.340	74.954	57.798	731.719	5.744	213.804	20.855	22.272	5.378	1.889.799	6.398	40.153	427.605	42.477	427.605	42.477
2014.	12.	24.762	33.097	19.050	2.115.947	28.079	72.251	48.611	787.586	4.240	213.851	26.218	15.491	4.029	1.920.631	1.277	1.381	494.367	63.957	494.367	63.957
2015.	12.	15.246	29.802	27.103	2.540.711	22.363	57.842	54.185	921.532	7.180	233.901	16.591	61.505	8.118	2.029.544	3.118	10.252	475.393	63.119	475.393	63.119
2016.	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142	19.823	14.794	8.874	2.168.102	1.603	17.116	523.643	75.169	523.643	75.169
2016.	01.	11.240	25.600	36.621	2.438.741	17.432	49.625	34.377	931.856	4.951	231.340	16.410	1.430	3.951	1.959.193	3.770	9.847	463.256	72.389	463.256	72.389
2016.	02.	11.642	31.281	24.540	2.613.303	14.818	54.515	50.182	868.926	6.549	231.936	11.776	8.630	15.423	1.953.934	658	11.896	504.575	139.199	504.575	139.199
2016.	03.	11.189	24.668	24.648	2.679.926	19.072	53.614	67.333	946.872	5.488	233.848	17.459	9.296	11.178	1.919.101	658	11.896	520.804	61.882	520.804	61.882
2016.	04.	11.060	23.093	20.394	2.714.215	16.748	45.533	48.099	962.875	3.571	235.362	9.172	6.763	5.728	1.911.319	10.768	10.768	509.585	69.424	509.585	69.424
2016.	05.	11.677	27.193	23.482	2.729.426	17.089	50.884	45.533	968.498	8.331	240.701	13.036	4.835	7.251	2.003.896	24.188	24.188	509.343	64.471	509.343	64.471
2016.	06.	7.749	27.071	22.146	2.739.820	11.569	48.074	44.270	978.423	1.884	246.919	28.572	6.695	7.251	1.977.655	24.188	24.188	509.343	64.471	509.343	64.471
2016.	07.	9.684	27.582	17.717	2.767.449	17.380	53.125	38.785	989.205	3.946	247.707	8.907	2.300	3.485	2.107.084	7.913	7.913	586.939	65.339	586.939	65.339
2016.	08.	10.270	30.771	23.464	2.796.913	19.468	61.139	57.014	997.921	4.217	248.388	26.388	15.850	4.541	2.223.449	7.913	7.913	572.240	72.158	572.240	72.158
2016.	09.	8.073	40.047	19.619	2.810.542	13.746	51.271	59.006	1.000.674	4.301	248.149	4.301	48.860	19.773	2.146.882	1.272	1.272	535.139	75.709	535.139	75.709
2016.	10.	11.757	37.331	20.823	2.815.456	15.741	52.059	44.362	1.029.064	2.025	252.217	17.121	34.390	2.363	2.217.050	1.272	1.272	535.139	75.709	535.139	75.709
2016.	11.	9.411	29.723	28.741	2.742.030	12.873	52.883	38.106	1.026.765	2.677	259.633	5.529	43.964	11.250	2.203.670	1.683	1.683	578.282	77.002	578.282	77.002
2016.	12.	12.326	33.407	37.407	3.052.215	15.650	50.354	53.399	1.046.384	3.090	261.142	19.822	14.794	8.874	2.168.102	1.603	17.116	523.643	75.169	523.643	75.169

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po vijetima i iznos tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijećem i iznos tih depozita se odnose na nove poslove.

Depoziti u stranjoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR.

T13: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Depoziti			Krediti		
		Prenosivi depoziti	Ostali depoziti	Ukupni depoziti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Ukupni krediti
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2006.	12.	4,004.4	4,758.1	8,762.5	2,057.0	6,755.6	8,812.6
2007.	12.	5,105.8	6,980.7	12,086.5	2,541.4	8,954.2	11,495.5
2008.	12.	4,904.3	6,970.0	11,874.4	3,427.5	10,708.6	14,136.1
2009.	12.	5,214.4	6,877.0	12,091.4	3,391.5	10,293.3	13,684.8
2010.	12.	5,556.9	6,972.4	12,529.3	3,614.8	10,530.3	14,145.1
2011.	12.	5,518.1	7,474.1	12,992.2	3,972.1	10,929.9	14,901.9
2012.	12.	5,306.9	8,018.8	13,325.8	4,271.2	11,271.3	15,542.5
2013.	12.	5,771.9	8,477.3	14,249.2	4,318.6	11,707.7	16,026.4
2014.	12.	6,292.8	9,082.5	15,375.2	4,170.2	12,303.3	16,473.5
2015.	12.	7,038.7	9,492.1	16,530.8	4,164.9	12,701.9	16,866.8
2016.	12.	8,056.6	9,695.5	17,752.1	4,152.6	13,048.5	17,201.1
2016.	01.	6,940.0	9,508.6	16,448.6	4,125.4	12,646.9	16,772.3
	02.	7,002.9	9,478.5	16,481.4	4,194.1	12,667.7	16,861.9
	03.	7,071.1	9,464.1	16,535.2	4,195.1	12,732.6	16,927.7
	04.	7,157.4	9,483.6	16,640.9	4,162.2	12,786.5	16,948.7
	05.	7,268.7	9,420.7	16,689.4	4,095.7	12,749.1	16,844.9
	06.	7,259.4	9,430.5	16,689.8	4,137.2	12,806.1	16,943.3
	07.	7,515.3	9,352.6	16,868.0	4,156.9	12,872.4	17,029.3
	08.	7,775.2	9,440.6	17,215.8	4,119.7	12,848.4	16,968.2
	09.	7,683.0	9,528.6	17,211.6	4,114.8	12,907.6	17,022.5
	10.	7,990.2	9,473.3	17,463.5	4,165.6	12,906.6	17,072.2
	11.	8,115.4	9,564.3	17,679.7	4,151.3	12,997.2	17,148.5
	12.	8,056.6	9,695.5	17,752.1	4,152.6	13,048.5	17,201.1

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi napomenu na strani ...

Napomena: Ukupni depoziti predstavljaju obaveze komercijalnih banaka BiH prema svim domaćim institucionalnim sektorima u domaćoj i stranoj valuti. Ukupni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka BiH od svih institucionalnih sektora, u domaćoj i stranoj valuti.

T14: Sektorska struktura prenosivih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

		DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA												
Godina	Mjesec	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
		Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada općina	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	Ukupno	
2006.	12.	44.2	393.7	348.6	169.8	124.3	156.0	697.6	1,067.2	139.6	853.3	10.1	4,004.4	
2007.	12.	45.7	544.5	381.0	242.0	147.5	186.2	740.3	1,321.0	176.2	1,311.7	9.6	5,105.8	
2008.	12.	52.3	255.2	271.7	204.0	108.2	137.5	781.8	1,328.9	161.3	1,558.8	44.7	4,904.3	
2009.	12.	41.4	416.0	352.7	187.9	148.6	146.5	852.2	1,280.0	173.1	1,601.4	14.5	5,214.4	
2010.	12.	58.8	458.1	291.0	194.6	149.7	144.2	723.8	1,444.3	172.4	1,904.0	16.1	5,556.9	
2011.	12.	42.2	413.1	290.9	190.0	154.8	176.9	688.5	1,447.8	182.1	1,917.2	14.7	5,518.1	
2012.	12.	94.0	339.2	231.1	195.2	105.9	161.5	517.5	1,443.4	186.5	2,015.3	17.0	5,306.9	
2013.	12.	65.3	300.8	228.1	172.4	79.0	209.7	615.2	1,667.4	194.4	2,226.8	12.8	5,771.9	
2014.	12.	60.0	412.1	261.4	176.9	61.4	171.5	470.8	1,954.4	247.9	2,462.7	13.7	6,292.8	
2015.	12.	102.2	468.3	312.0	209.3	33.9	198.7	498.8	2,104.8	245.0	2,841.6	24.2	7,038.7	
2016.	12.	94.9	520.2	399.6	255.6	58.1	190.1	523.9	2,313.6	251.1	3,431.4	18.0	8,056.6	
2016.	01.	111.9	379.3	308.8	225.3	36.8	190.7	466.1	2,076.5	251.7	2,869.5	23.4	6,940.0	
	02.	116.8	382.7	310.9	221.0	36.2	191.8	510.3	2,036.5	256.8	2,917.2	22.8	7,002.9	
	03.	101.1	367.9	317.6	228.2	39.6	220.6	515.6	2,011.3	259.7	2,984.8	24.5	7,071.1	
	04.	119.7	398.7	314.6	239.7	45.9	210.7	515.8	1,995.5	265.6	3,023.5	27.7	7,157.4	
	05.	118.9	392.7	320.1	248.3	49.0	220.5	494.0	2,093.3	267.6	3,038.0	26.3	7,268.7	
	06.	159.5	337.1	318.6	247.0	36.9	229.6	514.1	2,049.3	256.0	3,089.1	22.2	7,259.4	
	07.	152.1	328.5	313.2	256.7	47.2	231.1	571.7	2,208.4	263.5	3,120.1	22.8	7,515.3	
	08.	166.6	408.5	344.9	259.4	51.6	206.8	594.6	2,308.1	270.7	3,139.1	24.9	7,775.2	
	09.	117.9	401.6	396.6	242.3	54.2	236.7	524.5	2,261.7	264.0	3,162.7	20.8	7,683.0	
	10.	127.0	521.0	417.2	242.8	51.7	286.4	607.8	2,270.1	263.4	3,182.9	19.9	7,990.2	
	11.	105.0	491.6	408.1	248.9	80.1	322.9	569.4	2,359.2	263.6	3,247.4	19.2	8,115.4	
	12.	94.9	520.2	399.6	255.6	58.1	190.1	523.9	2,313.6	251.1	3,431.4	18.0	8,056.6	

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarni i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani ...

Bilješka:

Prenosivi depoziti su raspoloživi na zahtjev bez naknada i ograničenja, mogu se direktno upotrijebiti za plaćanja trećim licima, posebni štedni računi s kojih je dozvoljen prenos sredstava na prenosive depozite.

T15: Sektorska struktura ostalih depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	DEPOZITI SVIH DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA											Ukupno
		Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada opština	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3 + ... + 13
2006.	12.	22.7	222.3	35.6	33.0	42.4	168.3	405.0	516.0	50.9	3,246.9	15.1	4,758.1
2007.	12.	11.8	1,457.4	56.4	47.4	124.0	217.5	537.8	595.4	59.8	3,854.2	18.9	6,980.7
2008.	12.	16.0	1,211.7	21.3	50.1	101.5	334.0	758.5	743.7	78.1	3,647.0	8.2	6,970.0
2009.	12.	4.7	725.3	20.9	48.8	61.7	478.8	753.5	606.0	100.5	4,062.0	14.8	6,877.0
2010.	12.	22.5	383.2	16.8	41.2	49.2	438.8	825.0	504.5	91.2	4,580.4	19.6	6,972.4
2011.	12.	62.8	237.8	24.0	30.0	41.7	567.5	816.3	471.5	79.1	5,134.1	9.2	7,474.1
2012.	12.	31.7	242.0	21.4	27.6	31.0	598.3	778.9	537.8	87.1	5,639.9	23.0	8,018.8
2013.	12.	62.7	170.8	21.0	26.6	35.0	651.4	724.0	531.1	100.3	6,137.1	17.1	8,477.3
2014.	12.	127.1	266.0	36.8	36.0	32.0	674.0	669.6	529.3	115.6	6,579.3	16.6	9,082.5
2015.	12.	129.7	224.7	25.0	36.3	31.9	693.0	688.7	501.9	120.7	7,023.2	17.0	9,492.1
2016.	12.	73.4	226.3	26.4	22.3	34.7	771.4	695.9	474.2	123.4	7,229.7	17.6	9,695.5
2016.	01.	138.9	202.4	25.3	32.7	39.3	714.1	698.9	481.3	118.6	7,041.5	15.7	9,508.6
	02.	136.1	208.5	26.8	39.5	36.0	695.0	696.0	467.8	114.9	7,041.7	16.2	9,478.5
	03.	85.9	200.1	26.8	39.0	36.4	684.4	688.3	479.2	112.9	7,089.5	21.6	9,464.1
	04.	67.4	213.2	26.9	41.5	35.1	696.4	694.1	494.4	111.0	7,086.1	17.6	9,483.6
	05.	64.3	217.0	21.9	40.8	41.5	693.5	687.1	484.4	111.5	7,042.7	15.9	9,420.7
	06.	65.0	219.3	21.8	40.6	40.3	703.1	670.2	485.4	120.4	7,043.4	20.7	9,430.5
	07.	64.0	218.7	21.9	39.9	36.0	710.6	600.0	485.8	119.9	7,035.7	20.1	9,352.6
	08.	93.6	219.3	21.1	36.6	42.5	726.7	583.6	491.4	119.3	7,084.4	22.2	9,440.6
	09.	107.1	222.9	24.2	35.8	32.3	725.0	649.3	494.2	125.1	7,090.6	22.2	9,528.6
	10.	78.1	224.0	22.5	35.6	37.0	736.6	597.5	492.9	120.9	7,104.7	23.4	9,473.3
	11.	74.7	237.2	27.9	30.1	42.2	736.6	669.2	477.8	119.7	7,130.5	18.4	9,564.3
	12.	73.4	226.3	26.4	22.3	34.7	771.4	695.9	474.2	123.4	7,229.7	17.6	9,695.5

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani ...

Bilješka:

Ostali depoziti dozvoljavaju automatsko povlačenje sredstava ali ne i plaćanje trećim licima, štedne i oročene depozite, ostale depozite - ostalo.

T16: Sektorska struktura kratkoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA												Ukupno
		Kreditni institucijama BiH	Kreditni vladama entiteta	Kreditni vladama kantona	Kreditni vladama općina	Kreditni fondovima socijalne zaštite	Kreditni ostalim finansijskim institucijama	Kreditni nefinansijskim javnim preduzećima	Kreditni nefinansijskim privatnim preduzećima	Kreditni neprofitnim organizacijama	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13	
2006.	12.	0.1	6.2	2.2	1.4	0.1	30.1	77.6	1,453.4	11.8	466.6	7.5	2,057.0	
2007.	12.	0.0	6.3	2.3	0.3	0.0	53.5	73.8	1,819.0	17.0	564.5	4.6	2,541.4	
2008.	12.	0.0	6.0	2.3	10.4	0.1	69.8	76.5	2,579.8	32.8	645.7	4.2	3,427.5	
2009.	12.	3.2	8.7	2.2	31.7	33.5	33.4	80.0	2,459.8	10.6	716.4	12.0	3,391.5	
2010.	12.	0.1	6.1	2.3	21.9	40.6	28.1	69.1	2,624.0	13.5	801.9	7.1	3,614.8	
2011.	12.	0.0	11.9	1.4	21.5	26.0	37.4	70.1	2,935.2	5.9	858.4	4.2	3,972.1	
2012.	12.	0.0	2.6	0.7	22.2	9.9	41.1	73.8	3,188.4	6.7	919.5	6.3	4,271.2	
2013.	12.	0.0	12.9	0.6	40.1	35.3	28.5	89.2	3,152.2	5.5	942.2	12.1	4,318.6	
2014.	12.	0.0	26.7	4.0	45.3	26.0	27.4	90.7	2,989.7	4.9	936.4	19.0	4,170.2	
2015.	12.	0.0	72.0	4.8	22.0	39.4	28.3	86.4	2,944.8	4.2	937.0	26.0	4,164.9	
2016.	12.	0.0	48.0	1.6	19.8	8.5	27.2	90.4	3,030.0	7.2	904.9	14.9	4,152.6	
2016.	01.	0.0	64.3	5.2	21.6	35.2	22.7	92.1	2,913.5	6.4	938.2	26.0	4,125.4	
	02.	0.0	60.8	14.2	20.6	22.4	24.6	88.1	2,996.9	6.8	934.8	25.0	4,194.1	
	03.	0.1	62.1	14.8	20.2	22.1	36.1	80.4	2,987.9	6.6	940.5	24.5	4,195.1	
	04.	0.0	45.7	14.9	19.8	13.9	26.0	76.5	3,000.2	6.7	936.0	22.6	4,162.2	
	05.	0.0	46.9	17.6	19.9	9.6	25.5	71.6	2954.6	8.5	922.8	18.6	4,095.7	
	06.	0.0	46.2	16.5	19.1	8.6	36.2	75.7	2998.0	9.5	908.9	18.4	4,137.2	
	07.	0.0	45.9	17.1	18.4	8.7	31.4	76.3	3021.8	9.6	909.2	18.4	4,156.9	
	08.	0.0	53.9	13.9	17.4	60.3	20.9	77.5	2943.3	9.2	905.7	17.6	4,119.7	
	09.	0.0	47.4	14.0	20.4	60.4	21.8	92.5	2,936.9	8.9	897.5	15.1	4,114.8	
	10.	0.0	46.9	8.2	20.4	60.5	21.5	91.9	2,981.8	8.5	910.6	15.3	4,165.6	
	11.	0.0	52.1	3.8	20.2	60.0	22.0	93.1	2,972.9	7.9	904.7	14.7	4,151.3	
	12.	0.0	48.0	1.6	19.8	8.5	27.2	90.4	3,030.0	7.2	904.9	14.9	4,152.6	

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani ...

Bilješka

Do 2006. ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Kratkoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih banaka do jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

T17: Sektorska struktura dugoročnih kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA											Ukupno
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3 + ... + 13
		Krediti institucijama Bih	Krediti vladama entiteta	Krediti vladama kantona	Krediti vladama općina	Krediti fondovima socijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim preduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim preduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	
2006.	12.	0.0	0.4	1.3	56.2	0.6	31.8	167.7	2,592.7	10.3	3,893.0	1.5	6,755.6
2007.	12.	0.7	8.8	1.1	92.3	15.5	77.9	195.0	3,439.2	18.5	5,104.4	0.9	8,954.2
2008.	12.	1.7	95.6	0.9	132.5	13.5	73.9	177.2	4,142.2	19.5	6,051.1	0.5	10,708.6
2009.	12.	1.4	89.2	2.1	155.5	19.7	43.6	185.8	4,186.9	17.4	5,590.8	0.9	10,293.3
2010.	12.	0.1	105.8	40.2	201.6	26.5	27.0	270.8	4,309.5	17.4	5,522.3	9.1	10,530.3
2011.	12.	0.0	233.2	42.8	251.1	38.8	25.4	285.3	4,186.7	12.7	5,846.4	7.5	10,929.9
2012.	12.	0.0	404.3	68.7	289.5	28.4	19.3	313.0	4,248.8	16.3	5,875.2	7.9	11,271.3
2013.	12.	0.0	418.6	77.9	299.4	17.5	23.4	361.5	4,369.0	15.0	6,123.0	2.5	11,707.7
2014.	12.	0.0	465.2	161.2	295.2	77.1	20.0	351.4	4,429.6	9.7	6,491.7	2.3	12,303.3
2015.	12.	0.0	418.3	225.5	281.7	99.0	31.8	310.3	4,473.4	12.5	6,847.2	2.2	12,701.9
2016.	12.	0.0	295.5	231.5	262.0	95.7	25.2	281.5	4,673.3	11.9	7,171.4	0.5	13,048.5
2016.	01.	0.0	407.7	221.5	279.2	96.5	31.2	309.3	4,471.9	13.8	6,813.5	2.1	12,646.9
	02.	0.0	407.9	216.5	276.8	94.0	31.9	302.4	4,487.0	13.6	6,835.6	2.0	12,667.7
	03.	0.0	400.7	213.0	274.6	91.5	30.8	300.8	4,517.5	13.6	6,888.0	2.1	12,732.6
	04.	0.0	388.1	207.9	277.1	89.0	30.6	303.3	4,539.8	13.5	6,935.1	2.0	12,786.5
	05.	0.0	371.6	207.1	274.5	91.0	29.8	302.6	4,501.6	11.9	6,958.7	0.5	12,749.1
	06.	0.0	358.2	205.4	279.8	88.5	31.5	298.9	4,523.7	11.7	7,008.0	0.5	12,806.1
	07.	0.0	351.2	199.2	277.0	106.2	30.9	298.3	4,575.4	11.5	7,022.3	0.5	12,872.4
	08.	0.0	344.1	194.9	273.3	103.9	30.9	296.2	4,549.8	11.3	7,043.5	0.5	12,848.4
	09.	0.0	325.0	229.1	272.0	104.6	30.0	293.3	4,561.5	11.0	7,080.6	0.5	12,907.6
	10.	0.0	315.8	229.3	268.2	102.0	29.5	289.4	4,541.1	11.8	7,118.0	1.4	12,906.6
	11.	0.0	309.3	235.4	264.9	99.5	28.0	287.8	4,608.4	12.1	7,151.3	0.5	12,997.2
	12.	0.0	295.5	231.5	262.0	95.7	25.2	281.5	4,673.3	11.9	7,171.4	0.5	13,048.5

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine.

Vidi bilješku na strani ...

Bilješka:

Do 2006. ukupna potraživanja od svih nivoa vlada i fondova (kratkoročno i dugoročno) prikazana su u tabeli kratkoročnih kredita (kolone 3, 4, 5, 6, 7) u ukupnom iznosu, jer izvorni podaci ne daju ročnu strukturu potraživanja za vlade i fondove. Dugoročni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih institucionalnih banaka preko jedne godine, u domaćoj i stranoj valuti.

T18: Kupovina i prodaja KM**- u hiljadama KM -**

Godina	Mjesec	Prodaja	Kupovina	Saldo	Kumulativ saldo
1	2	3	4	5(3-4)	6
2006.		3,316,074	2,181,712	1,134,362	4,880,802
2007.		3,878,146	2,822,867	1,055,279	5,936,081
2008.		4,933,211	5,564,318	-631,108	5,304,973
2009.		4,197,642	4,234,491	-36,849	5,268,124
2010.		5,273,777	5,014,550	259,227	5,527,351
2011.		5,088,041	5,162,710	-74,669	5,452,682
2012.		5,511,162	5,491,846	19,316	5,471,998
2013.		4,588,615	3,918,598	670,017	6,142,015
2014.		5,065,358	4,379,047	686,312	6,828,327
2015.		5,470,552	4,699,060	771,492	7,599,818
2016.		7,485,849	6,622,039	863,811	8,463,629
2016.	01.	419,251	440,548	-21,297	7,578,521
	02.	435,989	528,476	-92,487	7,486,034
	03.	513,049	489,620	23,429	7,509,464
	04.	608,278	476,553	131,726	7,641,189
	05.	475,741	547,104	-71,363	7,569,826
	06.	566,797	476,337	90,460	7,660,287
	07.	933,565	785,144	148,421	7,808,707
	08.	957,332	734,676	222,656	8,031,363
	09.	741,331	541,566	199,765	8,231,128
	10.	813,443	791,919	21,523	8,252,651
	11.	460,075	351,137	108,938	8,361,589
	12.	560,999	458,959	102,040	8,463,629

T19: Prosječne obavezne rezerve

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obavezne rezerve*	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Razlika
1	2	3	4	5	6=5-4
2008.		17,320,130	2,961,865	3,630,571	668,706
2009.		16,194,265	1,754,398	3,010,417	1,256,019
2010.		15,617,849	1,624,905	3,154,793	1,529,888
2011.		15,227,393	1,323,886	2,959,315	1,635,429
2012.		14,755,574	1,257,850	2,711,013	1,453,163
2013.		15,162,241	1,290,758	3,103,865	1,813,107
2014.		15,999,278	1,370,137	3,577,824	2,207,688
2015.		16,664,525	1,432,593	3,770,500	2,337,907
2016.		18,494,243	1,734,081	4,057,613	2,323,532
2016.	01.	17,382,721	1,504,274	4,110,684	2,606,410
	02.	17,255,339	1,492,001	4,071,968	2,579,967
	03.	17,205,002	1,489,635	3,985,339	2,495,704
	04.	17,222,773	1,492,629	4,007,355	2,514,726
	05.	17,256,308	1,497,435	3,980,385	2,482,950
	06.	17,335,400	1,505,667	3,975,296	2,469,629
	07.	19,259,784	1,925,978	3,964,489	2,038,511
	08.	19,496,034	1,949,603	4,016,769	2,067,165
	09.	19,732,227	1,973,223	4,082,200	2,108,977
	10.	19,752,708	1,975,271	4,156,445	2,181,174
	11.	19,961,910	1,996,191	4,152,193	2,156,002
	12.	20,070,713	2,007,071	4,188,236	2,181,165

Bilješka:

Od 1. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%.

Od 1. jula 2016. godine CBBiH primjenjuje nove stope za obračun naknade na sredstva na računu rezervi banaka: Centralna banka BiH na računu rezervi komercijalne banke u obračunskom periodu ne obračunava naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Od 1. maja 2015. godine Centralna banka obračunava naknadu banci na iznos sredstava te banke na računu rezervi kod Centralne banke u obračunskom periodu, kako slijedi:

- na iznos obavezne rezerve – prosjek EONIA-e koji je u istom periodu zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih poena, ili minimum nula,

- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – nulta stopa naknade.

Nulta stopa naknade na obavezu rezervu primjenjuje se u slučaju da je prosječna EONIA umanjena za 10 baznih poena imala negativnu vrijednost.

Od 1. septembra 2014. stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70% ili minimum nula, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope ili minimum nula.

Od 1. avgusta 2011. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70%, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope.

Od 1. februara 2011. g stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dostiže do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dostiže preko jedne godine ostala nepromjenjena.

Od 1. jula 2010. godine stopa naknade na iznos obavezne rezerve je promjenjena i obračunava se na osnovu prosjeka kamatne stope koju je u istom periodu ostvarila Centralna banka na "overnight" depozite, dok je stopa naknade na iznos sredstava iznad obavezne rezerve ostala nepromjenjena.

Od 1. maja 2009. god. stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dostiže preko jedne godine iznosi 7%.

Od 1. aprila 2009. god. stopa naknade se utvrđuje: - na iznos sredstava koji je banka dužna da drži kao obavezne rezerve po stopi 0.50%, - na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koja se utvrđuje na osnovu prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. januara 2009. g stopa obavezne rezerve je 14% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dostiže do jedne godine, a 10% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dostiže preko jedne godine.

Od 1. oktobra 2008. god. stopa obavezne rezerve je smanjena sa 18% na 14%.

Od 1. januara 2008. god. stopa obavezne rezerve je povećana sa 15% na 18%.

*Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva u domaćoj i drugim valutama izraženi u KM.

T20: Transakcije u platnom prometu

- u milionima KM -

Godina	Mjesec	RTGS		ŽIROKLIRING		UKUPNO	
		br. transakcija	iznos	br. transakcija	iznos	br. transakcija	iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2006.		591,823	37,280	24,309,113	10,448	24,900,936	47,728
2007.		704,702	48,174	27,662,395	12,018	28,367,097	60,193
2008.		766,690	57,335	28,831,882	13,009	29,598,572	70,345
2009.		692,669	52,283	28,346,898	12,175	29,039,567	64,458
2010.		713,755	55,281	31,060,911	12,498	31,774,666	67,779
2011.		760,459	63,608	31,729,367	13,046	32,489,826	76,653
2012.		763,522	68,310	33,073,839	13,223	33,837,361	81,533
2013.		773,099	63,232	35,026,526	13,373	35,799,626	76,605
2014.		821,897	73,897	37,108,440	13,961	37,930,337	87,858
2015.		874,575	70,655	38,212,073	14,451	39,086,648	85,106
2016.		935,319	72,876	39,068,883	15,509	40,004,202	88,380
2016.	01.	61,428	4,634	2,758,899	1,026	2,820,327	5,660
	02.	69,090	5,173	3,162,753	1,181	3,231,843	6,353
	03.	77,248	5,870	3,352,198	1,286	3,429,446	7,156
	04.	77,383	5,847	3,232,082	1,295	3,309,465	7,142
	05.	74,986	5,701	3,206,063	1,270	3,281,049	6,971
	06.	79,334	6,069	3,340,414	1,329	3,419,748	7,398
	07.	79,611	5,807	3,205,704	1,265	3,285,315	7,071
	08.	81,492	6,604	3,371,203	1,370	3,452,695	7,968
	09.	81,622	6,596	3,282,981	1,355	3,364,603	7,950
	10.	79,148	6,422	3,302,032	1,320	3,381,180	7,742
	11.	79,500	6,407	3,254,613	1,328	3,334,113	7,736
	12.	94,477	7,747	3,599,941	1,485	3,694,418	9,233

T21: Platni bilans Bosne i Hercegovine

- u milionima KM -

Godina	TEKUĆI I KAPITALNI RAČUN					Ukupno	FINANSIJSKI RAČUN	NETO GREŠKE I PROPUSTI
	Tekući račun				Kapitalni račun			
	Roba	Usluge	Primarni dohodak	Sekundarni dohodak				
2007.	-8,747	2,129	670	3,901	415	-1,632	-1,766	-134
2008.	-10,472	2,186	943	3,827	383	-3,132	-3,300	-167
2009.	-7,632	1,748	955	3,341	350	-1,238	-1,131	107
2010.	-7,426	1,953	413	3,529	389	-1,142	-957	184
2011.	-8,080	1,847	211	3,540	357	-2,127	-2,039	88
2012.	-8,002	1,849	204	3,679	336	-1,934	-1,799	135
2013.	-7,316	1,857	350	3,694	337	-1,078	-875	203
2014.	-8,101	1,923	203	3,969	442	-1,564	-1,406	159
2015.	-7,418	2,086	135	3,621	402	-1,174	-1,061	113
2016.	-7,199	2,151	160	3,578	355	-955	-783	172
2012. Q1	-1,798	393	98	828	76	-403	-537	-134
Q2	-1,924	476	-108	930	80	-546	-410	135
Q3	-2,256	552	100	944	91	-569	-419	150
Q4	-2,024	427	115	978	89	-416	-432	-16
2013. Q1	-1,661	395	81	837	78	-270	-432	-162
Q2	-1,676	498	-108	926	80	-279	-215	65
Q3	-1,922	537	128	951	91	-214	-7	207
Q4	-2,058	426	248	980	89	-314	-222	93
2014. Q1	-1,795	453	81	833	76	-352	-462	-110
Q2	-1,967	453	-86	989	85	-526	-357	169
Q3	-2,190	569	62	1,071	153	-336	-166	170
Q4	-2,150	448	147	1,076	128	-351	-420	-70
2015. Q1	-1,620	433	47	892	111	-137	-340	-203
Q2	-1,939	561	-42	915	111	-395	-364	30
Q3	-1,996	634	-21	902	89	-391	-234	157
Q4	-1,864	458	150	912	92	-251	-123	128
2016. Q1	-1,588	438	39	761	82	-268	-253	16
Q2	-1,898	557	4	923	92	-322	-245	77
Q3	-1,807	617	51	945	91	-103	48	151
Q4	-1,905	539	66	949	90	-262	-333	-72

T22: Platni bilans BiH: Tekući i kapitalni račun

- u milionima KM -

Godina	Ukupno					TEKUĆI RAČUN						KAPITALNI RAČUN			
	Potražuje	Duguje	Saldo	Roba		Usluge		Primarni dohodak		Sekundarni dohodak		Potražuje	Duguje	Saldo	
				Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje	Potražuje	Duguje				
2007.	11.764	13.811	-2.047	3.275	12.022	2.836	707	1.553	883	4.101	200	415	0	415	
2008.	12.543	16.058	-3.515	3.883	14.355	2.968	782	1.656	713	4.036	209	383	0	383	
2009.	11.046	12.634	-1.588	3.560	11.193	2.642	894	1.265	309	3.579	238	350	0	350	
2010.	12.200	13.731	-1.531	4.775	12.201	2.757	804	881	468	3.787	257	389	0	389	
2011.	13.157	15.640	-2.483	5.776	13.856	2.628	781	935	725	3.818	278	357	0	357	
2012.	13.313	15.582	-2.269	5.844	13.846	2.639	790	873	669	3.957	277	336	0	336	
2013.	13.873	15.288	-1.415	6.427	13.743	2.610	753	863	512	3.973	279	337	0	337	
2014.	14.519	16.525	-2.006	6.620	14.721	2.680	757	953	750	4.266	298	442	0	442	
2015.	14.776	16.352	-1.576	6.968	14.385	2.917	831	931	797	3.960	339	402	0	402	
2016.	15.417	16.727	-1.310	7.582	14.781	3.006	855	907	747	3.922	345	355	0	355	
2012. Q1	2.904	3.383	-479	1.284	3.082	526	132	199	101	895	67	76	0	76	
Q2	3.487	4.113	-626	1.601	3.525	670	194	218	326	998	68	80	0	80	
Q3	3.589	4.249	-660	1.491	3.747	848	296	233	133	1.017	73	91	0	91	
Q4	3.333	3.838	-505	1.467	3.491	595	168	223	109	1.047	70	89	0	89	
2013. Q1	3.082	3.430	-348	1.437	3.098	533	138	206	125	906	70	78	0	78	
Q2	3.646	4.005	-359	1.748	3.424	684	186	217	325	996	70	80	0	80	
Q3	3.689	3.994	-305	1.630	3.552	808	271	231	103	1.019	68	91	0	91	
Q4	3.455	3.859	-403	1.611	3.669	585	159	208	-40	1.051	71	89	0	89	
2014. Q1	3.198	3.626	-428	1.485	3.279	586	133	224	144	903	70	76	0	76	
Q2	3.582	4.193	-611	1.643	3.610	641	188	238	324	1.060	71	85	0	85	
Q3	3.989	4.478	-489	1.736	3.927	845	276	257	195	1.151	80	153	0	153	
Q4	3.750	4.228	-479	1.755	3.905	607	160	234	87	1.153	76	128	0	128	
2015. Q1	3.393	3.642	-248	1.610	3.230	580	147	239	192	964	72	111	0	111	
Q2	3.723	4.228	-505	1.743	3.682	757	197	219	262	1.003	88	111	0	111	
Q3	4.004	4.484	-480	1.811	3.807	953	318	250	271	990	88	89	0	89	
Q4	3.656	3.998	-343	1.803	3.666	627	169	223	72	1.003	91	92	0	92	
2016. Q1	3.267	3.617	-350	1.615	3.203	590	152	216	177	847	85	82	0	82	
Q2	3.897	4.312	-414	1.921	3.819	752	195	217	213	1.007	84	92	0	92	
Q3	4.209	4.403	-194	1.977	3.784	952	335	251	200	1.029	84	91	0	91	
Q4	4.044	4.395	-351	2.069	3.974	712	172	223	157	1.040	91	90	0	90	

T23: Platni bilans BiH: Finansijski račun

- u milionima KM -

Godina	FINANSIJSKI RAČUN				Ukupno*
	Direktne investicije	Portfolio investicije	Ostale investicije	Rezervna aktiva	
2007.	-2,560	4	-453	1,242	-1,766
2008.	-1,315	29	-1,551	-462	-3,300
2009.	-344	274	-957	-104	-1,131
2010.	-532	173	-857	258	-957
2011.	-674	46	-1,378	-33	-2,039
2012.	-506	19	-1,384	73	-1,799
2013.	-342	144	-1,387	709	-875
2014.	-755	107	-1,470	712	-1,406
2015.	-433	109	-1,618	881	-1,061
2016.	-483	164	-1,395	930	-783
2012. Q1	-26	-6	-191	-314	-537
Q2	-134	45	-91	-230	-410
Q3	-107	-18	-688	394	-419
Q4	-240	-2	-413	224	-432
2013. Q1	-295	51	-20	-168	-432
Q2	-164	26	-317	241	-215
Q3	4	21	-479	447	-7
Q4	113	46	-570	189	-222
2014. Q1	-239	13	-76	-161	-462
Q2	-218	31	-333	163	-357
Q3	-108	-20	-663	625	-166
Q4	-191	83	-397	85	-420
2015. Q1	-98	-13	-177	-52	-340
Q2	-199	-44	-334	213	-364
Q3	-110	76	-578	378	-234
Q4	-25	90	-530	342	-123
2016. Q1	-161	1	-30	-62	-253
Q2	-32	46	-410	152	-245
Q3	-132	82	-595	692	48
Q4	-157	35	-360	148	-333

*Vrijednost pod stavkom Ukupno uključuje i vrijednosti finansijskih derivativa.

T24: Servisiranje vanjskog duga sektora vlade

- hiljadama KM -

Kreditor	2011.	2012.	2013.	2014.	2015	2016		
						Glavnica	Kamata	Ukupno
Javni kreditori								
Međunarodne i regionalne organizacije								
Evropska investicijska banka	269,064	339,601	617,207	693,718	515,617	529,726	118,290	648,016
Evropska banka za obnovu i razvoj	226,021	290,493	559,130	620,692	425,697	455,155	94,569	549,724
Svjetska banka - IDA	30,871	38,236	40,804	51,583	59,051	58,951	20,395	79,346
Svjetska banka - IBRD ¹⁾	72,598	75,034	90,998	112,436	121,045	106,003	6,890	112,893
Razvojna banka Vijeća Evrope ¹⁾	43,102	49,547	51,296	56,489	67,968	65,737	38,826	104,563
Medunarodni fond za razvoj poljoprivrede	48,164	51,290	45,057	43,490	51,235	42,910	9,925	52,836
MMF	651	991	1,818	3,086	4,112	3,702	1,039	4,740
EUROFIMA	1,932	2,341	6,412	2,902	3,784	3,540	573	4,113
Evropska komisija	15,463	64,134	318,723	338,799	106,677	166,489	13,010	179,498
Vlada i vladine agencije	8,398	0	0	0	0	0	0	0
Pariski klub ¹⁾	4,844	8,919	4,022	11,907	11,824	7,823	3,911	11,735
Saudijski fond za razvoj	43,043	49,108	58,077	73,026	89,919	74,572	23,721	98,293
Ostala bilateralna ²⁾	28,470	30,493	31,746	33,811	38,344	29,420	11,486	40,906
Privatni kreditori								
Londoni klub ¹⁾	2,607	3,050	4,808	4,505	6,698	5,911	1,907	7,818
Ostala bilateralna ²⁾	11,966	15,566	21,523	34,710	44,877	39,241	10,327	49,568
Londoni klub ¹⁾	70,927	73,682	67,604	67,177	65,706	73,046	2,044	75,090
Ukupno	339,992	413,283	684,810	760,895	581,323	602,772	120,334	723,106

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

¹⁾Dug nastao prije 1992.

²⁾Ostala bilateralna sadrži sljedeće kreditore: Fortis banka, Vlada Japana, OPEC, KFW, Vlada Španije, Izvoz-Uvoz Banka Koreje (EximBank), Austrijska banka, Belgija, Banka za rad i privredu (BAWAG), Raiffaisen banka.

T25: Vanjski dug opšte vlade BiH po kreditorima**

- u hiljadama KM -

Kreditor	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	31.12.2016*
Javni kreditori								
Međunarodne i regionalne organizacije:								
Evropska investicijska banka	368,263	537,870	704,579	973,305	1,197,893	1,461,725	1,549,248	1,762,048
Evropska banka za obnovu i razvoj	357,804	427,819	481,540	677,713	895,992	1,012,997	982,148	947,254
Svjetska banka - IDA	1,497,460	1,738,590	1,803,033	1,769,456	1,692,110	1,804,537	1,931,027	1,964,849
Svjetska banka - IBRD ¹⁾	571,289	657,000	694,148	677,664	624,593	715,638	854,582	843,766
Evropska razvojna banka	31,834	35,843	37,180	36,776	35,180	63,239	74,890	80,361
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede	56,108	64,100	68,235	70,302	69,067	74,676	78,478	78,609
Međunarodni monetarni fond	388,705	767,071	784,851	950,444	851,771	1,061,656	1,036,624	1,028,123
EUROFIMA ¹⁾	13,146	7,839	0	0	0	0	0	0
Evropska komisija	78,233	74,322	70,410	62,587	250,346	242,523	234,700	226,876
Ostalo ²⁾	10,295	14,163	14,033	12,690	13,644	20,460	43,912	92,046
Vlada i vladine agencije								
Saudijski razvojni fond	24,605	24,519	33,780	49,628	68,419	86,457	101,893	103,034
Pariski klub ¹⁾	828,455	834,959	825,224	781,672	755,540	815,779	771,129	747,450
Japan	57,642	69,858	73,248	62,324	48,251	47,081	51,160	68,319
Kuvaj ¹⁾	29,381	30,829	28,997	27,971	24,212	23,485	15,541	24,854
Ostalo ^{3,4)}	198,101	316,369	395,378	446,030	468,033	498,354	511,800	534,955
Privatni kreditori								
Londoni klub ¹⁾	651,298	599,205	541,875	479,306	416,737	354,168	291,599	218,554
Ostalo	73,717	90,687	106,621	133,936	151,182	159,511	162,516	149,563
Ukupno	5,236,336	6,291,044	6,663,132	7,211,804	7,562,971	8,442,288	8,691,248	8,870,661

Izvor: Izvještaj Ministarstva finansija i trezora BiH

BiHeska: Stanje duga na kraju perioda Q4 predstavlja stanje duga na kraju godine. Stanje duga je dobijeno prenatunom valute u kojoj je kredit ugovoren u KM po kursnoj listi

CBBiH važećoj za posmatrani datum

1) Dug nastao prije 1992.

2) Uključuje OPEC fond.

3) Uključuje i direktno zaduženje entitetskih vlada.

4) Ova kategorija uključuje: BAWAG, Izvozno-uvoznu banku Koreje, KFW, Vlade Belgije i Španije

5) Uključuje stari i novi dug

* Preliminarni podaci

** Podaci revidirani u skladu s primljenim izvještajem od Ministarstva finansija i trezora BiH od 17.02.2017. i uključuju kredit JP Putevi RS i direktan dug Brečko Distrikta.

T26: Devizne rezerve CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Bruto devizne rezerve							Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
		Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire				
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2006.	12.	0.0	0.6	55.2	5,002.7	0.0	393.3	5,451.7	5,450.7	5,182.6	268.1
2007.	12.	0.0	0.4	40.1	5,971.1	80.7	606.2	6,698.5	6,697.6	6,303.9	393.7
2008.	12.	0.0	0.4	212.2	4,727.9	49.9	1,305.3	6,295.7	6,294.8	5,727.5	567.3
2009.	12.	63.3	5.7	107.4	3,298.0	2.2	2,735.4	6,212.1	6,211.2	5,705.5	505.7
2010.	12.	66.9	0.0	102.2	3,000.8	2.7	3,285.1	6,457.7	6,456.3	5,969.6	486.8
2011.	12.	151.3	1.1	93.6	4,385.6	0.0	1,792.0	6,423.6	6,422.5	5,915.1	507.4
2012.	12.	159.0	4.5	133.2	2,334.5	0.0	3,877.4	6,508.6	6,507.4	5,987.0	520.4
2013.	12.	164.1	2.7	91.6	2,217.6	0.0	4,592.3	7,068.3	7,067.3	6,659.2	408.1
2014.	12.	182.7	5.2	71.8	2,181.7	0.0	5,384.1	7,825.6	7,824.5	7,293.1	531.4
2015.	12.	182.3	3.8	128.5	1,003.6	0.0	7,288.1	8,606.3	8,605.0	8,064.6	540.4
2016.	12.	205.1	2.6	194.8	2,970.4	0.0	6,158.2	9,531.1	9,529.0	8,926.3	602.6
2016.	01.	192.2	3.8	100.5	937.4	0.0	7,404.0	8,637.7	8,636.4	8,046.2	590.2
	02.	211.2	3.9	100.1	656.0	0.0	7,603.2	8,574.5	8,573.3	7,950.8	622.5
	03.	204.3	3.8	106.1	1,184.0	0.0	7,095.2	8,593.3	8,591.3	7,974.2	617.1
	04.	213.0	3.8	111.3	1,966.5	0.0	6,411.5	8,706.1	8,704.5	8,108.8	595.7
	05.	204.7	1.2	123.8	2,271.3	0.0	6,035.2	8,636.3	8,635.1	8,034.6	600.5
	06.	223.8	3.9	129.1	2,357.5	0.0	6,058.4	8,772.7	8,771.5	8,125.7	645.8
	07.	228.2	6.6	135.4	2,633.0	0.0	5,938.7	8,941.9	8,939.1	8,283.3	655.8
	08.	220.0	4.0	151.0	2,834.5	0.0	5,930.3	9,139.8	9,137.4	8,495.5	641.9
	09.	220.2	2.7	156.7	2,943.2	0.0	6,122.6	9,445.3	9,443.5	8,797.5	646.0
	10.	219.6	2.7	163.3	2,880.7	0.0	6,079.9	9,346.2	9,343.3	8,722.2	621.1
	11.	208.2	2.6	171.9	2,856.0	0.0	6,181.6	9,420.3	9,417.5	8,824.7	592.8
	12.	205.1	2.6	194.8	2,970.4	0.0	6,158.2	9,531.1	9,529.0	8,926.3	602.6

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000), od januara 2006. godine

Bilješka: Bruto devizne rezerve čine stanja bilansnih pozicija kratkoročne strane aktive CBBiH (zlato, raspolaganje CBBiH SDR, devize u trezoru CBBiH, prenosivi depoziti u stranoj valuti kod nerezidentnih banaka i ostalo) i investiranja u vrijednosne papire od jula 2006. po odluci Investicionog komiteta CBBiH. Neto devizne rezerve predstavljaju razliku između bruto deviznih rezervi i obaveza prema nerezidentima. Monetarnu pasivu CBBiH čine novac izvan monetarnih vlasti i depoziti rezidenata kod monetarnih vlasti. Neto strana aktiva CBBiH predstavlja razliku između neto deviznih rezervi i monetarne pasive CBBiH.

T27: Vanjskotrgovinska razmjena BiH

- u milionima KM -

Godina	Mjesec	Izvoz robe	Uvoz robe	Saldo izvoza i uvoza robe	Pokrivenost uvoza izvozom u %
1	2	3	4	5=(3-4)	6=(3/4)x100
2006.		5,164	11,389	-6,224	45.3
2007.		5,937	13,898	-7,962	42.7
2008.		6,712	16,293	-9,581	41.2
2009.		5,530	12,348	-6,818	44.8
2010.		7,096	13,616	-6,521	52.1
2011.		8,222	15,525	-7,303	53.0
2012.		7,858	15,253	-7,395	51.5
2013.		8,380	15,170	-6,790	55.2
2014.		8,682	16,199	-7,518	53.6
2015.		8,987	15,852	-6,864	56.7
2016.		9,417	16,139	-6,723	58.3
2016.	01.	632	922	-290	68.5
	02.	719	1,237	-518	58.1
	03.	770	1,369	-599	56.2
	04.	802	1,436	-635	55.8
	05.	751	1,305	-554	57.5
	06.	841	1,453	-612	57.9
	07.	774	1,343	-568	57.7
	08.	746	1,328	-582	56.2
	09.	829	1,419	-590	58.4
	10.	830	1,433	-603	57.9
	11.	891	1,397	-506	63.8
	12.	832	1,497	-665	55.6

Bilješka: Korišteni su najnoviji podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine o vrijednosti uvoza robe po specijalnom sistemu trgovine i nisu uključena prilagođenja obuhvata i vrijednosti koja se rade u svrhu izvještavanja o platnom bilansu.

T28: BiH izvoz po zemljama destinacije

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Njemačka	Hrvatska	Srbija*	Italija	Slovenija	Austrija	Crna Gora*	Druge zemlje	Ukupno
2006.		668,733	965,258	681,764	713,413	629,633	313,807	-	1,191,688	5,164,296
2007.		762,169	1,090,120	770,717	779,102	645,369	369,608	155,707	1,363,793	5,936,584
2008.		913,488	1,156,836	942,277	843,065	614,875	415,224	231,444	1,594,482	6,711,690
2009.		814,110	944,144	741,441	702,356	463,129	325,370	229,506	1,311,143	5,531,199
2010.		1,085,936	1,070,626	894,775	862,022	611,744	470,584	310,180	1,789,638	7,095,505
2011.		1,215,957	1,204,440	1,001,879	963,546	706,818	619,042	300,430	2,210,001	8,222,112
2012.		1,210,103	1,165,019	710,002	939,241	653,304	654,764	249,230	2,276,299	7,857,962
2013.		1,310,844	1,194,637	766,745	1,003,294	686,503	687,565	270,745	2,459,942	8,380,275
2014.		1,317,490	955,047	800,690	1,195,438	697,785	755,827	293,818	2,665,647	8,681,742
2015.		1,412,906	925,166	770,695	1,214,930	748,870	743,062	262,844	2,908,721	8,987,194
2016.		1,479,411	985,360	822,846	1,131,096	807,200	730,590	240,704	3,219,408	9,416,616
2016.	01.	115,705	54,552	36,235	93,984	53,320	52,627	11,245	214,043	631,711
	02.	130,567	69,403	49,844	93,936	65,876	60,990	15,910	232,242	718,768
	03.	127,607	82,059	62,097	93,648	65,518	59,578	17,785	261,259	769,550
	04.	130,384	98,113	67,742	94,670	62,831	63,613	21,460	262,861	801,672
	05.	126,752	80,657	59,500	93,717	65,635	61,377	22,290	240,868	750,796
	06.	124,056	91,848	69,723	104,809	68,932	68,704	23,258	289,970	841,300
	07.	123,464	92,677	73,414	99,362	64,793	58,842	19,204	242,451	774,206
	08.	117,064	78,229	77,083	65,042	64,371	61,599	20,175	262,715	746,277
	09.	122,524	74,930	77,771	92,293	75,905	63,188	24,100	297,946	828,659
	10.	126,392	79,493	81,591	100,348	73,612	65,621	20,772	282,161	829,990
	11.	126,476	87,323	84,930	103,042	77,756	67,246	21,997	322,616	891,386
	12.	108,420	96,076	82,919	96,247	68,650	47,205	22,506	310,276	832,299

Bilješka: Kao kriterij za prikazivanje zemlje izvoza korišten je procenat učešća izvoza u tu zemlju u odnosu na ukupan bh. izvoz za 2010. U skladu s prethodno navedenim, sve zemlje u koje je izvoz veći od 4% ukupnog bh. izvoza u 2010. iskazane su posebno, dok su ostale zemlje prikazane u koloni "Druge zemlje".

*Do 12. 2. 2007. podaci o izvozu u Srbiju i Crnu Goru su prikazani kao izvoz u Srbiju, a od tog datuma se Srbija i Crna Gora prikazuju kao zasebne zemlje.

T29: BiH Uvoz po zemljama porijekla

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Hrvatska	Srbija*	Njemačka	Italija	Ruska Federacija	Slovenija	Kina	Austrija	SAD	Madarska	Druge zemlje	Ukupno
2006.		1,946,914	1,116,167	1,417,257	1,020,542	254,626	860,684	391,090	456,213	220,622	394,682	3,309,988	11,388,785
2007.		2,449,198	1,408,588	1,742,880	1,255,982	277,902	884,579	597,930	535,957	298,658	478,958	3,967,610	13,898,242
2008.		2,779,927	1,726,195	1,914,630	1,520,914	344,006	963,337	748,615	606,290	524,553	719,598	4,444,452	16,292,516
2009.		1,855,136	1,283,006	1,395,705	1,243,234	865,684	758,953	557,106	455,395	325,140	401,304	3,214,517	12,355,179
2010.		2,058,946	1,429,477	1,424,980	1,210,391	1,189,105	808,852	655,539	489,083	485,491	416,780	3,447,593	13,616,238
2011.		2,226,507	1,465,645	1,648,403	1,381,687	1,635,091	828,564	774,881	491,679	626,711	379,214	4,067,045	15,525,428
2012.		2,202,545	1,431,534	1,725,796	1,429,362	1,493,885	803,360	816,377	504,094	388,173	412,951	4,044,863	15,252,942
2013.		1,956,353	1,485,608	1,734,842	1,482,256	1,505,995	754,344	914,082	519,291	384,852	441,535	3,990,634	15,169,793
2014.		1,851,693	1,629,521	1,869,564	1,653,565	1,292,467	763,235	1,359,548	532,109	475,375	433,638	4,338,562	16,199,278
2015.		1,673,161	1,728,490	1,914,225	1,758,289	910,072	773,559	1,091,670	560,924	441,158	411,579	4,588,564	15,851,692
2016.		1,617,692	1,828,073	1,998,877	1,899,614	707,993	831,403	1,091,966	556,399	327,745	405,278	4,874,287	16,139,326
2016.	01.	85,704	107,387	129,052	134,712	128,372	139,672	159,864	148,814	145,247	146,571	140,987	151,310
	02.	105,173	135,825	169,711	170,642	144,451	147,506	147,874	156,839	166,495	161,984	158,075	163,498
	03.	113,690	169,751	178,954	175,770	164,394	172,285	166,228	164,785	179,880	181,649	158,489	173,000
	04.	108,889	139,892	162,075	176,203	164,566	177,504	168,351	126,956	158,474	175,470	163,292	177,941
	05.	41,836	50,156	31,465	102,230	29,251	86,675	64,220	64,489	41,419	32,907	63,576	99,769
	06.	49,380	60,893	71,228	74,301	68,094	81,889	73,850	62,037	74,285	72,441	68,837	74,167
	07.	67,899	87,605	104,328	81,209	90,616	96,966	88,158	93,287	100,959	93,762	93,793	93,384
	08.	31,495	41,976	51,051	48,142	45,695	52,389	43,806	44,781	49,828	48,621	47,785	50,828
	09.	13,881	21,362	26,607	22,038	28,497	31,325	22,792	32,506	35,254	21,583	33,753	38,149
	10.	23,999	31,618	30,864	34,492	32,007	34,768	34,207	34,617	38,178	36,192	37,013	37,324
	11.	279,852	390,427	413,372	416,740	408,935	432,493	373,347	398,725	429,038	461,579	431,791	437,990
	12.	921,798	1,236,892	1,368,707	1,436,478	1,304,879	1,453,471	1,342,699	1,327,837	1,419,057	1,432,758	1,397,390	1,497,360

Bilješka: Kao kriterij za prikazivanje zemlje uvoza korišten je procenat učesća uvoza iz te zemlje u odnosu na ukupan BiH uvoz za 2010. U skladu s navedenim, sve zemlje iz kojih je uvoz veći od 3% ukupnog bh. uvoza u 2010. iskazane su posebno, dok su ostale zemlje prikazane u stupcu "Druge zemlje".

* Do 12. 2. 2007. podaci o uvozu iz Srbije uključivali su i uvoz iz Crne Gore, a od tog datuma uvoz iz Crne Gore obuhvaćen je uvozom predstavljenim u koloni "Druge zemlje".

T30: Struktura izvoza i uvoza robe po proizvodima

Grupa proizvoda	Izvoz robe						Uvoz robe					
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ukupno	8 222.1	7 858.0	8 380.3	8 681.7	8 987.3	9 416.6	15 525.4	15 252.9	15 169.8	16 199.3	15 851.9	16 139.3
Životinje i proizvodi životinjskog porijekla	129.0	134.3	127.5	114.6	189.1	171.8	414.6	425.0	442.7	456.7	520.4	488.1
Proizvodi biljnog porijekla	101.7	91.1	128.8	158.9	202.1	264.7	681.8	705.8	663.6	710.3	756.8	765.6
Masti i ulja životinjskog porijekla i biljnog porijekla	58.2	75.9	92.6	93.3	118.6	142.5	146.4	171.9	162.3	150.7	167.3	206.5
Prehrambene preradnine	323.3	336.7	324.9	282.5	307.8	355.3	1 527.1	1 513.9	1 482.8	1 434.2	1 446.5	1 489.7
Proizvodi mineralnog porijekla	1 316.0	872.0	1 091.9	947.1	738.3	747.5	3 456.7	3 229.0	3 045.2	2 813.2	2 258.0	2 015.0
Proizvodi hemijske industrije ili srodnih industrija	570.6	533.2	531.6	604.5	705.0	772.3	1 475.5	1 522.5	1 475.4	1 565.5	1 571.9	1 594.0
Plastične mase, guma i kaučuk	166.0	202.7	229.0	249.2	284.1	319.1	800.4	846.8	858.8	949.6	1 007.3	1 075.0
Koža i krzno	178.9	179.8	170.8	147.2	161.8	155.6	382.1	397.8	426.1	482.3	462.8	465.8
Drvo i proizvodi od drveta	504.4	507.4	579.5	645.0	668.9	729.0	168.2	158.0	165.3	191.3	206.2	237.1
Celuloza, papir i karton i njihovi proizvodi	234.9	224.7	233.5	230.1	260.1	241.2	398.4	353.3	352.3	387.4	387.7	405.4
Tekstil i tekstilni proizvodi	353.1	332.2	371.4	425.2	494.7	507.4	754.9	734.7	827.3	986.2	1 023.5	1 103.2
Obuća, šeširi, kape i slični proizvodi	461.4	476.3	557.2	666.2	639.9	673.4	252.1	251.1	276.7	329.2	335.7	330.1
Proizvodi od kamena, gipsa, cementa i sličnih materijala,	49.3	49.0	52.3	62.7	52.9	65.6	296.9	284.3	280.8	302.9	313.8	340.3
Biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi, drago i poludrago kamenje	12.1	19.7	36.2	12.9	12.1	12.3	14.2	11.5	12.5	13.9	12.7	14.3
Bazni metali i proizvodi od baznih metala	1 934.6	1 908.8	1 753.9	1 749.1	1 652.0	1 571.1	1 384.0	1 330.1	1 399.8	1 500.3	1 536.0	1 574.4
Mašine, aparati, mehanički i električni uređaji	815.1	791.3	859.6	939.5	1 018.1	1 046.3	1 870.2	1 881.1	1 866.6	2 338.0	2 198.3	2 243.7
Transportna sredstva i njihovi dijelovi i pribor	189.0	203.0	260.4	299.9	317.2	319.7	1 053.7	909.9	936.7	1 037.8	1 070.5	1 160.6
Satovi, mjerni, muzički i medicinski instrumenti	19.0	19.5	17.1	17.2	20.6	25.1	191.7	211.7	181.2	192.8	218.8	220.8
Oružje i municija; njihovi dijelovi i pribor	44.5	79.0	63.5	92.1	136.1	171.2	3.7	4.5	7.9	6.3	7.0	10.4
Razni proizvodi	760.1	821.2	898.5	944.4	1 007.7	1 125.2	251.3	309.5	305.0	350.2	350.1	399.0
Umjetnička djela, kolekcionarski predmeti i antikviteti	0.8	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	1.3	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4
Nerazvrstano	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Bilješka:

- Izvor ovih podataka je Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine.

- Podaci su klasifikovani prema Harmonizovanom sistemu kodova Svjetske trgovinske organizacije.

T31: Pregled prosječnih srednjih kurseva KM

Godina	Mjesec	EMU	Hrvatska	Mađarska	Turska	Švicarska	V. Britanija	SAD	Srbija
		EUR	HRK	HUF	TRY	CHF	GBP	USD	RSD
		1	100	100	1	1	1	1	100
2006.		1.955830	26.703006	0.741214	1.090541	1.243337	2.869188	1.559433	2.327066
2007.		1.955830	26.653716	0.778418	1.095670	1.190857	2.858739	1.429542	2.446287
2008.		1.955830	27.072193	0.778567	1.030147	1.233196	2.462700	1.336615	2.406718
2009.		1.955830	26.641714	0.698858	0.904894	1.295257	2.195821	1.406763	2.083674
2010.		1.955830	26.836049	0.710646	0.979613	1.417637	2.280434	1.476950	1.903300
2011.		1.955830	26.296474	0.702511	0.840993	1.589068	2.253721	1.406117	1.918824
2012.		1.955830	26.003868	0.676389	0.845478	1.622699	2.412276	1.522668	1.732491
2013.		1.955830	25.806786	0.658705	0.775940	1.589326	2.304432	1.473557	1.729721
2014.		1.955830	25.619449	0.633710	0.673375	1.610337	2.426325	1.474019	1.668863
2015.		1.955830	25.688577	0.631327	0.650180	1.832914	2.694477	1.762605	1.619915
2016.		1.955830	25.960428	0.627987	0.586378	1.794449	2.396405	1.768011	1.588875
2016.	01.	1.955830	25.547063	0.621633	0.600289	1.789556	2.601235	1.800089	1.597809
	02.	1.955830	25.614570	0.630369	0.598962	1.774315	2.522432	1.760907	1.591798
	03.	1.955830	25.868195	0.628440	0.609762	1.792085	2.506126	1.763368	1.587994
	04.	1.955830	26.088529	0.627680	0.608326	1.789367	2.465692	1.724799	1.592534
	05.	1.955830	26.083784	0.621727	0.589550	1.768876	2.513716	1.728886	1.592696
	06.	1.955830	26.011790	0.623129	0.596471	1.794719	2.484148	1.743092	1.585042
	07.	1.955830	26.093416	0.621967	0.597912	1.800287	2.326581	1.765906	1.585492
	08.	1.955830	26.122516	0.630563	0.588611	1.798182	2.286192	1.743797	1.586007
	09.	1.955830	26.087186	0.633773	0.588171	1.789949	2.297091	1.744021	1.587066
	10.	1.955830	26.049658	0.636784	0.577473	1.796719	2.193704	1.773097	1.587666
	11.	1.955830	26.006607	0.633706	0.551629	1.818895	2.249695	1.809759	1.587767
	12.	1.955830	25.940874	0.626430	0.530160	1.819632	2.315504	1.856330	1.584716

T32: Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade

u milionima KM

	Konsolidirani prihodi				Konsolidirani rashodi				Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit			
	Institucije BiH	FBiH	RS	Brčko	Institucije BiH	FBiH	RS	Brčko					
2006.	801.8	5,177.2	2,525.6	201.0	8,586.4	713.3	4,590.0	2,187.5	174.3	7,546.0	489.6	550.9	
2007.	885.0	5,901.0	2,919.1	241.5	9,832.7	753.9	5,532.4	2,458.9	197.5	8,828.8	745.8	258.1	
2008.	980.7	6,537.5	3,264.5	236.6	10,903.1	876.4	6,651.2	3,003.7	184.5	10,599.6	842.8	-539.3	
2009.	1,086.6	6,074.6	3,080.3	210.9	10,342.5	975.5	6,292.4	3,316.6	189.9	10,664.5	748.0	-1,070.0	
2010.	1,009.8	6,474.1	3,234.6	235.7	10,862.6	996.5	6,324.5	3,410.6	200.4	10,840.3	634.2	-611.9	
2011.	968.6	6,571.2	3,685.6	237.4	11,357.1	983.6	6,449.7	3,372.1	209.1	10,908.7	771.1	-322.7	
2012.	1,045.6	6,642.8	3,652.6	246.1	11,459.5	952.9	6,595.9	3,534.1	215.5	11,170.8	815.7	-526.9	
2013.	1,069.8	6,608.6	3,604.4	232.6	11,406.5	939.0	6,474.5	3,415.1	219.2	10,938.8	1,046.8	-579.2	
2014.	1,109.8	6,972.1	3,769.8	223.7	11,961.7	940.3	6,652.2	3,652.3	219.0	11,350.1	1,166.8	-555.3	
2015.	1,088.4	7,196.5	3,931.3	232.0	12,335.1	935.9	6,843.5	3,700.6	220.1	11,587.0	559.1	188.9	
2012.	Q1	207.6	1,320.0	669.7	49.7	2,230.2	208.6	1,348.7	664.7	36.4	2,241.7	28.8	-40.3
	Q2	292.0	1,476.0	759.0	54.5	2,544.9	239.5	1,446.2	743.6	45.1	2,437.8	31.4	75.6
	Q3	254.6	1,555.1	760.7	76.0	2,605.9	244.4	1,483.1	723.5	63.7	2,474.3	42.9	88.7
	Q4	291.4	1,541.4	830.9	65.9	2,695.8	260.4	1,729.1	898.3	70.2	2,924.2	86.7	-315.2
2013.	Q1	223.3	1,308.9	636.9	47.1	2,200.2	211.7	1,349.8	659.6	40.8	2,245.9	20.5	-66.2
	Q2	288.1	1,533.2	764.2	64.3	2,620.6	233.4	1,448.7	701.4	57.8	2,412.0	32.8	175.7
	Q3	241.1	1,494.2	761.6	61.6	2,542.2	220.5	1,425.0	731.2	59.0	2,419.5	49.4	73.3
	Q4	317.2	1,538.8	854.9	59.7	2,726.9	273.3	1,702.3	854.2	61.6	2,847.9	94.6	-215.6
2014.	Q1	238.3	1,387.7	761.7	49.2	2,416.8	220.9	1,376.7	695.9	39.7	2,313.1	21.8	81.8
	Q2	274.5	1,577.2	744.0	54.4	2,620.4	222.9	1,464.7	746.7	50.5	2,455.0	32.4	133.0
	Q3	256.6	1,602.1	784.7	58.8	2,680.1	220.9	1,528.9	805.6	58.9	2,592.2	56.3	31.5
	Q4	340.1	1,635.5	883.3	61.3	2,878.6	277.6	1,693.7	917.6	69.9	2,917.3	252.2	-290.8
2015.	Q1	241.1	1,440.2	738.2	51.8	2,448.9	215.3	1,378.9	706.6	46.2	2,324.7	24.1	100.1
	Q2	293.0	1,532.0	818.4	57.6	2,670.8	226.1	1,446.6	757.9	47.2	2,447.5	26.5	196.8
	Q3	252.9	1,685.4	850.7	61.8	2,826.7	229.3	1,523.4	803.0	60.1	2,591.8	51.2	183.7
	Q4	301.4	1,642.6	829.5	60.9	2,798.6	265.3	1,793.5	914.3	66.6	3,003.9	137.2	-342.5
2016.	Q1	242.5	1,498.3	706.4	54.9	2,478.4	226.3	1,430.0	687.6	43.1	2,363.4	24.0	91.0
	Q2	288.3	1,622.2	813.1	57.9	2,745.9	230.2	1,521.8	747.5	43.6	2,507.4	51.7	186.7
	Q3	256.6	1,761.1	812.0	62.4	2,867.4	227.9	1,494.9	776.2	41.0	2,515.2	105.3	246.9

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovanje prihoda/rashoda uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoceste RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda i neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T33: Vladine finansije BiH – struktura konsolidiranih prihoda i rashoda

u milionima KM

	Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Konsolidirani prihodi	Kompensacija zaposlenih	Korištenje roba i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava
2006.	4,947.1	2,536.2	1,103.1	8,586.4	2,222.7	1,986.0	108.0	310.4	2,426.5	492.4	7,546.0	489.6
2007.	5,536.5	2,908.9	1,387.3	9,832.7	2,534.7	2,220.9	110.8	378.2	3,030.6	553.5	8,828.8	745.8
2008.	5,946.3	3,568.7	1,388.1	10,903.1	3,022.3	2,462.0	123.6	439.6	3,945.1	607.0	10,599.6	842.8
2009.	5,351.9	3,638.6	1,352.0	10,342.5	3,155.2	2,489.4	123.9	418.5	3,951.0	526.5	10,664.5	748.0
2010.	5,640.2	3,813.0	1,409.4	10,862.6	3,169.8	2,593.1	122.7	476.6	3,770.3	707.8	10,840.3	634.2
2011.	6,032.2	4,036.4	1,288.5	11,357.1	3,336.9	2,088.2	161.4	402.8	4,330.3	589.1	10,908.7	771.1
2012.	6,037.9	4,046.6	1,375.0	11,459.5	3,323.8	2,156.4	200.6	416.1	4,394.4	679.5	11,170.8	815.7
2013.	5,917.2	4,105.2	1,384.1	11,406.5	3,278.1	2,122.7	201.1	383.9	4,423.7	529.3	10,938.8	1,046.8
2014.	6,078.6	4,234.8	1,648.3	11,961.7	3,265.5	2,127.2	238.9	364.9	4,658.0	695.6	11,350.1	1,166.8
2015.	6,439.7	4,329.6	1,565.8	12,335.1	3,294.3	2,138.8	264.3	384.8	4,729.5	775.4	11,587.0	559.1
2012.	Q1	1,132.0	931.4	166.9	2,230.2	702.6	367.7	34.2	1,028.2	76.7	2,241.7	28.8
	Q2	1,279.5	1,021.9	243.4	2,544.9	704.3	429.3	52.4	1,048.0	151.8	2,437.8	31.4
	Q3	1,359.3	1,007.0	239.7	2,605.9	697.5	397.7	36.4	1,091.2	142.4	2,474.3	42.9
	Q4	1,438.7	1,086.4	170.8	2,695.8	731.7	521.0	51.8	1,138.8	305.5	2,924.2	86.7
2013.	Q1	1,110.3	930.9	159.1	2,200.2	685.5	381.5	30.1	1,035.8	87.6	2,245.9	20.5
	Q2	1,327.2	1,019.2	274.2	2,620.6	697.2	420.7	58.1	1,068.2	109.7	2,412.0	32.8
	Q3	1,320.1	1,035.1	187.0	2,542.2	690.2	407.4	33.3	1,059.5	143.1	2,419.5	49.4
	Q4	1,368.0	1,119.9	239.0	2,726.9	790.0	546.9	48.2	1,152.5	136.4	2,847.9	94.6
2014.	Q1	1,207.3	961.3	248.2	2,416.8	697.3	387.9	38.3	1,080.3	77.5	2,313.1	21.8
	Q2	1,262.3	1,050.0	308.1	2,620.4	710.0	417.4	50.5	1,091.1	123.3	2,455.0	32.4
	Q3	1,352.4	1,077.4	250.3	2,680.1	708.7	427.1	32.5	1,155.2	180.7	2,592.2	56.3
	Q4	1,433.2	1,146.1	299.4	2,878.6	735.3	495.4	79.7	1,382.1	266.6	2,917.3	252.2
2015.	Q1	1,255.6	981.8	211.5	2,448.9	712.6	393.8	41.3	1,079.3	69.0	2,324.7	24.1
	Q2	1,356.0	1,076.0	238.8	2,670.8	702.9	402.6	65.5	1,124.0	105.9	2,447.5	26.5
	Q3	1,426.4	1,099.4	300.9	2,826.7	718.1	410.2	42.9	1,143.3	165.3	2,591.8	51.2
	Q4	1,424.4	1,172.5	201.8	2,798.6	735.3	533.8	75.0	1,249.1	257.8	3,003.9	137.2
2016.	Q1	1,290.0	998.7	189.6	2,478.4	711.1	400.5	44.3	1,097.8	79.3	2,363.4	24.0
	Q2	1,412.5	1,095.5	237.8	2,745.9	706.1	418.8	71.8	1,135.6	108.6	2,507.4	51.7
	Q3	1,468.4	1,136.0	262.9	2,867.4	702.8	409.8	42.8	1,163.2	131.3	2,515.2	105.3

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Auto putevi RS, dok ti podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T34: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade

u milionima KM

	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani prihodi	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Konsolidirani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006.	1,157.1	1,843.9	1,722.9	5,177.2	846.3	1,816.2	1,566.9	4,590.0	198.4	388.9
2007.	1,319.8	2,265.9	1,895.9	5,901.0	1,254.3	2,216.5	1,815.0	5,532.4	248.1	120.5
2008.	1,296.9	2,764.6	2,032.6	6,537.5	1,574.1	2,729.4	2,027.8	6,651.2	397.4	-511.1
2009.	1,205.3	2,739.7	1,788.5	6,074.6	1,357.1	2,812.4	1,865.0	6,292.4	300.7	-518.5
2010.	1,398.7	2,875.2	1,854.8	6,474.1	1,325.5	2,859.8	1,894.5	6,324.5	281.3	-131.7
2011.	1,321.6	2,924.0	1,903.6	6,571.2	1,318.7	2,990.4	1,897.4	6,449.7	338.8	-217.3
2012.	1,416.5	2,986.2	1,830.7	6,642.8	1,378.5	3,031.6	1,936.2	6,595.9	442.5	-395.5
2013.	1,457.5	2,988.2	1,709.7	6,608.6	1,344.2	3,034.8	1,826.9	6,474.5	645.6	-511.5
2014.	1,581.3	3,117.2	1,812.1	6,972.1	1,361.0	3,164.5	1,846.5	6,652.2	685.7	-365.8
2015.	1,510.0	3,175.8	1,919.5	7,196.5	1,354.1	3,224.3	1,869.1	6,843.5	221.4	131.6
2012.	291.7	688.2	401.5	1,320.0	255.1	742.8	412.2	1,348.7	8.1	-36.8
Q2	351.1	737.3	448.8	1,476.0	306.4	749.9	451.1	1,446.2	11.0	18.9
Q3	382.8	768.6	489.4	1,555.1	353.2	757.1	458.6	1,483.1	12.3	59.7
Q4	390.9	786.8	442.2	1,541.4	463.8	776.6	567.2	1,729.1	26.8	-214.5
2013.	276.9	706.4	386.8	1,308.9	267.4	746.0	397.6	1,349.8	3.3	-44.2
Q2	436.3	735.9	426.3	1,533.2	300.6	762.6	450.7	1,448.7	6.2	78.4
Q3	352.1	759.0	457.3	1,494.2	322.8	742.4	434.0	1,425.0	10.1	59.0
Q4	392.2	779.2	439.2	1,538.8	453.4	776.2	427.4	1,702.3	28.2	-191.7
2014.	314.5	726.2	411.0	1,387.7	268.4	768.0	404.4	1,376.7	5.0	5.9
Q2	484.4	772.6	393.7	1,577.2	308.8	788.7	440.6	1,464.7	10.3	102.2
Q3	399.8	787.0	509.0	1,602.1	385.6	786.7	450.3	1,528.9	17.5	55.7
Q4	382.6	821.5	498.4	1,635.5	398.1	811.3	516.9	1,693.7	33.2	-91.3
2015.	319.6	751.1	433.5	1,440.2	256.4	785.7	400.9	1,378.9	4.1	57.1
Q2	360.7	762.8	471.7	1,532.0	289.8	798.5	421.4	1,446.6	10.0	75.4
Q3	436.7	788.6	526.8	1,685.4	337.4	797.1	455.6	1,523.4	14.0	148.0
Q4	393.1	864.1	487.6	1,642.6	470.4	833.9	591.3	1,793.5	26.5	-177.3
2016	336.4	763.3	465.1	1,498.3	274.9	811.7	409.9	1,430.0	4.0	64.3
Q2	392.2	809.2	493.1	1,622.2	337.3	821.0	435.8	1,521.8	10.1	90.3
Q3	474.2	829.7	531.7	1,761.1	305.9	817.1	446.4	1,494.9	14.4	251.8

Biješka: Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti u FBiH, JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T35: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade

u milionima KM

		Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani prihodi	Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja	Konsolidirani Rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2006.		1,211.3	950.2	2,525.6	1,049.1	944.1	2,187.5	212.0	126.2
2007.		1,419.8	1,030.3	2,919.1	1,324.0	1,013.1	2,458.9	433.5	26.7
2008.		1,547.1	1,348.9	3,264.5	1,602.6	1,313.9	3,003.7	329.4	-68.5
2009.		1,349.4	1,377.9	3,080.3	1,676.0	1,517.4	3,316.6	310.0	-546.3
2010.		1,422.8	1,488.1	3,234.6	1,676.3	1,552.0	3,410.6	241.8	-417.7
2011.		1,656.4	1,573.7	3,685.6	1,628.8	1,497.8	3,372.1	372.6	-59.1
2012.		1,666.5	1,566.5	3,652.6	1,647.9	1,595.1	3,534.1	307.7	-189.2
2013.		1,638.4	1,616.9	3,604.4	1,546.7	1,637.1	3,415.1	310.3	-121.0
2014.		1,778.7	1,683.3	3,769.8	1,749.3	1,704.1	3,652.3	360.5	-243.1
2015.		1,804.1	1,713.5	3,931.3	1,707.5	1,754.9	3,700.6	235.3	-4.6
2012.	Q1	360.1	359.6	669.7	338.7	376.0	664.7	15.9	-11.0
	Q2	415.7	393.9	759.0	391.4	402.8	743.6	13.5	1.8
	Q3	428.9	382.3	760.7	370.1	403.8	723.5	16.2	21.0
	Q4	461.8	427.1	830.9	547.7	408.6	898.3	20.6	-88.0
2013.	Q1	346.7	340.1	636.9	317.6	391.9	659.6	9.0	-31.7
	Q2	419.6	405.7	764.2	352.3	410.2	701.4	12.5	50.3
	Q3	419.6	397.5	761.6	390.4	396.3	731.2	15.8	14.6
	Q4	452.5	469.3	854.9	486.4	434.8	854.2	21.3	-20.7
2014.	Q1	454.2	352.3	761.7	336.5	404.1	695.9	10.7	55.1
	Q2	402.3	413.9	744.0	405.1	413.8	746.7	18.0	-20.7
	Q3	440.2	440.3	784.7	478.9	422.6	805.6	12.4	-33.3
	Q4	481.9	471.9	883.3	528.8	459.4	917.6	134.9	-169.3
2015.	Q1	435.4	359.7	738.2	352.3	411.2	706.6	6.0	25.6
	Q2	449.3	428.6	818.4	397.1	420.4	757.9	9.2	51.3
	Q3	484.2	443.5	850.7	446.7	433.3	803.0	17.4	30.3
	Q4	435.2	477.4	829.5	511.5	486.0	914.3	49.5	-134.3
2016	Q1	574.5	138.4	706.4	537.3	156.8	687.6	13.3	5.4
	Q2	658.7	165.1	813.1	578.4	179.7	747.5	31.0	34.6
	Q3	633.4	207.3	812.0	604.3	200.5	776.2	70.5	-34.6

Bilješka: Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (općine i gradovi), JP Putevi RS i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne strane, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T36: Tokovi direktnih stranih ulaganja u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača - u milionima KM -

Godina	Austrija	Holandija	Hrvatska	Italija	Njemačka	Rusija	Slovenija	Srbija*	Švicarska	Turska	Ostale zemlje	Ukupno
2006.	235.0	41.2	182.0	41.8	37.2	n/a	115.8	38.8	55.6	47.7	69.6	864.8
2007.	292.5	29.0	160.6	23.2	16.7	332.8	132.9	1,351.1	65.8	-0.6	195.9	2,599.8
2008.	242.9	36.0	103.0	47.7	28.8	339.4	210.3	213.3	40.6	5.8	69.6	1,337.5
2009.	79.6	-16.5	125.2	3.7	-9.1	129.2	58.9	3.4	-122.2	18.0	81.8	351.9
2010.	60.0	47.7	85.1	16.6	34.3	89.1	-22.8	40.5	83.6	46.4	119.2	599.7
2011.	137.6	14.5	32.7	4.7	38.3	140.3	64.5	110.0	-5.9	31.6	130.2	698.6
2012.	133.6	1.6	86.1	28.5	37.7	147.5	-81.1	81.8	8.7	-5.4	161.9	601.1
2013.	8.5	32.7	18.6	22.5	36.9	-82.8	-35.6	104.6	44.0	31.1	226.7	407.1
2014.	178.8	26.3	86.0	24.0	-11.4	195.7	-0.4	19.6	5.9	9.5	246.0	779.9
2015.	36.6	86.8	161.4	30.0	2.3	28.4	19.4	-9.1	-34.8	64.0	91.7	476.7
Jan - Sep 2016.	19.5	-3.7	32.9	0.3	6.1	3.0	12.6	-4.9	-18.4	8.5	88.9	144.8

Bilješka:

Direktna strana ulaganja (tokovi i stanja) kompilirana su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje. Razlike koje su posljedica primjene nove metodologije u odnosu na prethodno korišćenu se ogledaju u sljedećem:

- tretiranje međukompanijskih zajmova i ostalih obaveza za finansijske posrednike (transakcije iz ove kategorije, ostali kapital - povlačenja i otplate ove vrste zajmova - su isključene iz direktnih investicija), dok se u platnom bilansu sada uključuju u kategoriju Ostalih investicija)
- evidentiranje dividendi (dividende se knjiže za period u kojem su isplaćene, a ne za period u kojem su zaradene kako je bilo po prethodnoj metodologiji)
- ulaganja sestrinskih preduzeća su uključena u direktna ulaganja u kategoriji ostalog kapitala, a dok se u platnom bilansu sada isključuju iz kategorije Ostalih investicija. (Sestrinska preduzeća su preduzeća iz različitih ekonomija s istim direktnim stranim ulagačem uglavnom iz treće ekonomije ili iz ekonomije sestrinskog preduzeća).

U skladu s ovim metodološkim izmjenama su revidirani podaci i za period 2004 -2009.

*Od 2007. podaci se odnose na Srbiju, a do 2007. podaci su uključivali Srbiju i Crnu Goru.

"n/a" u ovoj djelatnosti/zemlji manje je od tri preduzeća s direktnim ulaganjem, te u skladu sa statističkim standardima nismo u mogućnosti prikazati iznose ulaganja.

T37: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev2 klasifikaciji djelatnosti

- u milionima KM -

Godina	Proizvodnja										Financijske			Ukupno	
	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	Proizvodnja osim namještaja, proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	Proizvodnja baznih metala	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Telekomunikacije	Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova	Poslovanje nekretnostima	Ostale djelatnosti	Ukupno	
2011.	32.2	12.5	43.6	12.2	-7.3	-24.0	-5.2	125.3	63.8	10.8	165.4	78.7	190.6	698.6	
2012.	-5.9	-0.1	2.6	18.7	3.4	-26.0	7.0	144.8	40.2	6.4	130.2	12.1	267.7	601.1	
2013.	-4.0	2.2	-101.1	26.5	13.9	4.0	5.0	-44.4	73.7	46.1	138.5	19.7	226.9	407.1	
2014.	-19.5	-5.2	180.8	2.9	-24.9	36.2	-59.4	60.6	35.2	6.7	149.8	184.7	232.1	779.9	
2015.	5.2	-0.2	24.0	56.2	-4.8	-53.3	6.7	47.3	-27.5	56.8	161.4	48.2	156.6	476.7	
Jan-Sep 2016.	-3.0	1.1	2.6	15.0	-10.7	-18.7	-0.8	21.9	4.5	7.4	77.4	-64.3	112.3	144.8	

Bilješka:

Tokove direktnih stranih investicija u BiH prema NACE 1. Rev 1. klasifikacije djelatnosti za period 2004-2012 možete naći na web stranici

Direktne strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj. Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih ulaganja - četvrto izdanje. Razlike koje su posljedica primjene nove metodologije u odnosu na prethodno korišćenu se ogledaju u sledećem:

- tretiranje međukompanijskih zajmova i ostalih obaveza za finansijske posrednike (transakcije iz ove kategorije, ostali kapital - povlačenja i oplate ove vrste zajmova - su isključene iz direktnih investicija), dok se u platnom bilansu sada uključuju u kategoriju Ostalih investicija)

- evidentiranje dividendi (dividende se knjiže za period u kojem su isplaćene, a ne za period u kojem su zarađene kako je bilo po prethodnoj metodologiji)

- ulaganja sestrinskih preduzeća su uključena u direktna ulaganja u kategoriji ostalog kapitala, a dok se u platnom bilansu sada uključuju iz kategorije Ostalih investicija. (Sestrinska preduzeća su preduzeća iz različitih ekonomija s istim direktnim stranim ulagačem uglavnom iz treće ekonomije ili iz ekonomije sestrinskog preduzeća)

U skladu s ovim metodološkim izmjenama su revidirani podaci i za period 2004 - 2009.

T38: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)

Godina	NETO MIP	Ukupno aktiva	AKTIVA											Rezervna aktiva	
			Direktne investicije	Portfolio investicije	Finansijski derivativi	Ostala ulaganja				Ukupno 9=10+11+12+13	13	14			
						Ukupno 4=5+6	5		10				11		12
							Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)							
1	2=3-15	3=4+7+8+9+1 4	4=5+6	5	6	7	8	9=10+11+12+13	10	11	12	13	14		
2006.	-5.336,1	9.635,3	245,5	79,3	166,2	28,8	0,0	3.881,4	3.225,8	130,2	461,9	63,4	5.479,5		
2007.	-6.096,6	12.465,2	340,6	110,5	230,1	16,3	0,0	5.382,0	4.374,1	194,3	749,8	63,8	6.726,3		
2008.	-9.834,4	12.377,4	398,8	126,0	272,9	40,7	0,0	5.614,3	4.219,4	171,2	1.164,9	58,7	6.323,5		
2009.	-12.118,5	12.071,9	266,1	124,0	142,1	315,2	0,0	5.250,7	3.755,0	163,1	1.277,0	55,6	6.239,9		
2010.	-12.950,1	11.821,4	428,5	233,6	194,9	451,0	0,0	4.456,4	3.145,1	173,3	1.076,4	61,7	6.485,5		
2011.	-13.886,3	11.565,1	417,1	250,6	166,5	440,5	0,0	4.256,1	2.968,1	69,5	1.154,1	64,4	6.451,4		
2012.	-14.651,6	11.658,0	560,1	297,3	262,8	469,2	0,0	4.092,3	2.760,0	74,2	1.177,3	80,9	6.536,4		
2013.	-14.815,2	12.772,8	679,0	275,0	404,0	538,6	0,0	4.459,0	2.997,8	117,6	1.181,3	162,4	7.096,1		
2014.	-15.137,1	13.341,7	690,0	282,4	407,6	586,4	0,0	4.211,9	2.761,3	92,7	1.200,6	157,3	7.853,4		
2015.	-15.281,2	13.826,9	772,7	325,6	447,1	657,4	0,1	3.762,6	2.553,7	35,5	1.025,8	147,6	8.634,1		

Bilješka: Međunarodna investicijska pozicija za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statisti ke platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6).

Pored redovne revizije podataka, koja podrazumjeva reviziju dvije prethodne godine, revidirani su i podaci za ostale periode. Revizija je urađena u skladu sa najnovijim revizijama podataka Monetrane statistike, Statistike direktnih investicija, kao i u skladu sa najnovijim revizijama podataka za stranu aktivu vladinog sektora.

T38: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)

u milionima KM

PASIVA										
Ukupno pasiva	Direktne investicije			Portfolio investicije	Finansijski derivativi	Ostala ulaganja				
	Ukupno	Vlasnički kapital i dionice investicijskih fondova	Zaduženje (razni dužnički instrumenti)			Ukupno	Valuta i depoziti	Zajmovi	Trgovinski krediti i avansi	Ostala pasiva
15=16+19+20+21	16=17+18	17	18	19	20	21=22+23+24+25	22	23	24	25
14.971,4	4.911,2	4.217,5	693,7	251,5	0,0	9.808,7	2.136,1	6.669,7	769,2	233,7
18.561,8	7.380,4	6.484,5	895,9	310,0	0,0	10.871,5	2.673,5	7.176,0	823,0	198,9
22.211,7	8.817,2	7.289,8	1.527,4	408,9	0,0	12.985,6	3.387,1	8.304,8	1.101,0	192,8
24.190,4	9.512,6	7.467,5	2.045,2	835,5	0,0	13.842,2	3.226,8	8.509,7	1.564,9	540,7
24.771,5	9.963,1	7.473,3	2.489,8	787,1	0,0	14.021,2	2.618,6	8.944,4	1.968,6	489,7
25.451,3	10.883,7	7.885,6	2.998,1	726,8	0,0	13.840,9	2.135,8	9.126,2	2.093,1	485,8
26.309,6	11.323,7	8.006,0	3.317,6	702,9	0,0	14.283,0	2.052,9	9.574,6	2.178,8	476,8
27.588,0	11.783,2	8.408,4	3.374,8	548,8	0,0	15.256,0	1.934,3	10.571,4	2.230,4	519,9
28.478,8	11.790,1	7.976,5	3.813,6	481,1	0,0	16.207,6	1.653,5	11.756,3	2.283,5	514,3
29.108,0	12.400,0	8.991,7	3.408,3	353,4	0,0	16.354,6	1.595,3	12.108,1	2.118,1	533,1

Bilješka: Međunarodna investicijska pozicija za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6).

Pored redovne revizije podataka, koja podrazumjeva reviziju dvije prethodne godine, revidirani su i podaci za ostale periode. Revizija je urađena u skladu sa najnovijim revizijama podataka Monetrane statistike. Statistike direktnih investicija, kao i u skladu sa najnovijim revizijama podataka za stranu aktivu vladinog sektora.

T39: Realni i nominalni efektivni kurs KM

Godina	Mjesec	NEER	REER
2006.		96.92	101.23
2007.		96.37	98.45
2008.		96.36	100.02
2009.		100.38	100.94
2010.		99.98	100.00
2011.		100.86	100.39
2012.		101.57	99.58
2013.		102.76	97.84
2014.		104.97	97.74
2015.		105.38	96.16
2016.		107.02	95.90
2016.	01.	107.38	97.71
	02.	107.79	97.75
	03.	106.99	96.56
	04.	106.80	96.01
	05.	107.06	96.09
	06.	106.95	95.61
	07.	106.82	95.28
	08.	106.99	95.08
	09.	106.96	94.92
	10.	106.73	95.17
	11.	106.95	95.50
	12.	106.85	95.15

Napomena:

Zbog promjene pondera za period 2014, 2015. i 2016. revidirani su i podaci za NEER i REER od januara 2014. godine do decembra 2016. godine.

Kraće metodološke napomene izračuna NEER-a i REER-a su sljedeće:

Prilikom izračuna NEER-a ponder se računa u odnosu na ukupnu trgovinu za tri uzastopne godine (počevši od 2005, 2006. i 2007. – koristi se ponder koji se dobije iz vrijednosti zbira ukupne trgovine od 2005 – 2007; za 2008, 2009. i 2010. godinu vrijednost zbira ukupne trgovine od 2008 – 2010, za godine 2011, 2012. i 2013. se računa koristeći vrijednosti 2011 – 2013, i za 2014, 2015. i 2016. godinu vrijednost zbira ukupne trgovine od 2014 – 2016).

Također, po datoj metodologiji koristi se kurs koji izražava koliki broj jedinica strane valute odgovara jednom BAM-u.

Za izračun REER-a, pored NEER-a koristi se i indeks potrošačkih cijena – CPI. CPI indeks je inverzno postavljen i formiran je na osnovi dvadeset trgovinskih partnera (Austrija, Češka, Francuska, Njemačka, Mađarska, Italija, Litvanija, Holandija, Poljska, Slovenija, Hrvatska, Kina, Velika Britanija, BJR Makedonija, Rumunija, Ruska Federacija, SAD, Srbija i CG – od 2007. posmatra se samo Srbija, Švicarska i Turska).

U skladu sa prethodno navedenim porast indeksa predstavlja aprecijaciju kursa, dok pad indeksa predstavlja deprecijaciju kursa.

Detaljna metodološka objašnjenja za kompilaciju i izračun NEER i REER indeksa su dostupna na web stranici CBBiH.

T40: Gotovina izvan monetarnih vlasti i banaka

	Gotovina izvan banaka	Povećanje opticaja u odnosu na prethodnu godinu	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Novac u komercijalnim bankama
1998.	162,495,839	-	167,458,839	4,963,000
1999.	515,275,238	217.1%	538,356,238	23,081,000
2000.	651,725,615	26.5%	695,887,615	44,162,000
2001.	1,673,877,219	156.8%	1,805,962,219	132,085,000
2002.	1,736,502,940	3.7%	1,870,782,940	134,280,000
2003.	1,601,303,246	-7.8%	1,721,858,246	120,555,000
2004.	1,670,551,255	4.3%	1,817,427,255	146,876,000
2005.	1,729,125,940	3.5%	1,907,182,940	178,057,000
2006.	1,978,348,296	14.4%	2,154,234,164	175,885,868
2007.	2,185,269,011	10.5%	2,439,709,153	254,440,142
2008.	2,302,419,302	5.4%	2,552,431,902	250,012,600
2009.	2,009,480,115	-12.7%	2,267,734,115	258,254,000
2010.	2,210,776,535	10.0%	2,497,501,445	286,724,910
2011.	2,366,423,508	7.0%	2,645,055,508	278,632,000
2012.	2,414,305,841	2.0%	2,747,511,841	333,206,000
2013.	2,542,280,088	5.3%	2,909,858,088	367,578,000
2014.	2,813,991,379	10.7%	3,210,508,379	396,517,000
2015.	3,053,556,129	8.5%	3,499,468,129	445,912,000
2016.	3,401,352,492	1139.0%	4,066,804,492	665,452,000